

STANDARD FORSIDE TIL EKSAMENSOPGAVER

Fortrolig

Ikke fortrolig

Prøvens form (sæt kryds)	Projekt	Synopsis	Portfolio	Speciale X	Skriftlig hjemme- opgave
-----------------------------	---------	----------	-----------	---------------------------------	--------------------------------

Uddannelsens navn	Kandidatuddannelsen i Læring og forandringsprocesser	
Semester	10. semester	
Prøvens navn/modul (i studieordningen)	Kandidatspeciale	
Gruppenummer	Studienummer	Underskrift
Navn: Christine Plesner	20151712	
Afleveringsdato	2. januar 2018	
Projekttitel/Synopsistitel/ Specialetitel	Når virkeligheden venter: en undersøgelse af 3.g- elevers positioner og strategier før studentereksamen på Det Kristne Gymnasium	
I henhold til studieordningen må opgaven i alt maks. fylde antal tegn	192.000	
Den afleverede opgave fylder (antal tegn med mellemrum i den afleverede opgave) (indholdsfortegnelse, litteraturliste og bilag medregnes ikke)	191.971	
Vejleder (projekt/synopsis/speciale)	Anette Lykke Hindhede	

Jeg/vi bekræfter hermed, at dette er mit/vores originale arbejde, og at jeg/vi alene er ansvarlig for indholdet. Alle anvendte referencer er tydeligt anført. Jeg/vi er informeret om, at plagiering ikke er lovligt og medfører sanktioner. Regler om disciplinære foranstaltninger over for studerende ved Aalborg Universitet (plagiatregler): <http://www.plagiat.aau.dk/regler/>

Når virkeligheden venter

En undersøgelse af 3.g-elevs positioner og strategier før studentereksamen på Det Kristne Gymnasium

Kandidatspeciale

Efteråret 2017

Kandidatuddannelsen i Læring og Forandringsprocesser

Aalborg Universitet: Institut for Læring og Filosofi

10. semester: Kandidatspecialet

Udarbejdet af:

Christine Plesner, studienummer 20151712

Vejleder: Anette Lykke Hindhede

Afleveret: 2. januar 2018

Samlet omfang: 191.971 anslag / 79,99 normalsider

Rammer for samlet omfang: 96.000-192.000 anslag / 40-80 normalsider

Inklusiv artiklens omfang: 11.008 anslag / 4,59 normalsider

Rammer for artiklens omfang: 7.200-12.000 anslag / 3-5 normalsider

INDHOLDSFORTEGNELSE

ABSTRACT	1
1. INDLEDNING	3
2. KONTEKSTUALISERING	6
2.1 Introduktion til Det Kristne Gymnasium i Ringkøbing	6
2.2 Hvilke kristne unge?	7
3. BOURDIEUS SOCIOLOGISKE PRAKTIK	10
3.1 Hvordan Bourdieu?	10
3.2 Videnskabsteoretiske refleksioner	11
3.3 Bourdieus begrebsapparat	14
3.3.1 Felt, kapital og position	14
3.3.2 Habitus og strategi	17
3.3.3 Symbolsk magt og symbolsk vold	19
3.4 Operationalisering: Fra begreber til analysespørgsmål	21
4. PÅ FELTARBEJDE MED BOURDIEU	23
4.1 Feltobservationer	23
4.2 Feltarbejdet på Det Kristne Gymnasium	24
4.2.1 Deltagerobjektivering og adgang til feltet	24
4.2.2 Feltarbejdets struktur og det empiriske materiale	26
4.2.3 Interviews	28
4.2.4 Transskription	30
4.3 Ethiske refleksioner	30
4.3.1 Anonymisering og informeret samtykke	31
4.3.2 Videnskabsetiske refleksioner	31
5. ANALYSE	33
5.1 Delanalyse I: Det Kristne Gymnasium som felt	33
5.1.1 I relation til det uddannelsespolitiske felt	33
5.1.2 I relation til det kirkelige felt	34
5.1.3 De objektive relationer på Det Kristne Gymnasium	38
5.2 Delanalyse II: Fire elevpositioner og strategier	41
5.2.1 Amalie: Den indremissionske	42
5.2.2 Elias: Den frimodige	47

5.2.3 Philip: Rebellen	52
5.2.4 Andrea: Eleven	57
5.3 Analysens fund	61
6. DISKUSSION OM GYLDIGHED	64
7. KONKLUSION	67
8. PERSPEKTIVERENDE FORMIDLINGSARTIKEL	69
9. LITTERATURLISTE	73
8.1 Faglig litteratur	73
8.2 Avisartikler	76
8.3 Hjemmesider	76
8.4 Dokumenter	78
10. BILAG	80
Bilag 1: Observationsguide	80
Bilag 2: Interviewguides	82
Bilag 2.1 Interviewguides til Amalie og Philip, elever	82
Bilag 2.2 Interviewguide til Karsten, rektor	83
Bilag 2.3 Interviewguide til Kloster, kollegieleder	84
Bilag 3: Transskriberede interviews	85
Bilag 3.1 Interview med Amalie, elev	85
Bilag 3.2 Interview med Philip, elev	94
Bilag 3.2 Interview med Karsten, rektor	110
Bilag 3.4 Interview med Kloster, kollegieleder	120
Bilag 4: Feltdagbog fra Det Kristne Gymnasium	133
Dag 1, mandag: Efter ankomst	133
Dag 2, tirsdag: Observationer med elev (Elias)	138
Dag 3, onsdag: Observationer med elev (Mille)	142
Dag 4, torsdag: Observation med elev (Andrea) og "Fri-aften"	146
Dag 5, fredag: Frie observationer	151
Dag 6, lørdag: Samtaler	154
Dag 7, søndag: Kirke	157
Dag 8, mandag: KG-aften	163
Dag 9, tirsdag: Samtale med Mette og på lærerværelset	168
Dag 10, onsdag: 3 interviews	171
Dag 11, torsdag: Sidste dag	173
Bilag 5: Feltnotater	175

ABSTRACT

This master's thesis deals with Christian upper-secondary school students, a group of young people which is largely unexamined within Danish educational research. In 2018 a new Christian upper-secondary school will open, thereby seemingly creating the paradoxical problem: How can there, in secular Denmark in 2018, be such strong demand for a new Christian upper-secondary school? From this point of departure grew an interest in the young Christian students. To gain greater understanding of them I applied an explorative, Bourdieu-inspired approach, implying 11 days of ethnographic fieldwork, including observations and interviews with students and staff, in the only current upper-secondary school with a similar profile, Det Kristne Gymnasium (The Christian Upper-secondary School) in Ringkøbing. The main interest was the students' strategies for position-taking in regard to the conditions of possibility, that is how they pursued to transform or preserve their positions in the school regarded as a field, leading to the two-parted research question: Which power relations are in the private boarding upper-secondary school, Det Kristne Gymnasium in Ringkøbing? How does the third year students position themselves as they are leaving their school life in a Christian environment?

The study finds that the school's *illusio* reproduces the empirical metaphor of 'the Christian bubble', characterising the students' ambivalent experience of feeling simultaneously safe and isolated from 'the real world' outside the boarding school. The students invest in the bipolar structure through negotiations of the value of the properties associated with inside/outside the 'bubble' and the value of the metaphor itself, ranging from dramatic and scary constructions of non-Christians 'outside' as amoral, alcoholic and promiscuous to constructions diminishing the differences between 'us and them'. When Det Kristne Gymnasium is studied as a field, its *illusio* implies that young Christians risk losing their faith among non-Christians. Through three years at a Christian boarding school with study of Christianity they can avert this risk and through comprehensive knowledge provide a sound basis for their faith when entering 'the real world'. Reproductive recruitment procedures of educational staff with affiliation to organisations relating to the national church conditions the students' possibilities for legitimacy in the school. The school as a field is analysed with a heteronomous, tradition oriented pole opposing an autonomous, authenticity oriented pole - a structure

resembling the national church field. As the staff occupies dominating, tradition oriented positions and thus holds the highest amounts of symbolic capital, the field's doxa is reproduced and leaves poor chances for the students with authenticity oriented or non-church dispositions gaining influence. As most of the students have 1-2 years in Christian *efterskoler* preceding their three years in the Christian boarding school, a significant characteristic of this group is their high use of private, Christian boarding schools.

The students' strategies for position-taking is analysed in relation to four objects of symbolic struggle: alcohol, sexuality and dancing in regard to collective rules versus self-management of abstinence and use - and worship in regard to introvert versus extrovert practices, sometimes including dancing. Four positions and strategies are analysed: The dominating, tradition oriented position 'the Indre Mission-like' deploys an including strategy, the dominating authenticity oriented position 'the outspoken' a polarisation strategy, the tradition oriented, dominated position 'the pupil' a preservation strategy, and the dominated authenticity oriented position 'the rebel' a resigning rebellion strategy.

The validity of the research design is discussed, and it is suggested that the thesis is utilised as a pilot study for further educational studies on young Christians. Furthermore, it suggests that this particular group with a high use of boarding schools and/or Christian schools has a larger barrier to break through as they leave their school life in a Christian environment, inviting to further investigations in this matter. Lastly, the introductory paradox is discussed in the form of an article, offering a perspective on how the notion of individualisation provides an explanation to how individualised identity-making in a secular country for young Christians invites to the choice of institutionalised, educational influence facilitating their making of a Christian identity. It is suggested that staff in these schools apply a pedagogical attentiveness to the students' identity-making by decomposing the students' experience of isolation from 'the real world'.

1. INDLEDNING

I løbet af 2017 har forholdet mellem praktiseret religion og uddannelse fyldt i det danske medie billede. Først på året fremsatte Dansk Folkeparti et lovforslag om forbud mod bederum på offentlige institutioner (Krarup m.fl., 2017), og senest har kritik af religiøse friskolers forvaltning af friskolelovens mulighed for en forkyndende religiøs profil haft offentlig bevågenhed. (Patscheider, 2017). Fællesnævneren for de to sager er, at de især handler om bekymringer angående muslimers religionspraksis. I uddannelsessammenhænge betragtes det ofte som problemskabende i relation til den sekulære holdning til religion, når især muslimer har en tydelig religiøs praksis. (Buchardt, 2010; Gilliam 2014) Det skal ses i lyset af en historisk udvikling i forholdet mellem religion og uddannelse, der har været præget af et opbrud angående religionernes rolle i samfundet. Et udtryk for det er blandt andet, at opbakningen til folkekirken og traditionelle former for kirkelig deltagelse afløses af mere individualiserede former for åndelighed uden for de traditionelle institutioner. (Andersen, Dahlgren, Johannessen & Otterbeck, 2006; Jensen & Hansen, 2012). Overordnet er religion i Danmark ikke på retræte, sådan som nogle sekulariseringsteorier spæde. Der er ikke færre kristne i Danmark end for 50 år siden, men danskernes tro er i stigende grad blevet individualiseret, sådan at den enkelte selv sammensætter sin religiøsitet snarere end at forsøge at tilpasse sig et religiøst fællesskab. (Andersen & Lüchau, 2011)

På uddannelsesområdet har forholdet mellem kirke og institutioner været gennem den forandring, at hvor skole og uddannelse oprindeligt var et kirkeligt anliggende, er langt de fleste uddannelsesinstitutioner nu helt sekulære. (Andersen, Dahlgren, Johannessen & Otterbeck, 2006) Det gælder imidlertid ikke alle, for i det danske skolelandskab er der stadig religiøse, herunder kristne friskoler og på nuværende tidspunkt også et enkelt protestantisk kostgymnasium, hvor størstedelen af eleverne kalder sig selv for kristne og har daglige, tydelige trospraksisser. I september 2018 åbner endnu et; Hovedstadens Kristne Gymnasium er oprettet på baggrund af en øget efterspørgsel for et STX-gymnasium i hovedstadsområdet med en kristen værdiramme (Madsen, 2017). Det nye gymnasium planlægger også at etablere en kostafdeling. (Hovedstadens Kristne Gymnasium, u.å.b) Noget tyder altså på en forandring blandt kristne unge, hvor de i højere grad ønsker at integrere deres trosliv i en gymnasial ramme. Det er den type problemstilling, som Pedersen (2015) kalder et paradoks, det vil sige et fænomen, der ikke burde finde sted inden for den normale udvikling. Paradokset er, at i en tid, hvor religion regnes som mindre betydningsfuldt for den enkeltes uddannelse, burde der ikke være større tilslutning til kristne gymnasier. Når der

alligevel er det, er det relevant at forstå, hvad der er på spil for minoritetsgruppen af kristne unge, der befolker de kristne, bekendende gymnasier.

Kristne unge i Danmark er et underbelyst emne inden for den pædagogiske forskning. Buchardt (2016) beskriver, hvordan den pædagogiske opmærksomhed på religion i uddannelsesinstitutioner siden 1970'erne er formet af interessen for muslimske børn og unge i forbindelse med integration. Hun argumenterer for, at religion i forskningen om 'de fremmedsprogede elever' bliver betragtet som en del af deres kultur, som markerede en førmoderne, traditionel kultur i kontrast til den danske moderne kultur. Sideløbende har internationale konflikter siden særligt 2001 i, hvad der omtales som, 'muslimske lande' gjort muslimer i Danmark til repræsentanter for modsætning til demokrati eller et specifikt objekt for demokratisk dannelse. I det lys fremstår kristne unge antageligt som forskningsmæssigt uproblematisk; de betragtes ikke som en trussel mod demokratiet, markerer ikke integrationsproblemer og dermed heller ikke pædagogiske problemer - og de har ikke fanget mediernes søgelys for deres fremtræden i kriminalitetsstatistikker (Holstein & Jevall, 2014).

Kun få forskere har inden for danske rammer lavet undersøgelser om kristne unge. Christensen (2010) har udført den for specialet mest relevante undersøgelse. Den omhandler socialiseringsprocesser blandt indremissionske unge i alderen 21-27 år. Hun analyserer, hvordan deres tro primært handler om fællesskab og en tryk socialitet, hvor de unge kan reproducere præmissen om Biblen som central for fælles holdninger og spilleregler. Via deres trospraksisser opstår en høj grad af ensartethed blandt medlemmerne med et minimum af situationsforhandling. Den oplevede samhørighed tolker de som en guddommelig indgriben, hvilket resulterer i en selvopfyldende profeti om, at kristne fællesskaber er dybere end andre fællesskaber, de kender til. Ahlin og Krogsdal (2012) har analyseret, hvorfor unge, der er opvokset i Indre Missions Ungdom søger væk fra Indre Mission og ind i mere karismatiske¹ valgmenigheder, hvor de oplever større frihed til at sætte et ungdommeligt præg på gudstjenester og menighedsliv. De analyserer det som resultat af øget individualisering, hvor den unge skal vælge det religiøse liv, der appellerer til vedkommende inden for den enkeltes egen forståelse af troen. Den eksisterende forskning begrænser sig altså til undersøgelser inden for rammerne af organisationen Indre Mission, og der er endnu ingen forskning om kristne unge, der vælger et gymnasium med et kristent værdigrundlag. I Ringkøbing i Vestjylland ligger Det Kristne Gymnasium (herefter 'KG'), som siden 1979 har været privat kostgymnasium, hvor størstedelen af både lærere og elever kommer fra kirkevante hjem. Det

---

¹ Det 'karismatiske' er inden for kristendommen et begreb for den retning, der lægger vægt på helligånden samt en kropslig og følelsesmæssig oplevelse af Guds nærvær. Karismatiske kirker er typisk frikirker og valgmenigheder inspireret af pinsekirkelige praksisser (Gottfredsen & Ahlin, 2012)

var her, jeg i maj 2017 gik til feltet med en undren: Er 'kristne unge' en homogen gruppe, eller er der interne forskelle? Hvordan tager 'det kristne' sig ud i praksis? Hvad har eleverne på spil i det sociale fællesskab? Er det sådan, at de blandt danske unge er en minoritet og på gymnasiet en majoritet - og i så fald, hvad får det af konsekvenser? Som specialestuderende på uddannelsen Læring og Forandringsprocesser besluttede jeg mig for at tilgå min undren ved at følge 3.g-eleverne. Denne gruppe var særligt interessante, fordi de i tre år havde både boet og været elever på KG og med studentereksamen måneden efter stod over for den forandring, at de skulle forlade en hverdag i et fællesskab præget af kristen tro. Både personale- og elevgruppen udmærkede sig ved, at flertallet ikke bare havde et organisatorisk tilhørsforhold til gymnasiet, men også til et netværk af kirker, kirkelige foreninger og kristne efterskoler, som i praksis viste sig at være afgørende for KG som institution. For at kunne relatere elevernes mulighedsbetingelser til de eksterne tilhørsforhold, gik jeg til opgaven med et Bourdieu-inspireret blik. Således blev det muligt at undersøge elevernes deltagelse som udtryk for magtforhold, som eleverne med specifikke dispositioner positionerede sig i relation til. I bestræbelsen på at udføre et eksemplarisk studie af en gruppe elever på et kristent gymnasium, som forhåbentlig kan bidrage til en større viden om denne gruppe, stiller jeg følgende problemformulering:

Hvilke magtrelationer er der på det private kostgymnasium Det Kristne Gymnasium i Ringkøbing? Hvordan positionerer 3.g-eleverne sig i forbindelse med, at de skal forlade deres skoleliv i kristne rammer?

2. KONTEKSTUALISERING

Kapitel 2 handler om Det Kristne Gymnasium og de elever, der går på gymnasiet. Formålet med afsnittet er at belyse, hvilken gruppe unge specialet bidrager med viden om.

2.1 Introduktion til Det Kristne Gymnasium i Ringkøbing

I 1979 optog Det Kristne Gymnasium i Ringkøbing sit første hold elever. I dag er KG et privat gymnasium med en kostafdeling tilknyttet, hvor 150 ud af gymnasiets 185 elever bor (81 %). Det er lærerne på gymnasiet, der også fungerer som vagtpersonale efter skoletid, hvorfor der antageligt er mere samvær mellem (de vagthavende) lærere og elever end på gymnasier uden en kostafdeling. (Det Kristne Gymnasium, 2016; Det Kristne Gymnasium, 2017d) Gymnasiet er underlagt samme forpligtelser om udbud af fag som landets øvrige STX-gymnasier. Derudover har alle klasser en times kristendomsundervisning om ugen, og faget adskiller sig fra de øvrige fag ved, som der står på gymnasiets hjemmeside: “Der er ingen eksamen i kristendom. Den har Jesus taget.” (Det Kristne Gymnasium, 2017a) Gymnasiets værdier bygger på en evangelisk-luthersk kristendom, hvilket uddybende beskrives: “På denne bibelske platform ønsker vi, at det bibelske budskab italesættes og praktiseres frisættende, tydeligt, bibelnært og med rummelighed.” (Det Kristne Gymnasium, 2017e) Rektor beskriver selv den kirkelige orientering således:

(...) skolens egen profil er jo, det er sådan klassisk luthersk kristendom. Så den nærmeste spejling vil jo nok være IM, LM, KFS. Den del af folkekirken, som hvad skal man sige, ligesom står på kirkens grundlag. (Karsten, s. 115)

Rektor placerer her KG i relation til Indre Mission (IM), Luthersk Mission (LM) og Kristeligt Forbund for Studerende (KFS). Sidstnævnte er en kristen elev- og studenterorganisation, og de to første udgør kirkelige organisationer, som en stor andel af eleverne i løbet af deres barndom har haft en kontinuert praksis i (se f.eks. feltdagbog, s. 156). Personalegruppen samt størstedelen af eleverne betegner sig selv som kristne. Andre eksempler på udtryksformer er obligatorisk andagt hver formiddag, bøn i forbindelse med hovedmåltiderne, obligatoriske foredragsaftener med kristeligt indhold, kristen vægudsmykning og fælles bibellæsninger for både lærere og elever. Der er altså åben forkyndelse i gymnasiets hverdag. KG har siden 2013 været udsat for ekstra mediebevågenhed, da de til og med 2016 modtog Dansk Erhvervs pris for at have Danmarks højeste

løfteevne². (Madsen, 2017) 100 meter fra KG ligger Ringkøbing Gymnasium, som i 2017 ligger nummer 2 i samme test. (Dansk Erhverv, 2017b)

2.2 Hvilke kristne unge?

Et afgørende spørgsmål er, hvem specialet producerer viden om. Hvem er indbefattet af begrebet 'kristne unge'? Hvem bliver elever på KG? Hvor mange af dem er der i Danmark? Det er noget af de spørgsmål, jeg i dette afsnit vil besvare.

Indledningsvist må jeg præcisere, at 'kristne unge' er en betegnelse, jeg har valgt til specialet på baggrund af, at gymnasiet kalder sig Det Kristne Gymnasium. Det er imidlertid noget misvisende at hævde, at gymnasiets deltagere, altså elever og personale, repræsenterer hele det kristne landskab i Danmark. Gruppen kan belyses ved det øvrige fælles organisatoriske tilhørsforhold, deltagerne har. De har primært medlemskaber af Indre Mission, Luthersk Mission og Evangelisk Luthersk Mission, som er organisationer med omtrent samme evangelisk-lutherske trosgrundlag som folkekirken. De blev alle oprettet som vækkelsesbevægelser i sidste halvdel af 1800-tallet. (Evangelisk Luthersk Mission, u.å.; Indre Mission, u.å.; Luthersk Mission, 2014) En mindre andel af eleverne er også organiseret i den kirkelige organisation Dansk Oase, som i 1990 blev oprettet som et mere karismatisk alternativ til førstnævnte. (Ahlin & Krogsdal, 2012) Fordi specialet undersøger eleverne på KG og ikke de øvrige organisationer, foretager jeg i specialet en grov opdeling mellem på den ene side de evangelisk-lutherske organisationer og på den anden side de karismatiske organisationer. Fælles for dem er, at de opfordrer til, at en tydelig trospraksis har en central rolle i medlemmernes liv. (ibid.) Lokalt opererer organisationerne i relation til folkekirker eller er organiseret som frimenigheder eller frikirker. Det vil sige, at det udsnit i det kirkelige landskab, som KG henvender sig til, afgrænser sig fra eksempelvis katolikker, adventister, mormoner eller andre trosfællesskaber, der bekender sig til en variant af kristendommen.³

Det åbner for spørgsmålet om, hvor stor denne gruppe af kristne unge er i Danmark. Det er i denne sammenhæng ikke tilstrækkeligt at se på medlemmer af folkekirken i en særlig aldersgruppe.

Krogsdal & Gottfredsen (2012) identificerer tre idealtypiske grupper blandt medlemmer af

---

² Hvert år foretager Dansk Erhverv en undersøgelse, der skal måle, hvad de kalder en 'gymnasieeffekt': "gymnasiernes evne til at løfte elevernes faglige niveau, efter der er taget højde for elevernes folkeskolekarakterer og andre sociale baggrundsvariable såsom forældrenes uddannelsesniveau og arbejdsmarkedsstatus" (Dansk Erhverv, 2017a).

³ Jeg tegner her et generelt billede, hvilket betyder, at der er undtagelser. Eksempelvis er der elever, der vil betegne sig selv som ateister, og jeg talte med en enkelt, som havde katolsk baggrund.

folkekirken: De troende, de baggrundskristne og dem, der gør-det-selv. 'De kristne unge' er at finde blandt den første gruppe, som de beskriver:

De troende, eller de 'traditionelt kristne', udgør en meget lille del af danskerne, og de fleste er ældre. De behersker et luthersk-kristent sprog, skelner ikke mellem kirke og kristendom og betragter det at gå i kirke som en naturlig del af deres tilværelse. (Krogsdal & Gottfredsen, 2012, s. 77)

Citatet belyser to forhold. For det første er gruppen af 'de troende' et "meget lille" udsnit af folkekirkens medlemmer. For det andet udgøres den primært af ældre, selvom de unge, jeg har mødt, i øvrigt passer på beskrivelsen. Med andre ord vil størstedelen af folkekirkens medlemmer, heriblandt de unge, ikke stemme overens med specialets definition af 'kristne unge'. Der findes dermed ikke umiddelbart nogen optælling, men man kan få et billede ved at se på nogle af de ungdomsafdelinger af ovennævnte organisationer dækkende medlemmer op til ca. 25-30 år, som eleverne fortalte at være medlemmer af.

Indre Missions Ungdom (IMU)	"Mere end 2000 teenagere og unge" (Indre Missions Ungdom, 2013)
Luthersk Missions Børn & Unge (LMU)	"LMBU's samlede medlemstal overstiger dermed med stor sandsynlighed 1000 personer" (Luthersk Missions Børn & Unge, 2017)
Børne- og UngdomsOase (BUO)	"Omkring 1.000 medlemmer" (Dansk Ungdoms Fællesråd, u.å.)
Kristeligt Forbund for Studerende (KFS)	"Cirka 1200 studerende på gymnasiale og videregående uddannelser" (Kristeligt Forbund for Studerende, 2017)

Sammenlagt giver det 5.200 medlemmer i de fire organisationer, men der er flere forbehold at tage for sådan en tælling. For det første er flere af KFS' medlemmer også medlem af de andre ungdomsorganisationer.⁴ For det andet behøver man ikke være medlem af organisationerne for at deltage i dens aktiviteter - og omvendt kan man være medlem uden at deltage. For det tredje afspejler tallene ikke reelt, hvor mange unge der *oplever* sig selv som kristne, der udlever troen i henhold til en evangelisk-luthersk forståelse. Til efteråret 2018 åbner Hovedstadens Kristne Gymnasium som resultat af en voksende interesse for et gymnasium lignende KG i hovedstadsområdet (Hovedstadens Kristne Gymnasium, u.å.a). Tilsammen tegner der sig altså her

---

⁴ De fleste af KG's elever er ikke medlem af KFS, som er en kristen studenterorganisation, da de allerede har et trosfællesskab på KG - men det bidrager til det generelle billede af kristne unge i Danmark.

et billede af, at vi har at gøre med et lille udsnit af unge i Danmark, som dog er talrige nok til at udgøre et behov for endnu et gymnasium lignende det, der er udgangspunkt for dette speciale.

3. BOURDIEUS SOCIOLOGISKE PRAKTIK

Specialets afsnit om Bourdieus sociologi har jeg valgt at organisere ved at starte med, hvordan Bourdieus forståelsesramme helt fra begyndelsen kom til at forme projektet i form af de videnskabsteoretiske konsekvenser, det har for den viden, undersøgelsen kan bidrage med. Dernæst vil jeg gennemgå det sammenhængende begrebsapparat, hvormed jeg tilgår min empiri, og til allersidst operationaliseres det til arbejdsspørgsmål, jeg stiller til empirien.

3.1 Hvordan Bourdieu?

At specialet omhandler kristne gymnasieelevers praksisser lægger op til den antagelse, at her er tale om et religionssociologisk projekt. Religionssociologer har lånt flittigt af Bourdieus begreber, og i løbet af hans eget forfatterskab har religion også spillet en afgørende rolle. Bourdieus forhold til religion kan synes paradoksalt; på den ene side tilskriver han Max Webers religionssociologi æren for at inspirere til sit feltbegreb og skrev sin første videnskabelige publikation om religion - på den anden side er hans værker om religion af Urban og Verter (i Kühle, 2009) blevet vurderet som hans mest reduktionistiske, fjendtlige og usofistikerede. (Kühle & Beckford, 2005; Kühle, 2009) Dermed ville det heller ikke være en uvæsentlig overvejelse at lade dette speciale bygge på de tanker, Bourdieu har formuleret specifikt om religion. Min akademiske baggrund kan imidlertid placeres inden for det pædagogiske forskningsområde, hvilket jeg endnu ikke er blevet præsenteret for i relation til religionsforskning, og derfor vælger jeg at besøge de af hans publikationer, der præsenterer nogle af hans centrale begreber i en bredere sociologisk erkendelsesramme end det rent religiøse. Samtidig afspejler det sig i min erkendelsesinteresse i den forstand, at jeg har forsøgt ikke på forhånd at tolke elevernes udtalelser som udtryk for religiøsitet eller deltagelse i det religiøse felt, men at jeg har ladet empirien informere, hvad der er på spil for eleverne på KG. Det vil sige, at religiøse udtryk i dette speciale analyseres som sociale praksisser. Eksempelvis kommer det til udtryk ved, at når jeg i afsnit 2.2 karakteriserer gruppen af 'kristne unge' ud fra deres kirkelige tilhørsforhold, er det fordi, det empirisk viste sig at være markører, eleverne selv brugte til at vise deres holdninger.

I den forbindelse fortjener det en kommentar, at Bourdieu gennem sit mangeårige virke fra sine første udgivelser i begyndelsen af 1960'erne til sin død i 2002 har udgivet over 700 litterære bidrag (Bourdieu & Wacquant, 2009; Wacquant & Akçaoğlu, 2017). Hans begreber har dermed

gennemgået forandringer, taget nye skikkelser og er blevet formet til og af analyser af et utal af undersøgelsesgenstande. Ud over det faktum, at de er foranderlige størrelser, er det heller ikke helt rimeligt at behandle begrebernes system som en egentlig *teori*. Han kaldte sig selv en *sociologisk praktiker*, fordi ingen af hans begreber var blevet til uden empirisk fundament - og vægrede sig således ved teoretiseringen uden forankring i social praksis. (Hammerslev & Hansen, 2009; Wacquant, 2009) Det får for dette afsnit den konsekvens, at min præsentation af hans begreber og tanker kommer til at udgøre et udpluk af Bourdieus udviklingsproces, eller rettere en konstruktion af hans formuleringer, som jeg i samspil med empirien har operationaliseret i afsnit 3.4.

3.2 Videnskabsteoretiske refleksioner

Som beskrevet i indledningen har min erkendelsesinteresse for de kristne unge været drevet af den mulighed, at de som kristne udgør en minoritet blandt gymnasieelever på landsplan og en majoritet på Det Kristne Gymnasium. På den ene side var det utilfredsstillende at tilgå deres valg af gymnasium og udformningen af deres hverdag på KG som udtryk for strukturel determinisme eller tvang fra deres bagland, fordi mit kendskab til unge kristne før feltarbejdet fortalte mig, at de også forholdt sig selvstændigt og kritisk til deres trosliv. På den anden side gav det ikke mening at betragte det som totalt frie, uafhængige valg, fordi deres holdninger og prioriteringer trods alt også forekom relativt ensartede. Med andre ord havde jeg brug for at tænke ud af dualismerne determinisme/frihed og tvang/valg for at undgå at reproducere fordommene om tvang og undertrykkelse i religiøse miljøer. Det var her, Pierre Bourdieus relationelle blik kom ind i billedet.

Bourdies omfangsrige analytiske bidrag af blandt andet selektion i det franske uddannelsessystem, familierelationer, sprog, politik, sport, videnskabsteori, intellektuelle og fattigdom har bredt sig ud fra Frankrig, hvor han især havde sit virke. Hans tanker og begrebsunivers er blevet anvendt, diskuteret og udviklet inden for en bred palette af fagdiscipliner som antropologi, sociologi, uddannelsesforskning, statsvidenskab, pædagogik og litteraturvidenskab. En central årsag til udbredelsen af hans teoretiske begrebsunivers skal findes i den udsagnskraft, han kan hævde ved at udtale sig på baggrund af empiriske studier frem for en teori adskilt fra praksis. (Wacquant, 2009) Når jeg vælger Bourdieus forståelsesramme til mit speciale på kandidatuddannelsen i Læring og Forandringsprocesser, er det fordi, jeg ligesom tusindvis af studerende og forskere før mig ser værdien i hans relationelle blik, hvilket er en gennemgående forståelse i hans *modus operandi*; en bevidst intellektuel hengivenhed til en optik, der skal forme hele den proces, som den specifikke vidensproduktion gennemgår. (Bourdieu, 2009; Wacquant & Akçaoğlu, 2017) Han søger at relatere

og opløse modstillinger mellem sociologiens klassiske dualismer som teori/empiri, subjektivism/objektivism, struktur/handling, mikro-/makroniveau, kvalitative/kvantitative metoder og historicisme/rationalisme. (Bourdieu, 1988; Bourdieu & Wacquant, 2009) Jeg vil belyse hans videnskabsteoretiske position ved at dykke ned i nogle af de modstillinger, han problematiserer.

For det første vil han opløse den videnskabelige forestilling om en modstilling mellem objektiviserende og subjektiviserende optikker. Ifølge Bourdieu bør sociologien nærmere tale om to grader af objektivitet. Objektivitet af første grad er en læsning, som udlægger samfundet som en objektiv struktur, hvis elementer kan observeres udefra og er uafhængige af de implicerede individers forestillinger om samfundet. Nøjes man med denne objektivistiske læsning, risikerer man at opfatte strukturerne som selvstændige enheder, der er i stand til selv at handle. Dermed undgår man individers subjektive forestillinger om virkeligheden og mister blikket for den enkeltes praktiske kendskab til verden og den viden, som vedkommende deltager i samfundet med. Objektivitet af anden grad er det andet nødvendige blik, en socialfænomenologisk optik, der hviler på præmissen, at "samfundet består af summen af alle de beslutninger, handlinger og erkendelser, der kan tilskrives bevidste og rationelle individer, for hvem verden er umiddelbart tilgængelig og meningsfuld" (Wacquant, 2009, s. 22). Sociologien skal dermed tage afstand til både den rendyrkede subjektivism og objektivisme samt modstillingen mellem dem, hvis den skal frembringe valid viden om menneskelig praksis. I stedet skal de to grader af objektivitet indgå som elementer af den metodologi, der udgør forskningsobjektet, som hos Bourdieu bliver praksis. En interesse for praksis fordrer dobbeltblikket på struktur og aktør og udmønter sig i den metodologi, han har kaldt sin sociale praksisologi. Det er på én gang en strukturalistisk og konstruktivistisk opfattelse af virkeligheden (ibid.). Han trækker på strukturalistiske inspirationskilder som Weber, Durkheim, Marx og Althusser og kombinerer dem med fænomenologien. I relation til inspiration fra Merleau-Ponty, Husserl og Heideggers fænomenologi samt Wittgensteins filosofi om sprog som aspekt af menneskelig praksis, abonnerer han på en social ontologi, hvor den socialiserede krop bliver til et opbevaringssted for kreativ og generativ evne til en praktisk forståelse af verden. Det er denne forståelse af mennesket som socialt, kulturelt og historisk, der har givet inspiration til habitusbegrebet, der sammen med begreberne felt og kapitaler er nogle af hans centrale bidrag (udddybes i afsnit 3.3). Videnskabsteoretisk betyder det, at han tager afstand fra at skelne mellem struktur og handling, idet aktørens handlinger i kraft af den socialiserede krop allerede er strukturerede. Det er altså ikke et spørgsmål om mikro- eller makroniveau, men om konsekvenserne af relationen mellem dem. (Collin, 2003; Wacquant, 2009)

For det andet tager Bourdieu skarp afstand fra enhver opsplitning mellem empiri, metode og teori - og mellem fagdiscipliner. Hans argument er, at praksisformernes grundlæggende enhed ikke tager hensyn til en opdeling i forskellige vidensområder, discipliner, teknikker eller analysemetoder. Hvis sociologien skal kunne indfange sociale kendsgerninger, må den bryde med universitetsverdenens opspaltelse, som også gøder den i hans optik fejlagtige positivistiske forestilling om forskerens neutralitet i forhold til det undersøgte objekt. Den positivistiske faldgrube indebærer illusionen, at forskeren kan undersøge sociale forhold, som de kommer til syne for vedkommende ud fra prækonstruerede kategorier som 'arbejdsløse', 'professioner' og 'fag'. Indvendingen er, at den positivistiske forsker reproducerer kategorierne og derved ikke får belyst de objektive magtforhold, der konstituerer dem. Det er netop dominans- og magtforhold i samfundet, og hvordan de strukturerer aktørers handlemuligheder, sociologien må fremanalysere. Fordi forskeren således skal bag om den oplevede virkelighed, kan undersøgelsesgenstanden ikke betragtes som givet, men konstrueret - og er det under alle omstændigheder, idet forskerens blik også har et historisk, kulturelt og socialt ophav. Det udmønter sig i to konsekvenser: a) At det valgte teoretiske blik intentionelt må lede hele undersøgelsen fra start til slut⁵, og b) at sociologen må underlægge sig samme objektiverende analyse, som han udsætter sine respondenter for. Sidstnævnte er det, Bourdieu kalder deltagerobjektivering, som jeg har udført i afsnit 4.2.1. (Rasborg, 2004; Bourdieu & Wacquant, 2009; Bourdieu, 2009; Wacquant, 2009)

Bourdieu påstår, at sociologiens opgave bliver at producere sand viden om, under hvilke mulighedsbetingelser særlige handlinger kommer til at forekomme nødvendige og fornuftige. (Bourdieu & Wacquant, 2009) Han uddyber sociologens indstilling: "Det handler ikke om at retfærdiggøre alt og alle, men om at acceptere en række forhold, som ellers vil fremstå som uacceptable" (ibid., s. 181) Med andre ord må sociologen fænomenologisk gå med aktørerne i det undersøgte felt og sætte sig i deres sted, samtidig med at hun undersøger deres handlingers mulighedsbetingelser. Fra begyndelsen af min empiriproduktion til det sidste punktum må jeg dermed øve mig i at mestre denne samtidighed, som det relationelle blik kræver.

---

⁵ Det er også årsagen til, at Bourdieus teori introduceres tidligt i specialet.

3.3 Bourdieus begrebsapparat

Følgende afsnit introducerer udvalgte begreber fra Bourdieu, som anvendes i analysen.

3.3.1 Felt, kapital og position

Feltbegrebet har vist sig at være et af Bourdieus vigtige bidrag, idet det udgør en analytisk ramme, der kan forklare, hvordan den enkeltes handling får betydning og retning i henhold til de objektive strukturer. Han definerer felt således:

... et netværk eller en konfiguration af objektive relationer mellem forskellige positioner. Positionerne er objektivt defineret i kraft af deres eksistens og de bindinger, de påtvinger de aktører og institutioner, der udfylder positionerne, i kraft af deres øjeblikkelige og potentielle placering i relation til fordelingen af forskellige former for magt (eller kapital), som giver adgang til de specifikke fordele og goder, der står på spil i det enkelte felt, og dermed samtidig i kraft af deres objektive relationer til andre positioner (Bourdieu & Wacquant, 2009, s. 84)

Den noget knudrede beskrivelse er brugbar, fordi den sætter feltbegrebet i relation til især to andre centrale begreber, som analysen vil benytte: *Position* og *kapital*. Om feltbegrebet beskriver han, at et felt ikke begrænser sig til en fysisk placering, men udgør netværk af forbindelser mellem positioners objektive relationer til hinanden inden for de grænser, hvor de har indflydelse på hinanden.

Bourdieus teori er grundlæggende en teori om magt og dominansforhold, og de objektive relationer er de formaliserede institutioner, embeder og socialt prækonstruerede positioner, der står i magtrelationer til hinanden og konstituerer hinanden som sådan. Men det stopper ikke her, for ud over at positionerne indgår i et yderst komplekst netværk inden for feltet og på tværs af felter, bærer positionerne feltets historie med kampe og brud, der har ændret positionens relationer, fordi ingen position er stabil, men relativ. (ibid., 2009) Et felt har grundlæggende en bipolar struktur og illustreres som regel i et feltdiagram med fire felter som et koordinatsystem. Til denne undersøgelse rækker det at forklare, at x-aksen udgøres af den (heteronome) økonomiske pol og den (autonome) kulturelle pol, mens y-aksen udgøres af høj over for lav kapital. Bestriker aktøren en position rig på kapital, er vedkommende i en *dominerende* position i forhold til en *domineret* position. Aktøren som den socialiserede krop udfylder dermed en position, inden for hvilken vedkommendes handlemuligheder er betingede. Hvert felt er relateret til øvrige felter, som også betinger feltets styrkeforhold. (ibid.; Larsen, 2009) Til dette projekt har jeg valgt at belyse, hvordan KG relaterer sig til det uddannelsespolitiske og det kirkelige felt.

Bourdieu's påstand er, at aktører altid vil arbejde på at bevare eller forbedre deres positions styrkeforhold i feltet. Dermed ligner hans begreber en økonomisk analyse, selvom han giver udtryk for at tage afstand fra enhver form for økonomisk reduktionisme, hvor aktøren betragtes som styret af selvoptaget profitmaksimering, fordi det er feltets struktur med dets specifikke system af holdninger, der afgør, hvilken position der er mulig og værd at stræbe efter. Vedkommende arbejder for en i feltet gunstig positionering ved at investere i forskellige former for kapital, hvilket han undertiden, som i citatet ovenfor, benævner synonymt med begrebet magt. En aktørs magt bestemmes af aktørens sammensætning af kapitaler eller såkaldt kapitalvolumen, der afgør den indflydelse, man kan have i feltet. Det er denne fordeling af feltets ressourcer, der afgør de mulige positioner. (Bourdieu & Wacquant, 2009) Grundlæggende består kapital af akkumuleret arbejde i enten materialiseret eller inkorporeret form og kan i KG's kontekst være alt fra bibelkundskaber til efterskolevenner og økonomiske ressourcer. Strukturen bag distributionen af kapital i den givne situation afhænger af den sociale verdens strukturer, og en given kapitalform har således ikke samme værdi og magt for de samme positioner. (Bourdieu, 1986) Kapital har tre grundlæggende fremtrædelsesformer: Økonomisk, kulturel og social kapital. *Økonomisk kapital* er umiddelbart og direkte konvertibel til penge. *Kulturel kapital* henviser til uddannelse, eksempelvis karakterer og eksamensbeviser, og de kulturelle kompetencer, det kræver at kunne gebærde sig inden for samfundets "højere" kulturelle områder såsom kunst, litteratur og videregående uddannelse. *Social kapital* udgøres af socialt netværk og forbindelser, herunder familie og venner, som den enkelte kan mobilisere til indflydelse i feltet. (ibid.; Rasborg, 2004)

Kulturel kapital tager tre former; *inkorporeret*, *objektiveret* og *institutionaliseret* form. (Bourdieu & Wacquant, 2009) De to sidste forudsætter den inkorporerede form for at komme til udtryk og kan bredt defineres som kulturelt værdifulde objekter og akademiske kvalifikationer. Den inkorporerede form indebærer, at de fleste egenskaber af en aktørs kulturelle kapital er "linked to the body and presupposes embodiment", (Bourdieu, 1986, s. 48) hvilket betyder, at det tager form som kultivering, en tids- og arbejdskrævende investering i at assimilere en selv til de inden for feltet legitime præferencer, egenskaber, holdninger og smag. Det markerer aktørens habitus (beskrives nærmere i afsnit 3.3.2), som primært formes af sine tidligste betingelser, det vil sige familiens opdragelse. Den inkorporerede form er forklædt som god opførsel, viden og manerer og er dermed mindre synlig end økonomisk kapital, der for eksempel kan genkendes på en aktørs udsmykning og ejendele. Fordi den medfødte kulturelle kapital skjuler sig, formår den at lade sig tilskrive arbejdets investering ved eksempelvis flittig lektielæsning eller videbegærlighed. Af samme årsag er den inkorporerede kulturelle kapital prædisponeret for at fungere som *symbolsk kapital*, det vil sige som en i feltet legitim kompetence, som ikke genkendes som kapital. (ibid.) Det er et komplekst begreb, som kan defineres:

(...) den form, hver af de tre basale kapitaltyper kan fremtræde i, når den filtreres gennem en perceptionsmatrice, der er indrettet i overensstemmelse med dens specifikke logik eller - om man vil - sådan at det arbitrære i besiddelsen og akkumulationen af en bestemt kapital forbliver uerkendt. (Bourdieu & Wacquant, 2009, s. 104)

Præmissen for påstanden er, at en bestemt kapitals værdi i sig selv er arbitrær, men at den socialt erkendes som værdifuld. I den forstand er det eksempelvis arbitrært, at en universitetsuddannelse giver adgang til at få den indflydelse, som en gymnasielærer har over sine elever, men inden for rammerne af de objektive strukturer og logikken bag gymnasieskolen får denne arbitraritet symbolsk kapital. Lærer-elev-eksemplet skal ikke misforstås som et udtryk for, at Bourdieus forståelse af magt handler om et individs (lærer) dominans over et andet (elev). Men når det er et relevant eksempel, er det fordi, den specifikke symbolske logik bag distinktionen i feltet også sikrer materiel og symbolsk afkast for indehaverne af den højeste mængde kulturel kapital. Det er feltets struktur i form af ulige fordeling af kapital, der afgør den indflydelse, de specifikke kapitaler giver adgang til (Bourdieu, 1986).

Social kapital udgør mere end de personer, man har i sit netværk. Det indebærer medlemskab af en gruppe, hvorved medlemmerne har opbakning i form af kollektivt sanktioneret kapital, der giver dem indflydelse til at akkreditere andre med kapital. (ibid.) Således kan 3.g-eleverne på baggrund af deres KG-medlemskabs anciennitet akkreditere 1.g-eleverne med symbolsk kapital i form af anerkendelse, som 1.g-eleverne til gengæld er i underskud af. Social kapital kan have institutionaliseret form, når en elev eksempelvis har et inden for det kirkelige felt anerkendt efternavn eller tilhører Indre Missions Ungdom. Volumen af en aktørs sociale kapital afgøres af mængden af forbindelser, han effektivt kan mobilisere og volumen af vedkommendes egen kapital (økonomisk, kulturel og symbolsk), "possessed in his own right by each of those to whom he is connected" (Bourdieu, 1986, s. 51). Når Bourdieu skriver sådan, er det fordi kapitalformerne ikke er adskilt, idet den udveksling, der skal til for, at begge parter anerkender hinanden, kræver et minimum af anerkendelse af den objektive homogenitet - altså at aktørerne objektivt kan genkende en del af sig selv i den anden og dermed finder det meningsfuldt at forbindes. Samtidig anvender social kapital en multiplikatoreffekt af den kapital, vedkommende har i sin egen ret. Det vil eksempelvis sige, at hvis en elev på KG har en række præster i familien, får deres udsagn om bibeltekster større sandhedsværdi i forhold til en, der ikke har, upåagtet at udsagnets indhold måske ikke er mere legitimt i feltet. Hver gruppe har en mere eller mindre institutionaliseret delegation, hvorved den kan samle totaliteten af den sociale kapital, der udgør gruppens eksistensgrundlag. Delegationen, ofte i form af en eller flere talspersoner på gruppens vegne, kan udøve den af

gruppen sanktionerede magt på gruppen og samtidig repræsenterer gruppen udadtil. Det er med andre ord positioner, som er sanktioneret med så høj symbolsk kapital, at de ikke er til at komme uden om. Gruppens interne solidaritet skal findes i det afkast, den giver - selvom det ikke nødvendigvis er derfor, dens medlemmer bevidst søger den. (ibid.)

Hvordan omdannes en kapitalform til en anden? Bourdieu svarer, at overskud af en kapitalform kræver, at man betaler med en anden. I denne sammenhæng er tid et betydningsfuldt aspekt, eksempelvis når økonomisk kapital frigiver tid til at investere i kulturel kapital (eksempelvis bibellæsning eller litterære værker) eller social kapital (eksempelvis sociale arrangementer på KG). Enhver investering, som skjuler det økonomiske aspekt har tendens til at forøge risikoen for tab af kapital - eksempelvis risikerer man, at en investering af tid i at hjælpe en klassekammerat med hendes lektier (kulturel kapital) ikke besvares med den taknemmelighed og en forstærket relation, det vil sige social kapital.

3.3.2 Habitus og strategi

Sammenhængen mellem den socialiserede krop og feltet indfanger Bourdieu i sit habitusbegreb: “den duale proces af internalisering af eksternalitet og eksternalisering af internalitet” (Bourdieu, 2008, s. 72). Det betyder, at den enkeltes habitus på den ene side er et historisk fænomen, der bærer sin prægning eller *dispositioner* med den dertil hørende specifikke historie i form af et socialt konstitueret system bestående af strukturerede erfaringer og værditilskrivninger, der er tilegnet i praksis i løbet af hele vedkommendes historie - og på den anden side er det strukturerende princip, der bringer denne inkorporerede systematik i spil, når vedkommende indgår i et felts praksis. Bourdieu er blevet kritiseret for, at habitusbegrebet gør menneskelig handlen til udtryk for en mekanistisk determinisme, hvor habitus umuliggør brud med de dispositioner (internaliserede eksternaliteter), der udgør dens udtryksformer (eksternalisering af internaliteter). Hans modsvar er, at habitusbegrebet som generativt princip belyser, hvordan den enkelte lærer kunsten at beherske holdningsmæssige systemer inden for den sociale verden, den er et produkt af. (Bourdieu & Wacquant, 2009)

Habitus er på en gang et system af modeller, som tjener til at producere sociale praktikker - og et system af modeller, som tjener til at opfatte og vurdere sociale praktikker. (Bourdieu, 1994) Når habitus således handler under perfekte eksistensbetingelser, oplever aktøren sig “som en fisk i vandet: Alt går af sig selv, der er ingen problemer” (Bourdieu & Wacquant, 2009, s. 113) Eksemplarisk vil

det sige, at når en elev befinder sig med lethed på KG, er det udtryk for, at de perceptionsmatricer og holdningssystemer, der findes på gymnasiet, også har været til stede i det sociale univers, eleven er formet af. I modsatte tilfælde vil en objektiv distance til feltet resultere i det, Bourdieu beskriver: “Når man hele tiden bliver gjort opmærksom på, at man er anderledes, kan det ikke undgås, at man ser ting, andre ikke fornemmer eller ikke er opmærksomme på” (ibid., s. 191) Er man ikke socialiseret af og til feltet, vil man opleve vurderingskriterier som arbitrære, men have begrænsede muligheder for at påvirke dem.

Aktøren lærer altså at mestre og betydningstilskrive en specifik logik ved at investere i den. Som børn vælger vi ikke selv vores deltagelse i den sociale verden, men præges af vores opdragere, hvilket Bourdieu indfanger i en skelnen mellem primær og sekundær habitus. Den primære habitus er udtryk for irreversible installationer, der kun kan undertrykkes eller omdannes af en anden irreversibel prægning, eksempelvis ved vedvarende skolegang. (Bourdieu & Passeron, 2006) For at blive i det kirkelige felt vil det sige, at KG-eleverne ikke nødvendigvis føler sig kristne af at have kristne forældre, men er de opvokset med det kirkelige felts praksisser (for eksempel kirkegang, salmesang og bøn), vil de have lært kunsten at deltage i det kirkelige spil.

En nyttig analogi, Bourdieu med visse forbehold selv bruger, er netop feltet som spil. En forudsætning for, at en aktør investerer i feltet er, at vedkommende (ikke nødvendigvis bevidst) anerkender, at spillet overhovedet er værd at spille med de regler, der er udstukket. Det er det, han kalder *illusio*: at aktøren er optaget af, at de ting, der står på spil, er vigtige, og at der derfor er gode grunde til at tage del i spillet. En vigtig pointe hos Bourdieu er, at det sociale spil fungerer på en sådan måde, at deltagerne glemmer, at det er et spil. Det betyder, at aktørerne er enige om, at feltets praksis er værd at kæmpe for ved også at være uenige. Aktørernes *illusio* er altså den interesse, der kommer til udtryk som investering i spillet (Bourdieu & Wacquant, 2009; Murning, 2013) Hver spiller eller aktør har en relativ styrke (kapitalvolumen), en position og en strategisk orientering i spillet. Det er en aktørs habitus, der bringer *strategier* i spil, som på en gang er systematiske og improviserede, fordi de først aktiveres i habitus' prøvende møde med feltet. Det vil sige, at de strategier eller måder, habitus kommer til udtryk på, afhænger af, hvor i feltet man er positioneret. (Wacquant, 2009)

Bourdieu beskriver, at en aktørs strategier er ikkeintentionelle og førbevidste forsøg på at bevare eller forbedre sin aktuelle position i feltet. Der findes to overordnede former for strategi: *Reproduktive og subversive strategier*. Hvor den første form søger at reproducere aktørens position og den sociale orden i feltet, forsøger aktøren via den subversive strategi at forbedre sin position ved at undergrave den

sociale orden. Dominerede positioner vil som regel have en subversiv strategi, hvormed de forsøger at svække de dominerende positioners magt ved at afsløre det arbitrære i de beføjelser, de har og dermed forsøge at miskreditere eller devaluere den kapital, de selv mangler, og som deres modstandere har mest af. Som modsvar vil en dominerende position have forøget interesse i at reproducere sin legitimitet og vil investere i strategier, der mere effektivt skjuler det arbitrære i den indflydelse, værdien af deres kapitalvolumen giver dem ret til. Det vil med andre ord sige, at ens position i feltet afgør det perspektiv, hvorfra man ser feltet - og dermed også den strategi, hvormed man gør sig gældende og hævder sin ret til at spille spillet. (Bourdieu, 1986; Bourdieu & Wacquant, 2009)

3.3.3 Symbolsk magt og symbolsk vold

For Bourdieu skal sprog ikke behandles som et spørgsmål om logik, men som en relationel praksis, der altid udtrykker sproglige magtrelationer på et marked med knaphed i adgangen til sproglig legitimitet. Begrebet *symbolsk magt* bruger han til at beskrive:

Symbolsk magt, magten til at konstituere det givne ved at udsige det og påvirke omgivelserne ved at påvirke deres læsning af en bestemt fremstilling af verden (...) opererer i kraft af en bestemt relation, som skaber tillid til legitimiteten af de ord, der bliver sagt, og til de personer, der udtaler dem, og fungerer kun i det omfang, de, der udsættes for den, anerkender dem, der udøver den. (Bourdieu & Wacquant, 2009, s. 133)

Det vil sige, at de indbyrdes netværk af relationer i feltet må være udgangspunktet for en analyse af, hvordan specifikke vendinger og argumenter for og imod holdninger og overbevisninger bliver for eksempel anerkendte, kontroversielle, egoistiske, fornuftige eller naive. (ibid.) Den sociale virkelighed har tendens til, på et objektivt og subjektivt niveau, at præsentere sig som en struktureret virkelighed. På det objektive plan præsenterer aktørernes egenskaber sig selv i kombinationer, eksempelvis ved at aktører med anerkendte titler også med højere sandsynlighed befinder sig på et museum og kender forskel på god og dårlig rødvin. På det subjektive niveau bærer opfattelsen af den sociale verden også strukturerede opfattelses- og vurderingsmodeller, eksempelvis i form af dualismer af adjektiver som høj/lav, maskulin/feminin, stærk/svag. Social klassifikation fungerer som regel i dualistiske operationer, som tjener til at organisere opfattelsen af den sociale verden. Disse to mekanismer fungerer samtidig og giver aktøren en oplevelse af sund fornuft i en fælles verden. De er socialt produktive i form af deres in- og ekskluderende, associerende og dissocierende effekter. Habitus producerer praktikker og repræsentationer, som er åben for klassifikation ud fra de klassifikatoriske modeller, der ligger i vedkommendes habitus. Det oplever aktøren som en

fornemmelse for egen placering i de sociale rum, det vil sige en position i de objektive strukturer. Aktørerne både klassificerer sig selv og udsætter sig selv for klassifikation ved at vælge forskellige attributter; tøj, venner, sportsgrene, hobbyer, som er i overensstemmelse med deres position. Derved kan den enkelte opleve det meningsfuldt at ytre sig som “jeg er sådan en, der er [...] frem for [...]”. Det er denne distingverende praksis i valget af attributter, som kan omsættes til kapitaler, og den artikulerede klassifikation, jeg vil vise i analysen af elevernes strategier, fordi det er måder at investere i fastlæggelsen af den distance, aktøren bruger til at bevare eller forbedre sin position. (Bourdieu, 1994)

Alle interaktioner bærer potentialet for *symbolsk vold*, som til forskel fra politisk vold og fysisk undertrykkelse har begrænsede omkostninger, men kan afstedkomme lignende virkning. Med begrebet vil Bourdieu indfange det forhold, at sociale aktører oplever sig som bevidste om sine handlinger, som desuagtet er reproduktioner af handlingens strukturerende betingelser - og dermed bekræfter og forstærker effekten af netop disse betingelser. Den symbolske vold udfolder sig dermed på baggrund af en indforståethed hos en gruppe eller et individ, der udsættes for den. Den fungerer via en samtidig erkendelses- og miserkendelsesproces, hvilket vil sige, at den enkelte ikke opfatter den symbolske vold som vold - og er et resultat af den prærefleksive og ureflekterede erkendelse, som accepterer tingenes tilstand og betragter dem som naturlige. Dermed tvinger vi verden ind i erkendelsesstrukturer i form af påstande, argumenter og klassifikationer, som i sig selv er strukturerede. Det vil sige, at samtidig med at vi livet igennem lærer at tænke om verden på en særlig måde, skjules det arbitrære i disse former for erkendelse og kommer til at fremstå som naturlige og fornuftige for os i takt med, at vi bestræber os på at mestre dem. Symbolske kampe om at udfordre den sociale orden må dermed afsløre det arbitrære i det, der socialt betragtes som fornuftigt, og som opretholdes ved aktørernes gentagne investering i og praktiseren af opfattelses- og vurderingsstrukturer. De symbolske kampe, som primært igangsættes af dominerede positioner, lider under det vilkår, at objektive magtrelationer tenderer mod at reproducere i symbolske magtrelationer. Dermed vil højtuddannede som regel være sanktioneret med høj symbolsk kapital og dermed ret til at hævde, hvad der er fornuftigt og sandt. (Bourdieu & Wacquant, 2009; Wacquant, 2009)

Bourdieu opererer med begrebsparret *ortodoksi* og *heterodoksi*, som begge udspringer af begrebet *doxa*. Ethvert felt har sin egen doxa, det vil sige sine egne forestillinger om, hvad der er ‘common sense’, normalt og unormalt. Feltets doxa består af et system af adfærdsregler, som er før-refleksive og ikke-bevidstgjorte, og som blandt andet opretholdes af rekrutteringsprocedurer, som indvier og socialiserer de nyligt tilkomne i feltets doxa. Kampe i et felt handler i udgangspunktet om at bevare

eller forandre doxa og kæmpes mellem ortodokse forsvarere og heterodokse udfordrere. (Järvinen, 2007) Det er via de symbolske kampe på KG, at det bliver muligt at undersøge elevernes strategier.

3.4 Operationalisering: Fra begreber til analysespørgsmål

Fori jeg i dette projekt forsøger ikke bare at anvende Bourdieus begreber, men at følge hans tanker som en *modus operandi*, løber jeg også ind i det stilistiske problem, at ingen elementer af undersøgelsen kan adskilles. Hans begreber er eksempelvis ikke løsrevet fra feltarbejdet, og mine løbende analyser kan ikke løsrives fra de videnskabsteoretiske pointer, der har ræsonneret med mine oplevelser undervejs. Derfor er hans tanker blevet introduceret før opgavens kapitel 4 om empiriproduktionen. For læsbarhedens skyld placerer jeg min operationalisering umiddelbart efter afsnittene om hans begrebskompleks, hvilket får den stilistisk opbrudte konsekvens, at metodekapitlet følger umiddelbart herefter. Det vil sige, at her kommer til at stå arbejdsspørgsmål til analysen, som jeg først følger op på i kapitel 5. En fordel er til gengæld, at Bourdieus tankegods kan tages med i metodeafsnittet. For Bourdieu kan forskeren ikke adskilles fra sit produkt, og frem for at forestille sig at forskeren kan 'skrives ud', skal forskeren i stedet hellere 'skrives frem'. (Bourdieu, 2009)

Kapitel 5 er selve specialets analyse, som jeg har delt op i to delanalyser på baggrund af den toleddede problemformulering. Delanalyse I har til formål at klarlægge de magtrelationer, som udgør mulighedsbetingelserne for elevernes positionering. Det gør jeg ved at operationalisere feltbegrebet på den måde, at KG analyseres *som om* det var et felt. Jeg har i specialets løbende analyseproces været inspireret af Emirbayer & Williams (2005) analyse af socialt arbejde med hjemløse i New York, ikke fordi emnet minder om specialets undersøgelse, men fordi de i deres analyse viser, hvordan feltbegrebets bipolare struktur ikke nødvendigvis er organiseret med to poler mellem økonomisk kapital i form af økonomisk rigdom på den ene side og kulturel kapital i form af billedkunst og klassisk musik på den anden, men skal udspringe af feltets egen struktur. Desuden læser de Bourdieus feltbegreb som skalerbart:

Since the field concept is meant to be applicable at all scales, from the most expansive to the most circumscribed, each of the more delimited social microcosms, too, can be said to feature something like its own internal field of power. (ibid., s. 692)

På baggrund af deres definition behandler jeg KG som et afgrænset socialt mikrokosmos med de dynamikker, der hører til et felt. Derfor stiller jeg i delanalyse I følgende spørgsmål:

- Hvordan relaterer KG sig til det uddannelsespolitiske felt?
- Hvordan relaterer KG sig til det kirkelige felt?
- Hvordan fungerer de objektive relationer på KG?
- Hvad er rekrutteringsprocedurerne på KG?
- Hvad udgør feltets heteronome og autonome poler?
- Hvad er doxa på KG?

Delanalyse II undersøger den anden halvdel af specialets problemformulering om, hvordan 3.g-eleverne positionerer sig i forbindelse med, at de skal forlade gymnasiet. Selve analysen er struktureret som elevportrætter efter inspiration fra *The Weight of the World* (Bourdieu, 1999), fordi det giver mulighed for at undersøge mangeartede perspektiver, der svarer til den forskellighed, som sameksistens forudsætter. Det giver med andre ord mulighed for at få indblik i den sociale kompleksitet i feltet. Bourdieus positionsbegreb anvendes til at forstå, hvilke positioner de indtager, mens strategibegrebet bruges til at forstå, hvordan de positionerer sig. For at kunne undersøge den forandring, der ligger foran dem, spørger jeg ind til, hvordan de konstruerer tilværelsen efter gymnasietiden. Fordi kategorien 'den kristne boble' har vist sig at være en, eleverne støtter deres konstruktioner af fremtiden op ad, inddrager jeg deres definitioner af den. Derfor vil jeg i analysen besvare følgende spørgsmål:

- Hvilke positioner indtager eleverne: domineret/dominerende og autonom/heteronom pol?
- Hvilke strategier har eleverne: hvordan gør de sig forskellige fra andre i og uden for KG som felt?
- Hvordan konstruerer eleverne tilværelsen efter KG: hvilke begrebspar modstilles? Hvilke klassifikationssystemer (re)produceres med 'den kristne boble'?
- Hvad er *illusio* i feltet: hvorfor er eleverne på KG? Hvad holder dem der?
- Hvordan investerer eleverne i symbolske kampe?

Hvor de tre første spørgsmål er en direkte operationalisering af problemformuleringen til Bourdieus begreber, har de to sidste i analysen vist sig at gavne belysningen af elevernes muligheder for positionering. De symbolske kampe, som eleverne på eget initiativ investerede i, har styret udvælgelsen af de uddrag, jeg i analysen bruger til at analysere deres positioner og strategier. Generelt besvares spørgsmålene ikke slavisk i analyserne, men vil blive behandlet undervejs i kapitel 5.

4. PÅ FELTARBEJDE MED BOURDIEU

Kapitlet vil belyse specialets metodiske prioriteringer og empiriske materiale. Ifølge Bourdieu er data ikke noget, der er derude, som skal indsamles. Empiri må i stedet forstås som fabrikeret i den proces, hvor sociologen former sin erkendelsesinteresse i det specifikke felt og de inden for universitetsverden legitime spørgsmål, vedkommende må stille for at blive klogere. Kun på den måde kan sociologen komme bag om præfabrikerede objekter. (Wacquant & Akçaoğlu, 2017) Jeg valgte at lave min undersøgelse i form af feltarbejde med en kombination af observationer og interviews, fordi det er en velegnet metode til et eksplorativt studie af en gruppe, der er begrænset viden om. (Prieur, 2015)

4.1 Feltobservationer

Dette afsnit handler om, hvad det indebærer at tage Bourdieu med sig ind i observationsarbejdet. Larsen (2009) skriver, at observation ud fra et feltperspektiv bør være præget af ikke-deltagelse, fordi observatøren ellers får vanskeligt ved at skabe afstand til det studerede område. Forud for feltarbejdet forestillede jeg mig, at jeg uden problemer kunne mestre denne objektiviserende afstand, hvilket viste sig at være vanskeligere end som så.

Med Bourdieu er formålet at forklare agenternes forklaringer og handlinger ved at placere dem i det makroperspektiv, som en feltanalyse tilbyder. Det kræver, at man før ankomst må have teoretisk mestring over feltets relation til øvrige felter, hvilket jeg for KG's vedkommende har antaget er det kirkelige felt og det uddannelsespolitiske felt. Desuden må det relateres til de overgribende magtfelter, det vil sige det statslige, det økonomiske og det politiske magtfelt. Det skriver jeg om i afsnit 5.1. Det vil samlet sige, at jeg på KG var på udkig efter mikroprocesser, altså hvordan kroppe bevægede sig i fysiske og institutionelle sammenhænge. Den trænede Bourdieu-inspirerede observatør vil kunne relatere mikro- og makroperspektivet i selve observationerne og vil dermed få blik for, hvordan aktørerne positionerer sig i det givne felt. Observatøren vil med blik for begge perspektiver kunne forudse, hvordan aktørerne opfører sig alt efter deres position og strategi. På den måde observerer man ikke substanser, men relationer hvor agenterne betragtes som positioner, der med deres habitus skaber strategier i feltet. (ibid.)

4.2 Feltarbejdet på Det Kristne Gymnasium

Afsnit 4.2 handler om selve feltarbejdet på Det Kristne Gymnasium i Ringkøbing.

4.2.1 Deltagerobjektivering og adgang til feltet

Bourdieu skriver, at reflektiv sociologi forudsætter, at sociologen ud over at gøre sine respondenter til studieobjekt også må foretage et dobbelt brud ved at underlægge sig selv en objektiverende analyse af sin position i både det undersøgte felt og det akademiske felt. Det er det, Bourdieu kalder deltagerobjektivering. (Nørholm, 2008; Bourdieu 2009). Det kendetegner den på en gang vanskelige og pinefulde proces, hvor sociologen bryder med “dybe og ubevidste følelser af samhørighed og loyalitet over for undersøgelsesgenstanden” (Bourdieu, 2009, s. 234). De følelser er som regel dem, der i første omgang får emnet til at fremstå som så interessant, at det er værd at beskæftige sig med. En fare er, at en deltagerobjektivering forfalder til en form for autoetnografi, hvor forskeren fremskriver en narcissistisk selvfortælling, som bærer det problem, at den ikke har nogen værdi for selve undersøgelsen. (Delamont, 2009) Bevidst om den risiko forudsætter Bourdieus radikale objektivering af forskerens forhold til undersøgelsesgenstanden, at vedkommende også har noget på spil, som skal blotlægges i bruddet. (Bourdieu, 2009) Det er på den baggrund, at jeg i det følgende vil synliggøre, hvordan undersøgelsesgenstanden kom til at synes kompatibel med et kandidatspeciale.

Specialets forløb begyndte, da jeg i marts 2017 læste en avisartikel med titlen 'Det er blevet så almindeligt i Danmark, at tingene går op i druk og sex' (Madsen, 2017). Udsagnet kom fra en elev på KG, og artiklen undersøgte, hvorfor det med elevernes egne udsagn var netop kristne elever, der scorede højest i Dansk Erhvervs undersøgelse af gymnasiets løfteevne. Artiklen vækkede min interesse, ikke så meget på grund af gymnasiets karakterpræstationer, men fordi jeg havde gode venner, der enten havde gået på KG eller var organiseret i Indre Mission og Luthersk Mission. I artiklen omtalte en elev gymnasiet som “den fantastiske boble” (ibid.), og efter en samtale med min ven og indledende gatekeeper Peter, stod det klart, at metaforen ‘den kristne boble’ ikke er helt så uproblematisk, som journalisten i avisartiklen gav indtryk af. Peter formidlede kontakt til KG’s rektor, som blev min primære gatekeeper, det vil sige den person, der havde den egentlige autoritet til at give mig adgang til at producere specialets empiri. (Kristiansen & Krogstrup, 2009) I vores indledende mailkorrespondance tilbød rektoren mig at bo på gymnasiets kostafdeling og indgå i dagligdagen i den tidsperiode, jeg behøvede for at lave mit feltarbejde. Samarbejdet med gymnasiet

bygger altså på en form for intervention, som Petersen (2016) betegner en idealtypisk relation mellem den studerende og en ekstern partner, hvor den studerende bliver tilladt eller bedt om uafhængigt at generere viden om et specifikt fænomen af fælles interesse. Værdien af specialet for KG er dermed den viden, jeg som udefrakommende kan producere med en akademisk faglighed. Undervejs i forløbet har aftalen forekommet klar for begge parter (Karsten, s. 119), og efter endt specialeforløb sendes specialet til KG.

Det leder mig videre til at beskrive med hvilket *position*, jeg fik adgang. Til rektoren skrev jeg indledende, at det ikke ville “være helt fremmed for mig at komme ud til jeres gymnasium, da jeg selv har haft glæde af mange af Kristen Forbund for Studerendes' (KFS) arrangementer i løbet af min studietid” (C. Plesner, personlig kommunikation, 22. marts 2017). KFS er en studenterorganisation for kristne gymnasieelever og studerende på videregående uddannelser, som deler det samme evangelisk-lutherske bekendelsesgrundlag som KG (Det Kristne Gymnasium & Undervisningsministeriet, 2007; Kristeligt Forbund for Studerende, 2017) og, hvad jeg senere fandt ud af, hvor mine to respondenter i KG's ledelse, begge tidligere har været ansat. Der lægges op til, at deltagere i KFS' arrangementer ikke nødvendigvis skal være kristne. Denne baggrundshistorie skal nævnes, fordi min adgang til det kirkelige felt via KFS ca. fire år forinden indebar, at jeg fra første færd indtrådte i en særligt legitim position sanktioneret med høj kapitalvolumen, da min veninde, som betegner sig som kristen, tog mig med⁶. Årsagen skal findes i, at jeg kom fra en ikke-kristen baggrund, læste en humanistisk uddannelse og var nysgerrig på teologiske emner. Som analysen senere vil belyse, var jeg sanktioneret med en i feltet autenticitetsorienteret position, fordi jeg imod mine dispositioner af egen vilje engagerede mig i et kristen organisation. Selvom jeg ikke indgik i KFS i en fast praksis, oplevede jeg nemt at danne venskaber og vandt hurtigt social kapital. Det manifesterede sig som en følelse af respekt og omsorg for mine nye venner, der vedkendte sig en kristen tro, hvilket i min omgangskreds på det tidspunkt var højst kontroversielt. Jeg oplevede, at de var misforståede og undertrykte på baggrund af omverdenens fordomme snarere end de kristne unges egentlige handlinger, hvilket drev en indignation, som ræsonnerede med og blev gødet af min socialisering til at værdsætte praksisser i det humanistisk-akademiske felt, der afslører og modargumenterer undertrykkelse. Jeg lærte den kristne gruppes særlige lingo, forkortelser, vigtigste teologiske diskussioner, bibelsteder, tilbedelses-, samtale-, bøn- og argumentationspraksis. Jeg lærte, at det vævede sig sammen med andre aktører i form af Folkekirken, Indre Mission, Luthersk Mission, Dansk Oase, højskoler, forlag og private, bekendende teologiuddannelser.

---

⁶ Siden 2014 har jeg i KFS-rammer deltaget i ca. 15 foredrag om kristendom relateret til politiske, samfundsmæssige, kulturelle, filosofiske, teologiske og psykologiske temaer, og siden 2014 har jeg hvert år deltaget i en uges sommerlejr, hvor kristne, muslimer og ikke-troende frivilligt hjælper socialt udsatte med praktisk arbejde.

Den habituelle viden bragte jeg med mig ind på KG, hvor jeg oplevede at deltage med en naturlig lethed. Det blev især synligt, eller måske netop usynligt, ved de eksempler, at jeg i høj grad kunne bevæge mig som eleverne under bøn og lovsang, som er to lydte praksisser, der ville være usædvanlige på almindelige gymnasier. Samtidig har jeg ikke en fast praksis i det kirkelige felt, og derfor vurderer jeg, at min afstand til feltet har været en sociologisk fordel; på den ene side kan jeg navigere i de sociale koder, og på den anden side stopper de ikke med at vække min undren.

I relation til det humanistisk-akademiske felt kommer mit loyalitetsforhold til udtryk som, at jeg med en følelse af stolthed har frembragt min analyse af de kristne unge som en uretfærdigt domineret og misforstået gruppe, der er udsat for fordømmelse på baggrund af kirkens historiske fortid, som de ikke er ansvarlige for. Jeg har argumenteret for, at den humanistisk-akademiske opmærksomhed på analyser af kirkens historiske dominans over civilbefolkningen, eksempelvis ved populariteten af poststrukturalistiske og socialkonstruktivistiske analysetilgange (Collin, 2003), sammen med politisk sekularisme (Jensen & Hansen, 2012) har medvirket til at gøre kristne unge videnskabeligt uinteressante inden for pædagogisk forskning. Det konstruerer gruppen som dobbelt udstødt og dermed dobbelt attraktiv for den indignerede studerende at belyse; "ikke engang det humanistisk-akademiske felt, der i reglen forsvarer de dominerede grupper, respekterer dem" kunne jeg påstå. Desuden hævder jeg en analyse af, at de er misforståede og underlagt den form for symbolske vold, at mediernes opmærksomhed drejer sig om deres karakterniveau frem for deres tro, som de selv oplever er gymnasiets eksistensberettigelse. Jeg kan dermed alliere mig med kritikere (f.eks. Andersen, 2012; Madsen, 2015) af den beskæftigelses- og anvendelsesorienteret uddannelsesdiskurs og lægge afstand til den dominerende fraktion af uddannelsesforskningen, der markerer at reproducere den.

4.2.2 Feltarbejdets struktur og det empiriske materiale

Dette afsnit skal give indblik i, hvad jeg foretog mig på mit feltarbejde, og hvordan oplevelserne er omdannet til det nedskrevne empiriske materiale om sociale mikroprocesser, som min analyse skal bygge på. Tilsammen består det af:

- Bilag 1: Observationsguide
- Bilag 2: Tre interviewguides designet til hver af respondenterne
- Bilag 3: Transskriptioner af fire interviews

- Bilag 4: Feltdagbog skrevet på computer
- Bilag 5: Feltnotater skrevet i hånden

På opfordring af Larsen (2009) valgte jeg indledende at opleve feltet ved fysisk at følge en elevs dagligdag. Ved min ankomst præsenterede jeg mig for eleverne med, at jeg var i gang med at skrive speciale om KG, og at jeg studerede en kandidatuddannelse om forandringsprocesser, hvorfor jeg især var optaget af den forandring, 3.g'erne stod foran ved få uger efter at skulle forlade gymnasiet. Elias, en mandlig 3.g'er, rakte hurtigt hånden i vejret og inviterede mig til at spise med dem, og vi aftalte, at jeg dagen efter kunne følge med ham til undervisning, måltider og andagt.

Dag 2-4 fulgte jeg en elev hver dag for at opleve, hvor og med hvem de bevægede sig i løbet af en dag. For at strukturere observationerne anvendte jeg en observationsguide, som var inspireret af Larsen (2009) og af Murnings (2013) Bourdieu-informerede undersøgelse af såkaldt gymnasiefremmede elevers strategier. Jeg endte med at anvende syv kolonner: 1) Tid, 2) artefakter, 3) selvfølgeligheder, 4) kroppe, 5) udtale/lyd, 6) sted og 7) noter. Det er formuleret i bilag 1, som er genereret retroaktivt efter feltarbejdet på baggrund af det noterede indhold. Den tredje kolonne med selvfølgeligheder udgjorde et forsøg på at gribe om feltets doxa. Syvende kolonne var til notater, således at jeg, inspireret af Øland & Andersen (2003), kunne adskille mine foreløbige analyser og kommentarer fra de beskrivelser, som gerne skulle være mere nøgterne. For at tvinge mit blik væk fra det rent artikulerede til "praktikkens genese, dvs. handlingens oprindelse i tid og sted" (Larsen, 2009, s. 37), oprettede jeg to særskilte kolonner til kroppe og udtale/lyd. Som det kan ses i bilag 5, begyndte jeg at sætte pile i notaterne, når eksempelvis en handling lod til at udløse en respons.

I løbet af de tre dage måtte jeg forkaste den hypotese, jeg ankom med: At 3.g-eleverne som en del af deres strategier i det kirkelige felt ville vælge typisk kristne eller diakonale uddannelser som eksempelvis teologi, medicin eller sygeplejerskeuddannelsen. For det første ser jeg i retrospekt, at jeg havde misforstået Bourdieus strategibegreb som en bevidst eller intellektualiseret form frem for som et ubevidst og relationelt fænomen mellem de objektive strukturer og aktørens oplevelser. For det andet blev hypotesen afkræftet, idet deres fremtidige uddannelsesønsker både var bredere varieret og et for dem mindre betydningsfuldt spørgsmål, end jeg havde antaget. Det var den sidste tid på KG og de to næste sabbatår, der betød noget for dem. Jeg besluttede at skærpe min opmærksomhed på de emner, eleverne selv var optagede af og som var værd at være uenige om. Det handlede især om tilbedelsespraksisser, seksualitet, dans og alkohol, hvor forskellige holdninger og handlinger lod til at sanktionere eleverne med forskellige former for kapital. Derfor fokuserede jeg sidste del af

feltarbejdet på deres fritid om eftermiddagen, om aftenen og i weekenden (dag 5-10). De aktive dagtimer befandt jeg mig derfor især på lærerværelset eller studievejlederens kontor (dag 5, 8 og 9), når jeg ikke holdt aftalte interviews (dag 9 og 10) eller befandt mig væk fra eleverne for at samle energi. Eftermiddage og aftener gik jeg ture med eleverne enkeltvis, drak kaffe med dem i spisesalen, talte med dem på deres værelser, tog køkkenvagt med dem, deltog i måltiderne, var med til foredrags- og musikarrangementer og læste i samme rum, hvor de lavede lektier.

Larsen (2009) opfordrer til løbende i feltarbejdet at lave skitser over feltdiagrammer. Jeg fulgte hans råd, og mine udkast skrev jeg ned i mine feltnotater (bilag 5). Den øvelse hjalp mig på især to punkter:

- A. Med at relatere observationerne til Bourdieus begreber og således øve den vanskelige samtidighed, som en bourdieusk analyse kræver.
- B. Med at stille skarpt på de symbolske kampe, der foregik på KG, og som jeg skulle spørge ind til i de interviews, der skulle afslutte feltarbejdet.

4.2.3 Interviews

I løbet af feltarbejdet foretog jeg i alt fire optagede interviews på dag 9 og 10. Bourdieu har i sit virke ikke lavet konkrete manualer eller instruktioner til interviewarbejde, fordi det ligesom observationer udgør en praksisform, som han mener skal læres gennem praktiske erfaringer. Hansen (2009) har på baggrund af Bourdieus metodiske tilgange i hovedsageligt *The Weight of The World* (Bourdieu, 1999) udarbejdet råd til at udføre interviews, der kan anvendes til at synliggøre sammenhængen mellem på den ene side personlige oplevelser og på den anden side felters dynamikker. De er anvendt til mine interviewguides. Idet sociologen ifølge Bourdieu ikke kan udføre "neutrale" interviews, men altid står i relation til aktørerne i feltet, bliver opgaven derimod at kontrollere konstruktionsprocessen af undersøgelsesgenstanden så godt som muligt. Derfor bør selve udvælgelsen af interviewpersonerne også bygge på den foreløbige analyse, som sociologen foretager løbende ud fra sine observationer og viden om feltet. Jeg vidste, at hvis jeg ville forstå elevernes strategier, måtte jeg interviewe to aktører med forskellige strategier og positioner. Jeg søgte derfor A) en elev med en dominerende position og en reproduktiv strategi og B) en elev med en domineret position og en suppressiv strategi. I løbet af de sidste par dage spurgte jeg derfor elever og lærere, om de kunne udpege to 3.g-elever for mig, der henholdsvis:

- A. Havde det nemt på KG med hensyn til det sociale og det faglige.
- B. Var kritisk over for KG og/eller havde forsøgt at gennemføre forandringer på gymnasiet.

Målet med den abstrakte beskrivelse af respondent A var at finde en aktør, der passede på beskrivelsen: “Som legemliggørelsen af det sociale føler habitus sig ‘hjemme’ i det felt, den er affødt af: Den erkender med det samme, at feltet er meningsfyldt og interessant” (Bourdieu & Wacquant, 2009, s. 113) I søgen efter en, der udfyldte denne dominerende position, opstod flere muligheder, hvor Amalie (bilag 3.1) fremstod som den, der hyppigst gik igen. I min rundspørge til 5-6 lærere og elever hørte jeg ikke andre navne end Philips nævnt (bilag 3.2). For at lære om deres perspektiv på feltets fælles symbolske kampe, anvendte jeg samme interviewguide til dem begge (bilag 2.1).

Mine to andre interviews foretog jeg med skolens rektor, Karsten og kostinspektoren, Kloster, som efter Klosters udsagn varetager den todelte ledelse (Kloster, s. 120). Jeg vurderer, at de udgør to formelle talspersoner for gruppen, som beskrevet i afsnit 3.3.1. Karsten er positioneret i de objektive strukturer ved, at han har ansættelsesansvar og dermed formaliseret magt over lærere og elevers adgang til gymnasiet, og samtidig har han symbolsk magt, idet han har det overordnede pædagogiske ansvar, hvilket også vil sige ansvaret for at præge eleverne med den af bestyrelsen vedtagne trosprofil. (Det Kristne Gymnasium, 2017e) Han har som det øvrige personale høj kulturel kapital ved sin akademiske uddannelsesbaggrund, der giver dem adgang til embedet som gymnasielærere. Kostinspektøren, Kloster, er sanktioneret med særligt høj kulturel kapital, idet han er uddannet teolog og både har ansvar for at håndhæve reglerne på kollegiet og være teologisk vejleder samt sjælesørger for elever og lærere. Ud over at forestå kristendomsundervisningen på gymnasiet, varetager han den eksterne markedsføring af gymnasiet i form af foredrag og reklame. Hvor rektoren er rig på egenskaber som venlighed, rummelighed og ydmyghed, positionerer kostinspektøren sig med intellektualitet, konsekvens og argumentationsevne. De nyder begge høj anerkendelse for hver deres ledelsesstil og er de to blandt personalegruppen, eleverne hyppigst relaterer deres egne holdninger til.

De fire interviews foretog jeg i løbet af de sidste to dage på feltarbejdet. Det gav mig den fordel, at jeg havde tid til at observere og få en fornemmelse for feltets kampe, klassifikationssystemer, holdninger og argumenter, således at jeg med en tilegnet naturlighed kunne forsøge mig med feltets terminologi og var opmærksom på dets konflikter. Uden feltarbejde havde jeg uden tvivl udøvet en større grad af symbolsk vold, hvor jeg måtte tvinge dem ind i prækonstruktioner om gruppen af kristne unge.

4.2.4 Transskription

“Transcription then, means writing, in the sense of rewriting” (Bourdieu, 1999, s. 622) skriver Bourdieu, hvilket åbner for spørgsmålet, hvad der skal lede mine valg det transskriberede produkt. Der er flere valg at træffe: Hvordan balancerer jeg mellem på den ene side en nøjagtig gengivelse af det sagte i interviewsituationen og på den anden side at udforme en tekst, læseren kan forstå, selvom vedkommende ikke sad med i lokalet? Hvis interesser er mest vigtige at varetage, når mine interviews behandles sociologisk? (ibid.)

Min ambition endte med at være den, at læseren skulle have mulighed for, at “situate themselves at the point in social space from which all the respondent’s views over that space emanate, which is to say that place in which this particular worldview becomes self-evident, necessary, *taken for granted*” (ibid., s. 625). Hvis jeg vil give læseren mulighed for at bryde med sine forforståelser og sætte sig i respondenternes sted på samme vis, som jeg i min tid på KG forsøgte at gøre det, må transskriptionernes indhold nærme sig den *ånd*, med hvilken både respondenterne og jeg udtalte dem. I første omgang havde jeg inkluderet alle respondenternes og mine egne gentagelser, “øh”-udtryk og forfejlede ordlyde, men jeg endte med at måtte omskrive transskriptionerne. Ordret transskriberet talesprog kan give et brugbart indtryk af det subtile, relationelle mod- og samspil, der kommer til syne i sproglige udvekslinger, men det bærer også det problem, at det kan fremstille de involveredes tale som forvirrende og usammenhængende og give respondenterne et ubehageligt indtryk af at fremstå med et “lavere intellektuelt funktionsniveau” (Kvale & Brinkmann, 2014, s. 209-210), når de læser deres egne interviews. Det viser med andre ord ikke *ånden* i samtalsituationen og afspejler dermed ikke den indlevelse i mine respondenter, jeg forsøger at vise i specialet. For læsevenlighedens skyld har jeg i transskriptionerne sat ‘tegn’ omkring udsagn, som er præsentationer af andre udsagn, markeret særlig tryk på ord med understregninger og tydelige stemmeforandringer og grin med (parenteser).

4.3 Ethiske refleksioner

Dette afsnit handler om nogle af de etiske refleksioner, der har konsekvens for det skriftlige produkt. Først vil jeg kommentere på anonymisering af elever og personale, og dernæst vil jeg give læseren et indblik i, hvordan Bourdieus forskningsetik kommer til udtryk i specialet.

4.3.1 Anonymisering og informeret samtykke

Undervejs i feltarbejdet gjorde jeg mig umage for at tydeliggøre for mine respondenter, hvad mit projekt i brede termer skulle omhandle, og at de i det skriftlige produkt ville blive anonymiseret ved omdøbning af deres navn. Min intention var dermed, at også de elever, jeg ikke kunne nå at lave individuelle, mundtlige aftaler om informeret samtykke med, fik mulighed for at håndhæve deres “entitlement to refuse at any stage for whatever reason and to withdraw data just supplied”.

(Bryman, 2012, s. 138) Jeg tilstræbte dermed en form for løbende mulighed for samtykke. Kun en gang valgte en lærer at benytte sig af muligheden, hvor hun efter en samtale bad mig om ikke at skrive om cirka fem minutter af en samtale, vi netop havde haft. Yderligere har jeg omdøbt elevernes hjembyer til byer i lignende afstand og størrelse. I Amalies interview har jeg fjernet seks linjer, som i for høj grad ville afsløre hendes identitet. I stedet står der [anonymiseret]. (Amalie, s. 86)

To af mine respondenter er ikke anonymiseret. Det drejer sig om KG's rektor, Karsten Hauge Mortensen og kollegielederen, Erik Kloster. Idet de begge varetager den daglige ledelse, skal en potentiel læser blot foretage en Google-søgning af gymnasiet for at kunne identificere dem. Jeg spurgte dem derfor pr. mail om deres behov for at blive anonymiseret, og de svarede begge, at det ikke var et ønske, de havde. (C. Plesner, personlig kommunikation, 14. september 2017) Derfor benævnes de to herfra ved deres kaldenavne: Karsten og Kloster.

4.3.2 Videnskabsetiske refleksioner

Dette afsnit vil belyse, hvilke etiske overvejelser, der knytter sig til specialet som videnskabeligt produkt. Som tidligere beskrevet aftalte jeg efter mine observationer og interviews, at KG kunne få specialet at se, hvilket vil sige, at det ikke blot skal leve op til god forskningsskik, men også bidrage til læring på gymnasiet. Bourdieus epistemologiske etik er, at sociologien skal producere *sand* viden om social praksis, hvor sociologen må gøre sit ypperste for at afsløre mulighedsbetingelserne for social handlen. (Wacquant, 2009) Han skriver, at det kræver en form for *intellektuel kærlighed*, hvor man på en gang må sætte sig i respondentens sted og samtidig forstå, hvorfor vedkommende nødvendigvis må sige, som hun gør. (Bourdieu, 1999). Den svenske psykologiprofessor Alvesson (2003) argumenterer derimod for, at gode organisatoriske etnografier ofte portrætterer deres studieobjekter i direkte uflatterende termer, som han ikke selv ville bryde sig om at se sig beskrevet i. I Bourdieus forskningsetik læser jeg i højere grad en opfordring til at udvise respekt for sine respondenter og rent intellektuelt foretage brud, der kan hjælpe analysen, hvilket synes at stå i kontrast til Alvessons kriterier for god etnografisk forskning. Man kan diskutere, om det ikke allerede opleves lidet

flatterende, når mine respondenter ser gymnasiet beskrevet i Bourdieus økonomisk inspirerede begrebsunivers med kapitaler, investeringer og indsats samt med krigeriske konnotationer som kamp, magt og dominans. På den anden side er selve forudsætningen for den sociologiske analyse, at deltagerne i feltet ikke selv uden en vis faglighed ville kunne foretage analysen, og dermed naturligt vil opleve en modstand mod at blive objektiveret. (Bourdieu, 2009)

Når jeg diskuterer Bourdieu op ad Alvessons forskningsetik er det for at synliggøre forskellen på den etnografiske kvalitet, som kritisk teori lægger op til over for Bourdieus prakseologi, og hvad det betyder for mit valg. Selvom jeg privat kan forholde mig mere eller mindre kritisk til KG's praksis, har det retningsgivende i min balancegang været læringspotentialet i specialet. Jeg betragter det som et potentiale om læring i den forstand, at undersøgelsen kan muliggøre transformativ læring. Mezirow (2000) beskriver, at det særlige ved voksnes læring er, at de er i stand til at udfordre gyldigheden af tidligere læring ved reflektere over forudsætningerne for ens egen eller gruppens hidtidige måder at lære på. Det kræver i første omgang, at det pædagogiske personales erkendelsesmæssige præmisser bliver tydelige, hvilket jeg håber, specialet kan bidrage til. Det markerer dermed også mit loyalitetsforhold til KG og betyder, at jeg bevidst og ubevidst kan falde i den fælde, at jeg forherliger institutionen og dens aktørers potentiale for forandring. Styrende for mine etiske overvejelser har været den pointe, at de aktører, der har givet mig adgang til flest personlige og følsomme informationer, er 3.g-eleverne, som i skrivende stund har forladt KG. Derfor er modtageren gymnasiets pædagogiske personale, og viser specialet sig at inspirere til pædagogiske forandringsprocesser, vil de pædagogiske objekter være de elever, der til den tid går der.

5. ANALYSE

Analysen afspejler den toleddede problemformulering i to delanalyser. Den første analyserer de objektive strukturer og relationer på KG, og den anden delanalyse tager form som elevportrætter med analyser af elevernes positioner og strategier i KG som analytisk felt.

5.1 Delanalyse I: Det Kristne Gymnasium som felt

Den første delanalyse undersøger KG som felt og skal give en forståelse for de mulighedsbetingelser, KG-elever har for deltagelse. Analysen er struktureret som en tragt; først undersøges KG's relation til det uddannelsespolitiske felt og det kirkelige felt. Dernæst analyseres de objektive relationer på KG, som munder ud i et feltdiagram med de tydeligste af de positioner, jeg har konstrueret. Betydningsfulde aktører i feltet er det pædagogiske personale⁷, som ikke er specialets genstand, men som med et relationelt blik er med til at konstituere feltet. Mulighedsbetingelserne for de pædagogiske relationer får dermed større opmærksomhed i denne indledende delanalyse end i analysen af elevernes positioner og strategier.

5.1.1 I relation til det uddannelsespolitiske felt

KG relaterer sig til det uddannelsespolitiske felt på den måde, at det er et privat gymnasium dækket af *Lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen* (hf-kurser), som giver private gymnasier ret til at føre et alment gymnasium i henhold til gymnasieloven. (Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2016) Det relaterer sig med sit høje karaktergennemsnit og modtagelsen af Dansk Erhvervs pris om højeste løfteevne i 2014-2016, hvilket sanktionerer KG med symbolsk kapital i form af uddannelsesøkonomisk anerkendelse fra det statslige magtfelt og det økonomiske magtfelt. (Undervisningsministeriet, 2016; Dansk Erhverv, 2017a) Det giver ikke gymnasiet kapitalmængde nok til at få eksempelvis politisk indflydelse på uddannelsesområdet, men legitimitet i det brede samfund som et fagligt attraktivt gymnasium med høje karaktermæssige præstationer. Samtidig er KG organiseret i Danmarks Private Skoler, som er en interesseorganisation, der indtager en kulturelt orienteret position, idet den arbejder for retten til skolevalg på baggrund af værdimæssige overensstemmelser (Danmarks Privatskoleforening, u.å.) Blandt private gymnasier positionerer de sig blandt de religiøse gymnasier ved at være forkyndende

---

⁷ Jeg anvender betegnelsen 'det pædagogiske personale' for at indramme både lærere, studievejledere og gymnasiets ledelse.

og understøtte en tydelig trospraksis i kristendomsundervisning, til andagter og måltider, i udsmykning og i øvrig undervisning og fritid. Mediedækningen i forbindelse med prisen fra Dansk Erhverv har antageligt sat KG i et positivt lys, fordi den uddannelsespolitiske doxa i en konkurrencestatslig form består i, at høje karakterer frem for eksempelvis den enkeltes værdimæssige dannelse legitimerer gymnasieskolers eksistensberettigelse. (Pedersen, 2011) Samtidig med den positive omtale af det faglige niveau er KG's ansøgertal og elevgruppe øget. I Bourdieus optik gælder det formentlig elever, der i forvejen besidder en skolevant habitus, og som med stor sandsynlighed vil kunne bestå studentereksamen, hvorfor det også udløser færdiggørelsestaxameter - og er altså udtryk for symbolsk kapital, som kan omsættes til økonomisk kapital. (Undervisningsministeriet, 2014)

Det fortæller om vekselskuren mellem det uddannelsespolitiske felts økonomiske og kulturelle kapital, at høj økonomisk kapital i form af højt karaktergennemsnit kan bidrage til at legitimere et religiøst værdigrundlag. I relation til det uddannelsespolitiske felt afviger KG ved at foretage forkyndende kristendomsundervisning. De bruger det til at positionere sig i konkurrencen om at tiltrække elever via selve navnet, Det *Kristne* Gymnasium og en kristen værdimæssige betoning i deres markedsføring (Det Kristne Gymnasium, 2017). I 1961 blev den bekendende kristendomsundervisning i de danske gymnasier udvidet med almindelig religionshistorie, og i 1967 fik religionsfaget i forbindelse med oprettelsen af Højere Forberedelseksamen (HF) den brede religionshistoriske, filosofiske og etiske profil med et pædagogisk ideal om objektivitet og neutrale beskrivelser, der nu er grundlaget for religionsfaget i HF og gymnasiet. (Andersen, Dahlgren, Johannessen & Otterbeck, 2006; Andersen, Frederiksen, & Jensen, 2006) Det vil sige, at hvor bekendende kristendomsundervisning på KG frem til 1961 ville have været udtryk for ortodoksi i det uddannelsespolitiske felt, markerer det nu en heterodoks positionering, som de forvalter ved at tilføje en ekstra times kristendomsundervisning uden for lovgivningen om de obligatoriske gymnasiefag.

5.1.2 I relation til det kirkelige felt

Størstedelen af de nye ansigter på KG kommer fra det hjørne af det kirkelige felt, der hører til folkekirken og organisationer, der deler dens værdigrundlag. På KG er doxa, det vil sige den underforståede præmis for fortolkning af virkeligheden, at den må forstås ud fra eksistensen af en metafysisk instans og dennes bestemmelsesmagt over den enkeltes liv efter døden. Feltets kampe handler således ikke om, hvorvidt der findes en gud, men om hvordan Bibelens ord bør omsættes til praksis, således at den enkelte får den rette relation til Gud. Rektor fortæller, at de ikke rekrutterer i

eksempelvis frimenigheder eller frikirker, som ofte er mere karismatiske og især tiltrækker unge medlemmer, herunder også nogle af KG's elever (Karsten, s. 116). Min analyse er, at doxa i høj grad opretholdes på KG, idet rekrutteringsprocedurerne af både lærere og elever vedligeholdes og reproduceres. Rektor beskriver rekruttering af lærere:

Det er en kombination af, at vi selvfølgelig annoncerer, (...) men vi gør faktisk også meget for selv at ringe til folk eller kontakte folk, sådan prøver på at finde ud af, er der nogen i det kirkelige landskab, som har en DNA, der svarer til os (Karsten, s. 111)

Nytilkommere er altså ikke mere heterodokse i feltet, end at de, udover at være fagligt kvalificerede, har haft de rette dispositioner til at danne relationer til personalet på KG. "En DNA, der svarer til os" forstår jeg som et udtryk for en særlig habitus, der er struktureret efter lignende betingelser, som gør sig gældende på KG og dermed kan bidrage til at reproducere samme strukturer, argumenter, holdninger og værditilskrivninger. En udtalt selvfølgelighed, som er en del af feltets doxa, er, at de ikke rekrutterer blandt andre grupper i de kirkelige landskab, eksempelvis katolikker, mormoner eller adventister. Da jeg spørger, giver rektor udtryk for, at de heller ikke forsøger at spejle elever fra frikirker og valgmenigheder ved at rekruttere lærere med samme baggrund (Karsten, s. 116). Adgangskriterierne er altså formelt åbne, men i praksis er de relateret til en håndfuld kirkelige organisationer, som deler det folkekirkelige, evangelisk-lutherske budskab. Jeg vil i det følgende beskrive organisationerne lidt nærmere.

Rekrutteringen af elever er fokuseret på 15-20 kristne efterskoler, hvor Kloster estimerer, at 90 % af eleverne kommer fra (Kloster, s. 123). Socialiseringen gennem et, eller som hyppigere er tilfældet, to år på efterskolerne forbereder eleverne på de daglige rutiner, forpligtelser, regler og forventninger, der knytter sig til at være kostelev på KG. Størstedelen af de elever, der flytter ind på kostafdelingen, er nye elever, og i løbet af 2.g og 3.g begynder nogle elever at flytte i egen bolig i Ringkøbing. 81 % af eleverne bor på kostafdelingen (afsnit 2.1). De efterskoler, flest elever kommer fra, identificerer sig som kristne efterskoler, der følger det folkekirkelige, det vil sige evangelisk-lutherske bibelsyn.⁸ Efterskolerne har ophav i kirkelige organisationer som Indre Mission, Kristelig Forening for Unge Mænd/Kvinder (KFUM/KFUK), Evangelisk Luthersk Missionsforening og Luthersk Mission⁹,

---

⁸ Jeg har i løbet af feltarbejdet noteret følgende efterskoler, der på deres hjemmesider betegner sig som folkekirkeligt/evangelisk-luthersk orienterede kristne efterskoler: Hedemølle Efterskole (Hedemølle Efterskole, u.å.), Djurslands Efterskole (Djurslands Efterskole, u.å.), Frøstrup Have (Frøstruphave Efterskole, u.å.), Solgården (Solgården Efterskole, u.å.), Sydvestjyllands (Sydvestjyllands Efterskole, u.å.) og Skrødstrup Efterskole (Skrødstrup Efterskole, u.å.).

⁹ Disse organisationer knytter sig til folkekirken og er eksempelvis ophav til mange af de missionshuse, der ligger i Danmark, hvor medlemmer mødes i forbindelse med gudstjeneste eller andre fælles aktiviteter. (Ahlin & Krogsdal, 2012) Derfor benævner flere af eleverne det også som, at de 'kommer i folkekirken', når jeg har spurgt, hvor de hører til - det er altså i daglig tale mere eller mindre synonymt med de organisationer.

hvilke størstedelen af de elever, jeg talte med, også kendte fra sit barndomshjem. Enkelte elever, som eksempelvis Philip (Bilag 3.2) har gået på efterskoler tilhørende Dansk Oase, en organisation fra 1990, som ifølge Ahlin & Krogsdal (2012) blev oprettet som svar på, at flere indremissionske unge flyttede til de større byer og samtidig var frustrerede over folkekirkens grundtvigske udvikling. De savnede et kirkeligt fællesskab, der kunne vække deres engagement og tillade indflydelse på gudstjenester og menighedslivet. Ahlin & Krogsdal forklarer udviklingen i lyset af Charles Taylors begreb om *den subjektive vending*. Det indebærer, at idealet er at være ærlig over for sig selv og finde sit 'sande jeg' ud fra subjektive vurderingskriterier. Vedkommendes religiøse liv skal dermed appellere til hende/ham og give mening inden for en religiøs-individuel udviklingssammenhæng, sådan som vedkommende selv forstår det. Den efterspørgsel imødekommes typisk af karismatiske frikirker og valgmenigheder (eksempelvis Dansk Oase) i højere grad end folkekirkeforeningerne (Indre Mission og Luthersk Mission, eksempelvis). Traditionelt har autoriteter, fællesskab og traditioner i Indre Mission været omgæret af høj symbolsk magt, og den udfordres af denne individualistiske og følelsesorienterede trospraksis, som især præger de unge - herunder også de unge kristne på KG. Rektoren beskriver konflikten:

K: (...) nu var du selv med nede i Ringkøbing Kirke i søndags, ikkeogså, og hvis du talte KG'erne, så ville du sige, 'var der at regne ti?'

C: Nej, der var otte.

K: Ja, og det var ikke dårligt, vil jeg sige, fordi den kirkelige... Hvad skal man sige, jamen højmessen den virkede simpelthen uinteressant. Hvis vi havde en valgmenighed eller frikirke, som var... Havde lavet et opbrud med liturgi og sådan nogle ting, så tror jeg, der var betydelig flere. Men jeg tror, selve formen er faktisk en tærskel, som gør, at selvom man kan sige, 'jeg kan komme ned, og jeg kan få noget godt af Guds ord og en god søndagsinvestering', ikkeogså, så er det for tungt. Og man kender ikke de salmer, der synges og sådan, ikkeogså. Og det er jo, så kan man sige, jamen har vi så en opgave i at gøre dem kirkeklare, og det er der da nogle, der sikkert vil sige, at det har vi. (Karsten, s. 116)

Med udgangspunkt i en søndagsgudstjeneste (dag 7) i en folkekirke i Ringkøbing fortæller han, at der generelt er ringe tilslutning blandt eleverne. Han beskriver, hvordan formen for dem er "uinteressant", "for tungt" og kræver "et opbrud med liturgi¹⁰". Konflikten introducerer han med, at KG ikke gør eleverne "kirkeklare" i betydningen, at de ikke lærer at deltage i blandt andet folkekirkens højmesser, hvilket nogle aktører i KG som felt markerer sig ved at finde problematisk. Det er et indblik i kampen mellem på den ene side folkekirken og tilstødende organisationer, der ifølge Ahlin & Krogsdal (2012) mister unge medlemmer - og på den anden side frimenigheder og frikirker, som tiltrækker de unge, der søger mere ekstroverte, følelsesbetonede kirker. Er karismatisk

---

¹⁰ Liturgi: "den fastlagte række af handlinger og ritualer som en gudstjeneste består af • fx bøn, trosbekendelse, prædiken og nadver" (Den Danske Ordbog, u.å.)

alternativ til højmesse i Ringkøbing Kirke oplevede jeg i, hvad de kaldte en lovsangsaften. Inden for de seneste par år har eleverne på eget initiativ afholdt 'Fri-aftener', som er populære, koncertlignende arrangementer, hvor eleverne spiller lovsange, som er popmusik fra kristne bands. Jeg oplevede en Fri-aften, og et uddrag fra min feltdagbog lyder således:

Bandet stillede op igen, og de introducerede at ville spille fire sange, hvor den første var stille og de næste tre festlige. En af de festlige sange kendte jeg, den var af Arvid og hedder 'Ud af mørket'. Før den kom på, sagde forsangeren, "Alle har hver deres måde at lovprise på, nogle synger eller beder og andre danser. Hvis du er en af dem, er den her et alternativ til dig... Så kom allesammen, kom herop lige foran os (pegede på gulvet foran de to forsangere) og giv den alt, hvad du har". Først gik tre-fire stykker op. "Kom nu, allesammen, nu skal vi feste, kom herop foran". Lidt flere gik derop, og efter tredje opfordring stod ca. 50 % af tilskuerne der, mens resten var rykket bagud mod bagvæggen. (Feltdagbog, s. 150)

Sangen har omkvædet "Dans - ud af mørket - af graven" (DanskOase, 2014) og et upbeat tempo. Den er udgivet af Arvid Asmussen, som er ansat i en valgmenighed i Aarhus til at udføre kristen populærmusik. (Aarhus Valgmenighed, u.å.) Forsangeren udtrykker holdningen, at "alle har hver deres måde at lovprise på" og følger den op med en kollektiv opfordring til ekstrovert lovprisning i form af dans, hvilket halvdelen af deltagerne gjorde. Situationen her markerer den modsatte ekstrem af den uinteressante højmesse, rektor beskrev; en situation med påbud om dans, som for halvdelen også var for ekstrovert. Noget tyder altså på, at der også på KG er en kamp mellem traditionelle, kollektive og introverte over for autentiske, individualistiske og ekstroverte trospraksisser. Fordi mine samtaler med eleverne om faglige præstationer og uddannelsesvalg udgjorde en brøkdelt i forhold til dem, der handlede om tro, vil jeg argumentere for, at feltet struktureres med de to skitserede modpoler. Gymnasiet opfører sig dermed nærmere som et subfelt til det kirkelige felt, hvor de symbolske kampe står mellem en traditionsorienteret, ortodoks pol over for en autenticitetsorienteret, heterodoks pol.

Personalet, herunder særligt ledelsen, hvor Karsten og Hauge udgør respondenter, og lærerne har størst indflydelse i feltet, idet de udgør pædagogiske autoriteter. Eleverne har mere begrænset indflydelse. Som citatet fra rektor viste, rekrutteres personalet primært blandt traditionsorienterede grupper, mens eleverne kan indtage autenticitetsorienterede positioner. Det følgende afsnit vil give indblik i de kampe, som eleverne kan investere i for at positionere sig i feltet med denne bipolare struktur.

5.1.3 De objektive relationer på Det Kristne Gymnasium

I dette analyseafsnit vil jeg vise, hvordan de feltet er struktureret med de kampe, der kæmpes på tværs af den traditionsorienterede og autenticitetsorienterede pol.

Samlet tegner det et billede af, at de objektive relationer mellem personalet og elever markerer et styrkeforhold, hvor førstnævnte bestrider dominerende positioner i feltet, mens eleverne er dominerede i den forstand, at lærerne har indflydelse til at bestå/dumpe, be- og afkræfte, håndhæve regler og til at udøve symbolsk vold gennem deres pædagogiske virke. Ud over de lærer-elev-relationer, man almindeligvis ville finde på landets gymnasier, har KG også et kollegium, hvor størstedelen af eleverne bor. Det betyder, at eleverne og/eller deres forældre betaler for de inkluderede ydelser i form af kost og logi, samtidig med at eleverne indbefattes af de regler og retningslinjer, som er vedtaget for kollegiet. Dermed er de vagthavende lærere med kollegielederen Kloster som øverste autoritet tildelt en formel magt til at håndhæve regelsættet. Ud over den symbolske vold, der potentielt indgår i enhver længerevarende pædagogisk relation, gælder det på KG også, at kollegiets regler, påbud og forbud af de fleste elever ikke blot betragtes som praktiske foranstaltninger, men som udtryk for den rette måde at leve på. Reglerne på kollegiet gælder områder som rengøring, besøgende, nattero, rygning, brug af fælles faciliteter. Særligt tre regler bragte eleverne hyppigt op for mig: a) forbud mod at drikke øl eller spiritus på gymnasiets grund, b) forbud mod ikke-instrueret dans og c) påbud om at døren står på vid gab, når elever af forskellige køn er sammen på et værelse. Undtagelsen fra denne regel er familier eller skiltet bibelstudiegruppe, bedemøde eller bestyrelsesmøder med deltagelse af mindst tre elever. (Det Kristne Gymnasium, u.å., s. 5) Elevernes appropriering af alkoholforbuddet kom til udtryk ved, at fem elever i løbet af de første to dage uafhængigt af hinanden fortalte mig om forbuddet. Når jeg spurgte, om det var noget, de tænkte på til daglig, svarede de nej - men det var meget godt for mig at vide. De fortalte mig det ikke, fordi de bekymrede sig om, at jeg havde alkohol med i min bagage, så hvorfor denne uopfordrede information? Et svar kan være, at Information netop havde bragt en avisartikel, hvor elevernes afholdenhed fra alkohol blev præsenteret som et kuriosum. Men efter mit ophold i felten er mit bud, at alkohol er en af fire tydelige symbolske kampe i feltet om a) alkohol, b) dans, c) seksualitet og d) tilbedelsespraksisser. En 2.g'er udtrykker sin holdning til reglen om den åbne dør:

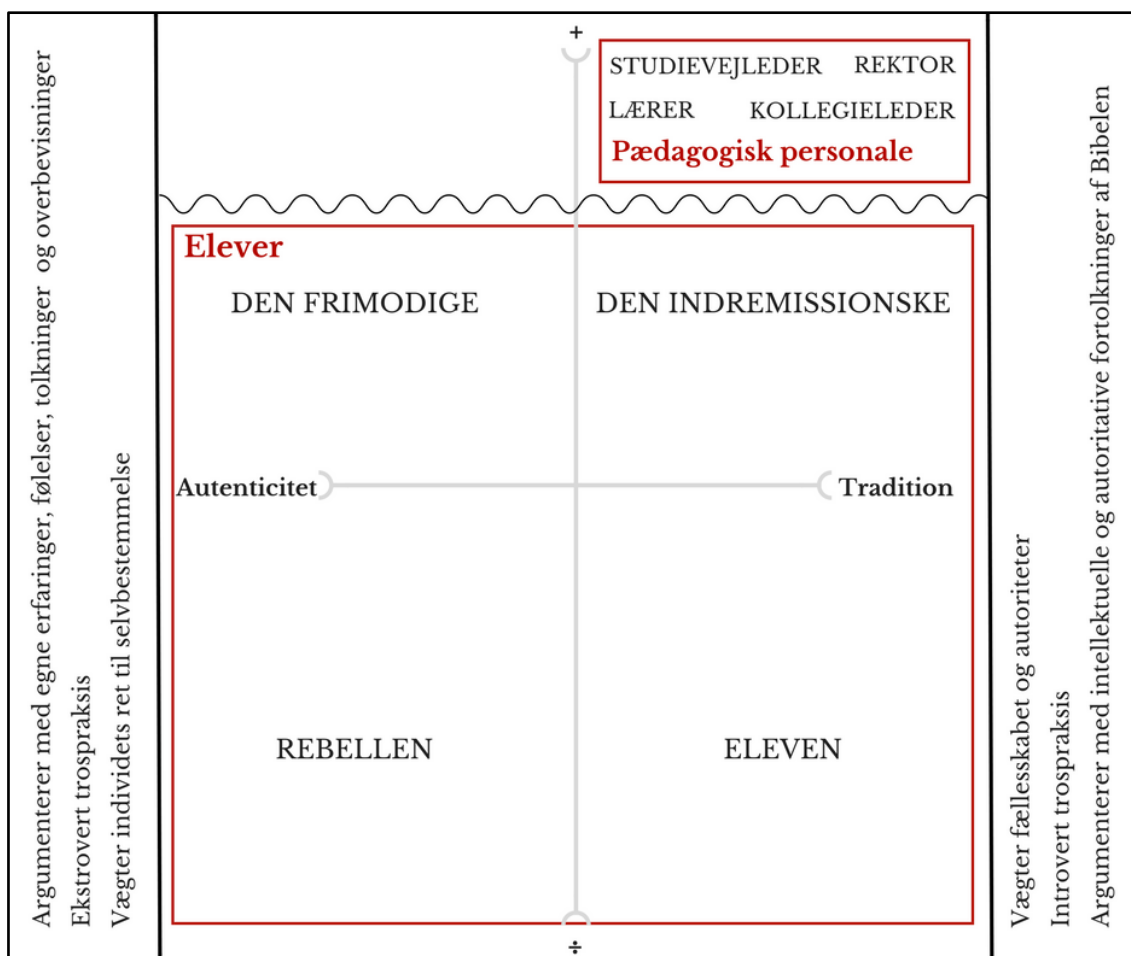
En pige siger, at det giver god mening, når nogle par har svært ved at lade være, og det ligesom bare skrider for dem. Så er de måske i gang med at gøre noget, de egentlig ikke vil. (Feltdagbog, s. 158)

I situationen beskriver pigen for mig, hvordan hun anerkender reglen og behovet for at begrænse sine udfoldelsesmuligheder ved at åbne døren til værelset. Reglen både bygger på og understøtter det argument, at unge par har vanskeligt ved at praktisere seksuel afholdenhed, hvis der ikke er en ekstern kontrolinstans. På KG er det en legitim holdning, at sex hører til inden for ægteskabet, og i løbet af feltarbejdet var seksuel afholdenhed et tilbagevendende emne, som eleverne opfordrede til samtale om. Det er med andre ord også en kamp om holdninger, man kan investere i og positionere sig ved. Har eleverne vanskeligt ved at praktisere seksuel afholdenhed, kan de henvende sig til to ud af gymnasiets tre studievejledere. Den første er en gennemførselsvejleder, der tager sig af elevens faglige vanskeligheder. Den anden er kollegielederen Kloster, der tager sig af teologiske og trosræssige anliggender. Den tredje, Mette, beskæftiger sig med elevernes generelle trivsel og arbejder terapeutisk. I praksis kan de to sidstnævnte have overlappende typer af samtaler, herunder de to primære emner, der har været overskriften for mange af mine samtaler med eleverne: sex og alkohol. Vejledningen tilstræbes at være i henhold til de perceptionsmatricer og klassifikationer, der findes inden for gymnasiets luthersk-evangeliske værdigrundlag og de normative slutninger, vejlederne udleder. Den doksiske forholdemåde til de to emner er, at de forudsætter en aktiv og vedblivende afholdenhed. Holdningen til alkohol her, at det kan indtages i et ikke-berusende omfang. I det generelle danske landskab er billedet, at seksualitet og alkohol også er betydningsfulde anliggender for unge, men frem for at mestre afholdenhed, handler det om at mestre det aktivt og dermed positionere sig som mere voksen end barn. (Illeris, Katznelson, Nielsen, Simonsen, & Sørensen, 2009) Under radaren udgør et aktivt alkoholforbrug i hverdagen uden for KG's arealer også en symbolsk kapital blandt KG's elever, men det samme gælder ikke for seksuel aktivitet før ægteskab (f.eks. Philip, s. 97 og 107-108).

Studievejledere og det vagthavende personale er altså med til at håndhæve regler, der er vedtaget på baggrund af det værdigrundlag, som lærerne også rekrutteres ud fra. I den institutionelle logik ligger dermed en struktur, der ikke blot reproducerer symbolsk vold i relation til undervisning og administration, men også i relation til elevernes privatliv. Det er symbolsk vold i den forstand, at det på en gang former elevernes erkendelse af, hvordan man kan tænke og tale om blandt andet alkohol og sex, og miserkendes samtidig ved at tage form som hjælp, omsorg og fællesskab, som i citatet om dørreglen ovenfor. Samtidig er der på feltet en kamp, hvor nogle kostelever bryder kollegiets regler ved at drikke alkohol på hverdage og dermed distancerer sig fra den traditionsorienterede pol, hvortil også tillid til autoriteter og fællesskabets anvisninger vægtes. Bourdieu beskriver, at objektivt vilkårlige egenskaber har tendens til at præsentere sig selv i kombinationer. På KG kommer det til udtryk på den måde, at den traditionsorienterede pol karakteriseres ved en vægtning af fællesskaber og autoriteter, introvert trospraksis og argumenter ud fra teologi og Bibelen. Den

autenticitetsorienterede pol kan karakteriseres ved at vægte individets ret til selvbestemmelse, en ekstrovert tilbedelsespraksis og argumenter ud fra egne erfaringer, følelser og overbevisninger. Det vil sige, at den ekstremt traditionsorienterede vil argumentere for den rette trospraksis ud fra “det står i Bibelen/det siger præsten”, mens den ekstremt autenticitetsorienterede vil argumentere med “jeg føler, at det er sandt”. Dermed kan førstnævnte hævde en form for objektivitet i form af bibelreferencer og teologiske autoriteter, mens den anden kan hævde oprigtighed, lidenskabelig tro og troværdighed. Det trækker med andre ord på nogle af de klassifikationssystemer, som reproduceres gennem den *individualisering*, som både præger de danske unge generelt (Illeris, Katznelson, Nielsen, Simonsen & Sørensen, 2009) og som skaber en generationskamp mellem overordnet de unge og de ældre i det folkekirkelige landskab (Ahlin & Krogdalen, 2012).

For at forstå det felt, eleverne skaber strategier i henhold til, præsenterer jeg nu et feltdiagram over KG. Her afslører jeg allerede de positioner, som elever og det pædagogiske personale indtager for at give læseren et overblik som udgangspunkt for delanalyse II.

På baggrund af ovenstående analyse er med rødt markeret, hvilket rum for positionering de objektive relationer tillader det pædagogiske personale, og hvilket der er tilgængeligt for eleverne. Øverst mod den traditionsorienterede pol står de formaliserede positioner i form af stillingsbetegnelser, som aktørerne indtog. Fordi specialet afgrænser sig fra en analyse af det pædagogiske personales strategier, er der her ikke taget højde for deres samlede kapitalbeholdning, men blot den kulturelle kapital, der kommer til udtryk som arbejdstitler, eksempelvis 'lærer' og 'rektor'. I den større røde firkant står de fire elevpositioner, der udgør strukturen for delanalyse II: 'den frimodige', 'den indremissionske', 'rebellen' og 'eleven'. I siderne er skrevet de egenskaber, der kan omsættes til kapital hen mod de to forskellige poler.

5.2 Delanalyse II: Fire elevpositioner og strategier

Denne delanalyse vil vise fire positioner, som er valgt for deres tydelige placering i feltet. Argumentet for at udvælge ekstreme elevpositioner og strategier er, at forskelsrelationerne bliver mere distinkte og derfor tilbyder en tydelighed i analysen af elevernes indflydelse på KG. Som beskrevet tidligere var jeg på udkig efter to elever til interviews, der indtog klare henholdsvis heterodokse og ortodokse positioner. Det resulterede i interviews med Philip og Amalie, der indtager positionerne som 'rebellen' og 'den indremissionske', som også er markeret modsat hinanden i feltdiagrammet. De to sidste positioner, 'den frimodige' og 'eleven' udfyldes af henholdsvis Elias og Andrea. Min adgang til deres strategier varierer fra Philip og Amalie, fordi de bygger på rekonstruerede samtaler og observationer i feltarbejdet og derfor er formet gennem min erindring og formidling af dem. Derfor har jeg i højere grad selv konstrueret min empiri om dem, hvilket kan have den konsekvens, at de fremstår mere arketyperiske, end de ville gøre i et interview. Når jeg vælger at inkludere dem, er det fordi de belyser analytisk interessante aspekter af KG som felt, og fordi empirien under alle omstændigheder må betragtes som fabrikeret.

Analyserne i afsnit 5.2 er struktureret ved, at jeg for hver af elevportrætterne først introducerer elevens baggrund, der skal give indblik i de dispositioner, vedkommende tager med sig ind på KG. Derefter følger en analyse elevens positioner, strategier og konstruktion af tilværelsen udenfor KG, herunder i form af 'den kristne boble'. Fordi de i praksis ikke kan adskilles fra hinanden eller fra feltet, vil analysen også belyse nogle af de øvrige dynamikker i KG som felt, som virker ind på elevernes mulighedsbetingelser for deltagelse, herunder feltets illusio og de fire tydelige, symbolske kampe om sex, dans, alkohol og tilbedelsespraksisser. Intentionen er med andre ord at tage læseren med på en analytisk rejse ind i KG, der tager elevportrætterne som udgangspunkter.

5.2.1 Amalie: Den indremissionske

Amalie er vokset op i en lille by ikke langt fra gymnasiet, hvor hun gik i folkeskole. Sammen med sin familie var hun en del af fællesskaberne KFUK og Indre Mission, som samarbejdede på grund af byens begrænsede størrelse. I 9. og 10. klasse gik hun på en kristen efterskole, men hun syntes ikke rigtig, de var så seriøse omkring deres tro. Derfor passede det hende godt at begynde på KG, hvor hun kunne lære mere om Bibelen, kristendommens historie og teologi. Amalie er generelt vellidt på KG, hun har mange venner og god kemi med lærerne. Efter gymnasiet vil hun gerne have to sabbatar, hvor hun først skal arbejde et halvt år og de næste seks måneder på discipelskole i Israel. Det andet år holder hun åbent, til hvis hun nu får lyst til at rejse. Bagefter vil hun gerne læse til sygeplejerske, hvilket har været hendes plan i flere år. Hun oplever sig selv som en stille pige, hvilket eksempelvis kommer til udtryk, når hun relaterer sin trospraksis til øvrige elever:

Jeg er nok meget sådan en typisk IM'er, som sidder ned, og så lytter man lige og så ja, så er det det. (Amalie, s. 89)

Der er nogen, hvor det er sådan, hvis de skal prise Gud, så skal de gøre det med hele kroppen og sådan noget, og så er der nogen, de har brug for bare at stå, 'mm, hvordan har jeg det med det her?' og sådan. Ja. Så jeg tror, det er bare udtryk på forskellige måder at udleve den måde at prise Gud på, og jeg synes, det er fedt, at KG rummer det hele. Jeg er i hvert fald, altså KG har også givet mig en forståelse af, at der er helt vildt mange forskellige slags kristne og forskellige måder at være kristen på, og jeg tror ikke nødvendigvis, der er nogen måder, der er mindre rigtige end andre. Så det synes jeg i hvert fald er fedt med dem, der bare sådan hopper og danser og er i at prise Gud, hvor der, sådan er jeg virkelig ikke særlig meget. (Amalie, s. 92)

Her associerer Amalie sig med Indre Mission ved at kalde sig "en typisk IM'er", hvilket indebærer en introvert trospraksis, hvor man sidder og lytter i modsætning til dem, der tilbyder "med hele kroppen". Hun positionerer sig altså mod den traditionsorienterede pol, som markerer sig ved at være mindre kropsligt ekstrovert end den autenticitetsorienterede pol. Hun oplever, "at KG rummer det hele", og at eleverne selv kan vælge ekstrovert/introvert trospraksis ud fra, hvad "de har brug for". Oplevelsen af det frie valg er i en Bourdieu-optik udtryk for miserkendelse af feltets magtforhold, hvilken tilkommer de dominerende frem for de dominerede positioner i feltet, eksempelvis Philip. Med Amalies baggrund i Indre Mission kan det være udtryk for, at hendes primære habitus er formet under lignende mulighedsbetingelser, som former feltet KG. Sammen med det faktum, at elever og lærere udvalgte Amalie på baggrund af min efterspørgsel efter en elev, der har nemt ved at færdes på KG, tyder det på, at hun indtager en traditionsorienteret, dominerende position. Jeg har valgt at kalde positionen 'den indremissionske' ud fra Amalies beskrivelse af sig selv som "en typisk IM'er". I første omgang rejser det spørgsmålet: Hvorfor er

elevernes trospraksis egnet til at belyse deres positionering i feltet? Svaret er, at det afhænger af feltets *illuſio*, altså den interesse, der har bragt elever og lærere til i første omgang at finde det vigtigt at investere i feltet. Amalie fortæller følgende om sit valg af KG:

Det gav helt vildt meget mening for mig, og jeg tror også, at jeg havde også brug for at blive fyldt på åndeligt, (...) inden jeg kom ud i sådan, ja i den der virkelighedsverden. Nu havde jeg jo prøvet at være ude i den virkelige verden der i folkeskolen og lidt på efterskole, og så tror jeg bare, jeg havde brug for lige at blive fyldt på åndeligt, inden jeg så kan gå ud og være... Ja, at være lys eller sådan, hvis man kan sige det sådan. Jeg ville være bange for, at jeg var faldet fra i troen, hvis jeg ikke havde valgt KG, eller i hvert fald at det ikke havde betydet særlig meget for mig. (Amalie, s. 86)

Jeg synes, at KG det er nok en kristen boble. Ja. På både godt og ondt, altså sådan fordi man lærer ikke så meget andet at kende end KG og den her bobleverden, man er i, (...) men samtidig så synes jeg også, at den her boble den giver så meget godt, som jeg tror, man kan tage med sig videre med ind, hvis man skal ud og studere eller sådan noget der. (Amalie, s. 87)

Amalies udsagn informerer på flere måder om KG's dynamikker. For det første fortæller hun om, at valget af et kristent gymnasium var drevet af en bekymring for at miste troen, hvilket går igen i elevernes beretninger om deres valg af KG (se f.eks. Philip, s. 96; feltdagbog, s. 156) Det hviler på en forståelse af, at de bedste vilkår for at tro forudsætter en aktiv, gentagen praksis. I og med at Ringkøbing Gymnasium ligger 100 meter væk fra KG, handler valget om et kristent gymnasium ikke blot om værdier eller høj faglighed. Det er nærmere et aktivt forsøg på at modvirke risikoen for at miste sin tro. *Illuſio* på KG handler således om, at eleverne kan bibeholde og styrke deres kristne tro. Den relaterer sig til KG's relation til det kirkelige felt, herunder rekrutteringsprocedurer af elever og lærere, som tilsammen er med til på et subjektivt plan at gøre den pædagogiske institutions eksistensberettigelse til en religiøs frem for en rent uddannelsesmæssig størrelse.¹¹ Det gør samtidig kostadelingen meningsfuld, og den bliver en ressource for KG som aktør i konkurrence med andre gymnasier, som kan tiltrække elever fra hele landet.

Her må metaforen om 'den kristne boble' introduceres, da det er min analyse, at den er en produktiv kategori, der indebærer klassifikationssystemer om tilværelsen inden for/uden for KG. Jeg vil her vise, hvordan den bidrager til produktion og reproduktion af KG's *illuſio* og bekymringen for at miste troen. Amalie introducerer på eget initiativ metaforen i vores interview og tegner konturerne således: Hun har været ude i "den virkelige verden" i betydningen en ikke-religiøs folkeskole og en efterskole, som hun ikke oplevede som tilstrækkeligt kristen. Deraf opstod et behov

---

¹¹ Som eksempelvis når Kloster siger: "At det så også er en god skole og på mange måder er et godt sted at være, det er en stor gevinst, men det er ikke vores primære, det er ikke vores sådan *raison d'être*, det er ikke vores egentlige eksistensberettigelse. Det er at være et kristent gymnasium." (Kloster, s. 122)

for “at blive fyldt på åndeligt”, inden hun kunne “være lys”. Uden mit kendskab til feltet gennem feltarbejdet og forudgående praksis i det kirkelige felt havde det formentlig syntes meningsløst, at hun skulle være et lys, men i praksis bliver hendes udtalelse meningsfuld. Hun behøver ikke forklare mig, at hun henviser til et skriftsted fra Jesus’ bjergprædiken: “I er verdens lys (...) Således skal jeres lys skinne for mennesker, så de ser jeres gode gerninger og priser jeres fader, som er i himlene” (Matt 5:14 og 16; Bibelen 1992) I feltet bliver hendes tilegnelse af det bibelske udtryk til en modig handling, hvor hun investerer i en bekendelse til en fremtid, der involverer at udbrede kristendommen. Vel vidende at hun indtager en dominerende, traditionsorienteret position tættest på det pædagogiske personale blandt vores fire elevpositioner, er Amalies oplevelser relativt i overensstemmelse med og derfor et indblik i feltets ortodoksi. Via sine klassifikationer om indenfor/ udenfor KG fremstiller hun en legitim logik på KG: Uden for kristne fællesskaber risikerer den kristne unge at miste sin tro, men KG tilbyder, blandt andet via kristendomsundervisningen, en oplyst tro, således at vedkommende kan få et stærkt fundament for sin tro i sit videre liv. Det er det fundament, “man kan tage med sig videre ud”, således at man med større sandsynlighed kan bibeholde sin tro uden for KG efter studentereksamen. Denne skelnen mellem inde og ude gør metaforen om ‘den kristne boble’ produktiv og ambivalent blandt eleverne som et fænomen, der på den ene side højner muligheden for at opretholde illuso, og på den anden side betyder, at “man lærer ikke så meget andet at kende end KG”. Det pædagogiske personales opgave er at udvikle eleverne fra at have en overleveret til at have en selvstændig tro. Amalie udtrykker det således:

Ja, jeg er blevet meget mere sikker i min tro, sådan i forhold til da jeg startede på KG, så var jeg sådan lidt, ‘jamen jeg mener bare lidt det, alle andre mener og mener også lidt det mine forældre også mente’ og sådan noget. Og det gør jeg egentlig også på nogle punkter stadigvæk. Jeg sådan mener noget, mine forældre mener. Men jeg har taget stilling til, ‘hvad mener jeg?’ og så ender det nogle gange med at være det samme, som mine forældre mener eller sådan. Så på KG har jeg taget stilling til nogle valg, og derfor står jeg mere solidt og sikker på min tro, end jeg gjorde, da jeg startede. (Amalie, s. 90-91)

Amalies udtrykker her den i feltet ortodokse logik, hvilket ligner Klosters beskrivelse af formålet med kristendomsundervisningen, som han har ansvaret for¹². For det første markerer Amalie sin retning mod den traditionsorienterede pol ved at udtrykke, at hun har “taget stilling” og truffet “valg” til, hvad hun “mener”. Det er udtryk for intellektualiserede frem for kropslige/ følelsesmæssige egenskaber, som står i overensstemmelse med Klosters beskrivelse af, at troen skal bygge på kundskab og viden om den kristne tro for ikke at smuldre. Det lærer os om den

---

¹² “[D]et er et kundskabsfag. Det handler om, at der er nogle ting, de skal vide om den kristne tro. (...) for mange smuldrer det simpelthen, og de er ikke i stand til at holde fast i den kristne tro, fordi de har ikke noget fast fundament for det” (Kloster, s. 126 og 128)

traditionsorienterede pol, at den hævder en form for intellektualisme eller teologisk rationalitet, hvilket står i kontrast til en vurdering af religiøsitet som noget irrationelt. Angående hendes position har hun som elev objektivt ikke samme indflydelse som Kloster, der udgør en talsperson for gruppen, men hun har symbolsk magt, idet hendes egen habitus ræsonnerer med den legitime udlægning af, hvordan man bibeholder troen. Hendes dispositioner giver hende altså ultimative betingelser for at tilegne sig kristendomsundervisningens motivation i en oplevelse af, at hun efter studentereksamen kan gå ud i “den virkelige verden” og “være lys”, ikke blot ved at bibeholde sin egen tro, men også ved at udbrede den til andre. Derfor er hendes position som ‘den indremissionske’ placeret umiddelbart under det pædagogiske personale. I en bourdieusk forståelse er det heller intet tilfælde, hverken at hun mener det samme som sine forældre, eller at hun efter “at være fyldt på” oplever sig som oplyst menende det samme som sine forældre. Hvis de erkendelsesstrukturer og kriterier for god formidling af kristendommen, der har formet hendes primære habitus, er gået igen på KG, er hendes viden om bibelhistorie, trosforsvar m.m. formentlig blevet mere detaljeret, men er stadig formet inden for samme strukturer og principper. Dermed tjener detaljerigheden antageligt til en bekræftelse, det vil sige reproduktion, af selv samme strukturer og principper og opleves som et “fast fundament”. Det er årsagen til, at Amalie bliver et forbillede for øvrige elever, og at hendes høje inkorporerede kulturelle kapital, der eksempelvis kommer til udtryk ved med lethed at indlejre bibelcitater i daglig tale, kan omsættes til social kapital og reproduktion af den symbolske vold. Hun er vellidt og taler med traditionsorienteret legitimitet, hvorfor hendes kapitalbeholdning og dermed indflydelse kan betragtes som blandt de største på KG.

Amalies strategi på KG analyserer jeg som en inkluderingsstrategi. Fra hendes traditionsorienterede, dominerende position som ‘den indremissionske’ dissocierer hun sig fra den autenticitetsorienterede pol. I uddraget på s. 42 giver hun udtryk for ikke at være en, “der bare sådan hopper og danser”, og samtidig investerer hun i rummelighed som egenskab, når hun siger “jeg synes, det er fedt, at KG rummer det hele”. På den måde associerer hun sig med sin traditionsorienterede position med en introvert, intellektualiseret trospraksis og dissocierer sig fra at være en, der har en ekstrovert, kropslig trospraksis. Samtidig giver hun udtryk for at respektere autenticitetsorienterede praksisser, hvilket sanktionerer hende med egenskaber som rummelighed og selvtillid. Hun betjener sig af en i feltet legitim logik om, at elever med en svær fortid skal rummes, hvilket producerer et hierarki mellem dem der rummer som dominerende og dem, der rummes som dominerede. Da jeg spørger hende, hvad der kendetegner en god KG'er, fortæller hun:

Okay, man skal for det første være rummelig, (...) fordi der er virkelig mange forskellige personer her på KG og med helt vildt mange forskellige udfordringer. Så 'rummelig', det tror jeg er hovedordet. (Amalie, s. 88)

Her beskriver hun, hvordan man skal være "rummelig" over for de "mange forskellige personer", hun oplever på KG. Hendes inkluderingsstrategi er reproduktiv i den forstand, at den ved at anerkende forskelligheder bekræfter afstandene mellem feltets positioner. Ud over at reproducere afstanden til autenticitetsorienterede positioner, viser hendes udsagn på side 44 om at have taget stilling til sin tro, at hun lægger afstand til positionen 'eleven', som kendetegnes ved at besidde en overlevet tro. Hendes inkluderingsstrategi kommer til udtryk ved, at hun markerer 'eleven' som en naturlig position at indtage, når man ankommer til gymnasiet som 1.g-elev. Dermed kan hendes afstandtagen ikke opleves som en fordømmelse af øvrige positioner, men som en anerkendende inkludering af dem. Samtidig indebærer hendes strategi det problem, at der opstår begrænsninger for, hvad Amalie i praksis kan anerkende. Det kommer eksempelvis til udtryk, når Amalie fortæller om sin holdning til sex før ægteskab:

A: Men jeg tror også, at en af grundene til at sådan, for eksempel det med sex før ægteskab har fået særstatus, det er også fordi, vi har haft om det i kristendom, men sådan noget, der står noget om det i Bibelen, at det også er farligt for vores legeme. Det er det, der skader os selv mest... Ja, sådan sjælen.

C: Altså så du tænker, der er faktisk et hierarki i, hvad der er ligesom er værst, så at sige?
A: Ja, ikke i forhold til synder, men i forhold til hvordan det påvirker dig selv, så tror jeg, at ja, at det er en af de hårde i hvert fald. Men man kan godt være kristen og have sex med sin kæreste. Det tænker jeg godt, man kan. Jeg tænker, problemet ligger i, hvis det fører en væk fra Gud. (...) Ja. Men ja. Det er altid sådan, det er virkelig et svært dilemma, (...) og det er noget, man selv skal tage stilling til, når man, hvis man får en kæreste eller sådan. (Amalie, s. 90)

Her havner Amalie i det dilemma, at når hun investerer i de argumenter, der er fremsat i kristendomsundervisningen, får hun vanskeligt ved at investere i rummelighed som egenskab. I eksemplet fremstiller hun holdningen, at "sex før ægteskab har fået særstatus" som særligt skadeligt for sjælen, hvilket i KG's daglige praksis har betydningen *væk fra* frem for end *hen imod* Gud. Den doksiske holdning er, at sex før ægteskab skader den enkeltes relation til Gud, sådan som Amalie også beskriver det her¹³. I forsøget på at rumme de elever, der har seksuelle erfaringer uden for et ægteskab, indsætter hun et "hvis" i sin definition og gør det til et individuelt anliggende som "noget, man selv må tage stilling til". På den måde bliver det entydige argument til en holdning, som individet selv har ansvar for at tilegne sig. Problematikken opstår altså ved det, at den dominerende,

---

¹³ Eksemplarisk rådgiver studievejlederen Mette eleverne om seksualitet ud fra materiale med værdigrundlaget: "Vi læser det som Bibelens entydige budskab, at det seksuelle samliv er bestemt til at være mellem én mand og én kvinde, efter at de offentligt har forpligtet sig på hinanden ved vielsen". (Indre Mission, 2017) (Felt dagbog, s. 160)

traditionsorienterede position som 'den indremissionske' bygger sine holdninger på rationelle, intellektualiserede argumenter, der universaliseres til at gælde for alle - samtidig med at inkluderingsstrategien fungerer qua sit hensyn til partikulære, individuelle præferencer og følelser. Dermed er inkluderingsstrategien en effektiv måde at bevare sin position på, men den har samtidig begrænsninger for at praktisere rummelighed over for de aktører, der har særligt illegitime praksisser og erfaringer, hvilket i eksemplet ovenfor handler om sex før ægteskab.

5.2.2 Elias: Den frimodige

Elias er vokset op med folkekirken. KG var et naturligt valg for ham, fordi det var her, hans forældre mødte hinanden, og fordi der er en kostafdeling. Hans forældre bor i Asien. Elias kan godt lide at gå i gymnasiet, deltager aktivt i undervisningen, har fem A-fag og vil gerne læse medicinalkemi på Aarhus Universitet, så snart han har opsuppleret de fag, han mangler. Han har mange venner på KG og meldte sig som den første, da jeg spurgte efter en 3.g-elev, jeg måtte følge i en hel dag. I min feltdagbog har jeg introduceret ham således:

Elias vil jeg betegne som hipster. (...) På hans arm var en tatovering med roser og strofer fra en Brorson-salme, som han siger tilsammen symboliserer Jesus. På hovedet havde han en tophue, der ikke dækkede ørerne. Han forekom fagligt selvsikker og fik ros af underviserne. Han virkede til at have stærk social kapital blandt de andre elever (han har mange gode venner på KG og en smuk kæreste, Elisabeth, som også går i hans klasse). Når Elias taler, lytter de andre omkring ham. (Feltdagbog, s. 138-139)

Af beskrivelsen fremgår det, at Elias er sanktioneret med symbolsk kapital fra både lærere og elever til en grad, hvor jeg fornemmede, at når "Elias taler, lytter de andre omkring ham". Jeg analyserede i situationen, at han har høj social kapital med kæreste, venner blandt eleverne og en god relation til lærerne. Min analyse er, at Elias har en dominerende, autenticitetsorienteret position, som han har tilegnet sig ved at distingvere sig fra sin traditionsorienterede baggrund. Det markerer sig særligt ved, at han fortæller om at være opvokset i folkekirken. Desuden har hans forældre mødt hinanden på KG og har anbefalet ham at gå der, hvilket kan være en indikation på, at de selv indtog dominerende positioner i deres gymnasietid. Elias har altså haft den rette habitus - blandt andet til at udvælge strofer fra en Brorson-salme og fortolke dem til en tatovering. Efter eget udsagn har han den, fordi han synligt vil stå ved sin kristne tro. På KG er tatoveringer ikke ualmindelige, og i løbet af mit feltarbejde så jeg ikke en eneste tatovering uden et kristent motiv. De tatoverede elevs udsagn var relativt enslydende: tatoveringerne var permanent bekendelse til deres kristne tro. Hvor eksempelvis et korssmykke kan tages af, er tatoveringerne designet af eleven selv og er tiltænkt at

vare hele livet. Han omdanner derved kulturel kapital til symbolsk kapital, som bidrager til en kapitalsammensætning af egenskaber som mod, kreativitet, personlig tro og bekendelse, der har autenticitetsorienteret værdi. Hvor Amalie dagligt bærer et korssmykke, bærer Elias tatoveringen som en del af sin investering i et moderigtigt udseende. Af uddraget ovenfor fremgår det, at Elias er en, man lytter til - det vil sige, at han ligesom Amalie har symbolsk magt, men han taler fra en autenticitetsorienteret position, som jeg har kaldt 'den frimodige'. På KG benytter man sig også af en særlig lingo med ord og udtryk, som jeg gennem mit forudgående kendskab til kirkelige kredse er kommet til at kende. En 'frimodig' person kendetegner en, der modigt og uden omsvøb præsenterer sine holdninger og overbevisninger. Ordet er positivt ladet - men som analysen vil vise, afhænger det af positionen, der ser.

Elias spiller trommer, hvilket ikke kan adskilles fra de kampe om instrumenter, der har været i det kirkelige felt. Andersen (2010) beskriver, hvordan Indre Mission bruger populærmusikalske instrumenter og musikformer til at omdanne deres negative image over for omverdenen til at blive mere positivt og festligt frem for fordømmende. På KG fortæller elever om oplevelser af, at ældre medlemmer i deres lokale afdelinger af både Indre Mission og Luthersk Mission har forbudt brug af trommer, hvilket tyder på, at en investering i instrumenter markerer en afstandtagen til den traditionsorienterede pol (feltdagbog, s. 171-172) I forbindelse med afslutning af 3.g'ernes musikundervisning skulle Elias spille trommer:

Fx fortalte Elias i dag, at han i morgen til musik skal spille *Drunk in the Morning* med Lukas Graham på trommer og sagde 'ja, det er jo ikke så kristen en sang', og Thor tilføjede med et grin, at den var ret verdslig. Jeg spurgte Elias, om det gjorde ham kontrær at spille sangen, og han svarede undvigende. (Feltdagbog, s. 139)

Her præsenterer Elias for mig, at han skal spille en sang, der handler om at være fuld i morgentimerne (Lukas Graham, u.å.), hvilket i konteksten virker åbenlyst kontrært på grund af gymnasiets alkoholforbud og den i feltet doksiske holdning om afholdenhed fra beruselse. Elias og Thor benytter sig her ironisk af dualismen kristen/verdslig til at klassificere handlingen. I konteksten forstår jeg, at de på et subjektivt plan lægger afstand til den sort-hvide skelnen mellem det kristne og verdslige, samtidig med at Elias på et objektivi plan investerer i en heterodoks sang, der forherliger fuldskab. Han kommunikerer dermed, at han kan forene det at være en god kristen med Brorson-salme tatoveret på armen med at spille en sang om fuldskab; han kan selv navigere og træffe valg i det tilsyneladende kontrastfyldte og selv *forvalte* tilegnelsen af de egenskaber, der i feltet tilskrives tilværelsen uden for KG. Han omtaler løbende det at drikke øl som en almindelig praksis (feltdagbog, s. 135-136) og kan samtidig præsentere synspunktet, at et alkoholfrit fællesskab er bedre,

fordi fællesskabet ikke afhænger af alkohol (feltdagbog, s. 136). Han reproducerer altså den ortodokse holdning til alkohol, men udstiller også den lette omgang med alkohol, som tilskrives (ikke-kristne) mennesker uden for KG. Fordi han på eget initiativ omtaler alkohol så hyppigt i løbet af mit feltarbejde, betragter jeg det som en indsats i kampen for at devaluere værdien af afholdenhed og højne værdien af elevernes ret til selv at forvalte og fortolke reglers grænser. Formelt er sangvalget inden for KG's regelsæt, men det udgør en heterodoks handling i feltet. Det er altså også udtryk for unge elevers kamp mod et regelsæt fastsat af traditionsorienterede voksne.

Da jeg spørger ham, om han bliver kontrær, det vil i bourdieuske termer sige heterodoks, undviger han, hvilket er mit generelle indtryk af, hvad der skete, hvis jeg på feltarbejdet kom til at inddrage eleverne i mine analytiske betragtninger i løbet af feltarbejdet. I denne situation tolker jeg det som udtryk for, at han fornemmer, at der er noget på spil med sit sangvalg. Når han vælger en i feltet kontroversiel sang, provokerer han og inviterer til en modreaktion fra traditionsorienterede positioner, hvilket vil tillade ham at tilskrive dem at være fordømmende. I analysen af Amalies strategi så vi hendes kamp for netop ikke at blive fordømmende, og ifølge Andersen (2010) var det selvsamme image, Indre Mission søgte at modvirke. Fordømmelse er altså en kollektivt illegitim egenskab i feltet, hvis legitime modsætning er rummelighed, som analysen af Amalie viste - men som fra positionen 'den frimodige' ikke ville synes mere rummelig, end at den støder på sine grænser, så snart den skal rumme aktiviteter, der involverer sex og alkohol.

Elias brugte senere på ugen KG-aftenen til at tydeliggøre sin heterodoksi. KG-aftener er obligatoriske foredragsaftener, som afholdes i auditoriet, hvor der fysisk er plads til alle elever. Denne aften forløb med et foredrag af en folkekirkepræst, som også var tidligere KG-elev, med titlen 'Jeg er optimist, derfor tror jeg på Jordens undergang'. Efterfølgende var der åben scene, hvor elever kunne dele trosrelaterede oplevelser kaldet 'vidnesbyrd' med de andre, og afslutningsvis spillede gymnasiets lovsangsband fire sange.

Under sangen 'Ud af mørket' styrtede Elias pludselig op foran og dansede en vild solodans. Han kastede sig rundt foran bandet helt alene, og imens skete der to ting i rummet. En gruppe elever begyndte at danse mere ekstrovert på deres pladser, og den anden gruppe blev mere og mere stille og ubevægelige. Det var som om, luften stod stille, og stemningen var højintens. (Feltdagbog, s. 167)

I uddraget her bevidner jeg en situation, som jeg tolker som en symbolsk kamp om tilbedelse. Det kommer i situationen til udtryk som min praktiske sans for det usagt betydningsfulde, hvor "luften stod stille, og stemningen var højintens". I lyset af, at doxa i feltet er præget af de

traditionsorienterede, kollektivistiske egenskaber, er Elias' solodans en heterodoks handling i form af en nærmest karikeret selviscenesættelse i ortodokse øjne. Samtidig falder den i en gråzone mellem regelbrud og tilbedelse, fordi lovsangens praksis, herunder teksten, handlede om at lovprise Gud. KG har en dansepolitik, der tillader instrueret dans som lanciers og vals, men ikke fri dans med "diskoteksagtige tilstande" (Kloster, s. 131). Det vil sige, at Elias bryder reglerne foran elever og personale - legitimeret af tilbedelsesformen. Han omdanner dermed autentisk, passioneret, modig tilbedelse til et våben for at rykke grænserne for, hvad der er legitim fortolkning af dansepolitikens regler. Fra sin dominerende position kan han kæmpe for de individualiserende, autenticitetsorienterede positioner ved at gøre sig til et eksempel på en kristen ung, der opleves som så oprigtig og frimodig i sin tro, at han tør eksponere sin tilbedelse for andres vurdering. Han rekonstruerer dermed samtidig en modposition med egenskaberne "uinteressant", "for tungt", som Karsten tidligere beskrev (s. 36). I en Bourdieu-optik tyder det på, at han har en sans for spillet, altså en grad af refleksivitet omkring sin indflydelse på de objektive relationer. For at forstå Elias' handling som en kamp i feltet, kræver det, at der er modreaktioner. En samtale med studievejlederen Mette om Elias' dans refererede jeg således i feltdagbogen:

Hun sagde, at det virkede som et oprør mod skolens dansepolitik. (...) Hun sagde, at eleverne ofte her godt kan lide at danse og det med at bede med hænderne oppe i vejret, hvor man virkelig føler Guds nærvær. "Men det der 'føle-føle' er ikke en voksen tro" (...) Jeg sagde, at nogle af frikirkeeleverne følte det lidt svært, når lærerne talte om deres praksis som 'føle-føle', fordi det virkede respektløst - og skyndte mig at tilføje, at omvendt taler de nok også om nogle af IM'erne og LM'erne som gamle og konservative. (Feltdagbog, s. 168)

Uddraget viser for det første, at hvordan det pædagogiske personale kan udøve pædagogisk vold ved at bestemme de ekstroverte tilbedelsesformer som en ikke-voksen tro. På grund af elevernes lavere alder og mindre kapitalholdige positioner som elever får de ikke symbolsk magt til at bestemme, hvad der er en voksen tro - det får kun det pædagogiske personale. Som Amalie gav udtryk for, har hendes tid på KG netop medført en voksen tro i betydningen en intellektualiseret, rationalitetsbaseret tro, der bygger på viden frem for følelser. Forstår man KG's *illusio* som en fortælling, ankommer de unge med en skrøbelig tro til KG for at bibeholde og styrke deres tro, således at de kan forlade gymnasiet som voksne med et fast fundament for troen. Fortællingen understøttes af boblemetaforen, der, som Amalie gav udtryk for, repræsenterer et beskyttet liv modsat den virkelige verden, der kræver et stærkt fundament for troen. Forlader man det beskyttede, indtræder man dermed i de beskyttedes, det vil sige de voksnes, verden. Dualismen om udenfor/indenfor KG indebærer altså også, at studentereksamen og udgangen fra KG er indgangen til voksentilværelsen.

Hvor de autenticitetsorienterede positioner kan bruge dualismen rummelig/fordømmende som våben, kan de traditionsorienterede positioner angribe med voksen/følede tro. Den følede tro omtales i daglig tale nedsættende som "føle-føle". Det afspejler den generelle kamp på det kirkelige felt mellem de introverte og ekstroverte kirker, hvor Karsten på side 36 giver udtryk for, at de introverte kirker har svært ved at fastholde de unge. De står i modsætning til de karismatiske, pinsekirkeinspirerede kirker, som tilskriver helligånden æren for, når den enkelte føler sin tro stærkt (Gottfredsen & Ahlin, 2012). Symbolske kampe behøver ikke udtrykke sig lige så voldsomt, som dansesituationen gjorde det, men jeg er siden kommet til at tænke om den som en særligt tydelig illustration af, hvordan de kirkelige kampe på et makroniveau optræder i mikrosociale sammenhænge på KG. For det andet viser uddraget, hvor min sympati i situationen lå. Jeg talte "frikirkeeleverne", det vil på et objektive niveau sige de autenticitetsorienterede positioners, sag - og blev mindet om, at jeg som specialestuderende i en forskerposition burde være distanceret og upartisk, hvorefter jeg "skyndte mig at tilføje" de nedsættende egenskaber "gamle og konservative", som anvendes nedsættende om de traditionsorienterede positioner.

På baggrund af Elias' provokerende adfærd vil jeg argumentere for, at han har en repressiv polariseringsstrategi, hvor han modsat Amalie udfordrer doxa, altså tingenes tilstand. At hans strategi er polariserende betyder, at han søger at udstille forskellene på de to poler i feltet. Han udstiller den traditionsorienterede pol som rigid, fordømmende og overdrevet kontrollerende. Løbende i specialeprocessen har bekymringen naget mig, om det analytisk gav mening at undersøge elevernes strategier, nu hvor de var på vej ud af gymnasiet. Analysen af Elias viser, at det netop belyser feltets dynamikker, fordi 3.g-eleverne besidder stor symbolsk magt i form af anerkendelse opnået ved gennem tid at have fået en praktisk sans for spillet i feltet. Eksemplarisk viser Elias, at han på en gang kan være en anerkendt aktør blandt både lærere og elever med fem A-fag, aktiv deltagelse i timerne og den i feltet legitime holdning til alkohol - og samtidig udnytte de legitime rammer af både musikundervisningen og lovsang til at forhandle grænserne for alkoholforbud og dans. Han bruger altså sin dominerende position til at udstille det arbitrære i magtfordelingen og den symbolske orden, hvor omverdenens tilgang til attributterne alkohol og ikke-instrueret dans er problematisk til en sådan grad, at det inden for KG's mure besvares med forbudspolitikker. Han giver udtryk for entydigt at se frem til at forlade KG, og at det han "glæder sig til ved at forlade KG er, at man bryder ud af boblen - så bliver man 'selvstændig'" (feltdagbog, s. 141). Via sin polariserende strategi har han modvirket den forestilling, at attributterne knyttet til tilværelsen uden for KG skulle være farlig, og derfor bliver det meningsfuldt for ham at udtrykke en glæde ved at skulle forlade KG. Han tilskriver altså tilværelsen uden for boblen 'selvstændighed', hvor man er fri

for institutionens regler og politikker. Det er kampen for den enkeltes ret til at forvalte sin omgang med i feltet potente temaer som alkohol og dans, der har været styrende for hans strategi, ligesom den er præmissen for hans legitimering af tilværelsen uden for 'den kristne boble'.

5.2.3 Philip: Rebellen

Philip er vokset op i Roskilde og flyttede til Holstebro før skolestart, hvor han har gået på to forskellige skoler. Han skiftede på grund af mobning og samarbejdsvanskeligheder mellem hans forældre og skolen. Hans far er socialpædagog, og hans mor er sygeplejerske. I hans barndomshjem havde de kristne værdier og holdninger, men de havde ikke en fast kirkepraksis. Han havde brug for at komme væk hjemmefra efter en hård folkeskoleperiode og dårlig atmosfære i hjemmet, så i 9. og 10. klasse gik han på Rudehøj Efterskole, som er tilknyttet Oase-kirken. Han valgte KG for ikke at miste sin tro. I 3.g skiftede han sin nærmeste vennekreds ud med nogle kammerater, som han føler er mere loyale, og som han kan stole på. Efter 3.g skal han arbejde et år, mens han bor hos sine forældre, og året efter planlægger han at tage en mekanikeruddannelse i forsvaret. Philip beskriver KG således:

KG er et sted, hvor man kan... På en måde et tilflugtssted. (...) Det er et sted, hvor jeg er overbevist om, at størstedelen af alle er udfordrede på den ene eller den anden måde, om det er på hjemmefronten eller psykisk eller... (...) Fordi når man kommer her, så kan det være svært at blive, hvad skal man sige, accepteret som den, man er, men alligevel bliver man accepteret i et vist omfang, man snakker bare ikke rigtig om det. (...) Man ved ligesom hvor, jamen altså hvis jeg har brug for hjælp til et eller andet, så ved jeg lige, at Torsten han bor ovre i 7B eller et eller andet, så jeg kan lige gå derover. Altså man har bare folk omkring sig hele tiden. Og det synes jeg gør KG rigtig godt. (...) Det der også gør det udfordrende, (lille grin) det er... Det er præget rigtig meget af, er det IM eller et eller andet, det ved jeg ikke, men ikke et ondt ord om det vel, men det betyder også bare, at... Igen, tabubelagte emner, det bliver ikke debatteret, det bliver ikke sådan noget, man lige kan gå hen til alle og enhver og snakke om. (Philip, s. 96)

Dette uddrag fra vores interview viser flere forhold om Philips position på KG. For det første reproducerer han logikken, som vi også ser hos Amalie, om, at KG er et sted for elever med en svær barndom, et "tilflugtssted", hvilket han gennem interviewet giver indtryk af også er tilfældet for ham selv (Philip, s. 96). For det andet omtaler han, at der er "tabubelagte emner", som ikke bliver debatteret, og som han ikke oplever frihed til at "gå hen til alle og enhver og snakke om". Han tilskriver prægningen fra Indre Mission (IM) årsagen og dissocierer dermed sig selv fra positionen 'den indremissionske'. I sit barndomshjem var der ikke en kirkepraksis, og først på den Oase-prægede, det vil sige autenticitetsorienterede, efterskole begyndte han at få en fast trospraksis. Han

har med andre ord ikke en primær habitus, der er struktureret under lignende forhold, som der er i feltet KG - modsat Elias og Amalie. Hans sekundære habitus er formet af den på KG heterodokse prægning, som den karismatiske Oase-kirke praktiserer. I Bourdieus optik indikerer det tilsammen, at han indtager en domineret position, både fordi han ankom til gymnasiet med afvigende dispositioner, men også fordi han "ser ting, andre ikke fornemmer eller ikke er opmærksomme på" (Bourdieu & Wacquant, 2009, s. 191), hvilket betyder, at han oplever tabuer og usagte krav, som er en del af feltets doxa, men som ikke åbent diskuteres. Fra sin dominerede position fornemmer han altså, modsat Amalie, at der ikke er frie handlemuligheder på KG. Hans position har jeg kaldt 'rebell', fordi hans udtalelser i feltet generelt er heterodokse i modsætning til eksempelvis Elias, der fra en heterodoks position havde en vis fornemmelse for spillet og kunne reproducere ortodokse holdninger, når det øgede hans indflydelse.

For det tredje udtrykker han, at den primære fordel ved KG er, at vennerne er tæt på, som Torsten i kollegiehuset 7B. Han forklarer i interviewet, at han for nyligt har udskiftet sin gruppe af nære venner på KG til nogle, som han i højere grad vurderer at kunne stole på. Han er bekymret for, at han efter sin tid på KG bliver "absurd ensom" (s. 100), særligt hvis vennerne ikke tager lige så meget initiativ som han selv til at bibeholde venskabet (s. 100-101). Jeg tolker det som udtryk for, at hans generelle kapitalbeholdning i relation til øvrige 3.g'ere er lav, og at det påvirker kapitalformerne i deres indbyrdes relation. Det vil sige, at det komplekse samspil mellem hans begrænsede kulturelle kapital og symbolske kapital i form af anerkendelse tilsammen gør ham mindre attraktiv for de øvrige aktører at associere sig med som ven. I det perspektiv bliver det en fordel, at vennerne rent fysisk er tilgængelige, og det bliver risikabelt, når de efter gymnasietiden ikke er det. Med Bourdieus forståelse af sammenhængen mellem tid og kapital bliver det dermed også en pointe, at eleverne gennem tre år primært har investeret i venskaber inden for gymnasietets rammer. Når eleverne forlader gymnasiet og flytter, ændrer betingelserne sig for, hvordan de kan mobilisere deres sociale relationer.

Gennem hele interviewet får jeg indtryk af en ambivalens hos Philip, fordi han i samme sætning giver to modstridende påstande, eksempelvis som ovenfor, at det er svært at blive "accepteret som den, man er, men alligevel bliver man accepteret i et vis omfang". Det kan være udtryk for symbolsk vold, hvor doxa om gymnasietets rummelighed gør det illegitimt for ham at udtrykke ikke at være accepteret. Det efterlader en ambivalens i ham, som også udtrykkes i den resignerende udvikling, Philips strategi har gennemgået. Han viser på den ene side tegn til at resignere fra det kirkelige felt, men det er på den anden side en vanskelig bevægelse, fordi han dermed også risikerer de venskaber, han har etableret på KG. Resignationen kommer blandt andet til udtryk ved, at han investerer i

kapitaler, der har værdi uden for KG som felt. Eksempelvis omtaler han sine drømme om, hvad de efter gymnasietiden skal lave, som ikke-trosrelaterede aktiviteter:

[D]et kræver bare en indsats at sige ‘hey, jeg skal ikke noget den her weekend, skal vi mødes i Århus og tulre rundt og lave noget fedt’ eller ‘må jeg komme forbi dig og sidde og drikke en øl eller et eller andet, have en god samtale, se noget fodbold’. (Philip, s. 100)

Hverken at “tulre rundt”, “drikke en øl” eller “se noget fodbold” bærer præg af trosrelaterede aktiviteter, højest at “have en god samtale”. På grund af specialets fokus kan læseren få det indtryk, at eleverne engagerer sig i trospraksisser som bøn og andagter, så snart de ikke læser lektier, hvilket ikke er tilfældet. Alligevel er det væsensforskellige planer fra et halvt år på discipelskole, som Amalie fortalte om. Inden for feltets logik er udsagnet “at drikke en øl” heterodoks, fordi det forudsætter den unges evne til selv at forvalte sin omgang med alkohol. Pointen er altså ikke, at ‘rebellen’ legitimerer beruselse, men at positionen investerer i kampen mod de kollektive regler for kosteleverne. Samtidig præsenterer han et i KG-feltet særligt heterodoks synspunkt:

P: (...) logisk set, så nej, så giver det ingen mening, så burde man blive stemplet som sindssyg og burde på komme på hospital og blive medicineret for det, fordi...

C: For at være religiøs?

P: Jamen, at tro på, hvis man bare tænker på det objektivt og logisk, hvordan giver det så mening, at man kan bygge hele sit liv om, at der sidder (lille grin) en stor mand med langt skæg oppe i himlen og styrer alting, og at han har en plan for alt? Det giver ikke, hvad, ikke? Altså, og det er måske mere sådan bygge sit liv omkring det, man ikke ved er, der er problemet et eller andet sted.

C: Og hvad er så dit svar til det?

P: Jamen jeg tror ikke, jeg har noget svar til det. Jeg siger ‘nej, det giver ingen mening, men jeg kan mærke med mig selv, at det giver mening’, og lige så snart jeg kan mærke med mig selv, at det giver mening, jamen så er det fint nok for mig. (Philip, s. 104)

Her bliver Philips ambivalens tydelig. På den ene side patologiserer han den religiøse som en “sindssyg”, der skal hospitaliseres og medicineres på baggrund af en logik om, at det “objektivt og logisk” ikke er meningsfuldt. Han approprierer et bedstefarlignende gudsbillede af “en stor mand med langt skæg oppe i himlen”, der “styrer alting” og “har en plan for alt”, hvilket i det kirkelige felt udgør en illegitim forestilling i den forstand, at den for aktører i feltet ikke giver mening. Ingen af feltets aktører vil i praksis beskrive deres forestilling om den kristne gud med det billede, Philip beskriver. Dermed positionerer han sig ved at legitimere sig selv i relation til andre felter, hvor ateistiske holdningsstrukturer i højere grad har legitimitet og derfor på en meningsfuld måde kan fremføre bedstefarkarikaturen som et relevant argument mod religion. Han devaluerer samtidig de intellektualiserede, rationelle egenskaber, der giver de traditionsorienterede positioner udsagnskraft. Han inkluderer sig selv i den sygeliggjorte beskrivelse med begrundelsen, at han kan “mærke med

[s]ig selv, at det giver mening”. Han bruger dermed et autenticitetsorienteret argument til at delegitimere selve feltets *illusio* i vores interview, hvilket jeg analyserer som det tydeligste tegn på resignation i retning af en mulig eksklusion fra feltet.

Som sagt er hans resignerende strategi underlagt en ambivalens. For på den anden side investerer Philip i feltet ved at associere sig med Elias og sin årgang. Derved kan han trække på andres høje kapitalmængder, hvilket indikerer, at han ikke entydigt ekskluderer sig selv fra KG som felt, men også investerer i det:

[D]et er måske også kendetegnende for vores årgang, at vi gerne vil sådan lidt pisse territoriet af, ikke, altså der er rigtig mange ting, vi er utilfredse med, som vi synes, der bliver gjort på en forkert måde, og lige så snart vi ser en mulighed for at gøre oprør, så tager vi den. Endnu federe er det, at Elias, han er også lidt ligesom mig (...) Hvis det havde været mig, (...) så havde folk nok kigget lidt ‘Philip, hvorfor er det, du gør det der? Hvorfor skal du altid være på tværs?’ (...) Og det er også bare sådan et omdømme, jeg har, jeg skal altid være på tværs og altid sætte spørgsmålstejn ved ting (...) det er bedre, at han gjorde det frem for mig, fordi han er lidt mere anerkendt på på den gode måde. (Philip, s. 99)

I uddraget her omtaler Philip Elias’ solodans til KG-aftenen, som bringer ham til at associere sig med ham. Han beskriver Elias som en oprørsleder, som “også er lidt ligesom mig” i betydningen sådan en, der gør oprør. Samtidig omtaler han forskellene på deres heterodokse positioner. Beskrivelsen af, at Elias “er lidt mere anerkendt på den gode måde” indikerer, at han har høj symbolsk kapital og dermed symbolsk magt. Derfor mener Philip, at “det er bedre, at han gjorde det frem for mig”, fordi Philip med en fornemmelse for spillet forstår, at han ikke selv har lige så stor indflydelse til at forhandle reglernes grænser på KG. I interviewsituationen bliver hans stemmeføring begejstret, når vi taler om Elias’ dans, hvilket også indikerer, at Philip ikke ekskluderer sig selv helt fra at investere i feltet. Det handler formentlig dels om, at han formelt set først forlader gymnasiet, når han om kort tid har fået sin studentereksamen - og dels om, at han gennem tre år har investeret i sin heterodokse position med de kapitalformer, det involverer. Hans position kalder jeg ‘rebell’, fordi han associerer sig med positionen ‘den frimodige’ ved at gøre den til en slags revolutionær oprørsleder, som taler, eller her danser, hans sag. Derved kan han selv have sit omdømme som “altid [at] være på tværs og altid sætte spørgsmålstejn ved ting”. Han bliver den besværlige og nødvendige rebel, der udfordrer det, andre finder naturligt. Med andre ord tilbyder hans dominerede, heterodokse position også et handlerum, hvor han via sine sociale relationer kan kæmpe symbolske kampe for at afsløre de arbitrariteter i feltet, som udgør betingelserne for hans dominerede position. Her fremgår det, hvordan han retter sin kritik:

C: (...) hvem har du gået til med din kritik af KG?

P: I 1.g der gik jeg til til Kloster i håb om, at han faktisk, jamen det var før jeg vidste alt det her, så det var bare jamen 'hey, jeg synes det her og det her' og det blev bare... Sablet ned den ene gang efter den anden.

(...)

C: Så er du også stoppet med sådan at snakke med dine venner om det, eller?

P: Overhovedet ikke, den kører på livet løs. Der kan vi godt nok have mange samtaler om jamen 'okay, hvad kunne man gøre anderledes', og det er jo nærmest sådan en hel, altså, lave sådan et udkast til... Kompromis, vi kunne finde på på en eller anden måde. (Philip, s. 103)

Uddraget her viser, hvordan Philip ikke oplever, at elever har mulighed for at få indflydelse på KG. Som ny KG-elev i 1.g gik han til Kloster, hvilket ophørte, da han oplevede ikke at blive hørt. Philip kan fastholde sin position som 'rebellen' ved at mindes Klosters gentagne afvisninger, hvilke han her beskriver som, at han på en undertrykkende facon blev "sablet ned den ene gang efter den anden". Samtidig tyder det på en resignation, hvor hans oprør er blevet mindre ambitiøst og nu begrænser sig til at involvere mere dominerede positioner (venner) frem for dominerende positioner (Kloster). Herfra konstruerer han et billede af magtstrukturer, der fungerer via "tabubelagte emner" og undertrykkelse af kritik - men man kan spørge, hvor stor indflydelse, hans kritik får. Tilsammen tyder det på en *resignerende oprørsstrategi*, fordi han både lader til at ekskludere sig selv fra det kirkelige felt - og samtidig reproduktivt ekskluderer selve oprøret, når han fra positionen 'rebellen' resignerer til at påvirke elevpositioner frem for ledelsen. I det perspektiv kan det være de sidste krampetrækninger fra 'rebellen', at han forsøger at forkorte afstanden til 'den frimodige'.

'Den kristne boble' karakteriserer Philip således:

P: Boblen er det her... (Lille grin) Det her stykke franskbrød, der bare er overhældt med smør, og sukker og honning og sirup, hvor alting bare er 'godt og lykkeligt, og ingen har det skidt, og Jesus er vores frelser, og der er bare intet problem'. Det er sådan, 'inden for KG's grund der er der ikke noget slemt, der er der ingen problemer', altså det er sådan, det er lidt den her kristne boble, hvor man aldrig nogensinde får lov til at møde virkeligheden på en eller anden måde. Altså man får ikke lov til at se, jamen hvordan er det at omgås ikkekristne mennesker. (Philip, s. 101)

Her giver Philip indtryk af, at 'den kristne boble' udgør en illuderende forherligelse af tilværelsen som kristen. I optagelsen af interviewet hæfter jeg mig ved, hvordan han krænger stemmen, når han fremstiller positiv omtale af KG, hvilket derfor er markeret med understregninger og 'apostroffer'. Med franskbrødsmetaforen tegner han et malerisk billede af en outreret vulgær, forsødet spise, som han associerer med de ultimative udsagn om, at "alting" er godt, "ingen" har det skidt og der er "intet" problem. Det er udsagn, han tillægger en uspecificeret anden og distancerer sig væk fra. At

dømme efter hans association med positionen 'den frimodige' og kritik af ledelsens manglende lydhørhed er det min analyse, at han omtaler de traditionsorienterede, dominerende positioner. Både Kloster, Karsten og Amalie indtager netop de positioner, og alle tre giver udtryk for, at der på KG er problemer (f.eks. Amalie, s. 87; Karsten, s. 115; Kloster, s. 127-128). Når de aktører ikke subjektivt kan opleve sig repræsenteret i hans kontroversielle billede, kan det tolkes som et udtryk for hans frustrerede fornemmelse for sin dominerede position i de objektive strukturer; han kan ikke omdanne sin kritik til indflydelse på de regler, han er indbefattet af, fordi han ikke har kapital til det. Han oplever med andre ord ikke at kunne påvirke sin egen position som en, der ikke bliver lyttet til. Derfor fremstiller han det som at støde på en gentaget løgn i form af illusionen om et problemfrit gymnasium blandt kristne. Han reproducerer ligesom Amalie, at virkeligheden findes uden for KG, hvilket opretholdes ved at konstruere KG's interne præsentation af sig selv som en illusion. Dualismen ude/inde støttes dermed af begrebsparret virkelighed/illusion til et punkt, hvor det opleves væsensforskelligt fra et kristent fællesskab "at omgås ikkekristne mennesker". Det tyder på en oplevelse af at være isoleret inden for 'boblen'. Det synes for Philip problematisk, fordi hans heterodokse investeringer især har værdi uden for KG, eksempelvis karikaturen af den kristne gud og af KG som et isoleret, undertrykkende fællesskab.

5.2.4 Andrea: Eleven

Andrea er opvokset i et kristent hjem, og efter folkeskolen gik hun på Løgumkloster Efterskole, som er tilknyttet Luthersk Mission. Hun er ordblind og fortæller om at have autisme, hvilket ikke gør hende ked af det. Efter gymnasiet glæder hun sig til at blive pige i huset hos sine forældres vennepar. Hun kan godt lide at gå på KG, fordi hun bliver tvunget til at være social. Tidligere har hun haft svært ved at åbne sig for andre mennesker, men det har hun lært på gymnasiet. Nu holder hun som princip sin dør på kollegiet åben, så andre kan komme forbi til en snak. Hun er også blevet bedre til at tale foran andre. Eksempelvis oplevede jeg hende i følgende to situationer:

Jeg var med til caféaften. Der var nogle særdeles professionelle optrædere fra flere elever. (...) Andrea læste et også digt, hun havde skrevet, som handlede om Bibelens forløb fra Edens Have til en opfordring til i dag at tro på Gud. Det sluttede med Paulus' vurdering af, at der ville være ufred på Jorden umiddelbart før dommedag, og at det derfor var smart at tro på Gud nu - for dommedag kommer om lidt. Der var tøvende, lave klapsalver i forhold til de andre spontane, højlydte former for applaus. (Feldagbog, s. 172)

I uddraget optræder hun til en caféaften på gymnasiet, hvilket modtager "tøvende, lave klapsalver". Sammen med eksempler på øvrige elevers afstandstagen fra Andrea (f.eks. feldagbog s. 137 og 147)

tyder det på, at Andrea indtager en domineret position på KG. Baggrunden for det første uddrag var en caféaften, hvor jeg med min begrænsede musikalske viden vurderede, at flere af eleverne lavede “særdeles professionelle optrædere”. Andreas optræden blev modtaget med “tøvende, lave klapsalver”, hvilket tyder på, at selvom alle formelt kan tilmelde sig, er ikke alle optrædere lige legitime. For det første var hun den eneste, der fremførte et digt uden musik til. For det andet indeholdt hendes optræden et simpelt argument for at tro på den kristne gud. Tilsammen indikerer det, at hun indtager en traditionsorienteret position, fordi hun henter sine argumenter fra Bibelen. Det kræver en forståelse for feltet for at begribe, hvorfor en tilsyneladende bekendelse til den fælles tro skulle udløse andet end spontan applaus, som havde været svaret på de øvrige indslag til caféaftenen. KG’s *illutio* implicerer, at der er en risiko for, at den enkelte falder fra i troen. En gymnasietid på KG kan mindske risikoen, såfremt det lykkes at styrke den enkeltes trosmæssige fundament gennem kundskabstilegnelse. Kloster beskriver, hvordan han håndterer teologiske spørgsmål i kristendomsundervisningen:

Men altså nogle af de mest hyppige, det mest hyppige spørgsmål det er, ‘Bibelen påstår, at Gud er kærlig og almægtig, og hvorfor er der så så meget ondt i verden?’ (...) Og det er jo et ret godt spørgsmål, som Bibelen faktisk selv slås med adskillige steder. Og man kan stort set spørge alle verdens religioner om det her, og de har alle et fuldstændig soleklart svar på det, og det har kristendommen bare ikke. (...) Det må man så affinde sig med. Men i forbindelse med den slags, så er der nogle, som så giver udtryk for, jamen ‘når det så er sådan, så kan jeg ikke tro på Gud. Altså så giver det ikke mening, ikke. Altså min erfaring siger mig, at verden er et gudløst sted, og der er ikke nogen mening til i verden’. Og der kommer det til udtryk, jamen så tænker de, ‘når det nu er sådan, når det nu opleves sådan, så giver det ikke nogen mening at tro på Gud’. (Kloster, s. 126)

I udsnittet her ser vi, hvordan Kloster beskriver, at teologiske spørgsmål er komplicerede, eksemplificeret i teodicé-problemet: “Bibelen påstår, at Gud er kærlig og almægtig, og hvorfor er der så så meget ondt i verden?” Han påstår, at kristendommen ikke har et “soleklart”, simpelt svar på spørgsmålet, og at “i forbindelse med den slags” er der nogle elever, der bekender, at de så ikke kan tro på Gud. Han forbinder det med elevernes argumenter på baggrund af deres erfaring og oplevelse af verden som et gudløst sted. Det implicerer, at elevernes tro blokeres af a) “soleklare”, forsimplede svar på teologiske spørgsmål og b) en tilgang til troen baseret på erfaring og oplevelse. Mens punkt b) dissocierer sig fra den autenticitetsorienterede pol, dissocierer punkt a) sig fra det, der kan kaldes overleveret tro eller barnetro. Uddraget fra interviewet med Kloster viser, at kristendomsundervisningen kun får sin plads, hvis der er et symbolsk udviklingsigte, som kan tage tre år. Amalie gav udtryk for at have udviklet sig, sådan at hun nu står mere sikkert på sin tro. Når hun siger det, dissocierer hun sig fra en position i feltet, som ikke “selv har taget stilling” på et oplyst grundlag. Det er netop den position, Andrea viser, at hun indtager, når hun laver simple

følgeslutninger på baggrund af bibelske historier på trods af tre års kristendomsundervisning. Feltets *illusio* implicerer, at hele pointen med at komme til KG er, at kunsten at tro er kompliceret og derfor kræver viden og kundskaber; når hun forsimpler opgaven at tro, kommer hun til at fremstå naiv og hendes trosforståelse som netop den barnetro, eleverne skal fralægge sig. Tilmed er hun 3.g-elev og forventes dermed i højere grad at associere sig med eksempelvis positionerne 'den indremissionske' eller 'den frimodige'. Det vil sige, at selvom hun på baggrund af sit ekstroverte indlæg investerer i frimodighed, gør hun det ikke på den rigtige *måde*; hun har ikke tilstrækkelig inkorporeret kulturel kapital til at frembringe et digt, der enten viser autenticitet eller rationalitet. En pointe er også, at Andrea har autisme, hvilket i reglen vanskeliggør tolkningen af sociale koder (Socialstyrelsen, 2014). Her når vi grænserne for de biologiske-psykologiske faktorer, Bourdieu medtager i sin sociologi, men for denne analyse rækker det at fremføre den pointe, at hun ikke lykkes med at præstere en legitim optræden på grund af sin forsimplede troskonstruktion. Hendes position kalder jeg 'eleven', fordi den markerer sig ved forsimpling og barnetro, der kræver udvikling for at blive 'den indremissionske'. Den er traditionsorienteret, fordi den bygger på autoriteters tidligere formidling og typisk refererer kontekstløst til Bibelen som i hendes digtoplæsning. At sætte Bibelen i sin historiske, kulturelle kontekst er en praksis, som giver kulturel kapital - og det er eksempelvis det, Amalie investerer i, når hun vil til Israel for at lære om de geografiske, lokale forhold for Bibelens tilblivelse. Kloster beskriver netop komplekse kundskaber som et middel til at få den nødvendige kundskab, som eleverne skal bygge deres tro på. (Kloster, s. 126)

I min feltdagbog forsøger jeg at gengive en samtale om Andreas bekymring ved at forlade KG:

På et tidspunkt sagde Andrea, at hvis jeg er interesseret i sådan noget med forandringer, kan jeg jo tænke på, at når 3.g'erne stopper, er det ikke bare slutningen af gymnasiet, men også første gang for manges vedkommende, at de skal ud af 'den kristne boble'.

(...)

C: Er det bedst at blive inden for den kristne boble?

A: Det vil jeg bestemt ikke mene, at det er.

C: Hvorfor ikke?

A: Fordi hvis man bliver inden for den kristne boble, så ved man ikke, hvordan det er udenfor. Så tror man bare, at alle er ligesom os. Og nu bliver det lidt sådan 'os og dem', og sådan er det jo ikke, for vi er jo allesammen 'os'. Men jeg synes bare, det er lidt skræmmende at tænke på, at der er nogle derude, der drikker sig helt vildt fulde og gør alle mulige dumme ting. For når man er fuld, så kan man ikke tage vare på sig selv eller andre, og det er også dårligt for ens krop. Og så er der dem, der er sammen med den ene og den anden og den tredje, bare sådan. Det er skræmmende. (...) det her fællesskab er bare sådan... Vi er ordentlige mennesker. Vi drikker ikke, vi opfører os ordentligt over for hinanden, hjælper hinanden, accepterer hinanden. Det har alle jo glæde af.

(Feltdagbog, s. 137)

Ligesom vi så hos Philip, udviser Andrea en ambivalens. På den ene side mener hun ikke, at det er bedst at blive inden for 'den kristne boble', men på den anden side er det "skræmmende" at skulle derud. Når hun siger "nu bliver det lidt sådan 'os og dem', og sådan er det jo ikke, for vi er jo allesammen 'os'" er det udtryk for, at hun godt ved, at dualismen os/dem er for forsimplet til at være legitim i feltet. Alligevel konstruerer hun et billede af, at det "skræmmende", hvor mennesker "drikker sig helt vildt fulde og gøre alle mulige dumme ting" og "er sammen med den ene og den anden og den tredje, bare sådan" knytter sig til tilværelsen uden for 'den kristne boble'. Pointen er her, at Andreas observation om, at afholdenhed i højere grad praktiseres på KG, reproducerer klassifikationerne ude/inde i form af os/dem og er med til at konstruere gruppens *afkast*. I afsnit 3.3.1 skrev jeg om Bourdieus sociologi, at "gruppens interne solidaritet skal findes i det afkast, den giver" (s. 16). Spørgsmålet er, om et afkast i religiøse grupper kan siges at være retten til at hævde en høj grad af moral. Når Andrea her eksemplarisk positionerer selve KG som gruppe i forhold til andre felter, gør hun det ved at dissociere sin gruppe fra to praksisser, som er aktiv seksualitet og aktivt alkoholforbrug. Derved engagerer hun sig i den simultane proces, hvor hun på den ene side klassificerer 'dem' eller 'ude' som defineret af deres illegitime overforbrug af sex og alkohol - og på den anden side klassificerer 'os' eller 'inde' som defineret af legitim afholdenhed. På den måde kan hun konstruere fællesskabet på KG som 'ordentlige mennesker', der 'hjælper' og 'accepterer hinanden' som en følge af, at de ikke drikker alkohol. Den tydeligste kontrast til denne opdeling mellem ude og inde er Kloster, som anfægter selve boblemetaforens berettigelse (Kloster, s. 8). Det kan indikere, at lavere positioner i højere grad konstruerer 'den kristne boble' som et isolerende fællesskab, som både Amalie og Philips eksempel.

Det er bemærkelsesværdigt, at de to, som indtager dominerede positioner, tænker negativt om tilværelsen efter/uden for KG som skræmmende og ensomt, på trods af at de begge anbefaler, at man forlader den kristne boble. Modsvarende er Amalie sikker på sin tro og parat til at "være lys", mens Elias fortæller, at han entydigt glæder sig til at forlade 'den kristne boble' og indtræde i en selvstændig tilværelse. Det kan analyseres i relation til feltets *illusio*, som indebærer en tidsafgrænsning af elevernes adgang til feltet, hvor de skal udvikle deres barnetro til voksentro. Har eleverne de kapitaler i form af egenskaber og kundskaber, der tilskrives voksentro, konstrueres det som en parathed til at forlade KG. Det kan forklare, hvorfor Amalie og Philip oplever det ubehageligt at skulle forlade KG, for Philips tilfælde ambivalent, fordi han forholder sig så kritisk til KG, og for Amalies tilfælde frustrerende, fordi hun føler sig tryggest 'indenfor'.

Min analyse er, at Andrea har en *opretholdelsesstrategi*. Årsagen er, at hun hovedsageligt reproducerer simple slutninger som i sit digt og en tydelig skelnen mellem os/dem, hvilket i feltet sanktionerer

hende med en domineret position. Når hun prøver at opløse os/dem-dualismen analyserer jeg det som udtryk for, at aktører i praksis ikke har entydige strategier, men at sociologiske analyser altid lider under det problem, at aktørernes afvigelser og modsigelser mudrer den analytiske ordning af en i praksis mudret virkelighed. Virkeligheden trænger sig altså på med dens uordnede praksis. For opløsningen kunne tyde på en traditionsorienteret opadgående strategi, men fordi hendes distingverende udsagn generelt er præget af en afstandstagen til ikke-kristne og i feltet forsimplede argumenter, er min analyse, at hendes strategi tjener til at opretholde hendes position i de objektive relationer.

5.3 Analysens fund

I dette afsnit vil jeg opsummere de største fund, analysen har bidraget med angående magtrelationerne på KG som kostgymnasium og elevernes positionering i maj 2017, umiddelbart før de forlod gymnasiet.

A) KG som analytisk felt opfører sig som et subfelt til det kirkelige felt

Med Bourdieus feltbegreb bliver det muligt at forstå de symbolske kampe på KG som en spænding mellem på den ene side en traditionsorienteret pol, som vægter fællesskab, intellektualiserede og autoritative bibeltolkninger og introvert tilbedelsespraksis - og på den anden side en autenticitetsorienteret pol, som vægter den enkeltes ret til selvbestemmelse, kropslige og erfaringsbaserede bibeltolkninger og ekstrovert tilbedelsespraksis. Det minder om spændingen i det kirkelige felt mellem på den ene side de evangelisk-lutherske organisationer som Indre Mission, Luthersk Mission og folkekirken - og på den anden side de karismatiske organisationer som Dansk Oase og mere generelt frikirker og valgmenigheder.

B) KG's illusio hviler på risikoen for, at den kristne unge mister sin tro

Analysen har vist, at illusio udgør en logik om, at kristne unge uden for kristne pædagogiske rammer er i risiko for at miste troen, og at tre år på et kristent gymnasium kan ruste dem til ikke bare at bevare troen, men til at få et fast fundament for deres tro. Det får de ved at tilegne sig kundskaber til at forstå kompleks teologi, hvorved den traditionsorienterede intellektualiserede forståelse for, hvad der skaber tro, reproduceres.

C) Doxa reproduceres gennem rekrutteringsprocedurer

Det pædagogiske personale på KG rekrutteres fortrinsvis fra traditionsorienterede organisationer, hvorved doxa reproduceres. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at kristendomsundervisningen forvaltes som et intellektualiseret kundskabsfag, således at eleverne måles på kunsten at bygge sin tro på kompleks teologisk viden frem for forsimplede argumenter eller egne overbevisninger og kropslige oplevelser. Derved kan de "opfylde" illusio og forlade KG med et fast fundament for deres tro.

D) Fire elevpositioner og strategier

Blandt de traditionsorienterede, ortodokse positioner er 1) 'den indremissionske', som "opfylder" illusio og indtager den mest indflydelsesrige placering i de objektive strukturer tilgængelig for elever og 2) 'eleven' som med forsimplede trosargumenter indtager en domineret position og således har begrænset symbolsk magt. Blandt de autenticitetsorienterede, heterodokse positioner er 3) 'den frimodige', som med sin høje kapitalmængde kan udfordre doxa, eksemplificeret ved, at han med en fornemmelse for spillet omdanner fri dans til frimodig tilbedelse - og den dominerede position 4) 'rebellen', som udfordrer arbitrariteter i feltet og oplever tabuiserede magtstrukturer. Hvor 'den indremissionske' oplever, at alle elever frit kan vælge egne trospraksisser, oplever 'rebellen' at undertrykkende normer styrer, hvad der i praksis accepteres.

Med en 1) inkluderingsstrategi lægger 'den indremissionske' afstand til de øvrige positioner uden at miskreditere dem. Hun anerkender de autenticitetsorienterede positioners ekstroverte tilbedelsespraksisser og giver udtryk for selv at foretrække en traditionsorienteret introvert tilbedelsespraksis - derved reproducerer hun de objektive forskelle i feltet og opretholder sin egen position. 'Eleven' har en 2) opretholdelsesstrategi, hvor hun på trods af den doksiske argumentationspraksis vedholder forsimplet argumentation for den kristne tro. Med en 3) polariseringsstrategi udstiller 'den frimodige' forskellene på de to orienteringer ved at investere i heterodokse handlinger, som lige akkurat er inden for skolens regelsæt. 4) 'Rebellen' anlægger en resignerende oprørsstrategi, som på en gang investerer i kontroversielle modargumenter for den kristne tro og samtidig resignerende investerer i heterodoksi ved mobilisering af sin sociale kapital.

E) Dominerende positioner ser i højere grad frem til at forlade KG end dominerede positioner

De to dominerende positioner 'den indremissionske' og 'den frimodige' ser frem til at forlade gymnasiet, hvor 'rebellen' og 'eleven' konstruerer fremtiden som ensom og skræmmende.

F) Metaforen om 'den kristne boble'

Den empiriske metafor 'den kristne boble' fungerer efter en bipolar logik, som konstruerer klassifikationssystemer om tilværelsen inden for KG/blandt kristne og uden for KG/blandt ikke-kristne. Overordnet kendetegner metaforen det ambivalente forhold, at eleverne føler sig trygge og beskyttede inden for KG's isolerende rammer og samtidig ikke kommer til at opleve virkeligheden, som tilskrives tilværelsen uden for gymnasiet. 'Ude' tilskrives alkoholforbrug og seksuel aktivitet, selvstændighed og virkelighed. 'Inde' tilskrives afholdenhed fra alkoholforbrug og seksuel aktivitet, beskyttelse og tryghed. Eleverne forhandler både værdien af de egenskaber, der tilskrives de to sider og selve den bipolare opdeling af egenskaberne - hvor "tykke" væggene i boblen skal være.

G) Fire symbolske kampe

Fire tydelige genstande for symbolske kampe på KG er alkohol, seksualitet, dans og tilbedelse. De symbolske kampe i feltet handler om værdien af doksisk afholdenhed, som også er formaliseret til regler om påbud om åben dør ved to eller flere af forskelligt køn på et værelse, forbud mod at elever har alkohol på skolens præmiser og forbud mod ikke-instrueret dans. Kampen mellem ekstrovert/introvert tilbedelsespraksis er ikke underlagt faste regler, men særligt heterodoks tilbedelse kan tage form som fri dans og udgøre et regelbrud. Kampene udspilles mellem autenticitetsorienterede positioner, der hævder individets ret til selv at forvalte deres handlinger og traditionsorienterede positioner, der hævder fælles reglers beskyttende effekt. Uden for 'den kristne boble' konstrueres et aktivt forbrug af alkohol, seksualitet og dans, og samtidig tilskrives det modsatte inden for 'den kristne boble', hvilket lader til at udgøre en gensidig konstruktion.

6. DISKUSSION OM GYLDIGHED

Diskussionen tager udgangspunkt i nogle af de svagheder, der ligger i specialets design. Det drejer sig om risikoen for et deterministisk habitusbegreb, forholdet mellem feltobservationer og interviews samt refleksivitet og brud med prækonstruktioner. Til sidst diskuteres sammenhængen mellem problemformulering og fund.

Et kvalitetskriterium for en sociologisk undersøgelse er gyldighed, også kaldet validitet: “at de empiriske resultater er relevante, metodologisk holdbare og dækkende for konklusionen” (Riis, 2012, s. 352). Det åbner for spørgsmålet om, hvorvidt min teori kan bruges til at belyse det, jeg vil undersøge. I afsnit 3 beskrev jeg, at min motivation for at arbejde med Bourdieus relationelle blik var, at jeg tilstræbte at bryde med dualismerne om determinisme/frihed og tvang/valg. Et af specialets fund er, at med en habitus formet under de strukturer, der knytter sig til de traditionsorienterede organisationer som Indre Mission og Luthersk Mission, har eleven bedre forudsætninger for at trives på KG. Analysen er båret af Bourdieus habitusbegreb og har især støttet sig op af billedet om at være “som en fisk i vandet”, hvilket jeg har analyseret kendetegner positionen ‘den indremissionske’. Ifølge Bourdieu (i Nicolini, 2013) er en analytisk faldgrube at ophøje habitus til et eksklusivt princip for praksis, sådan at resten af feltets dynamikker determineres af det. Det åbner for, at der på den ene side kan rettes den kritik mod analysen, at den med en vis sandsynlighed har reproduceret en deterministisk forestilling baseret på organisatorisk tilhørsforhold. På den anden side er fundet af, at der er en sammenhæng, ikke nødvendigvis udtryk for determinisme, men kan faktisk afspejle objektive relationer mellem aktører i og uden for feltet. I analysen argumenterer jeg for, at de positioner med størst indflydelse, det pædagogiske personale, bestrides af medlemmer af organisationerne, og at der i det kirkelige felt er netop symbolske kampe om de intellektualiserede kontra kropslige/følelsesmæssige trospraksisser. Christensen (2010) har i sin undersøgelse af indremissionske unge analyseret en høj grad af ensartethed og lav grad af forhandling i deres trospraksisser, hvilket synes at støtte op om min analyse om relativ ensartethed blandt de dominerende, traditionsorienterede positioners indsats i symbolske kampe om tilbedelsespraksisser. Såfremt selve sammenligningen med det kirkelige felts symbolske kampe er valid, bidrager specialets resultater til en forståelse af, hvordan makrosociale kampe om tro også udspiller sig på mikrosociale niveauer som i elevernes positionering på et kristent gymnasium. I så fald kan det vurderes som en relevant analyse af magtrelationerne på gymnasiet. Samtidig viser analysen af ‘eleven’, at en baggrund i Luthersk Mission ikke nødvendigvis fører til en høj kapitalbeholdning.

Min metodiske prioritering har været at interviewe to personer, der på baggrund af deres positioner kan regnes som talspersoner for KG, hvilket tjener til en fornemmelse for feltets doxa. Desuden interviewede jeg to elever på baggrund af et forsøg på at begrænse min mængde af empirisk data. Efter feltarbejdet fandt jeg det værdifuldt at analysere fire elevpositioner på grund af deres tydelighed. Analysen af 'den frimodige' og 'eleven' ville på den ene side formentlig være præsenteret mere sammensat, hvis jeg også havde haft interviews med dem. Generelt havde jeg haft et mere komplekst udgangspunkt, hvis jeg tidligere i feltarbejdet systematisk havde udvalgt fire interviewpersoner, som jeg også kunne observere med et relationelt blik. Hansen (2009) beskriver, hvordan han på baggrund af sine fælles oplevelser med interviewpersonerne kunne skelne deres forskellige konstruktioner af situationerne som måder at få øje på doxa. Det er en lignende model, jeg ad hoc forsøgte ved at lade de fire symbolske kampe samt situationen med Elias' kontroversielle dans optræde i mine interviews med Amalie, Philip og Kloster, hvilket til gengæld ikke fremgår med samme systematik i mine observationer om Andrea og Elias. På den anden side udgjorde mine observationer af dem særligt relevant data i henhold til den måde, de bidrog til konstruktionen af 'den kristne boble' på. Desuden gjorde det plads til stemninger i rummet og mine refleksioner. Ifølge Priur (2015) kan sociologen få en overdreven fornemmelse for sin egen refleksivitet i løbet af et feltarbejde, hvilket tydeligheden af min subjektivitet i observationsnoterne har hjulpet mig med at modvirke, eksempelvis som i analysen om Elias, der afslører min sympati for de heterodokse positioner.

Det tredje spørgsmål er, i hvor høj grad det lykkes at bryde med feltets prækonstruktioner. Jeg har via en deltagerobjektivering forsøgt at klarlægge de dispositioner, jeg tog med mig ind i feltet og har i det akademiske felt med det formål i nogen grad løser mulige loyalitetsbånd. Bourdieu beskriver, at det er en vedvarende proces (Bourdieu, 2009), og derfor gør jeg mig ingen illusioner om, at det er lykkedes til fulde. På den ene side er der tegn på, at det ikke er lykkedes særligt godt. Min interesse udsprang af Madsens (2017) artikel, hvor begrebet 'den kristne boble' optrådte. Min analytiske konstruktion af elevernes forhold til at skulle forlade deres skoleliv i kristne rammer bygger i høj grad på præmissen, at det vil spejle sig i deres konstruktion og forhandling af metaforen på baggrund af, at 'udenfor KG' også repræsenterer den tilværelse, der venter dem. Sammenhængen synes at findes, når eksempelvis Andrea fortæller: "når 3.g'erne stopper, er det ikke bare slutningen af gymnasiet, men også første gang for manges vedkommende, at de skal ud af 'den kristne boble'" (feltdagbog, s. 137), men eksempelvis indebærer Philips definition af metaforen primært en kritik af KG's ledelse og kultur med en definition af tiden efterfølgende som præget af ensomhed. Det kan på den ene side betyde, at min vedholdende opmærksomhed på metaforen er udtryk for

symbolsk vold, hvor jeg har reduceret praktisk logik til teoretisk logik (Wacquant, 2009). På den anden side kan det pege på, at elevernes konstruktion af metaforen fungerer som en investering i positioner i feltet, hvilket jeg vil argumentere for er mere sandsynligt på grund af objektive forhold og den identifikation, den i praksis tilbyder. Både Andrea, Philip og Amalie tilskriver livet udenfor en ensartethed som “virkelighed” eller “hvordan det er udenfor”, og man kan diskutere, om det for dem måske opleves så entydigt, nu hvor de står ved afslutningen af, for hver af deres vedkommende, fem år på kristne kostskoler. Kloster anfægter, at eleverne faktisk kan isolere sig på grund af den forbundethed, internettet bringer, (Kloster, s. 127) men oplever eleverne det sådan? Det giver anledning til videre undersøgelse af, om unge med et kontinuert forbrug af kostskoler har en større barriere at overkomme (en ‘boble’ at bryde ud af), når de forlader deres sidste kostskole i forhold til elever, der har boet med deres forældre - og hvad det betyder for deres videre færd.

Det sidste spørgsmål er, om resultaterne er dækkende for konklusionen. Den belyser sammenhængen mellem forskellige aktører i det kirkelige felt og de interne objektive strukturer på gymnasiet. Samtidig viser den fire tydelige positioner og strategier, som tilsammen tegner konturerne for elevernes mulighedsbetingelser. Bourdieus ambitioner for godt sociologisk håndværk er ressourcekrævende (Hammerslev & Hansen, 2009). Ifølge Hammersley (2006) vil den etnografiske værdi fra et klassisk antropologisk perspektiv være begrænset, idet feltarbejdet har begrænset sig til 10 dage, hvor jeg ikke har befundet mig sammen med eleverne konstant. Han tilskriver det praktiske omstændigheder for ansatte og studerende på universiteterne, hvilket også er tilfældet for denne undersøgelse. Jeg regner derfor undersøgelsen for et pilotprojekt, der kan udgøre fundamentet for videre undersøgelser om denne gruppe af kristne unge, der befolker de kristne gymnasier. Den bidrager med et brugbart blik ind i en hverdag for en gruppe unge, der indtil videre er begrænset forskning om.

7. KONKLUSION

Specialet undersøger i en Bourdieu-optik, hvilke magtrelationer, der er på Det Kristne Gymnasium i Ringkøbing, og hvordan 3.g-eleverne positionerer sig i forbindelse med, at de skal forlade et skoleliv i kristne rammer.

Undersøgelsen tager udgangspunkt i gymnasiets *illusio* eller eksistensberettigelse, som er at afhjælpe risikoen for, at kristne unge på et ikke-kristent gymnasium mister deres tro. Det kan modvirkes ved, at eleverne får komplekse kundskaber, som kan udgøre et fast fundament for deres tro, når de skal forlade KG. Reproductive rekrutteringsprocedurer af pædagogisk personale med tilhørsforhold til organisationerne folkekirken, Indre Mission og Luthersk Mission betinger elevernes muligheder for legitimitet på gymnasiet. KG opfører sig som et subfelt til det kirkelige felt med symbolske magtkampe mellem en traditionsorienteret pol en autenticitetsorienteret pol. Fordi det pædagogiske personale indtager dominerende, traditionsorienterede positioner, reproducere doxa om, at kristen tro indebærer intellektualiseret, autoritativ argumentation og introvert tilbedelsespraksis. Elever med ikke-kirkelig eller frikirkelig baggrund har dispositioner for at vægte individuelle erfaringer, følelser og ekstrovert tilbedelsespraksis. Idet de indtager dominerede autenticitetsorienterede positioner som elever relationelt til det dominerende, traditionsorienterede pædagogiske personale, har de vanskeligere ved at handle legitimt på gymnasiet. En stor andel af gymnasiets elever er også fra det traditionsorienterede hjørne af det kirkelige felt, hvilket bidrager til at opretholde doxa og reproducere symbolsk vold på gymnasiet.

Et centralt fund er, at KG's elever er forskelligartede og i varierende grad "opfylder" *illusio* om at forlade gymnasiet med en stærk kristen tro. 3.g-eleverne positionerer sig via især fire genstande for symbolske kampe: alkohol, seksualitet, dans og tilbedelse. Undersøgelsen har gennem elevernes konstruktion af den empirisk genererede metafor for KG, 'den kristne boble', fundet, at metaforen reproducere *illusio* gennem en bipolar inde/ude-konstruktion, hvor 'inde' især identificerer afholdenhed fra alkohol og seksualitet, mens 'ude' defineres af det modsatte. Samtidig karakteriserer de gennemgående, at tilværelsen udenfor udgør *virkeligheden*, der venter på dem efter tre beskyttede år. Eleverne forhandler både værdien af de egenskaber, der tilskrives de to sider og selve metaforens værdi. Det vil sige, at tydelige genstande for symbolske kampe, især alkohol og sex, er noget, eleverne *ikke* legitimt kan gøre. Analysen finder fire elevpositioner og strategier. A) Fra den traditionsorienterede, dominerende position 'den indremissionske' anlægges en inkluderingsstrategi, der søger at rumme dominerede og heterodokse positioner og begrænses, når inklusionen gælder

særligt illegitime praksisser, såsom sex før ægteskab. B) Fra den dominerende, autenticitetsorienterede position 'den frimodige' benyttes eksempelvis ekstrovert dans forklædt som tilbødelse til at forhandle grænserne for elevernes ret til selvbestemmelse i en polariseringsstrategi, som med en sans for spillet udstiller magtrelationerne som arbitrære. C) Fra den dominerede, autenticitetsorienterede position 'rebell'en' findes en resignerende oprørsstrategi, der er udtryk for en gradvist mindre ihærdig afsløring af magtrelationernes arbitræriteter frem mod et eventuelt exit fra det kirkelige felt efter studentereksamen. D) Fra den dominerede, traditionsorienterede position 'eleven' indtages en opretholdelsesstrategi, hvor illegitime holdninger i form af barnetro vedholder positionens lave kapitalbeholdning.

8. PERSPEKTIVERENDE FORMIDLINGSARTIKEL

Pædagogisk prægning og individualisering¹⁴

- en perspektivering om fremtiden for kristne uddannelsesinstitutioner

Christine Plesner

Stud.mag. i Læring og Forandringsprocesser
Institut for Uddannelse, Læring og Filosofi
Aalborg Universitet

Abstract

Artiklen udgør en perspektivering til et speciale om kristne unge på Ringkøbing Gymnasium. Den spørger ind til, hvordan der i en tilsyneladende sekulær tid kan være efterspørgsel til et nyt kristne gymnasium, som åbner i 2018, og finder, at der ikke er grund til at tro, at der er færre kristne i dag end før, og at kristne unge til gengæld kan opleve et øget behov for en kristen prægning i deres gymnasietid. Afslutningsvis giver artiklen forslag til, hvordan kristne kostskoler pædagogisk kan tilgå elevernes oplevelser mellem isolation kontra overvældende individuelt ansvar.

Gymnasier for kristne unge

Denne formidlende artikel er skrevet på baggrund af mit speciale om kristne unge på Det Kristne Gymnasium i Ringkøbing (fremover 'KG'). Det er på nuværende tidspunkt det eneste gymnasium i landet, der er navngivet ud fra deres folkekirkelige kristne værdigrundlag. I 2018 fordobles det antal, når Hovedstadens Kristne Gymnasium åbner for sit første hold gymnasieelever, som i fremtiden også skal kunne bo på en tilknyttet kostafdeling (Hovedstadens Kristne Gymnasium, u.å.b.). Jeg har i den forbindelse været drevet af en undren: Hvordan kan der i et sekulariseret Danmark anno 2018 være nok kristne unge til at åbne et helt nyt gymnasium? Forud for specialet antog jeg, ligesom de første sekulariseringsteorier, at kristendommen ultimativt var på retræte (Andersen & Lüchau, 2011). Den øgede efterspørgsel til en ny kristen gymnasieskole udgjorde dermed et paradoksal problemstilling (Pedersen, 2015), som jeg besluttede mig for at tilgå ved at undersøge de 3.g-elever, der allerede havde valgt et kristent kostgymnasium og stod over for at skulle forlade det. Derfor foretog jeg i maj 2017 11 dages etnografisk feltarbejde på KG med observationer og interviews med elever og personale, hvor jeg spurgte ind til, hvad der optog de unge selv. Hvorfor gik og boede de

---

¹⁴ Intentionen er, at formidlingsartiklen kan stå alene og læses af gymnasielærere inden for alle fag.

her? Hvilke emner var værd at være uenige om? Hvilken baggrundshistorie havde eleverne, og hvad betød det for deres oplevelse af at gå og bo på KG? Et af specialets centrale bidrag er, at KG som privat kostgymnasium imødekommer kristne unges bekymring for at miste deres tro. På trods af, at gymnasiet tre år i træk har modtaget Dansk Erhvervs pris for højeste løfteevne og derfor ville være oplagt at vælge på grund af dets faglige niveau (Det Kristne Gymnasium, 2017b), er det ikke derfor, eleverne selv har valgt KG. Gymnasiets eksistensberettigelse er derimod, at den enkelte elev *individuel*t lykkes med at få et fast fundament for deres kristne tro. Perspektivering vil på baggrund af specialets fund og Andersen & Lüchhaus (2011) analyser af danskernes religiøse værdier se på, hvordan fremtiden i lyset af tendensen til individualisering ser ud for kristne uddannelsesinstitutioner.

En frygt for at miste troen

3.g-elevernes egen motivation for at vælge et kristent gymnasium var, at de kunne bibeholde og forstærke deres tro i kombination med, at de tog en studentereksamen. Det indebærer en oplevet risiko for, at de på et ikke-kristent gymnasium ville miste troen, hvilket de på KG kunne modvirke ved at omgive sig med både ligesindede elever og lærere. Gymnasiet rekrutterer pædagogisk personale, som kalder sig selv kristne, og som typisk har et tilhørsforhold til folkekirken, Indre Mission og Luthersk Mission. På KG skal den bibelske lære være tydelig i hverdagen (Det Kristne Gymnasium, 2017e): Lærerne involverer eksempelvis kristendommen i deres daglige undervisning, mens studievejlederne vejleder i henhold til en blandt det pædagogiske personale fælles forståelse af kristen moral, etik og livsstil. Eleverne har dermed i udgangen af 9./10. klasse valgt, at de i deres gymnasietid gerne ville præges til at tro. I løbet af mit feltarbejde lærte jeg, at det for eleverne er et centralt spørgsmål, hvordan man bedst kommer til at tro. Nogle elever argumenterer, i lighed med gymnasiets pædagogiske linje, for, at tro er en kompleks størrelse, som kræver intellektuelle kristendoms-kundskaber. Andre oplever, at de via deres kropslige følelser og egne erfaringer kan dyrke troen. Specialet viser, at det ikke er tilfældigt, hvem der dyrker den intellektualiserede og den kropslige trospraksis. Denne artikel vil rette opmærksomheden på, at elevernes aktive investering i trospraksisser har det oplevede formål, at de *selv* kan leve op til ansvaret for at danne en konsistent tro. Det analyserer jeg i denne artikel som udtryk for den samfundsmæssige udvikling, der af flere sociologer er kendetegnet som *individualisering* (f.eks. Bauman, 2001; Beck & Beck-Gernsheim, 2012), og som Andersen & Lüchau (2011) belyser i relation til danskernes tro.

Individualisering

Andersen & Lüchau (2011) skriver, at udviklingen i danskernes tro mellem 1981 og 2008 har været præget af et samspil mellem sekulariserende og individualiserende samfundstendenser. Siden sidste halvdel af det 17. århundrede har det økonomiske, det politiske og det videnskabelige system gradvist løsrevet sig fra kirkens indflydelse, hvilket i nutiden betyder, at kirkens værdier og livsstil ikke kan påtvinges individet og for de fleste danskere vedkommende heller ikke opleves som relevante for deres hverdag. Med kirkens dalende autoritet kan den enkeltes religiøse handlinger og overbevisninger i princippet frit sammensættes. Friheden betyder, at det nu er op til den enkelte selv at vælge, og det er netop valgets dobbelte mulighed om både tilvalg og fravalg, der hjælper os med at forstå paradokset om de kristne unge. For det første står det nu individet frit for at vælge religion fra, men idet valget i lige så høj grad rummer muligheden for tilvalg af religiøsitet, er der ikke noget der tyder på, at kristendommen nødvendigvis skulle være på retræte - og derfor heller ikke kristne uddannelsesinstitutioner (ibid.). For det andet er de kristne unge selv udsat for en lige så høj grad af individualisering, idet deres tro ikke dikteres udefra, men skal via deres valg opleves oprigtig af vedkommende selv. Samtidig oplever eleverne, at de er udsat for en abstrakt, ekstern prægning, der kan true deres tro. For det tredje skriver Illeris, Katznelson, Nielsen, Simonsen & Sørensen (2009), at en af de opgaver, der kendetegner ungdommen i dag, er, at de skal danne identitet. Identiteten får for unge ofte karakter af en slags nøgle, som er det konsistente element mellem de mange valg, den unge skal træffe. Selvom de fleste i praksis udvikler sig relativt ensartet med deres opdragere, *oplever* de unge det, som om de har frit valg på alle hylder. Det kan dermed synes som et overvældende stort ansvar at danne identitet. Det er i den kontekst, at vi ser en generel udvikling til et tilvalg af værdibaserede privat- og friskoler¹⁵. Det er tilvalg af uddannelsesinstitutioner med en tydelig værdimæssig eller religiøs profil, der tilbyder en moralsk stabil faktor i barnets/den unges liv. Min analyse er, at det er forsøget på at danne en kristen identitet, der har bragt eleverne til KG - og også vil bringe dem til Hovedstadens Kristne Gymnasium. Specialet har fulgt 3.g-elever, fordi de stod over for den forandring, at de skulle forlade gymnasiet med en studentereksamen måneden efter mit feltarbejde. I den forbindelse er et væsentligt spørgsmål, hvad der venter deres identitet, når de forlader gymnasiet.

---

¹⁵ En undersøgelse fra Dansk Statistik viser, at antallet af børn på privat- og friskoler siden 2007 er steget med 28 %, mens antallet af børn i folkeskolen samtidig er faldet med 7 %. De primære faktorer til forældrenes valg af privat- og friskoler er 'skolens ry' (50 %) og 'skolens værdigrundlag' (49 %) (Dansk Statistik, 2017; Holm, 2017) Årsagen er ikke, at der generelt er flere børn i skolealderen; fra skoleåret 2007/2008 til 2016/17 faldt antallet fra ca. 722.000 til 713.000. (Undervisningsministeriet, 2017)

Når virkeligheden venter

Siden feltarbejdets begyndelse har jeg grundet over et udtryk, eleverne selv brugte til at beskrive KG: 'Den kristne boble'. Metaforen dækker den ambivalens, at eleverne på den ene side er blandt ligesindede, der vil danne en kristen identitet som dem selv - og på den anden side oplever sig isoleret fra omverden, som de undertiden kalder 'den virkelige verden'. Den oplevede isolation markerer altså den modsatte, ekstreme problematik til oplevelsen af et overvældende ansvar til frit valg af identitet. Eleverne søgte til KG på grund af en frygt for at miste deres tro, hvilket hviler på den præmis, at der er noget, der truer troen. Det 'noget' er ud fra deres egne beskrivelser det samme, som kendetegner 'den virkelige verden'. De benytter sig altså af en bittersød skelnen mellem uden for/inden for en kristen boble, hvor 'uden for' karakteriseres på et kontinuum mellem dramatisk generalisering og opblødende afmystificering; fra moralsk fordærvede, fordrukne og promiskuøse ikke-kristne til fornuftige, forskelligartede og lignende eleverne selv. Selvom der ikke er en fysisk boble rundt om gymnasiets matrikel, er det ikke svært at forestille sig, hvordan fornemmelsen af en skrøbelig isolation er kommet til. Lederen for kostafdelingen fortæller, at 90 % af KG's elever har gået 1-2 år på efterskole, og en væsentlig andel på kristne fri- og privatskoler. Det betyder for det første, at det er en gruppe af elever med et højt forbrug af kostskoler med kristen prægning, som frem for alt er tidsbegrænset. For de fleste 3.g-elevs vedkommende har de altså 4-13 års identitetsdannelse bag sig, som nu skal forvaltes i det mere eller mindre mystiske 'uden for' i 'den virkelige verden'. Overgangen fra gymnasielivets struktur til sabbatår, uddannelse eller arbejde er formentlig altid en voldsom forandringsproces. Alligevel kan man spørge, om det ikke opleves særligt voldsomt for den kristne unge, der skal imødekomme risikoen for den omverden, som vedkommende har tillagt risikoen for at miste selve sin identitet. Det åbner for et behov for pædagogiske indsatser, der opbløder elevernes oplevelse af isolation og ensidig identitetsdannelse som 'kristen'. I en kostgymnasiekontekst kan en varig praksis sammen med mennesker, der har deres primære beskæftigelse uden for gymnasiet, bidrage til at nedbryde den ensidige identitetsdannelse. Tager man et materielt udgangspunkt og eksempelvis stiller lokaler til rådighed for den lokale skakklub eller andet foreningsliv, kan en identitet som 'skakspiller' over tid føjes til 'kristen', samtidig med at 'uden for' og 'inden for' flettes sammen. En varig inklusion af det lokale foreningsliv inden for gymnasiets rammer er ét bud på, hvordan elevernes oplevede barriere af, at de for første gang skal ud i 'den virkelige verden', kan mindskes i overgangen fra et kristent skoleliv til tilværelsen bagefter.

9. LITTERATURLISTE

8.1 Faglig litteratur

Ahlin, L., & Krogsdal, I. (2012). Indre Mission - et offer for den subjektive vending? I Center for Samtidsreligion, M. Thomse, & J. Borup (Red.), *Samtidsreligion: levende religion i en foranderlig verden* (s. 17–24). Aarhus: Forlaget Univers.

Alvesson, M. (2003). Methodology for close up studies – struggling with closeness and closure. *Higher education*, 46(2), 167–193.

Andersen, M. L. (2010). Rockmusik og lovsang. *Folk og kultur, årbog for dansk etnologi og folkemindevidenskab*, 35(1), 44–61.

Andersen, P. B., Dahlgren, C., Johannessen, S., & Otterbeck, J. (2006). Indledning. I P. B. Andersen, C. Dahlgren, S. Johannessen, & J. Otterbeck (Red.), *Religion, skole og kulturel integration i Danmark* (s. 11–20). København S: Museum Tusulanums Forlag.

Andersen, P. B., Frederiksen, S., & Jensen, T. (2006). Hvor får de det dog fra?: religiøs holdningsdannelse i gymnasieskolen. I P. B. Andersen, C. Dahlgren, S. Johannessen, & J. Otterbeck (Red.), *Religion, skole og kulturel integration i Danmark* (s. 359–371). København S: Museum Tusulanums Forlag.

Andersen, P. B., & Lüchau, P. (2011). Individualisering og aftraditionalisering af danskernes religiøse værdier. I P. Gundelach (Red.), *Små og store forandringer: danskernes værdier siden 1981* (s. 76–96). København: Hans Reitzels Forlag.

Andersen, P. Ø. (2012). Om at anvende beskrivelser og beskrive anvendelser. *Dansk Paedagogisk Tidsskrift*, (3), 4–13.

Andersen, Peter Østergaard, & Øland, Trine. (2003). Konstruktionsarbejdets mange facetter. Om undervisning i at observere. *Nordic Studies in Education*, 23(1), 49–61.

Bauman, Z. (2001). Identity in the globalising world. *Social anthropology*, 9(2), 121–129.

Beck, U., & Beck-Gernsheim, E. (2012). Individualisering i moderne samfund. I K. Illeris (Red.), *49 tekster om læring* (s. 515–525). Frederiksberg: Samfundslitteratur.

Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. I J. E. Richardson (Red.), *Handbook of theory of Research for the Sociology of Education* (s. 241–258). New York: Greenwood Press.

Bourdieu, P. (1988). Vive la Crise!: For Heterodoxy in Social Science. *Theory and Society*, 17(5), 773–787.

Bourdieu, P. (1994). Socialt rum og symbolsk magt. I S. Callewaert, M. Munk, M. Nørholm, & K. A. Petersen (Red.), *Centrale tekster inden for sociologi og kulturteori* (s. 52–69). København: Akademisk Forlag.

- Bourdieu, P. (Red.). (1999). *The Weight of the World: Social Suffering in Contemporary Society*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Bourdieu, P. (2008). De tre former for teoretisk viden. I I S. Callewaert, M. Munk, M. Nørholm, & K. A. Petersen (Red.), *Pierre Bourdieu: centrale tekster inden for sociologi og kulturteori* (s. 72–108). Frydenlund.
- Bourdieu, P. (2009). Den reflekseive sociologis praksis (Paris-seminaret). I *Refleksiv sociologi: mål og midler* (s. 197–242). København: Hans Reitzels Forlag.
- Bourdieu, P., & Passeron, J.-C. (2006). *Reproduktionen: bidrag til en teori om undervisningssystemet*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Bourdieu, P., & Wacquant, L. J. D. (2009). Den reflekseive sociologis mål (Chicago-seminaret). I *Refleksiv sociologi: mål og midler* (s. 55–196). København: Hans Reitzels Forlag.
- Bryman, A. (2012). *Social research methods* (4. udgave). Oxford ; New York: Oxford University Press.
- Buchardt, M. (2010). When “Muslim-ness” is pedagogised. “Religion” and “culture” as knowledge and social classification in the classroom. *British Journal of Religious Education*, 32(3), 259–273. <https://doi.org/10.1080/01416200.2010.498614>
- Buchardt, M. (2016). *Kulturforklaring: uddannelseshistorier om muslimskhed*. København: Tiderne skifter.
- Christensen, T. W. (2010). Med troen som fællesnævner. *Kulturstudier*, 2/2010, 38–63.
- Collin, F. (2003). *Konstruktivisme*. Frederiksberg: Samfundslitteratur : Roskilde Universitetsforlag.
- Delamont, S. (2009). The only honest thing: autoethnography, reflexivity and small crises in fieldwork. *Ethnography and Education*, 4(1), 51–63. <https://doi.org/10.1080/17457820802703507>
- Emirbayer, M., & Williams, E. M. (2005). Bourdieu and Social Work. *Social Service Review*, 79(4), 689–724. <https://doi.org/10.1086/491604>
- Gilliam, L. (2017). Når religion i skolen er “uproblematisk”: Moderat sekularisme, civiliseringsidealer og “afslappede muslimer”. *Tidsskrift for Islamforskning*, 8(2), 34–56.
- Gottfredsen, R., & Ahlin, L. (2012). Sects and hugs: and rock and roll. I Center for Samtidsreligion, M. Thomse, & J. Borup (Red.), *Samtidsreligion: levende religion i en foranderlig verden* (s. 83–90). Aarhus: Forlaget Univers.
- Hammerslev, O., & Hansen, J. A. (2009). Indledning. I *Refleksiv sociologi i praksis* (s. 11–34). Hans Reitzel.
- Hammerslev, M. (2006). Ethnography: problems and prospects. *Ethnography and Education*, 1(1), 3–14. <https://doi.org/10.1080/17457820500512697>
- Hansen, J. A. (2009). Om feltanalytiske interviews i analyser af aktivering. I *Refleksiv sociologi i praksis* (s. 62–77). Hans Reitzel.
- Illeris, K., Katznelson, N., Nielsen, J. C., Simonsen, B., & Sørensen, N. U. (2009). *Ungdomsliv: mellem individualisering og standardisering*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

- Jensen, S. V., & Hansen, J. E. (2012). Sekulariseringstesens og dens ideologiske lillesøster. I M. Thomsen & J. Borup (Red.), *Samtidsreligion: levende religion i en foranderlig verden* (s. 17–24). Aarhus: Forlaget Univers.
- Järvinen, M. (2007). Pierre Bourdieu. I H. Andersen & L. B. Kaspersen (Red.), *Klassisk og Moderne Samfundsteori* (4. udgave, s. 345–366). København: Hans Reitzels Forlag.
- Kristiansen, S., & Krogstrup, H. K. (2009). *Deltagende observation: introduktion til en samfundsvidenskabelig metode* (1. udgave). København: Hans Reitzel.
- Krogsdal, I., & Gottfredsen, R. (2012). Folket i folkekirken: de troende, de baggrundskristne - og dem, der gør-det-selv. I Center for Samtidsreligion, M. Thomse, & J. Borup (Red.), *Samtidsreligion: levende religion i en foranderlig verden* (s. 74–81). Aarhus: Forlaget Univers.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *InterView: introduktion til et håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Kühle, L. (2009). Bourdieu om det religiøse felt. *Praktiske Grunde*, (1–2), 9–20.
- Kühle, L., & Beckford, J. A. (2005). Ph.d.-afhandling om “Religiøs pluralisme fra et magtperspektiv”. *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift*, (47), 71–82.
- Larsen, K. (2009). Observationer i et felt. I *Refleksiv sociologi i praksis* (s. 37–61). København: Hans Reitzels Forlag.
- Madsen, M. (2015). At gøre sig relevant – perspektiver på humanistiske dimittenders arbejdsmarkedsrelevans. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 2015(2), 64–74.
- Mezirow, J. (2000). Hvordan kritisk refleksion fører til transformativ læring. I: Illeris, K. (Red.). *Tekster om Læring* (s. 67–82). Roskilde: Roskilde Universitetsforlag
- Murning, S. (2013). *Social differentiering og mobilitet i gymnasiet: Kulturel praksis, sociale positioner og mulighed for inklusion*. Center for Ungdomsforskning, DPU, Aarhus Universitet. Hentet fra [http://vbn.aau.dk/da/publications/social-differentiering-og-mobilitet-i-gymnasiet\(783d7252-0944-44fc-9bf4-3250d435f031\).html](http://vbn.aau.dk/da/publications/social-differentiering-og-mobilitet-i-gymnasiet(783d7252-0944-44fc-9bf4-3250d435f031).html)
- Nicolini, D. (2013). *Practice Theory, Work, and Organization: An Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Nørholm, M. (2008). Det dobbelte brud. I *Pierre Bourdieu: centrale tekster inden for sociologi og kulturteori* (s. 109–110). Frydenlund.
- Pedersen, K. (2015). Problemstilling og problemformulering. I P. Bitsch Olsen & K. Pedersen (Red.), *Problemorienteret projektarbejde: en værktøjsbog* (4. udgave, s. 27–50). Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Pedersen, O. K. (2011). *Konkurrencestaten*. København: Hans Reitzels forlag.
- Petersen, Morten Krogh (2016). Cooperation between students, supervisor(s) and external partners. Teaching Portfolio. (Endnu ikke udgivet).

Prieur, A. (2015). At sætte sig i en andens sted: en diskussion af nærhed, afstand og feltarbejde. I M. H. Jacobsen, S. Kristiansen, & A. Prieur (Red.), *Liv, fortælling, tekst: strejftog i kvalitativ sociologi* (E-publiceret udgave). Aalborg Universitetsforlag.

Rasborg, K. (2004). Socialkonstruktivismen i klassisk og moderne sociologi. I *Videnskabsteori i samfundsvidenskabene: på tværs af fagkulturer og paradigmer* (2. udgave, s. 349–388). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.

Riis, O. (2012). Kvalitet i kvalitative studier. I M. H. Jacobsen & S. Q. Jensen (Red.), *Kvalitative udfordringer* (s. 345–374). København: Hans Reitzels Forlag.

Wacquant, L., & Akçaoğlu, A. (2017). Practice and symbolic power in Bourdieu: The view from Berkeley. *Journal of Classical Sociology*, 17(1), 55–69. <https://doi.org/10.1177/1468795X16682145>

Wacquant, L. J. D. (2009). Introduktion: Struktur og logik i Bourdieus sociologi. I *Refleksiv sociologi: mål og midler* (1. udgave, s. 15–54). København: Hans Reitzels Forlag.

8.2 Avisartikler

Holstein, E., & Jevall, L. (2014, februar 12). Højere kriminalitetsrate hos muslimske grupper. *Altinget*. Hentet fra <https://www.alinget.dk/artikel/hoejere-kriminalitetsrate-hos-muslimske-grupper>

Madsen, F. S. (2017, marts 12). 'Det er blevet så almindeligt i Danmark, at tingene går op i druk og sex'. *Information*. Hentet fra <https://www.information.dk/indland/2017/03/blevet-saa-almindeligt-danmark-tingene-gaar-druk-sex>

Patscheider, C. S. (2017, august 29). Merete Riisager om muslimske friskoler: »Nu må man nok sige, at vi er vågnet. Det ser ret alvorligt ud«. *Politiken*. Hentet fra <http://politiken.dk/indland/art6086225/%C2%BBNu-m%C3%A5-man-nok-sige-at-vi-er-v%C3%A5gnet.-Det-ser-ret-alvorligt-ud%C2%AB>

8.3 Hjemmesider

Danmarks Privatskoleforening. (u.å.). Om Danmarks Private Skoler - grundskoler og gymnasier. Hentet 24. oktober 2017, fra <https://privateskoler.dk/om-os/hvem-er-vi>

Dansk Erhverv. (2017). Hvor godt er dit gymnasium? Hentet 1. december 2017, fra <http://www.detgodegymnasium.dk/loefteevne/>

Dansk Ungdoms Fællesråd. (u.å.). Børne- og Ungdoms Oase. Hentet 26. oktober 2017, fra <http://duf.dk/om-duf/dufs-medlemmer/boerne-og-ungdoms-oase/>

Den Danske Ordbog. (u.å.). liturgi — Den Danske Ordbog. Hentet 7. november 2017, fra <http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=liturgi&select=liturgi>

Det Kristne Gymnasium. (2017a). FAG. Hentet 19. oktober 2017, fra <http://www.kristne-gym.dk/undervisning/fag/>

Det Kristne Gymnasium. (2017b). Faglig topklasse. Hentet 19. oktober 2017, fra <http://www.kristne-gym.dk/kerneomraader/faglig-topklasse/>

Det Kristne Gymnasium. (2017c). Forside. Hentet 1. november 2017, fra <http://www.kristne-gym.dk/>

Det Kristne Gymnasium. (2017d). Venskab og kollegieliv. Hentet 19. oktober 2017, fra <http://www.kristne-gym.dk/kerneomraader/venner/>

Det Kristne Gymnasium. (2017e). Værdiord. Hentet 19. oktober 2017, fra <http://www.kristne-gym.dk/om-kg/vaerdiord/>

Djurslands Efterskole. (u.å.). Djurslands Efterskole. Hentet 25. oktober 2017, fra <https://djurslands.dk/>

Evangelisk Luthersk Mission. (u.å.). Historie/baggrund. Hentet 26. oktober 2017, fra <http://www.elm.dk/historiebaggrund.html>

Frøstruphave Efterskole. (u.å.). Skolens formål. Hentet 25. oktober 2017, fra <http://www.frostruphave.dk/default.asp?id=42845>

Hedemølle Efterskole. (u.å.). Værdier » Hedemølle Efterskole. Hentet 25. oktober 2017, fra <http://www.hedemoelle.dk/vardier/>

Holm, A. H. H. (2017, juli 13). Forældre vælger privatskole på grund af ry, værdigrundlag og fagligt niveau - samt utilfredshed med folkeskolen. Hentet 11. december 2017, fra <http://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2017/2017-06-13-Foraeldre-vaelger-privatskole-paa-grund-af-ry-vaerdigrundlag-og-fagligt-niveau>

Hovedstadens Kristne Gymnasium. (u.å.a). Hovedstadens Kristne Gymnasium - lev troen ud. Hentet 13. september 2017, fra <http://hkgym.dk/>

Indre Mission. (2017). adamogeva.dk: Det står vi for. Hentet 20. november 2017, fra <https://adamogeva.dk/det-staar-vi-for/>

Indre Mission. (u.å.). Hvem er vi? Hentet 26. oktober 2017, fra <http://indremission.dk/organisation/hvem-er-vi/>

Indre Missions Ungdom. (2013). Om IMU. Hentet 26. oktober 2017, fra <http://imu.dk/information/om-imu/>

Kristeligt Forbund for Studerende. (2017, juli 25). Hvad er KFS? Hentet 26. oktober 2017, fra <http://kfs.dk/hvad-er-kfs/>

Lukas Graham. (u.å.). Drunk In The Morning by Lukas Graham Official Website - Music and Lyrics. Hentet 21. november 2017, fra <http://www.lukasgraham.com/music/drunk-in-the-morning-20836>

Luthersk Mission. (2014, september 24). Kirkehistorisk baggrund. Hentet 26. oktober 2017, fra <http://www.dlm.dk/om-os/vaerdiord/kirkehistorisk-baggrund>

Luthersk Missions Børn & Unge. (2017). 172 nye medlemmer af LMBU. Hentet 26. oktober 2017, fra <http://www.lmbu.dk/information/nyheder/nyheder/2017/172-nye-medlemmer-af-lmbu>

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling. Bekendtgørelse af lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser), Pub. L. No. LBK nr 891 (2016). Hentet fra <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=182104>

Skrødstrup Efterskole. (u.å.). Kristen efterskole i Jylland. Hentet 25. oktober 2017, fra <https://www.skrødstrup.dk/om-skolen/kristen-efterskole/>

Solgården Efterskole. (u.å.). Efterskolen Solgården er en kristen efterskole. Hentet 25. oktober 2017, fra <http://www.solgaarden.dk/efterskoleliv/velkommen/kristen-skole>

Sydvestjyllands Efterskole. (u.å.). Skolens historie. Hentet 25. oktober 2017, fra <https://www.sydvestjyllandsefterskole.dk/Historie/SkolensHistorie/>

Undervisningsministeriet. (2016, december 19). Nye tal for gymnasiernes løfteevne. Hentet 1. november 2017, fra <https://uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/stat/2016/161220%20nye%20tal%20for%20gymnasiernes%20loefteevne>

Aarhus Valgmenighed. (u.å.). Arvid Asmussen, lovsangsleder. Hentet 7. november 2017, fra <http://aarhusvalgmenighed.dk/index.php?id=340>

8.4 Dokumenter

Danmarks Statistik. (2017, 8. august). Hvad ligger bag forældres valg af grundskole? Danmarks Statistik.

Det Kristne Gymnasium. (2016, juni 29). Årsregnskab 2016. Det Kristne Gymnasium. Hentet fra <http://www.kristne-gym.dk/wp-content/uploads/2017/09/%C3%85rsregnskab-2016.pdf>

Det Kristne Gymnasium. (u.å.). KG's kostafdeling (regelsæt). Det Kristne Gymnasium.

Det Kristne Gymnasium, & Undervisningsministeriet. (2007, april 13). Vedtægter for Det Kristne Gymnasium, Ringkøbing. Hentet fra http://www.kristne-gym.dk/fileadmin/Filer/Gallerier/Strategi_og_udvikling/Vedtaegter.pdf

Hovedstadens Kristne Gymnasium. (u.å.b). Hovedstadens Kristne Gymnasiums profil. Hovedstadens Kristne Gymnasium. Hentet fra <https://hkgym.dk/onewebmedia/Profil%20for%20Hovedstadens%20Kristne%20Gymnasium.pdf>

Kristeligt Forbund for Studerende. (2017, september 4). Vedtægter for Kristeligt Forbund for Studerende. Hentet fra <http://kfs.dk/?download=152>

Socialstyrelsen. (2014). Mennesker med autisme: sociale indsatser, der virker. Socialstyrelsen.

Undervisningsministeriet. (2014, oktober 20). Fakta-ark: Forskel mellem hhx- og stx-taxameter. Hentet fra http://www.danskegymnasier.dk/wp-content/uploads/2014/10/231014_Faktaark-om-forskellen-mellem-hhx-og-stx-taxameter-.pdf

Undervisningsministeriet. (2017). Elever i grundskolen, 2016/17. Undervisningsministeriet.

10. BILAG

Bilag 1: Observationsguide

Observationerne falder i syv hovedkategorier. Se dem anvendt i bilag 5.

1) Tid

- Hvornår observerer jeg?
- Hvad er hovedbeskæftigelsen nu? (Eksempelvis elevoplæg, gruppearbejde, rygepause)

2) Artefakt

- Hvilke genstande er til stede? (Eksempelvis tavle, computer, cigaretter, bibel)
- Hvem anvender hvilke genstande?
- Hvor hører genstandene til?

3) Selvfølgeligheder

- Hvilke indforståetheder bliver ikke begrundet?
- Hvad forekommer mig påfaldende udtalt?

4) Kroppe

- Hvor mange kroppe er til stede?
- Hvad er den fysiske afstand mellem hvilke kroppe i rummet? (Eksempelvis mellem lærer og elev, elever med nære relationer)
- Hvilke bevægelser gør hvilke kroppe? (Eksempelvis at række hånden i vejret, stille sig op, gå rundt i lokalet, at sidde ned, at klappe)
- Hvordan er kroppene udsmykkede? (Eksempelvis tøj, tatoveringer, smykker)

5) Udtale/lyd

- Hvilke kroppe udtaler hvad?
- Hvilke kroppe taler til hvem?
- Hvilke typer udtalelser? (Eksempelvis undervisning, småsnak, bøn, foredrag)

6) Sted

- Hvor befinder vi os? (Eksempelvis gang, undervisningslokale, rygeområde)
- Hvordan er rummet indrettet? (Udformet som tegninger af rummet)

7) Noter

- Mine kommentarer (eksempelvis forstår ikke undervisningens indhold, elevs tidligere kommentarer om lærere, flygtige hypoteser)
- Foreløbige analyser (eksempelvis reproduktiv vs. subversiv strategier, positioner i klasselokalet, kapitaler)
- Refleksioner over min position som observatør i feltet (eksempelvis når læreren aktivt inddrager mig i undervisningen)

Bilag 2: Interviewguides

Bilag 2.1 Interviewguides til Amalie og Philip, elever

Nr.	Tema	Mulige spørgsmål
1	Introduktion	<p>Det her er et semistruktureret interview, dvs. jeg har nogle temaer, jeg gerne vil igennem og nogle mulige spørgsmål, men ingen fast tjekliste.</p> <p>Jeg har indtil videre lavet generelle observationer her på KG, og nu holder jeg interviews med jer for at få et mere personligt indblik i, hvordan det så opleves at gå her.</p> <p>Jeg har først nogle spørgsmål om din baggrund, så jeg bedre kan fornemme, hvem du er.</p> <p>Det her er ikke en vurdering eller evaluering af KG. Jeg er optaget af dine forklaringer af, hvad KG er for et sted, og hvad du har oplevet som KG'er - så hvis du præsenterer mig for en holdning, kommer jeg til at bede dig om at give et konkret eksempel på den.</p>
2	Interviewedes dispositioner	<p>Hvor i landet er du vokset op?</p> <p>Hvilken kirkelig tilknytning har du?</p> <p>Prøv at beskrive dit barndomshjem</p> <p>Prøv at beskrive de skoler, du har gået på.</p>
3	Oplevelse af KG	<p>Prøv at beskrive KG.</p> <p>Hvordan er man en god KG'er?</p> <p>Hvorfor valgte du KG?</p> <p>Hvordan har KG klædt dig på til din fremtid?</p> <p>Hvad har været godt og skidt ved at gå her?</p> <p>Hvilke tanker gør du dig om at skulle forlade KG?</p>
4	Den kristne praksis	<p>Hvordan er man en god kristen? Er du en god kristen?</p> <p>Hvordan oplever du den kristne boble?</p> <p>Hvordan er man inden for og uden for boblen?</p> <p>Er der noget alternativ til boblen?</p> <p>Hvordan har du oplevet, at nogen udefra har kritiseret dig for at være kristen?</p>
5	Afsluttende	<p>Er der andet, jeg ikke selv har spurgt ind til, som du synes, jeg skal høre om?</p>

Bilag 2.2 Interviewguide til Karsten, rektor

Nr.	Tema	Mulige spørgsmål
1	Introduktion	<p>Det her er et semistruktureret interview, dvs. jeg har nogle temaer, jeg gerne vil igennem og nogle mulige spørgsmål, men ingen fast tjekliste.</p> <p>Jeg har først nogle spørgsmål om din baggrund, så jeg bedre kan fornemme, hvem du er.</p> <p>Så har jeg nogle spørgsmål om dine opgaver, om elevgruppen og om gymnasiet.</p>
2	Disposition	<p>Prøv at beskrive din baggrund.</p> <p>Hvor i landet er du vokset op?</p> <p>Hvilken kirkelig tilknytning har du og din familie haft?</p> <p>Hvordan var din familie?</p> <p>Hvad er din uddannelsesmæssige baggrund?</p> <p>Hvilke tidligere ansættelser har du haft?</p> <p>Hvilke kompetencer eller egenskaber fra tidligere bringer du med til KG?</p>
3	Position	<p>Prøv at beskrive KG for mig.</p> <p>Hvordan og hvornår ankom du til KG?</p> <p>Hvad er din rolle her på KG?</p> <p>Hvad er dine ansvarsområder på KG?</p> <p>Hvem samarbejder KG med?</p> <p>Hvordan rekrutterer I nye elever? Markedsføring?</p> <p>Hvordan har KG udviklet sig, siden du ankom?</p>
4	Lærergruppen	<p>Hvem er lærerne?</p> <p>Hvordan finder I nye lærere?</p> <p>Hvem er eleverne?</p> <p>Er der mønstre i, hvilke familier der kommer her?</p>
5	Afsluttende	<p>Er der andet, jeg ikke selv har spurgt ind til, som du synes, jeg skal høre om?</p>

Bilag 2.3 Interviewguide til Kloster, kollegieleder

Nr.	Tema	Mulige spørgsmål
1	Introduktion	<p>Det her er et semistruktureret interview, dvs. jeg har nogle temaer, jeg gerne vil igennem og nogle mulige spørgsmål, men ingen fast tjekliste.</p> <p>Jeg har først nogle spørgsmål om din baggrund, så jeg bedre kan fornemme, hvem du er.</p> <p>Så har jeg nogle spørgsmål om dine opgaver, om elevgruppen og om gymnasiet.</p>
2	Dispositioner	<p>Hvor i landet er du vokset op?</p> <p>Hvilken kirkelig tilknytning har du?</p> <p>Prøv at beskrive dit barndomshjem</p> <p>Prøv at beskrive de skoler, du har gået på.</p>
3	Position i feltet	<p>Prøv at beskrive KG for mig.</p> <p>Hvad er KG's trosmæssige profil, og hvordan kommer den til syne?</p> <p>Hvordan og hvornår ankom du til gymnasiet?</p> <p>Hvad er dine ansvarsområder på KG?</p> <p>Hvilke kollegaer samarbejder du med i løbet af en dag?</p> <p>Hvilke (konkrete) opgaver varetager du?</p>
4	Elevgruppen	<p>Hvem er eleverne? Og hvorfra?</p> <p>Har deres forældre gået her?</p> <p>Hvilke kirker kommer de fra? Hvor stor en andel?</p> <p>Hvilke problematikker kommer de til dig med?</p>
5	Gymnasiets historie og udvikling	<p>Hvordan har KG udviklet sig siden 1979?</p> <p>Størrelse? Reforme? Lærere? Samarbejdspartnere?</p> <p>Hvordan har elevgruppen udviklet sig?</p>
6	Afsluttende	<p>Er der andet, jeg ikke selv har spurgt ind til, som du synes, jeg skal høre om?</p>

Bilag 3: Transskriberede interviews

For at give en tidsmæssig struktur, har jeg indsat minuttal cirka hvert 5. minut i alle fire interviews.

Bilag 3.1 Interview med Amalie, elev

Interviewet varede 33,36 minutter.

00.00

C: Godt, den optager nu. (A: Ja) Det her interview det er det, man kalder et semistruktureret interview. (A: Ja) Det vil sige, at jeg har nogle temaer, jeg gerne vil igennem, og så har jeg nogle idéer til spørgsmål, men der er ikke rigtig nogen facitliste. Så først så vil jeg fortælle lidt om reglerne (lille grin) for det her interview, hvis man kan sige det sådan, og så lidt om strukturen. (A: Ja) Det er sådan, at jeg har spurgt to af jer om at komme herind, fordi jeg antager, at I måske har lidt forskellige holdninger til KG, (A: Ja) men det her er faktisk ikke et vurderingsinterview, så jeg er sådan set ikke så optaget af at evaluere KG, om det er et godt sted eller ikke et godt sted. (A: Nej) Det er meget mere interessant for mig at høre, hvordan det er at være elev her, (A: Ja) så der bliver du, hvad kan man sige, min personlige vinkel ind i det, sammen med Phillip, der er den anden. (A: Mm, ja) Så jeg vil meget gerne høre nogle konkrete oplevelser, du har haft, og... Det er ret almindeligt, når man holder sådan noget her, at man alligevel kommer til at dele ret meget holdninger og sådan noget, (A: Ja) og det er jo en helt naturlig ting, men så kan det være, jeg beder dig om nogle eksempler. (A: Ja) Så den struktur jeg tænkte, det er, at til at starte med så vil jeg først gerne lære lidt om dig, sådan hvad din baggrund er og sådan noget. Efterfølgende så kunne jeg godt tænke mig at høre om, hvad KG er for et sted, og så synes jeg, det kunne være fedt at tale lidt om den kristne ramme, hvad det sådan... Ja. (A: Ja) Så det det er min plan, (A: Mm) og så kan vi se, om der er et eller andet, du til sidst tænker, at det skulle jeg også lige have med eller sådan.

A: Ja. Det lyder jo meget fint.

C: Yes, så hvis du skulle beskrive din baggrund, hvad er den så?

A: Altså, jeg er sådan virkelig vokset op i sådan en rigtig tryk kernefamilie, hvor sådan, ja jeg har to søskende, en storesøster og en lillebror og mor og far. Så er jeg vokset op ude på landet, hvor min far han var landmand. (C: Ja) Så det har været helt vildt trygt, derhjemme så har det bare været, når man kom hjem og det har været et dejligt sted og sådan noget der. Så jeg har ikke haft så meget modgang i min barndom, (C: Mm) altså hvis man kan sige det på den måde, hvor der er nogle andre her på KG, som har haft nogle rigtig sådan hårde oplevelser i barndommen. (C: Ja) Ja, og det har været sådan et kristent hjem, så vi har haft sådan kristne kerneværdier, men det har været, mine forældre er sådan lidt en blanding af Indre Mission og KFUK, så det er sådan lidt, ja så det er sådan lidt af begge verdener, og det synes jeg egentlig har været fint nok, fordi så... Nu har jeg sådan prøvet lidt forskellige ting, og så synes jeg, så er man sådan ved at falde til ro (C: Ja) i, hvad jeg egentlig selv synes, hvor jeg gerne vil komme og sådan noget der, (C: Mm, ja) ja.

C: Har I så haft nogle kredse, I er kommet i?

A: Ja, så altså jeg har boet i sådan en helt vild lille by, Lem.

C: Lem?

A: Ja.

C: Nej, den kender jeg ikke.

A: Nåh, jamen det er tyve kilometer herfra. (C: Okay, ja) Øh, og der så i Lem, fordi byen er så lille en by, så arbejder man helt vildt meget sammen, så det er også derfor, det er både IM og KFUK, de arbejder sammen. Og så har vi kommet i det. Så der har været sådan et IM-samfund derude.

C: Ja. Ja, så det var umiddelbart efter kirke om søndagen, at så gik man derhen, eller hvordan?

A: Nej, men det har egentlig været sådan, at så har vi gået i børneklub der, det var hver fredag, og så da man blev lidt ældre, så var det hver mandag, der var sådan en teenklub og sådan noget der. Og så de voksne har bare mødtes til noget bibelkreds engang imellem og sådan noget.

[Anonymiseret]

C: Ja. Så hvilke skoler har du gået på?

A: I folkeskolen der gik jeg på sådan en normal folkeskole i Lem. Så det var bare sådan en normal (C: Ja) skole. Og så gik jeg på Blåkilde Efterskole, ved du hvad det er for en?

C: Mm, nej. Blåkilde, er det en af dem, der er mange herfra, der har gået på?

A: Nej, jeg er faktisk den eneste her, der har gået på Blåkilde. Det er en kristen skole, men der er ikke så mange, der udlever troen på den måde, egentlig. (C: Nej) Så det det har været lidt en modsætning til KG, (C: Mm) og så kom jeg så på KG. Ja. (C: Ja) Men alligevel så har der været de kristne værdier, som var i fokus.

C: Ja. Så var det et eller to år på efterskole?

A: To år.

C: To år.

A: Ja. (C: Ja) Både i niende og tiende.

C: Alright. (A: Mm) Og så valgte du KG. (A: Ja) Hvorfor gjorde du det?

A: For det første så min søster, hun har jo gået her. (C: Ja) Og hun var helt vildt glad for det. Og jeg bor ikke så langt væk herfra, så den ligger lige så tæt på, som det andet gymnasium, og så var det herude, jeg skulle have gået alligevel, og så kunne jeg lige så godt tage et gymnasium, der var kristent. Det gav helt vildt meget mening for mig, og jeg tror også, at jeg havde også brug for at blive fyldt på åndeligt, (C: Mm) inden jeg kom ud i sådan, ja i den der virkelighedsverden. Nu havde jeg jo prøvet at være ude i den virkelige verden der i folkeskolen og lidt på efterskole, og så tror jeg bare, jeg havde brug for lige at blive fyldt på åndeligt, inden jeg så kan gå ud og være... Ja, at være lys eller sådan, hvis man kan sige det sådan. Jeg ville være bange for, at jeg var faldet fra i troen, hvis jeg ikke havde valgt KG, eller i hvert fald at det ikke havde betydet særlig meget for mig.

05.28

C: Mmm, ja. Og har du en oplevelse af, at KG har fyldt på?

A: Ja. For mig synes jeg i hvert fald virkelig, at KG har fyldt på, men jeg tror, at der er nogen, der ikke har den oplevelse. Men det er også hvor meget man selv søger det, og man får ikke de der gode trossnakke, hvis man ikke selv søger det.

C: Nej. Så hvordan har du søgt det?

A: Det handler mega meget om at spørge sine venner, 'hey, hvordan går det med tro?' og 'hvordan har du det lige nu?' og sådan noget der. Ja, så det ikke bare bliver sådan, man kan jo nemt gå og være venner sådan på en overfladisk måde, hvor man ikke rigtig kommer i dybden. Det har jeg i hvert fald lært her på KG, at det er helt vildt vigtigt, det der med at lige kommet et spadestik dybere.

C: Mm, jeg fisker lidt efter noget sådan nogle konkrete eksempler på, hvilke sådan initiativer du har gjort for at sådan...

A: Nåh, ja. Det kan godt bare være sådan henover sådan aftenskaffebordet, så er man bare sådan lige, 'hvordan har du det lige med tro?' (C: Ja) og sådan. Og ellers så er der jo også IMU, vi går også i den, KG'ere tager nogle gange med, eller sådan (C: Ja) dem der har lyst. Og det er jo også en kristen ramme, man samles i. (C: Ja) Og ellers så tror jeg også, at hvis man har svært ved nogle ting, eller hvis man har nogle ting, så synes jeg, for eksempel så her så skulle jeg ud og finde et job og sådan til næste år, (C: Mm) og det har jeg bekymret mig mega meget om, og jeg synes, det har presset mig lidt, det der med, at man ikke vidste, hvad man skulle og sådan. (C: Ja) Og det har jeg delt med nogen, og så det der med at man kan få nogen til at bede for det, (C: Mm) det synes jeg faktisk er helt vildt rart. (C: Mm) Ja.

C: Har du så haft nogle særlige venner her, som du er gået til, når der har været et eller andet?

A: Ja, det har oftest bare været nogle af dem, jeg er nærmest med. (C: Ja) Ja, men det falder egentlig meget naturligt, også fordi man ved jo, 'nåh men de er jo allesammen kristne'. Ja.

C: Ja, så du er gået ind på deres værelser og sagt 'hey, (A: Ja) kan du lige bede for det her?'

A: Ja. (C: Ja) Ja, og det synes jeg er helt vildt rart, at man har den mulighed her, (C: Mm) og lettende (C: Mm) at man sådan står sammen om det. Ja.

C: Hvordan vil du beskrive KG? Hvad er KG?

A: Mm... Jeg synes, at KG det er nok en kristen boble. Ja. På både godt og ondt, altså sådan fordi man lærer ikke så meget andet at kende end KG og den her bobleverden, man er i, (C: Mm) men samtidig så synes jeg også, at den her boble den giver så meget godt, som jeg tror, man kan tage med sig videre med ind, hvis man skal ud og studere eller sådan noget der. Så jeg tror både, ja det er virkelig en boble på godt og ondt, (C: Mm) det der med at man holder sig meget for sig selv i forhold til andre gymnasier (C: Ja) og sådan noget der. Øhm, men alligevel så bliver man udrustet til at komme videre, synes jeg.

C: Har du haft noget møde med det andet gymnasium? Eller der ligger jo faktisk en del andre skoler, der er også handelsgymnasiet.

A: Ja, der er helt vildt mange af dem, jeg gik i folkeskole med, der går på de andre gymnasier, (C: Ja) og så har jeg sådan, så jeg spiller stadig håndbold hjemme i Lem og fodbold og sådan noget, (C: Ja) så ja, så der snakker jeg med dem, der går ovre på de andre gymnasier og sådan noget. Ja, og det tror jeg er noget, jeg synes, der er fedt, at man også lige kommer ud af boblen og lige kommer ud i den virkelige verden, (C: Ja) lige ud at røre ved det, selvom det jo ikke er så meget tro, der bliver diskuteret, når man spiller fodbold. (C: Nej) Ja.

C: Fordi jeg har talt med en del om den her boble, (A: Mm) og det var faktisk sjovt, fordi da jeg kom, troede jeg måske lidt, at den ville være et tabu, (A: Mm) men det er den overhovedet ikke. Der er mange, der har nævnt den for mig. (A: Ja) Hvad er den kristne boble?

A: Mmm, jamen jeg ved ikke, man lukker sig vel meget inde om sig selv, og det tror jeg er, fordi man er sådan, man ved her kan man blive accepteret, fordi 'jamen vi tror allesammen', og så har man det til fælles. (C: Ja) Og jeg ved heller ikke altså, jeg tænker heller ikke, altså det andet gymnasium de kommer jo heller ikke lige ud sådan der. Og så tror jeg, det har meget at gøre med, at vi også bor her. (C: Mm) Der er mange, der bor her. Så bliver man normal, eller meget det er jo meget naturligt, at man bliver sådan et lille samfund. Altså det er jo lidt ligesom efterskole, der lukker man sig også bare, lige gyldig hvor man har gået henne, om man så har gået på en kristen efterskole eller ej, (C: Mmm) jeg tror det har meget med det at gøre, egentlig. Men...

C: Så for dig er boblen måske lige så meget matriklen eller altså, hvad kan man sige, KG's grund?

10.00

A: Ja, og det fællesskab man har, ja det tror jeg, fordi... Nej men jeg ved ikke, man kunne godt, i hvert fald godt være mere rummelige og tage flere ind, men jeg ved heller ikke helt, hvordan man ville gøre det, hvordan man sådan lige konkret kan gøre det, fordi (C: Mm) det er jo bare et gymnasium. Det ved jeg ikke, hvordan man skal lige rumme andre.

C: Mm, næh.

A: Nej. Det er det, jeg har ikke lige et bud på...

C: Det er heldigvis heller ikke din opgave.

A: Nej.

C: Du skal bare gå her, lidt endnu. Om ikke så længe, så skal du jo faktisk til at forlade KG. (A: Ja) Hvad gør du dig af tanker om det?

A: Jeg synes for det første, så er, nej men jeg er helt vildt, jeg er virkelig færdig med skole, men jeg er bare overhovedet ikke færdig med KG, (C: (griner)) og det tror jeg virkelig, der er mange 3.g'ere, der har det sådan der, at man vil bare, man bliver man bliver så glad af at få den hue der. Helt sikkert. Men det bliver også bare helt vildt trist at komme væk fra det her sted, som har givet en så helt vildt mange gode venner og gode oplevelser og, ja. Jeg tror virkelig det bliver trist, når man skal væk

herfra. (C: Ja) Ja. Men ja, det er jo sådan, hele ens liv har været planlagt, eller det har været, man skulle ikke tage nogle svære valg. Folkeskole, så tog man på efterskole. Det kunne godt virke som et svært valg, hvor man skulle gå, men når man tænker tilbage, så... Det var bare at vælge en eller anden efterskole, man ville få det godt ligegyldig hvor man valgte (C: Mm) næsten. KG, jamen det faldt også meget naturligt for mig. Og nu er det sådan, nu skal jeg til at vælge, 'hvad skal jeg egentlig med mit liv?' og sådan noget der, så det er meget usikkert egentlig (C: Ja) at komme væk fra gymnasiet. Men det tror jeg også, det er for andre gymnasier for eksempel. Den der usikre fremtid, man ved ikke lige helt, hvad man skal.

C: Nej, så hvad skal du efter sommerferien?

A: Jeg har lige fået et job som vikar på sådan et handicap-, de er både fysisk og mentalt handicappede. (C: Ja) Så der skal jeg i hvert fald være det første halve år, og så håber jeg, at der er nok timer i det, ellers så skal jeg have søgt noget mere. Og så skal jeg på discipelskole i Israel.

C: Ja. Hvad laver man på sådan en?

A: Det er lidt sådan en minihøjskole i Israel, og så er der sådan helt vildt meget bibelundervisning og sådan noget i den dur, og så er man ude og se for eksempel Golgata, og så læser man måske, hvad der skete på Golgata, og så er man nede og sejle på Genesaret sø og sådan noget der. Så det er alle mulige ting, hvor så kommer man ned og mærker det lidt mere konkret, (C: Ja) at det var her, det var, og så læse nogle af de ting. Så det er sådan meget, jeg tror det er sådan lidt en minihøjskole i Israel. (C: Ja) Så det glæder jeg mig i hvert fald helt vildt meget til.

C: Ja. Så det er et sabbatår, skal du have et til?

A: Det regner jeg med, men der holder jeg sådan lidt alle mulighederne åbne, (C: Ja) fordi der er helt vildt mange ting, jeg gerne vil. Der er sådan, jeg vil gerne ud og rejse og alt muligt spændende. Men man skal også lige have pengene til det og sådan noget. Ja. Og så tænker jeg, så er det rart, hvis man så lige holder mulighederne åbne, så ved man, at så har man bare det år at give, hvis jeg får lyst til et eller andet spændende.

C: Ja. Har du en drøm om, hvad du gerne vil læse?

A: Det er nok lidt sygeplejerske, den er på lige nu. (C: Ja) Ja. Det har den sådan faktisk været de sidste par år, men man ved jo aldrig, om det bliver sygeplejerske.

C: Næh, det kan jo være, at det ser anderledes ud om to år. (A: Ja) Noget jeg har prøvet at tune lidt ind på, mens jeg har været her, det er, hvordan man er en god KG'er. (A: Mm) Hvis du skulle beskrive en god KG'er, hvordan er sådan en så?

A: Årh... Det er virkelig svært. Okay, man skal for det første være rummelig, (C: Ja) fordi der er virkelig mange forskellige personer her på KG og med helt vildt mange forskellige udfordringer. Så 'rummelig', det tror jeg er hovedordet. Ja. Mm, hvad skal man ellers være? Altså, der er jo, altså på facaden så er der jo altid, så måler man sig jo lidt med andre, sådan med om man er en god kristen, om man udadtil virker som om, man har styr på sit trosliv, om man udadtil virker som om, man har styr på skole og sådan noget der. Der er jo alle de der parametre, som man også, det ved jeg ikke, lige det der kristne parameter, det måler man sig jo ikke på på et normalt gymnasium, men ellers så er der jo også det der med, om man ser godt ud, om man er god socialt og sådan alle de der ting, god til musik og sådan noget... Men jeg tror egentlig, jeg har lært her på KG, at man kan have så mange kvaliteter, som ikke kan måles (C: Ja) eller sådan, fordi man har altid sådan tænkt, 'årh, ham der han er mega god til musik', og så har man bare tænkt, 'årh, sådan vil jeg også være'. Men de bløde værdier, det tror jeg bare, det har jeg i hvert fald lært at værdsætte her. Så kan det godt være, man ikke dur til så meget andet, men så har man et helt vildt godt hjerte eller sådan har er god til at vise omsorg for andre og sådan, så... Ja.

15.07

C: Ja, så selvom det ikke er noget, der ikke lige kan måles på en karakter for eksempel, (A: Ja) så er det noget, der gør, at at man får mange venner eller?

A: Ja, lige præcis. (C: Mm) Så sådan nogle ting. De bløde ting, man ikke rigtig kan måle, tror jeg skaber den gode KG'er.

C: Du inviterer lidt til mit næste spørgsmål, som er, hvordan er man så en god kristen?

A: Ja. Det er lidt sjovt, fordi man kan vel ikke rigtig måle, hvordan man er en god kristen, og på den anden side, så så måler man jo sig selv og sammenligner jo sig selv mega meget med andre, som udadtil virker som gode kristne. Men jeg tror allesammen, man har op- og nedture i troen, og jeg tror, at selv dem der står med armene oppe og 'halleluja' og sådan noget, de kan også have det svært med troen. Og det synes jeg, det skulle jeg lige lære her på KG, at da jeg kom, og jeg var ikke særlig sådan erfaren med bibellæsning, og folk de kunne bare slå op i Bibelen på de der ting, og de kunne bare lige bibelvers, hvis man lige havde en diskussion og sådan noget, og det kunne jeg slet ikke, og jeg var bare sådan, 'wow, der er virkelig mange super kristne', tænkte jeg. Men så var der en dag en af de der super kristne, der holdt en andagt og sagde, at han kom til KG og følte, at folk var sådan nogle helt vildt også super kristne og så tænkte jeg bare, 'wow, hvis han føler det, så er det jo bare noget, man tænker' (C: Mm) eller sådan. Det er virkelig den der facade, som der er på. Og jeg tror, det er nødvendigvis ikke godt. Jeg tror, det er også, en god kristen er også en, der kan dele sine nedture, fordi man lærer helt vildt meget af hinandens op- og nedture og sådan noget. Men en god kristen... Der er jo alle de der, der er jo alle de der regler og bud og sådan noget, man skal overholde, men jeg tror, man kan være en lige så god kristen, om man så ikke overholder, altså sådan, fordi der er jo ingen, (C: Mm) der kan overholde alle budene, og der er ingen, der kan, der er jo ingen der kan ikke tænke ondt om andre. Det vil man jo altid gøre, så...

C: Så hvilken type er du?

A: Mm... Det ved jeg faktisk ikke helt. Jeg ved ikke, altså sådan, jeg er ikke så karismatisk kristen. (C: Mm) Jeg er lidt mere, jeg synes, det er mega fedt, dem der er sådan karismatiske kristne, men det er jeg ikke så meget. Jeg ved ikke helt, hvordan jeg er. Jeg er nok meget sådan en typisk IM'er, som sidder ned, og så lytter man lige og så ja, så er det det. Ja. Men jeg ved det ikke lige helt. Jeg tror, jeg er i hvert fald dårlig til at vise mine dårlige sider som kristen, altså sådan det der med at sige, 'de her ting har jeg haft problemer med i mit kristne liv', og det synes jeg er helt vildt ærgerligt, at jeg er dårlig til, (C: Ja) fordi det er jo noget, andre også har helt vildt godt af at høre om og lære af. Jeg synes, det hjælper mig mega meget at vide, at jeg står ikke alene i det, man er i. (C: Mm) Ja, så det gad jeg godt at være bedre til.

C: Er der nogle dårlige ting, som er lettere at sige end andre?

A: Der er jo alle de der ting, som man ved, at alle gør. Jeg tror, det er helt vildt svært her på KG at sige, hvis man har haft sex eller sådan, fordi det er virkelig sådan noget, det er noget man ved, jeg har også selv tænkt, 'jamen det er noget, man selv kan styre', og alkohol, hvis man drikker for meget eller sådan, det har jeg altid tænkt, 'det kan jeg selv styre, og man kan selv holde sig fra det', men jeg ved ikke, om det er så sort-hvidt. Men jeg ved ikke, jeg er heller aldrig blevet udfordret så meget på de her to punkter, (C: Nej) så derfor har jeg ikke haft noget problem med at sådan holde mig fra det, sådan... Så ja.

C: Men det er dit indtryk, at hvis det ligesom er noget, man har gjort, så er man i fedtefadet, (lille grin) eller?

A: Mmm, jamen jeg ved ikke. Jeg tror, det der er et problem, det er hvis, det er ikke så meget et problem, hvis man har gjort det en gang og man så siger, 'det er forkert at gøre det igen', men hvis man sådan fortsætter i det, (C: Ja) så tror jeg, så... At folk de i hvert fald... Jeg tror i hvert fald, man får at vide, at 'man synes ikke, at det er godt for dig' eller sådan, 'man skal lige overveje, hvilken vej det fører, om det fører dig tættere på Gud eller væk fra Gud' sådan, ja. Jeg ved ikke, hvad der er mest sådan tabubelagt, fordi det snakker vi også om sådan noget med sex og alkohol.

C: Ja. Nogle gange er der nogle ting... Noget jeg har lagt mærke til er, at der er forskel i, hvad man kan sige, at man selv gør, og så er der forskel i, hvad der ligesom bliver et koncept, (A: Ja) og der bliver sex og alkohol, det bliver meget et koncept.

A: Det tror jeg, du har meget ret i. Ja. Virkelig.

C: Altså jeg har ikke hørt nogen sige, 'jeg har faktisk stadig sex med min kæreste, og det har jeg tænkt mig at blive ved med'. (A: Mm) Det har jeg ikke hørt nogen sige, (A: Nej) men jeg har hørt nogen sige, 'jeg har nok lidt et overforbrug af serier', og det skærer jeg ikke lige ned på foreløbig, (A: Mm) eller 'jeg skal lige forbi eksamen først, så kan jeg tage mig af det' eller... Altså og der er det

meget tydeligt, at selvom det faktisk er noget, de ikke er stolte af, fordi de måske oplever en afhængighed, (A: Mm) så er det ligesom af en helt anden karakter (A: Ja) eller sådan, så det er lidt som om de der to områder, de har lidt fået særstatus.

20.44

A: Ja, det tror også, at de har. Men jeg tror også, at en af grundene til at sådan, for eksempel det med sex før ægteskab har fået særstatus, det er også fordi, vi har haft om det i kristendom, men sådan noget, der står noget om det i Bibelen, at det også er farligt for vores legeme. Det er det, der skader os selv mest... Ja, sådan sjælen.

C: Altså så du tænker, der er faktisk et hierarki i, hvad der er ligesom er værst, så at sige?

A: Ja, ikke i forhold til synder, men i forhold til hvordan det påvirker dig selv, så tror jeg, at ja, at det er en af de hårde i hvert fald. Men man kan godt være kristen og have sex med sin kæreste. Det tænker jeg godt, man kan. Jeg tænker, problemet ligger i, hvis det fører en væk fra Gud. Ja. Men ja. Det er altid sådan, det er virkelig et svært dilemma, og det er noget, man selv skal tage stilling til, når man, hvis man får en kæreste eller sådan. Ja.

C: Men der er nogle af de her diskussioner, som jeg fornemmer, der er plads til i kristendomsundervisningen. (A: Ja) Hvordan foregår sådan en undervisningstime typisk? Jeg har ikke oplevet en selv.

A: Altså skulle du være der i morgen? For der har vi nemlig kristendomstime.

C: Ja, har I den før frokost?

A: Nej, jeg tror faktisk først, det er efter.

C: Okay.

A: Ja, du tager af sted i morgen.

C: Ja, men jeg havde tænkt mig at tage en bus tyve minutter over et, så jeg ved ikke, hvis den er umiddelbart efter frokost?

A: Jeg ved faktisk ikke lige, hvornår den er.

C: Ej, det kan jeg slå op på Lectio.

A: Ja. Men i hvert fald så, lige nu har vi om køn og seksualitet, (C: Ja) og det er sådan noget, det er faktisk lidt atypisk i forhold til, hvordan kristendomstimerne ellers foregår. Vi har stillet nogle anonyme spørgsmål, sådan til drenge og piger, fordi det er sådan lidt spændende. Man ved ikke rigtig, hvad drenge tænker på eller sådan noget. (C: Mm) Sådan nogle ting. Ja, og så... Dem er der nogle gange nogle få af, og ellers så tager Kloster udgangspunkt i nogle ting, der står i Bibelen, så for eksempel har vi haft det oppe med sex før ægteskab, og hvad der egentlig er et problem med det, og hvilke holdninger man så har til det og sådan noget. Men jeg tror, i kristendomsundervisning, så kan det meget hurtigt blive, vi bliver meget hurtigt enige om, at det er forkert at have sex før ægteskab, altså ligesom det er forkert at lyve, (C: Mm) og ja. Det kan man hurtigt blive enige om, men derfor kommer man ikke så meget dybere ned, og der er ikke nogen, der sidder og melder på banen, 'øh, jeg har haft sex' for eksempel. Jeg tænker heller ikke, det er det rette forum at gøre det i egentlig. Det ved jeg ikke.

C: Nej, så der er en stemning for, at man ikke rigtig gør det, eller hvad?

A: Mm, ja. Men jeg... Jeg tror heller ikke, der er, jeg ved ikke, hvor meget det ville gavne, at der var en, der sagde, 'hey, jeg har haft sex', hvad det lige ville gavne for den diskussion, fordi hvis man... Ja. Det ved jeg ikke, det er også sådan noget, jeg tænker, man kunne tage med vennerne i stedet for, fordi det er lidt mere personligt. Jeg ved ikke, hvis det var mig, så havde jeg nok ikke lige lyst til at dele det foran hele klassen. Så ville jeg nok hellere snakke med en flok veninder (C: Mm, ja) om det. Ja. Det er jo også bare, hvor man har lyst til at ytre sig om det.

C: Ja, det giver meget god mening. (A: Mm) Nu har du gået på KG her i tre år, (A: Ja) hvordan tror du, KG har klædt dig på til at skulle ud herfra? Eller hvordan, har du en oplevelse af, at det er sket?

A: Ja, jeg er blevet meget mere sikker i min tro, sådan i forhold til da jeg startede på KG, så var jeg sådan lidt, 'jamen jeg mener bare lidt det, alle andre mener og mener også lidt det mine forældre også mente' og sådan noget. Og det gør jeg egentlig også på nogle punkter stadigvæk. Jeg sådan

mener noget, mine forældre mener. Men jeg har taget stilling til, 'hvad mener jeg?' og så ender det nogle gange med at være det samme, som mine forældre mener eller sådan. Så på KG har jeg taget stilling til nogle valg, og derfor står jeg mere solidt og sikker på min tro, end jeg gjorde, da jeg startede.

C: Vil du sige lidt om, hvilke valg det er?

A: Mmm, jamen altså det er sådan noget der. Altså for eksempel med alkohol, (C: Ja) så har jeg taget et valg om, at jeg vil gerne drikke lidt alkohol, men jeg kender min grænse, og jeg har fundet ud af, at det er fint nok. Og det er sådan set også det, jeg har fået med hjemmefra, at 'du må gerne tage et glas vin, men ikke så meget, at du ja bliver fuld af det'. Ja, og det har jeg også fundet ud af her, og så er jeg bare sådan, jamen det er rart. Og sådan noget med sex før ægteskab, det har vi ikke snakket om derhjemme, men jeg havde en kæreste engang, og der sov vi jo ikke på værelse sammen og sådan noget der. Så det lå bare lidt i kortene, at man har ikke sex før ægteskab, (C: Mm) men så herude har jeg sådan taget stilling til det og sådan noget. (C: Ja) Ja.

25.40

C: Men det lader også til at være de to største områder, hvor folk ligesom skal pejle sig ind på, (A: Ja) 'hvad mener jeg egentlig her?'

A: Jeg tror også, det er fordi, det er nogle af de mest konkrete eksempler. Ellers, jeg kan ikke lige sige konkrete ting, sådan hvad ellers lige.

C: Nej, det er svært, 'jeg vil gerne være sandfærdig', (A: Ja) hvor det er sådan lidt ligesom at skulle have modbevist, at man ikke har stjålet. (A: Ja) Hvordan skal man bevise, man ikke har stjålet fra nogen? (A: Ja) Eller 'se mig, hvordan jeg rigtig går og ikke stjæler', (A: Mm) tænker jeg (griner).

A: Ja, men jeg tror, det ved jeg ikke. Jeg tror også bare, jeg er blevet mere sådan... Der var engang, hvor der nævnte jeg det ikke rigtig for folk, at jeg var kristen. Det var bare sådan lidt, 'nåh, men hvis de spørger, så kan jeg da sige det', men nu er det sådan lidt mere, jeg er blevet mere tryk i det, og derfor så tror jeg, og jeg er blevet mere og mere sikker på mig selv, og derfor tør jeg også at snakke med folk om tro, som ikke er kristne. Eller sådan.

C: Ja, jamen det giver bestemt mening. (A: Ja) Vi har sådan set... Jo, der er en ting, som har vækket min interesse, mens jeg har været her, og det er de fordomme, der er mod KG'ere eller kristne i det hele taget, (A: Mm) og jeg er lidt nysgerrig på, om du har oplevet nogen sådan kritisere dig personligt for at være kristen, mens du har gået her?

A: Mens jeg har gået her? Fra KG?

C: Ja, nej jeg tænker nu mere udefra.

A: Jamen det er lidt sjovt, fordi i forhold til sådan at blive kritiseret, jeg har ikke oplevet, at KG er blevet kritiseret af ikkekristne faktisk. (C: Nej) Det er mere af kristne udefra. Jeg gik til IMU derhjemme, inden jeg flyttede hjemmefra, og der var de sådan, 'årh, går du på KG? Ej, I er bare sådan en kristen boble', og ja 'det er bare for dem, der ikke... Ja, der er lidt svage i troen' eller sådan noget der. (C: Mmm) Og det ramte mig faktisk lidt hårdt, at man blev haglet ned af dem, man egentlig burde stå sammen med. Så det synes jeg også var sådan lidt...

C: Ja, det kan jeg da godt forstå.

A: Ja. Men jeg tror bare, jeg har valgt at tænke, at KG var det rigtige sted for mig, og det var det, der skulle til for, at jeg kunne blive sikker i min tro og sådan. Ja, hvor der så er andre, de skulle måske ud i det og prøve det selv og prøve, hvor hårdt det er at leve ude i det rigtige liv, og så derigennem bliver de styrket i deres tro, (C: Ja) hvor jeg tror, jeg har måske lidt mere brug for at være her og lige blive puslet lidt om, og så er jeg klar til at blive sendt ud.

C: (Griner) Ja. De venner du har fået her, tror du det er nogen, du fortsætter med at være venner med længe?

A: Ja, det tror jeg virkelig. Men det er også fordi, man er kommet dybt ned. Der er mange, man har sådan vendt virkelig mange af de ting, der ligger dybest nede med. (C: Mm) Også sådan i tro, og jeg tror virkelig mange, når man har delt tro med nogen, så tror jeg, at man automatisk har et eller andet bånd, og at det sådan, ja. Det synes jeg i hvert fald. Men jeg har i hvert fald lært at åbne mere

op for mig selv her på KG, og det tror jeg altså gør, at man får nogle dybere venskaber, og dermed så tror jeg også, det er nogle venner, man holder fast i, når man kommer så meget ned under huden på hinanden.

C: Der var en oplevelse, jeg havde her for nogle dage siden, eller nåh ja, det var til KG-aften, (A: Mm) så det var i... Forgårs, (A: Ja) passer det?

A: Ja.

C: Ja, hvor der blev spillet nogle lovsange, og så var der nogen, der begyndte at danse ret meget. Og der var også nogen, der ikke gjorde. Lagde du mærke til, at der skete noget den aften, eller hvad var det, er det normalt, at det sker?

A: Altså jeg var der faktisk ikke til KG-aftenen.

C: Du var der ikke?

A: Nej. Jeg kunne ikke lige, men normalt så er der bare nogen, der danser, og så er der nogen, jeg tror det er lidt, hvad man er tilpas med sådan. Der er nogen, hvor det er sådan, hvis de skal prise Gud, så skal de gøre det med hele kroppen og sådan noget, og så er der nogen, de har brug for bare at stå, 'mm, hvordan har jeg det med det her?' og sådan. Ja. Så jeg tror, det er bare udtryk på forskellige måder at udleve den måde at prise Gud på, og jeg synes, det er fedt, at KG rummer det hele. Jeg er i hvert fald, altså KG har også givet mig en forståelse af, at der er helt vildt mange forskellige slags kristne og forskelliger måder at være kristen på, og jeg tror ikke nødvendigvis, der er nogen måder, der er mindre rigtige end andre. Så det synes jeg i hvert fald er fedt med dem, der bare sådan hopper og danser og er i at prise Gud, hvor der, sådan er jeg virkelig ikke særlig meget. Det er jeg ikke særlig god til. Jeg synes, det er så fedt, at der er forskellighed, (C: Mm) og det har jeg også lært helt vildt meget af. Ja, og det tror jeg også, det er der igennem, at man bliver mere sikker på, 'jamen hvor står jeg egentlig?', når man har prøvet lidt her og lidt der. Sådan, ja.

30.50

C: Ja. Er der et eller andet, du tænker, 'det skal hun altså lige høre', eller 'det skal hun også vide', som jeg ikke har spurgt ind til?

A: Årh, det ved jeg ikke. Der skal jeg lige tænke... Jeg ved ikke, jeg tror ikke, jeg synes KG er så fordømmende for verden rundt om, men det er måske også fordi man ikke lever i den verden, det ved jeg ikke, på samme måde.

C: Prøv at sige noget mere om det.

A: Altså når man ikke har været ude i, der er mange, der har taget kristen friskole, kristen efterskole, KG og sådan, som ikke rigtig har været ude i verden. Så derfor ved de ikke helt, hvad det er for nogle udfordringer, der er, (C: Ja) og det gør jeg til dels heller ikke, fordi i folkeskolen så mange udfordringer var der heller ikke (C: Mm) eller sådan. Der var ikke så mange ting, hvor man adskilte sig. (C: Nej) Men der tror jeg i hvert fald, at det det bliver hårdt for os at komme ud, det tror jeg. Men jeg tror også, det er hårdt at være ude fra start af. Altså det er jo, ja.

C: Så opsummeringen må næsten være, at det er i hvert fald noget andet herinde, end det er ude.

A: Ja, og det skal det jo også helt klart være. Jeg synes, det er i hvert fald ærgerligt, hvis KG bliver et sted, hvor man... Er lidt ligeglad med, jeg tror, det er helt vildt vigtigt at gøre sit bedste for at følge Guds bud, og man kan ikke lykkes med det, men jeg tænker, man skal gøre det bedste, man kan. Ja.

C: Hvordan, hvordan har du kunnet genkende, at KG er et kristent sted? Altså hvad, er det udsmykningen eller er det, at der er andagt eller sådan? Hvordan bliver det tydeligt for dig til hverdag?

A: Altså for det første, så ja, andagt det gør det rimelig tydeligt, men ellers også, mm... Jeg ved ikke, jeg synes i hvert fald, at man, jeg ved heller ikke, om det er fordi, det er et lille sted, men jeg er helt vildt tryk ved stedet, og det ved jeg ikke, om det er fordi, man ved, at vi er et stort, kristent fællesskab. (C: Mm) Vi har jo allesammen noget til fælles, og det er troen, og det synes jeg er helt vildt fedt, at man har det, hvor man på andre gymnasier, så har man, nåh men så kan det godt være, at 'vi spiller fodbold, og det er mega fedt' og 'vi spiller musik' og sådan noget, og så har man

grupper på den måde, (C: Mm) hvor på KG, det har vi også, men vi har også det overordnede, store, kristne fællesskab, hvor man ved, det synes jeg er helt vildt rart. Ja.

C: Ja, det er fedt at høre. (A: Mm) Jeg tror, jeg vil slutte den nu. (A: Ja) Mm.

Bilag 3.2 Interview med Philip, elev

Interviewet varede 56,40 minutter.

00.00

C: Okay, så jeg starter den nu.

P: Ja.

C: Det vi skal lave nu, det er det, man kan kalde et semistruktureret interview. Og det betyder, at jeg har nogle temaer, jeg gerne vil igennem, men jeg har ikke sådan en færdig liste af spørgsmål, som er de vigtigste, vi snakker om.

P: Super.

C: Og for lige sådan at rammesætte det, så har jeg jo her over de sidste dage gået og lavet observationer for det mere generelle, og nu er jeg egentlig optaget af, hvordan det så er at være her, eller hvordan du har oplevet at være en KG-elev. Sådan nogle ting. En af grundene til, at jeg har taget kontakt til dig, er, fordi jeg har hørt, at du kan finde ud af at være lidt kritisk, (P: Ja) men det her er faktisk ikke en vurderingssamtale. (P: Nej) Så jeg vil meget gerne høre dine holdninger og sådan noget, men det er faktisk ikke det, den her handler om. Det handler lidt mere om, hvad du har oplevet undervejs her, og hvad du gør dig af refleksioner over det. Så hvis og når, de fleste kan jo godt lide at fortælle deres holdninger, så kan det være, jeg spørger dig ind til nogle eksempler.

P: Ja, det må du gerne.

C: Så det tror jeg sådan set er det. Strukturen er, at til at starte med vil jeg gerne vide lidt om dig, og hvad din baggrund er, så jeg ved lidt om, hvad du taler ud fra. Og bagefter så vil jeg gerne høre lidt om KG, og din beskrivelse af, hvad det er for et sted. Og til sidst kunne jeg godt tænke mig at høre lidt om det her med, at det er en kristen ramme, og hvordan det er at være i. (P: Mm) C: Mm, yes. Så, så din baggrund, hvis du sådan helt frit skulle prøve at beskrive den...

P: Min baggrund, det er... Jamen det er jo sådan, hvor man kommer fra og sådan i den dur, eller?

C: Ja, ja.

P: Altså jeg er født og opvokset i Hillerød, (C: Ja) men er flyttet her til Holstebro, lige 40 minutter herfra. Jeg er blevet opvokset i en kristen familie med... Ikke sådan gennemsyret, men der er nogle værdier og, (lille grin) og holdninger, som ligesom, det kan man ikke rykke ved. Det er definitivt, og det har selvfølgelig også præget mig. (C: Ja) Jeg minder 95 % om min far, og det kan man også sige, om det er godt eller skidt, men jeg synes, det er fedt. Og det, det betyder jo også, at jeg har en del... Hvad skal man sige... Kristne holdninger ind over det. (C: Ja). Det mest konkrete jeg kan gå ud fra, jamen det er jo de ti bud, som står skrevet i Bibelen, og det er, det er jo, mere konkret bliver det ikke. Om de så allesammen bliver overholdt, det er jo så en anden side af, hvad skal man sige, en anden side af sagen, og nej, det gør de ikke, men min baggrund og det, jeg ligesom står for, jamen det er, at... (lille grin) Lad os være gode mod hinanden. Vis mig noget respekt, så viser jeg dig noget respekt, og... Altså, prøve at samle alle med, så vi kan komme afsted allesammen, ikke. (C: Mm) Ja... Jeg ved ikke sådan...

C: Hvad med... Hvad har dine forældre lavet, altså af arbejde og sådan noget?

P: Min far han er uddannet socialpædagog, (C: Ja) og har arbejdet, ja, i det erhverv i en fem år, men han stoppede, fordi han ikke kunne være i det selv, det gav ikke mening med de udsatte børn, de havde og de midler, de fik. Så det hang ikke sammen for mig. Han kunne ikke gøre den forskel, han gerne ville. (C: M-m) Så han stoppede og startede så at arbejde på et avistrykkeri i en syv år eller sådan noget. Jeg har også en handicappet lillebror. Han er, hvad hedder det, ADHD i meget svær grad, (C: Okay, ja) og det har selvfølgelig også præget mig til at være den, jeg er, fordi, ja... Så han er hjemmegående lige nu. Han blev løskøbt af kommunen for at passe på, eller 'passe på' ikke, men tage sig af Dan, når han var derhjemme, og så videre, køre ham frem og tilbage til det ene og det andet, og så gik han ned med stress og fik, hjerte, hvad hedder det... 'Heart attack'?

C: Ja, et hjerteanfald.

P: Ja, jeg tror, det er det. Og er lige nu sygemeldt med stress. Og min mor hun er uddannet sygeplejerske (C: Mm) og har arbejdet inden for det erhverv i jeg ved ikke hvor mange år. Lige nu så er hun leder af et plejehjem i (utydeligt). Det er sådan der, de står i hvert fald, (C: Ja) arbejdsmæssigt, ja...

C: Mmm. Hvilke skoler har du gået på?

05.00

P: Jeg har gået på en, hvad er det, to forskellige skoler. Den første, den altså i Holstebro, hvor jeg bor, lå lige en 200 meter væk, fra nulte til tredje klasse, og så skiftede jeg til en anden skole i Videbæk, der ligger en 15 kilometer fra Holstebro, og gik der fra tredje til sjette, hvor jeg så blev smidt ud grundet, (lille grin), jo... Skolen kunne ikke fortsætte samarbejdet mellem dem og mine forældre. De var ret kritiske over for hvad det var, vi blev undervist, og at vi blev udfordret nok, fordi som det var på daværende tidspunkt, så nåede jeg altid at blive færdig med det, vi skulle lave til dagen efter, i timerne. Og de var sådan, (C: Mmm) 'kan han ikke få noget ekstra, kan han ikke lavet noget mere', og der var dårlig kommunikation, så jeg blev smidt ud, og så røg jeg faktisk tilbage på den skole, jeg gik i fra nulte til tredje, så tilbage (C: Okay, ja) til den skole. Ja, og gik så der fra syvende og ottende, og så kom jeg på efterskole i niende og tiende og så KG. Så lidt frem og tilbage, men det har været okay, synes jeg.

C: Hvilke efterskoler har du gået på?

P: Der ligger en efterskole lidt syd for Århus i Odder, Rudehøj Efterskole.

C: Rudehøj?

P: Den er tilknyttet Oasekirken (C: Mmm), ja, ja... Og det, det var rigtig godt. Det var faktisk noget, jeg havde brug for, for at... Jamen, jeg tror, for at komme videre. Jeg havde en meget, meget dårlig folkeskoleperiode. Det tror jeg, der er mange, der har, men... (C: Mm) Blev udsat for meget grov mobning og overfald og... Så var det godt at komme væk hjemmefra (C: Ja) til et andet sted, hvor jeg ligesom blev accepteret på en anden måde. (C: Mm) Så det var et godt skridt for at komme videre, ikke.

C: Ja. Så det var den samme efterskole, du gik på i niende og tiende?

P: Ja.

C: Yes. Og Rudehøj, er det en af dem, der er en del herfra, der været på?

P: Hvad er vi? Jeg tror, vi er en håndfuld eller sådan noget, en seks-syv stykker, (C: Okay) der kommer derfra. Der er lige kommet nogle 1.g'ere, og så er der et par stykker i 2.g, og så er der to af 3.g'erne.

C: Oasekirken har jeg lidt svært ved at placere. Hvad er det?

P: Ja, hvordan placerer man den?

C: Ja, eller sådan, beskrive, hvad er det?

P: Jamen det, hvad skal man sige, det er lidt a la en frikirke på en eller anden måde. Det er sådan, 'der er meget fokus på at være fri, og vi skal være frimodige, og vi skal bare være dem, vi er og være sammen allesammen, der er plads til alle her', (C: Ja) samtidig med der ikke er plads til alle på en eller anden måde. (C: Ja) Sådan har jeg det i hvert fald. For det er meget sådan... Der er rigtig mange ting, der er tabubelagte, og der er rigtig mange ting, man ikke snakker om, og det eneste, det skal handle om, det er hvor fed og nice, Gud er og om, hvor nice man selv er på en eller anden måde. Der bliver ikke på den måde gået i dybden med 'hey, har vi det godt, har vi det som kirke godt, har vi det (C: Mmm) individuelt godt?' Fordi lige så snart man prøver at sætte ord på en problematisk situation, så bliver den lukket ned med det samme, fordi 'dårlige ting, det kan vi ikke rigtig have her'. (C: Okay) Det er i hvert fald sådan, jeg har oplevet det, de gange hvor jeg har prøve, at ligesom hive lidt i nogle tråde for at få lidt hjælp til en problematisk situation, (C: Ja) ja.

C: Ja, så der mangler lidt problemløsning måske?

P: Jamen, en lille smule synes jeg, ja...

C: Mmm, okay. Det er spændende at høre om. Og så besluttede du dig for at komme på KG?

P: Det gjorde jeg.

C: Hvad var det, der gjorde, at det lige skulle være her?

P: Dels fordi det var et kostgymnasium, så jeg kunne komme væk. Ikke fordi jeg har det dårligt med min familie eller noget, men jeg er nået til det punkt, hvor jeg simpelthen, jeg kan ikke være i den atmosfære, der er derhjemme. (C: Nej) Der er vanvittigt meget, hvad skal man sige, der er rigtig mange skeletter i skabet, (C: Mm) og der er rigtig mange ting, der trykker, uden at gå alt for meget i detaljen. Så jeg havde (lille grin) lige siden efterskolen bare brug for at komme væk. Og så var det sådan en god blanding mellem, jamen jeg skal ikke rigtig stå for at handle ind eller købe mad eller noget, så på den front der kan jeg slappe lidt af. Jeg skal egentlig bare være her og gå i skole og gå til nogle måltider og sådan lidt, og så også at det er et kristent gymnasium. (C: Ja) For jeg tror, at jeg havde nok mistet min tro, hvis jeg var taget på et normalt gymnasium, det tror jeg ville have været for stor en udfordring for mig. Man kan sige, at det er måske også en stor udfordring nu, når jeg så skal videre ud i den åbne verden, ikke, at så kan man blive ramt af et slag, der siger 'wow, okay, det er ikke alle, der lever i denne her osteklokke'. (C: Ja) Og det må jeg jo så prøve at håndtere på bedste vis, ikke.

C: Mmm, det vil jeg rigtig gerne tale mere med dig om, om lidt. (P: Ja) Først vil jeg prøve at høre dig om, hvis du med dine egne ord skulle beskrive, hvad KG er for et sted, hvad ville du så sige om det?

P: KG er et sted, hvor man kan... På en måde et tilflugtssted. (C: Mm) Det er et sted, hvor jeg er overbevist om, at størstedelen af alle er udfordrede på den ene eller den anden måde, om det er på hjemmefronten eller psykisk eller... Man er for genert og vil gerne have det ændret, altså det kommer lidt ud på et, ikke. Fordi når man kommer her, så kan det være svært at blive, hvad skal man sige, accepteret som den, man er, men alligevel bliver man accepteret i et vist omfang, man snakker bare ikke rigtig om det. KG er et godt sted, fordi det har de rammer, det har. De har (lille grin) gode lærere, og der er fokus på på vores fælles tro ikke, og altså man har folk omkring sig. Man ved ligesom hvor, jamen altså hvis jeg har brug for hjælp til et eller andet, så ved jeg lige, at Torsten han bor ovre i 7B eller et eller andet, så jeg kan lige gå derover. Altså man har bare folk omkring sig hele tiden. Og det synes jeg gør KG rigtig godt. (C: Mm) Det der også gør det udfordrende, (lille grin) det er... Det er præget rigtig meget af, er det IM eller et eller andet, det ved jeg ikke, men ikke et ondt ord om det vel, men det betyder også bare, at... Igen, tabubelagte emner, det bliver ikke debatteret, det bliver ikke sådan noget, man lige kan gå hen til alle og enhver og snakke om. Det er sådan noget, man skal virkelig have stablet et godt venskab med en eller to personer på benene, for før man ligesom kan åbne op og ligesom nå dertil, hvor man kan sige, 'jamen, (lille grin) jeg har det faktisk rigtig skidt, kan vi ikke lige snakke om det, eller kan vi ikke lige bede en bøn eller et eller andet (C: Mm)'. Og samtidig så bliver det også lidt, 'nu skal jeg ophøje mig selv, jeg skal vise, at jeg er den gode frontfigur, og jeg har det fedt, og I skal bare gøre ligesom mig'. Så lige så god som KG kan være, lige så dårligt synes jeg også, det er. (C: Mmm) Ja.

11.06

C: Lidt i forlængelse af det, så har jeg spekuleret på, hvad er en god KG'er? Hvornår tror du, at hvis man havde en særlig måde at være på eller holdninger eller, altså så ville man sige 'det der, det er en god KG'er'?

P: Det tror jeg ikke, man kan sige, der er, (lille grin) 'det der det er en god KG'er', for det er lidt ligesom at sige 'hvad er et godt menneske?', (C: Mm) 'hvad er' altså, 'du er et godt menneske', jamen hvorfor? (C: Mm-mm) Det er svært at sætte ord på, jeg tror vi allesammen tænker, jamen, eller jeg ved vi allesammen tænker, at en god KG'er, det er sådan en, der går op i sin tro og har troen på plads og altså, virkelig bare brænder for Jesus og hele molevitten ikke. Altså alt på den front, samtidig med at man kan få lavet sine afleveringer, man får gode karakterer, og man er god til at omgås med andre, og man er udadvendt, og altså, man er nærmest perfekt på en eller anden måde. Jeg tror, det er det, rigtig mange har i tankerne, (C: Mm) som den perfekte, eller den gode

KG'er. Og det synes jeg er et forskruet billede at have, et eller andet sted, for det er jo at sige, at jamen jeg vil gerne være perfekt, (C: Mmm) og det er jo umuligt at opnå.

C: Ja, (P: Ja) ja. Så nogle af de der tabubelagte emner, du fortæller om (P: Mm), kan du prøve at beskrive en eller anden situation, hvor det er blevet tydeligt for dig, 'okay her er noget, vi bare ikke snakker om'?

P: Vi har jo kristendomsundervisning herude en gang i ugen, og det har vi med Kloster, og i starten af hver time, der synger vi lige en sang, og så er der så bedeemner. Så kan vi ligesom sige, 'jamen hey, jeg vil gerne have, at vi beder for det her', og min lillebror, jeg kan huske, at for noget tid siden, hvad er det et halvt års tid, otte måneder, han var blevet tvangsfjernet af kommunen, fordi kommunen ikke mente, vi kunne tage hånd om ham, og vi ikke havde penge til det derhjemme overhovedet. Og det tænkte jeg, at det syntes jeg var ret relevant at bede for, fordi det var huleme en hård situation at komme igennem, og det var virkelig presset for mig (C: Ja) og altså... Jeg kom ikke i skole og kom lidt bagud med afleveringer, og der tænkte jeg 'hey, det her vil jeg gerne lige have bedt om'. Og det nævner jeg så, og (lille grin)... Jeg kan bare tydelig mærke på Kloster, at det er virkelig ikke noget, som hvad kan man sige, altså jeg føler ikke, det bliver taget godt imod, vel. (C: Nej) Altså det er sådan, der kommer en virkelig presset situation, altså der bliver bare stille, og folk sådan (laver hviskelyd). Der bliver hvasket lidt i krogene (C: Ja), og så kan man jo altid sige, jamen hvad er en god bøn, ikke, men Kloster har en eller anden måde, så til hvert emne, det har han sådan en ti-femten sekunder til at gøre eller sådan, det kører han lige igennem, for han vil gerne gøre det ordentligt. Og så kommer vi til det, jeg nævnte. Han tager tre sekunder, altså. 'Så vil vi gerne bede for Philip og hans lillebror om, at den situation må løse sig', hurtigt videre til det næste. Jeg kan bare tydeligt mærke... (C: Ja) Det, det kan godt være (utydeligt)...

C: Hvad tror du, der var galt med den situation?

P: Jamen jeg tror, det er ubehageligt. Det er uhåndterbart, altså man kan ikke gøre noget ved det som sådan, det er ikke konkret, altså jeg har ikke en eller anden løsning på det, altså... 'Vinduet er gået i stykker, jamen det fikser jeg', ikke. (C: Mm) Det er ikke noget, man som sådan kan fikse vel, og det kunne man sige, det kan man jo med en bøn, eller kan man det? Så jeg kunne bare tydeligt mærke, i hvert fald for mig, at jamen det her blev ikke taget godt imod. Det var ikke som om, at de ville det, vel?

C: Nej...

P: Eller ikke 'de', men mere bare sådan, ja...

C: Det er sjovt for mig at høre, fordi jeg havde jo faktisk troet, at du havde nævnt nogle andre emner som tabuer.

P: Jojo, jamen så har vi også de klassiske, sex for eksempel eller alkohol eller, (lille grin) ja. De to, de er meget klassiske, ikke. (C: Ja) Og det tror jeg også, min årgang har det ikke så stramt med det (C: Mm), men da jeg gik i 1.g, så var det bare ikke noget man snakkede overhovedet om med nogen som helst, fordi det var bare '(hviskestemme begynder) ej, det kan man da ikke gøre (hviskestemme ophører), det skal man vente med, til man er gift, og drikke nejnej det er kun sådan noget altervin, det er i orden lige engang imellem om søndagen, ikke, men ellers så så rører vi det ikke'. Og jo, der vil altid være nogle, der lige stikker lidt ud og sådan, (C: Mmm) 'det synes jeg er okay, det her, og det her synes jeg er forkert' og sådan virkelig... Gør folk opmærksomme på, at det at drikke alkohol det er okay. Det er der ikke noget farligt i, det er der ikke noget galt i. (Lille grin) Så længe det er under kontrol, ikke. Men jeg synes, der er sådan en klar tendens på KG til, at det det er sådan, hvis du drikker alkohol, eller hvis du har sex, før du er blevet gift, jamen så er du per definition bare smidt i helvede. Det er i hvert fald sådan, jeg oplever det ikke. Og nu kan man sige, (lille grin) der er mange, der vil vil sige imod ikke, (C: Mm) men det er jo også bare min oplevelse af det, (C: Ja) og det er et eller andet sted den, jeg synes, der tæller.

15.30

C: Ja, så det er som om, der er sådan nogle highways to hell?

P: Ja, på en eller anden måde.

C: Og sex og alkohol, det er bare to af dem?

P: Ja.

C: Ja.

P: Kristendomsundervisningen, der når man til sidst i 3.g, hvor man snakker nemlig om det her med sex og seksualitet og køn og sådan, altså... Og det er også bare tydeligt at mærke, at når vi sådan skal diskutere, jamen så får vi en case for eksempel, jamen, 'syttenårig pige har haft sex med sin kæreste, og hun er så blevet gravid' eller et eller andet, og så, ja så handler det lige pludselig om sex, men så handler det også om abort, og abort, altså det er sådan noget, det har alle folk en holdning til. Det er sådan, (C: Mmmm) det er ikke i orden. (Hoster) men lige så snart det handler om sex, så går folk lidt i baglås, altså det er som om, de stopper, ikke. De ved ikke, hvad de skal sige, de ved ikke, hvem de skal forholde sig til eller noget som helst. Også fordi, altså dels fordi de nok aldrig har prøvet det, men også fordi det sådan, (hviskestemme begynder) 'ej, kan man godt snakke om det, eller er det okay, eller (C: Mmm) hvad skal jeg egentlig lige tænke om det, eller, hvad altså, nej men Bibelen siger ikke jo før ægteskabet, og så er det bare det, jeg holder mig til, eller så er alt andet forkert' (hviskestemme ophører). Og det synes jeg er et snævert syn at have (C: Mm), at jamen bare fordi (lille grin) min religiøse overbevisning siger, at det er forkert, så må folk ikke gøre det. Og det er sådan, ('gutteral lyd) ahr'... Og jeg kan da også, altså, jeg kan da lige så godt sige, at jeg har haft sex før ægteskabet, og det, når jeg har snakket med folk om det på sådan en tre-firemandshånd, og jeg sådan fortæller det, så bliver de også sådan lidt, ('hviskelyd) jamen hvad så', ikke? Altså, (C: Naaaåh) det er sådan som om, man lidt bliver stemplet som en dårlig kristen, ikke, (C: Ja) og sådan har det der label på, 'nåh men ham der, han har gjort det der, den synd, altså', den ene ting, som er... På sin vis er en synd, den bliver bare gjort meget større, ikke. (C: Mmm) Og den bliver bare så meget mere forkert end alt andet, altså så kan jeg da gå og bande og lyve og stjæle lige så tosset, jeg vil, (C: Ja) men det fylder bare sådan en lille brøkdelt, ikke.

C: Ja, og det kommer måske endda til at stå i skyggen (P: Jaja) af den ene begivenhed.

P: Ja, for så har du bare, jamen sex som kæmpestort skilt, og så har du bare fire tusind ting, der ligger bagved, og det betyder intet. (C: Mm) Og det kan jeg godt mærke, det frustrerer mig lidt, at man skal blive sat i sådan en kasse (C: Ja) med det samme. (C: Mm) Og det, ja men jeg har det også meget stramt med kasser, så ja...

C: Ja, det kan jeg godt sætte mig ind i. Jo, der var en situation, jeg godt kunne tænke mig at tale med dig om.

P: Ja.

C: Var du til, i går aftes, til KG-aften?

P: Jeg var der noget af tiden, ikke lige det hele, jeg var lige kommet hjem fra paintball, så jeg skulle lige...

C: Nåh ja (lille grin), det er rigtigt. Var du der, da folk dansede?

P: Ja.

C: Ja.

P: Jeg så det godt lige. Ikke at jeg var med, men.

C: Nej, men... Hvad hvad tænkte du, der skete der?

P: Jamen det var lidt sjovt, fordi KG har en politik om, at danse det må man ikke. Det står simpelthen i deres, aarh nu skal jeg også passe på, hvad jeg siger. Jeg er ret overbevist om, at det står i deres regelsæt, faktisk. (C: Mmm) Det var et eller andet med, 'jamen at danse det er, det vil for pigerne være, nej, drengene vil opdage, altså sådan forstå det lidt forførende, og de vil ikke kunne kontrollere det'. Det er også derfor, at når vi har haft gallakonzert eller sådan noget, og vi skal til at rydde op, så har jeg jo bare sagt 'jamen, kan vi ikke lade være med at pille højtalerne ned, fordi så kan vi sætte noget musik på og have en fest', ikke. (C: Ja) Og så bliver jeg inden for ti sekunder afbrudt af Kloster, som kommer hen og siger 'ej, det der det skal slukkes nu, og så lukker vi og slukker vi, og så gør vi rent i ro og mag'. Og det synes jeg simpelthen er for (lille grin)... Ja, igen, snæversynet. Det er simpelthen for mærkeligt og absurd, at man ikke kan tillade sytten-, atten-, nitten-, tyveårige mennesker at hoppe rundt og have det sjovt et eller andet sted. Altså jeg er godt

klar over, at der er et regelsæt på skolen, og at de har nogle rammer, ikke, men at man ikke må danse, der knækker filmen simpelthen for mig.

C: Ja.

P: Der bliver man simpelthen (lille grin) for gammeldags på en eller anden måde. (C: Mmm) Øhm, jeg synes, det er fedt, at folk kan sådan, hvad skal man sige, udtrykke deres glæde igennem at hoppe og danse og også til musik inde i auditoriet, som de gjorde efter efter i går aftes, (C: Ja) og det har jeg intet imod, og jeg synes, det er fedt, og det er cool...

C: Blev du glad for at se Elias, der hoppede op foran og, det ved jeg ikke om du var der, da han gjorde det?

P: Nej, hvad...?

C: Der var en sang, jeg tror det er den af Arvid Asmussen, 'Ud af Mørket', og så løb han op foran bandet og stod og havde en solodans deroppe.

P: Nåh, til at starte med?

C: Ja. Og det fik folk, eller, var det måske umiddelbart til sidst? Jamen det fik folk til, eller flere mennesker til at rejse sig op og stå og danse og sådan noget. Og jeg havde en fornemmelse af, at der var lidt et oprør der, som der ikke var nogen, der satte ord på, men der var i hvert fald et eller andet, der foregik, hvor folk følte sig løsslupne (P: Mm) på en måde.

P: Det tror jeg er rigtigt, at det er måske også kendetegnende for vores årgang, at vi gerne vil sådan lidt pisse territoriet af, ikke, altså der er rigtig mange ting, vi er utilfredse med, som vi synes, der bliver gjort på en forkert måde, og lige så snart vi ser en mulighed for at gøre oprør, så tager vi den. Endnu federe er det, at Elias, han er også lidt ligesom mig... Han bare gør det, fordi det der mangler her, det er en, der bare siger, 'jamen hey, lad os gøre det her', og så går han i front, ligesom og siger 'hey, det her, det er okay, vi kan godt gøre det, hvis vi bare allesammen bakker op', så idet han går op, jamen så, 'hey fedt, jamen så vil jeg da også med', ikke, og så kommer der et par stykker med, og så flere og flere.

20.47

C: Han virker til at være en, der er ret anerkendt bredt blandt folk, (P: Ja) både af lærere og elever sådan set.

P: Mmm. Jamen det tror jeg, eller det er han (lille grin).

C: Så jeg havde en tanke om, om det havde en ekstra gennemslagskraft, at det faktisk var ham, der gik op?

P: Det tror jeg også, det har. Jeg tror ikke, det kunne have været alle og enhver. (C: Mm) Hvis det havde været en en l.g-pige, der ikke rigtig siger så meget, så nej, så tror jeg ikke rigtig, der havde været så meget gennemslagskraft.

C: Hvad hvis det havde været dig?

P: Hvis det havde været mig, (C: Ja) så havde folk nok kigget lidt 'Philip, hvorfor er det, du gør det der? Hvorfor skal du altid være på tværs?' (C: griner) Og det er også bare sådan et omdømme, jeg har, jeg skal altid være på tværs og altid sætte spørgsmålstejn ved ting, og folk har sådan lidt en catch frase med, at de mobber mig med, at der var engang jeg sagde 'jeg hader folk, der har en holdning bare for at have en', og jeg tror, at jeg har en holdning til alt, men alle har jo en holdning til alt, de altså, det kan godt være, de ikke har, altså bevidst, (C: Mmm) men hvis man bliver spurgt om et eller andet, jamen så danner du per automatik bare en holdning til det. Og så jeg tror, at det ville have været bedre, hvis han gjorde det, eller det er bedre, at han gjorde det frem for mig, fordi han er lidt mere anerkendt på på den gode måde, (C: Mmm) hvis man kan sige det sådan.

C: Ja ja, det giver mening.

P: Mmm.

C: Lad os lige se her, om der var et eller andet tema... Jo, på et eller andet tidspunkt inden for den nærmeste fremtid, (P: Mm) så skal du jo sådan set til at forlade KG.

P: Det er korrekt.

C: Hvad tager du med dig, eller hvad, det svarede du lidt på inde i klassen den anden dag, men hvad sådan, hvad betyder det at forlade det her? Hvad kommer der til at ske?

P: Dels kommer jeg til at føle mig absurd ensom, tror jeg. Jeg kommer til at komme hjem til Holstebro, og jeg skal bo hjemme, og så skal jeg bo i kælderen på et værelse, og så skal jeg jo ellers bare arbejde. Og det er sådan, programmet er for mig det næste års tid. Selvfølgelig vil der da være begivenheder i ny og næ, ikke, men jeg bliver revet væk fra den her boble, hvor man har folk omkring sig, hvor man har venner, man lige kan gå tre meter ned af gangen og jamen 'hey, hvad så, skal vi ikke lige lave noget fedt', eller 'hey har du svaret på den der matematikopgave?' eller hvordan og hvorledes (C: Mm). Det at jeg ikke længere har daglig kontakt til folk, jeg godt kan lide at være sammen med, altså venner og sådan... Det tror jeg er en af de ting, der kommer til at slå allerhårdest. (C: Ja.) En af de ting, jeg også tager med mig herfra, det er (lille grin) hele min vennegruppe er blevet skiftet ud lige her til sidst, fordi det lidt ja det er et lidt sjovt tidspunkt (C: Mm) at begynde at stifte nye relationer ikke, men...

(Dør åbner i baggrunden)

C: Hej

P: Øhm... (Dør lukker igen) Men det er gået op for mig det her med, jamen hvem kan jeg regne med, hvis man kan sige det sådan. (C: Ja) Hvem er det, jeg gerne vil satse på efter KG, hvem er det, jeg gerne vil prøve at holde en kontakt med, fordi vi giver hinanden noget, ikke, altså jeg har det sådan i relationer 'jeg skal kunne give dig noget, du skal kunne give mig noget', ikke, altså. (C: Mmm) Det lyder rimelig groft sagt, men...

C: Nåh nej, men sådan er det jo i praksis (P: Ja) i de fleste relationer.

P: Ja, man skal kunne tilbyde hinanden noget. Og der tror jeg bare, at de venner, jeg (lille grin) hvad skal man sige havde, ikke, de er jo stadigvæk mine venner, ikke, men det var bare for stor en kamp for mig at blive ved med at skulle hive noget ud af dem, 'hey hvad så, skal vi lave noget', 'arh, det gider jeg ikke', 'nåh okay'. Jamen så fader de også bare væk, ikke. (C: Ja) Og så finder man nogle nye, som man godt kan med, jamen 'hey, skal vi', jamen 'okay', 'fedt vi har de samme interesser, okay jamen hvem er du egentlig, nååh okay, ej hvor fedt, jeg er ham her', ikke. Øhm...

C: Er det så nogle 1.g'ere og 2.g'ere, eller?

P: Det er folk fra min klasse, (C: Ja) som jeg... Altså (lille grin) det er jo ikke, fordi vi ikke har kunnet sammen eller noget, men vi har bare ikke snakket så meget sammen, (C: Nej) og så er det lige pludselig bare eksploderet her til sidst, og så er der også en enkelt 2.g'er, som jeg også er begyndt at snakke meget med, og det det synes jeg er (lille grin)... Jeg synes, det er vigtigt at have i tankerne, hvem det er, man vil satse på, når man forlader KG, fordi... Jeg vil ikke bare kunne tage hjem og sidde i min kælder og være Palle Alene i et års tid. (C: Nej) Så tror jeg simpelthen, at man mister forstanden, ikke. Altså selvfølgelig vil der da være arbejde og kollegaer, ikke, men når man så skal arbejde på et plejehjem, og alle er femogfyrre ikke, så er det også... Der er ikke den der, altså folk på samme alder...

C: Så hvad har I aftalt at gøre for at holde jeres relationer, sådan ved lige, skulle jeg til at sige (lille grin)?

25.08

P: (Griner) Jamen det skal man jo, ikke. Altså man skal jo holde dem ved lige. (C: Ja) For ellers dør de jo bare ud. Jamen det kræver en indsats fra begge parter, at man begge to vil det. Og det er jo også noget, jeg har snakket med dem om, jamen 'hey, er det her noget, vi vil satse på?', og det er sådan lidt en mærkelig samtale at have med folk, man sådan er lige begyndt at kende, ikke.

C: Ja, (griner) det kan næsten lyde som sådan et forhold, sådan 'vi afstemmer lige, vil vi gerne gå videre med det her?' (griner)

P: Ja. Og det det er det, der så, så er det så heldigvis nogle gode venner, som sådan 'ja, jeg har godt tænkt tanken selv, men hvad gør vi lige?', ikke. Og jeg ved ikke, om der som sådan er et resultat, men det kræver bare en indsats at sige 'hey, jeg skal ikke noget den her weekend, skal vi mødes i Århus og tulre rundt og lave noget fedt' eller 'må jeg komme forbi dig og sidde og drikke en øl eller

et eller andet, have en god samtale, se noget fodbold', whatever. Øhm, fordi i det øjeblik man vælger at sige 'ej, det gør jeg i morgen, så bliver i morgen til i overmorgen, og så bliver det udskudt, og så lige pludselig så er der gået en måned, hvor man ikke har snakket sammen, og sådan 'hey, det er lang tid siden, hvad så?', og så er man bare gået flere skridt tilbage, ikke, (C: Ja) end man er gået frem... Ja, så det (lille grin) vil jeg nok sige, det er nok sådan, som man holder den i live.

C: Noget af det, jeg har været ret optaget af, især her til sidst, hvor jeg har været her, det er det, som mange, og det har du sådan set også lige gjort, omtaler som 'den kristne boble', som er her på KG.

(P: Ja) Hvad er boblen?

P: Boblen er det her... (Lille grin) Det her stykke franskbrød, der bare er overhældt med smør, og sukker og honning og sirup, hvor alting bare er 'godt og lykkeligt, og ingen har det skidt, og Jesus er vores frelser, og der er bare intet problem'. Det er sådan, 'inden for KG's grund der er der ikke noget slemt, der er der ingen problemer', altså det er sådan, det er lidt den her kristne boble, hvor man aldrig nogensinde får lov til at møde virkeligheden på en eller anden måde. Altså man får ikke lov til at se, jamen hvordan er det at omgås ikkekristne mennesker, hvordan skal jeg omgås dem, altså fordi, ej det er jo ikke, fordi vi snakker om Jesus og Gud hele tiden, og Helligånden, men de har bare en anden væremåde, som jeg også synes, vi skal gøres opmærksomme på. (C: Mm) Og de har også et andet mindset og andre holdninger og... Hvad skal man sige... Ballast på en eller anden måde. Det er bare noget helt andet end... End folk med en religiøs baggrund, fordi jeg tror ikke, der er den samme medfølelse og forståelse og... Ja, hvad skal man sige... Ja, det at være god mod hinanden på en eller anden måde, altså det er jo også meget at opdele det som religiøse og ikke-religiøse, vel, men jeg tror bare, man har forskellige mindsets alt efter hvilken klub, man kommer fra. (C: Ja) Og det tror jeg er det, boblen er, at vi lidt er beskyttet fra alt det onde, (lille grin) (C: Mmm) hvis man kan sige det sådan. Og lige pludselig så springer den boble og vupti, så kommer hele verden bare og omfavner dig og siger 'hej, der er også alle de her aspekter', ikke. (C: Ja) Og det tror jeg kan være farligt for nogle mennesker, jeg tror også det kan være godt for nogle mennesker.

C: Ja. Hvornår ved man, at man er inden for boblen? Og hvornår ved man, at man er uden for boblen?

P: Det sekund, du sætter foden på KG's grund, så ved du bare, at du er inde i boblen. (C: (Griner)) Jamen det var allerede fra dag et, altså da vi kom herud første skoledag i 1.g (C: Mmm) og kom, blev lige indlogeret og fik tingene ned på værelset, så skulle vi op i auditoriet, så skulle Karsten stå og snakke lidt. Og der kunne man allerede bare mærke fra første sekund, at der 'okay, det her det er bare en osteklokke'. Det var gode, trygge rammer, Karsten sådan (begynder langsom stemme) 'hej, velkommen, godt at se jer', så gav han lige en lille, kort andagt med med Jesus (langsom stemme ophører), og så var man ellers bare smidt i gang, ikke. Og så havde han tre ting at sige, som han, det er lidt hans catch frase, (begynder langsom stemme) 'jeg har tre ting, jeg gerne vil fortælle i dag', og så fik man at vide, 'der er så cirka seks hundrede skoledage tilbage, bare rolig, Jesus er med jer, I skal nok klare den' (langsom stemme ophører). Og så var det ellers bare videre, ikke, og så var det skoledag, og så sidder jeg jo så her nu, ikke (lille grin).

C: Ja, seks hundrede dage efter.

P: Ja.

C: Mm.

P: Så jeg tror bare fra dag et, at man kom her, så er man allerede inde i den, lige gyldig hvilken kirkebaggrund du kommer fra eller hvorhenne i landet, ikke, (C: Mm) fordi der er jo folk fra hele Danmark her, (C: Ja) Sjælland, Fyn, Nordjylland, altså alle steder, bliver bare samlet på et sted, og så er vi, så er vi bare en klokke på en eller anden måde.

C: Ja, også fordi jeg kan fornemme, at der er forskellige kirkebaggrunde.

P: Der er mange.

C: Og hvordan mærker man det?

P: Jeg synes, det er tydeligt at mærke alt efter, hvem jeg snakker med, (C: Mm) hvilken kirkebaggrund, de kommer fra, om det er IM eller LM eller ELM eller...

C: ELM, hvad er det?

P: Evangelisk Luthersk Mission.

C: Okay.

30.05

P: Det er sådan, min farfar forklarede det til mig. Han sagde, det var dem, der gik, altså du har Luthersk Mission, og så har du Evangelisk Luthersk Mission og altså ELM det er dem, der går med bøjler i jakkesættet. Altså simpelthen, ret ryg, (C: Nåååh, okay) altså alt skal være, (C: Ja ja) ja.

C: Ja, godt nok, så de er mere regelrette.

P: Ja, det det er sådan toppen af poppen, ikke. Bedre bliver det ikke. Men jeg synes det er, det er fantastisk, men samtidig svært, hvordan så mange kirkebaggrunde sådan kulminerer på en eller anden måde, fordi så har man dem, der kommer fra frikirken, hvor hvor det virkelig bare er sådan lovsang, og 'alt er fedt' og jamen alt det der, og så har man dem fra IM og LM, som sådan er lidt mere tilbageholdende, og 'vi følger skriften' og det ene med det andet, ikke, og sådan når de clasher sammen, så er der er altid bare sådan 'uuuh, hvad sker der nu?', ikke, (C: Mmm, ja) og også til sådan noget som KG-aften, fordi... Dem der var oppe og danse, jeg tror det var 80 % folk, der kom fra en frikirke eller Oase. (C: Ja) Og de andre, det var folk fra IM og LM, fordi sådan noget gør man ikke (C: Nej) i de kredse, det er sådan...

C: Men er Elias egentlig ikke fra...

P: Jeg ved ikke, jeg har ikke sådan super meget styr på, hvor folk kommer fra, men jeg tror også, Elias han har let ved at løsrive sig fra fra det traditionelle.

C: Ja, og mit indtryk er også lidt, at sådan ens tilhørsforhold bliver lidt mere flydende, når man er på KG.

P: Fuldstændig. Altså personligt vil jeg ikke sige, jeg har en kirkeretning, (C: Mm, nej) men det er også, fordi jeg aldrig sådan konsekvent er kommet i kirker, det har altid været sådan 'nu læser jeg bare i Bibelen, og så bygger jeg min egen tro', (C: Ja) for jeg synes, det er svært at undeordne sig (lille grin) sådan en hel altså 'så har man en kirke, og det er det her, vi står for, og det kan man ikke pille ved' (C: Mm). Så er det nemmere for mig at sige, 'jamen jeg vil gerne i kirke, jeg vil gerne høre en prædiken, det er okay, hvordan præsten... Fortolker det, udlægger det, så videre, så synger vi nogle sange', og det er egentlig fint for mig, men lige så snart det begynder at handle om jamen 'du skal være på den her måde, og det her må du ikke snakke om, og det her kan vi ikke snakke om' og sådan, jamen så knækker filmen for mig, (C: Ja) så vil jeg hellere (lille grin) selv studere, hvis man kan sige det sådan.

C: Ja, fordi jeg havde en oplevelse af, at... Den aften i går virkelig var et møde mellem kirkefløje. Eller det var min sådan umiddelbare analyse, at der var nærmest sådan en 'Footloose'-situation, ikke.

P: Ja, man vidste ikke helt 'hvor skal jeg stå, og skal jeg sidde ned, skal jeg stå op, skal jeg danse', altså det var sådan...

C: Fuldstændig. Og i min egen krop kunne jeg mærke, at jeg kunne ikke lade være med at smile, (P: Ja) fordi der var bare sådan en glæde, der fyldte rummet, og så mødte jeg Klosters blik, og så kunne jeg godt mærke 'hov, jeg skulle også lige huske at bare lige stå her og kigge' (P: Ja)(griner).

P: Ja, fordi han er nemlig helt derude hvor sådan noget, det er bare ikke i orden, og så er der dem, der synes, det er pissefedt, og problemet er, at når det er ledelsen, der står for (lille grin) hele fundamentet, så bliver alle dem, der synes, det er fedt, bare trådt på, (C: Ja) og længere er den ikke, altså... (Lille grin) og det er jo så tilbage igen til en af de ting, jeg synes, der er... Rigtig dårligt ved KG, (C: Mm) at det er meget firkantet, og 'det er sådan her, det skal være, og det kan der ikke rykkes ved'...

C: Nej, det kan jeg godt se.

P: Ja... Det kan også være, det er bagateller, man er her jo kun i tre år, ikke, og så er man videre, men det er også, hvis man så som mig har svært ved at, (lille grin) hvad skal man sige... Autoriteter har altid været et problem for mig, så derfor så synes jeg også, at lige så snart man ikke kan tage det til debat og blive hørt, jamen så knækker filmen for mig, og så er man ikke en god leder længere. (C: Mmm) Og jeg er godt klar over, at det ikke er Kloster, der står med det øverste ansvar vel, men jeg

tror simpelthen, der er for mange ting, der er rigtig mange ting, som ikke går videre til Karsten, fordi han kan jo ikke tage sig af alle ting, han skal jo også styre firehundrede andre ting, så det er Kloster, det går til, fordi han er kollegieleder og det, altså står for de her ting, og lige så snart den lander der, jamen så skyder han den ned, og så kommer den ikke længere. (C: Mmm, mm) Og det er som om, der er et knæk der, altså kommunikationen går ikke helt op til, (C: Nej) og så skal man gå til Karsten, og det er også sådan lidt plat, at man går direkte til lederen, fordi man skulle da tro, at man kunne som relativt voksen, ikke, og voksent menneske, snakke om tingene og føre en ordentlig dialog i stedet for at 'ja, men nej, sådan er reglerne, det gider vi ikke snakke om'.

C: Ja. Jeg kom til at tænke på, hvem har du gået til med din kritik af KG?

P: I l.g der gik jeg til til Kloster i håb om, at han faktisk, jamen det var før jeg vidste alt det her, så det var bare jamen 'hey, jeg synes det her og det her' og det blev bare... Sablet ned den ene gang efter den anden, men på sådan en rigtig træls politisk måde, ikke. (C: Mmm) Og det hele var jo formuleret helt korrekt, det og i, ja så begyndte jeg at gå til Karsten, men det er jo også altså... Jeg tror Karsten ser det lidt som en bagatel, at vi synes, det er forkert, at vi ikke må få lov til at danse, (C: Mmm) altså det er sådan, det er ikke stort nok til, at han gider at tage det op, og så tænker jeg, jamen jeg er bare stoppet med det. Altså der er mange ting, jeg er uenige med, men der er ikke noget, jeg kan gøre ved det, (C: Nej) og det er jo også en fase, man bliver nødt til at acceptere, (C: Mmm) at der er noget, jeg bare ikke kan gøre noget ved.

35.10

C: Ja. Så er du også stoppet med sådan at snakke med dine venner om det, eller?

P: Overhovedet ikke, den kører på livet løs. Der kan vi godt nok have mange samtaler om jamen 'okay, hvad kunne man gøre anderledes', og det er jo nærmest sådan en hel, altså, lave sådan et udkast til... Kompromis, vi kunne finde på på en eller anden måde.

C: Et manifest...

P: Ja, lige præcis, (C: (Griner)) som jamen 'hvis vi kan få lov til at danse 20 minutter om ugen, kan vi så, eller hvordan?' ikke. Ej, ja, det er sådan... Det kan vi få mange timer til at gå med, for der er ret mange, der er utilfredse.

C: Ja, ja, det kan jeg forestille mig. (P: Ja) Jeg tror faktisk nu, at vi... Jo, der er en ting, jeg ikke har talt med dig om endnu, som er... At de fordomme, som andre har mod KG'ere og mod kristne... Har du oplevet fordomme mod dig som kristen fra nogen?

P: (Lille grin) Da jeg kom i l.g, der havde jeg de piercinger, jeg har nu og en i øjenbrynet, (C: Mm) og så havde jeg lange dreadlocks og gik i rigtig meget baggy tøj. (C: Ja) Og da jeg kom ind, og vi havde introduktion, altså sådan lige et funktionsmøde om jamen, 'hvad skal vi i dag?' og sådan, det første spørgsmål jeg stillede, det var, 'hvor må man ryge henne?' Iskoldt, som i 'det skal jeg bare vide, fordi jeg kan godt mærke, at lige om lidt, der skal jeg bare ryge en cigaret'. (C: Ja) Og allerede der, der blev jeg jo stemplet som 'okay... Han var da godt nok en hippie' eller 'okay, det er bare (C: Mmm) problemstillende, altså, han er trouble' allerede der, og 'okay', der var faktisk også nogle, der spurgte mig om, om jeg faktisk var kristen, da jeg kom. (C: Okay) Så udelukkende ud fra mit udseende, så lignede jeg ikke en kristen, og det er jo sådan lidt sjovt, fordi... Hvordan ligner en kristen? Altså hvordan ser sådan en ud, ikke. (C: Ja) Det kunne (suk)... Er det fint tøj og briller og, eller hvordan er det? Altså skal man gå på en bestemt måde, eller skal man have de bestemte sko på, eller hvordan og hvorledes, ikke?

C: Ja, 'findes der et bibelvers, der siger noget om det?'

P: Ja, lige præcis, ikke (griner). Så nej, jeg har aldrig selv sådan oplevet, at jeg blev stemplet som, eller der var fordomme om mig som kristen, men jeg tror generelt, altså RG, der ligger lige omme på den anden side, der er sådan lidt en fight, ikke, men... De ser os som 'regelryttere og helligrøve, og vi drikker ikke, og vi har ikke sex, og vi må ikke noget som helst, og vi går i søndagsskole, og vi læser i Bibelen fire timer om dagen, efter vi har gået i skole, og... Laver alle vores afleveringer til tiden, og alt er bare godt, og sådan', altså. Og vi har billeder om, at 'jamen de drikker til højre og venstre og er ude og score i byen torsdag, fredag, lørdag, søndag og laver ikke en... Skid i skolen',

altså det er sådan... Jeg tror bare altid, der vil være nogle fordomme, lige så snart man siger 'jamen, jeg er religiøs', fordi logisk set, så nej, så giver det ingen mening, så burde man blive stemplet som sindssyg og burde på komme på hospital og blive medicineret for det, fordi...

C: For at være religiøs?

P: Jamen, at tro på, hvis man bare tænker på det objektivt og logisk, hvordan giver det så mening, at man kan bygge hele sit liv om at der sidder (lille grin) en stor mand med langt skæg oppe i himlen og styrer alting, og at han har en plan for alt? Det giver ikke, hvad, ikke? Altså, og det er måske mere sådan bygge sit liv omkring det, man ikke ved er, der er problemet et eller andet sted.

C: Og hvad er så dit svar til det?

P: Jamen jeg tror ikke, jeg har noget svar til det. Jeg siger 'nej, det giver ingen mening, men jeg kan mærke med mig selv, at det giver mening', og lige så snart jeg kan mærke med mig selv, at det giver mening, jamen så er det fint nok for mig. Så har jeg sådan set ikke brug for en eller anden femogtredivårig mands holdning til, at det er forkert, fordi 'det er okay, du synes, det er forkert. Jeg synes, det er rigtigt. Du synes sikkert også, det er okay at køre i Mercedes, det synes jeg ikke. Jeg er mere til Audi, whatever', ikke. Det (C: Ja) det er sådan... Du kan ikke rigtig diskutere på den front, om det er rigtigt eller forkert, men det bliver bare stadigvæk opfattet som absurd på en eller anden måde. Ja.

C: Mmm. Men har du mødt nogen af de der RG'ere? Altså har der, fordi noget af det jeg har, okay ja, fortæl.

P: Jamen (lille grin) det er jo altid sådan et lidt sjovt encounter, på en eller anden måde. Jeg tog kørekort i 2.g, (C: Ja) og det var med en flok fra RG... Og nej, det er ikke fordi, de drikker til højre og venstre og nej, det er ikke fordi, de sabler en ned. De spurgte, hvor jeg kom fra, og jeg sagde, 'jamen jeg kommer fra KG, kristent gymnasium', og de sagde, 'nåh okay, er du en af dem?', 'ja, jeg er en af dem', og så alligevel, så fik man jo ellers en snak ud af, 'jamen hvorfor er du kristen?', 'jamen jeg er kristen, fordi, ja hvorfor er jeg egentlig, ja jeg ved det heller ikke selv nogle gange', altså det er sådan (lille grin)... Der måtte jeg så forklare dem at, 'jamen... Jeg er kristen, fordi det er det, jeg er blevet opvokset til' på en eller anden måde. (C: Mm) Jeg tror, når man er blevet...

Opvokset i den tro og den væremåde, og at der er en gud, som nok skal klare det hele for dig og... Du bliver frelst, du får et evigt liv og paradys og alt det der, jamen så, jeg tror ikke, man kan smide det væk. Jeg tror ikke, man bare kan sige, 'det vil jeg ikke være længere', fordi det er så fundamentalt en del af dig, at det ville være umuligt. Så man kan måske godt snakke om, at kristendom er, hvad hedder det, indoktrinering eller hvad det nu hedder, ej, jeg ved ikke, om det er det ord, man skal bruge. Men altså det er sådan, hvis du først er blevet opvokset med det, så kan du ikke, altså så tror jeg, det er umuligt at smide det væk, hvor (C: Mm) hvis man lever de første 20 år af sit liv og så bliver kristen, så er det måske nemmere at smide det væk. Og så spurgte jeg så, jamen (lille grin) jeg spurgte om de så drak meget, fordi jeg tænkte, 'nåh okay, nu har jeg muligheden, ikke, vi skal bare tage kørekort sammen, så ser jeg dig aldrig igen', (C: Mm) og det var sådan 'arh, de har fredagsfest engang imellem', men så var det også det, ikke. Altså alle de der fordomme, der bare er, de bliver bare nedbrudt med det samme, fordi altså de ligner bare sådan helt almindelige, decent mennesker, altså (C: Ja) de har jo fin påklædning og det hele. Så jo, det er et lidt sjovt sammenstød, og det var jo altså, det var jo ikke fordi jeg tænkte sådan 'de er bare nogle scumbags, ((C: griner)) og de kan ikke finde ud af noget som helst og har en IQ på 13', ikke. Men det er alligevel sjovt at møde sådan, dem man har gået og joket med i halvandet års tid, ikke, hvordan de så egentlig er.

41.30

C: Ja, fordi det var jo så 'den virkelige virkelighed'...

P: Ja, på en eller anden måde.

C: ...som jeg nogle gange hører folk tale om, altså uden for boblen.

P: Ja.

C: Ja. Det er lidt sjovt, fordi jeg møder nogen, der siger 'okay uden for boblen, det bliver fint, ved du hvad, folk de ligner sikkert mig ret meget, og de drikker sig jo nok ikke fulde fire gange om ugen, det

er der ikke så manges kroppe, der kan holde til, men måske gør de det en gang om ugen eller en gang hver anden uge, eller hvad ved jeg', mmm. Og så er der nogen, der siger, at de faktisk er rigtig nervøse for, hvad der kommer til at ske, og at de måske kommer til at møde nogle mennesker, hvor de glemmer deres egne grænser, og de glemmer, hvem de selv er, og hvor deres fundament er. Hvad tænker du om det?

P: Jeg tror, der er mange, der er svækkede sådan i forhold til identitetsdannelse på KG. Det er som om, at den proces lidt går i stå, øhm...

C: Hvordan går den i stå?

P: Jamen fordi der netop er så mange mennesker rundt om en hele tiden, og fordi der netop aldrig er ro på den måde, altså. (C: Mmm) Der sker hele tiden noget, altså hvis man går i l.g, så er der skole til klokken fire, og så har du halvanden time, og så er der aftensmad, og så er der tre timer, så er der kaffe, ikke, altså der er hele tiden noget, der sker, (C: Ja) og man får aldrig tid til at stoppe op og tænke 'okay, hvad har jeg lavet i dag? Okay, men blev jeg ked af noget? Nej men okay, jamen hvorfor blev jeg ked af det? Hvad gjorde mig glad?' Altså der er ikke sådan tid til at at dykke ind i sig selv på en eller anden måde, (C: Mm) fordi der netop er folk omkring en hele tiden, så jeg tror, den der identitetsdannelse på en eller anden måde stopper, men også igennem altså, det med at lære at kende sig selv, ikke. 'Hvornår er nok nok for mig? Hvornår når jeg en grænse? Hvornår skal jeg sige stop? Hvad synes jeg er okay, og hvad synes jeg er forkert?' Før man kommer ud i situationerne, hvor man skal tage stilling til det...

C: Fordi når du siger det der, så kommer jeg til at tænke på, at en indvending måske kunne være, altså mod formen, hvor der sker så meget, at en indvending måske kunne være, at man ikke havde tid til at føle det, der nu er en reaktion på det, man har oplevet i løbet af dagen... (P: Ja) Fordi man hele tiden skal være social igen, og hvornår er det så, de der følelser og de der refleksioner skal nå at optræde, hvor man lige sidder med sig selv og har et øjeblik?

P: Lige præcis... Ja. Jeg tror, (lille grin) at det er svært at plotte dem ind. Det har det i hvert fald været for mig. Den er gået lidt i stå. Nu har jeg så meget bevidst taget den op igen, nu skal jeg heller ikke så meget andet en eksaminer vel, så 'det er jo ikke særlig vigtigt' vel (griner)... Men det er da, det er svært, fordi ja.

C: Har det nogle gange fået dig til at måske sådan distancere dig lidt fra, altså lade være med at deltage så meget, eller sådan?

P: Jeg havde en periode på et halvt års tid, hvor jeg (lille grin), det eneste jeg så, det var folk i skole og til måltider, fordi ellers så var jeg bare på værelset. (C: Ja) Dels fordi jeg havde brug for bare at lukke mig inde, jeg skulle ikke være sammen med nogen, jeg jeg kunne ikke helt overskue mennesker, men også fordi der var tid til, at jeg kunne finde ud af, jamen 'hvem er jeg?' på en eller anden måde. Det er svært at nå frem til 'hvem er jeg?' ikke på på blot et halvt år eller hvor lang tid, det nu var, ikke, men jeg tror, det var godt. (C: Ja) Det betød jo så også, at alle mine sociale relationer de blev svækket vanvittigt, (C: Ja) og jeg følte mig Palle Alene, da jeg så ligesom begyndte at være social igen. (C: Ja) Så det er sådan lidt, man må veje op med sig selv, jamen 'hvad er vigtigst for mig lige nu? Er det at skabe sociale relationer og have det fedt sammen med dem og virkelig bygge et fundament, eller er det at glemme mig selv?' på en eller anden måde.

45.03

C: Når du siger det sådan, så tænker jeg på, om det i virkeligheden kan stilles sådan op, at enten så bygger du på din selvstændighed, (P: Ja) eller også så bygger du på din deltagelse i fællesskabet? (P: Aaij) Det er lidt sort-hvidt, ikke, men...

P: Jo, meget sort-hvidt. Altså jeg jeg tror, (lille grin) i starten af gymnasiet, så er det jo vanvittig vigtigt, at man fokuserer på det sociale, at man fokuserer på at lære folk at kende, fordi det er bare hundredehalvtreds nye mennesker, du aldrig nogensinde har set før, som du så skal til at lære at kende, og 2. og 3.g'erne kender hinanden i forvejen, (C: Ja) så der får du også et problem med at komme ind. Og hvis du så (lille grin) stadigvæk, som som syttenårig der kender du måske ikke dig selv skidegodt, vel og du tænker 'hey, jamen i gymnasiet der kan jeg måske lige få tid til det', det er

måske også lidt optimistisk med afleveringer og skole og alt muligt, ikke, men jeg tror, det er en (lille grin) vigtig ting at kunne føle, i hvert fald i løbet af sådan en dag, når der sker så meget. Hvad (utydeligt) var det nu jeg...

C: Det var det sort-hvide billede, (P: Ja) som vi talte om.

P: Ja, det nej, det er ikke så sort-hvidt, det er det ikke. Men jeg tror, at man, okay og jeg kan jo kun tale ud fra, hvad jeg selv har oplevet. Jeg kom meget hurtigt til at glemme mig selv, og jeg kom meget hurtigt til at bare sige, 'jamen følelser, ned i en kiste, grav dem ned i jorden og så så kigger vi ikke rigtig på den, fordi jeg skal huske at være sammen med mine venner, og jeg skal huske lige at, og så skal jeg også bede til Gud engang imellem, og så skal jeg også lige læse i Bibelen, og så hov for søren, der var også lige en matematikaflevering, forresten så er der også lige de her gutter, som har inviteret mig ud og lave et eller andet fedt, og vi skal ud og cykle' eller whatever, ikke. Altså... Der sker bare ualmindeligt mange ting, også selvom man kan føle, at der ikke rigtig sker noget, (C: Ja) og det er sådan lidt ambivalent, at man kan føle, 'nåh, men nu har jeg bare gået i skole, og så skal jeg ikke rigtig noget, jamen hov du skulle faktisk også lige gøre rent, og du skal faktisk også lige i køkkenvagt', hov det skal jeg vist forresten i aften (begge griner). Øhm, det er overraskende, hvor mange ting, der sker, uden at man lægger mærke til det, så nej, det er ikke så sort-hvidt, man kan godt begge dele. (C: Mmm) Jeg kunne ikke begge dele, (C: Nej) og der er jo helt sikkert nogen, der er bedre til at disponere deres tid, end jeg er.

C: Okay, mens vi talte her, så kom jeg til at tænke på en ting, jeg har været lidt nysgerrig for sådan.

(P: Ja) Nede i husene er der nogle regler omkring en dør, der skal være lukket. (P: Ja) Er det en regel, folk holder, eller hvad, hvordan er det, er folk, i dit hus er jeres døre åbne hele tiden, eller?

P: Altså sådan, altså tænker du i forhold til, når der er sådan besøg af andet køn eller hvad?

C: Ja.

P: Ja.

C: Fordi først så troede jeg, det var, hvis der var sådan en dreng og en pige?

P: Jamen det er det også. Hvis der er en dreng og en pige.

C: Men så hørte jeg, at hvis det er to drenge og to piger, for eksempel?

P: Så må du i princippet have den lukket, hvis det er, at du hænger et lille skilt, hvor der står 'bedemøde' uden foran, fordi så ved man, så sidder de og er rigtig kristne og beder og alt muligt.

C: Hvad hvis man ikke beder? Hvad hvis man bare sidder og chiller?

P: Ja, hvad så? Jeg har ikke oplevet, at der er nogen, der gør det. I vores hus, der er to-tre fyre, der har kæreste på, og de har altid døren åben, fordi det er bare altså, det er der ikke (utydeligt). Jeg havde besøg i l.g (lille grin) af en pige, og der var hun var vanvittigt ked af det, og det var snestorm udenfor, og vi var sådan altså, vi havde bare lige brug for at snakke, ikke. (C: Ja) Og der var jeg sådan, der var jeg kold, og så sagde jeg, 'okay, jamen vi lukker lige døren', og så låste jeg den, og så sad vi og snakkede, og så... Kommer Kloster ned og banker på, og han skulle have nogle samtaler med os, og det var jeg så ikke helt klar over, og så ser han så, at hun er der, og vi blev begge to smidt hjem i en uge for det.

C: (Overrasket stemmeføring begynder) I bliver smidt hjem i en uge? (Overrasket stemmeføring ophører)

P: Vi bliver smidt hjem. Vi må ikke være på kollegiet, og vi må ikke bo på det værelse, vi har fået tildelt, så altså vi må gerne komme i skole, det er slet ikke det, men det er lidt langt at pendle som (lille grin) syttenårig fra Holstebro til Ringkøbing, (C: Ja) øhm... Så der blev jeg bare smidt hjem, og så var det jo sådan ja. Beskeden, jeg fik så senere at vide, hvad han havde sagt, det var at, 'jamen Philip han har ikke kunnet samarbejde med vores regelsæt, og derfor er jeg blevet nødsaget til at sende ham på en lille tænker hjem i en uges tid, så han er tilbage fredag aften'. Og han gør det på den her kolde, kyniske måde, som om han er bedrevidende, og det er, ej okay nu bliver det også... (Lille grin) han er en person, der pisser mig af på rigtig mange punkter.

C: Har der været nogle andre tilfælde med, altså det er jo en strafmetode det der...

P: Jamen det er det jo udelukkende, og det er jo ikke fordi, den hjælper en skid, fordi hvis der var en lignende situation, så havde jeg da gjort det igen... Og så er vi tilbage igen med de ting der simpelthen er for absurde, at man har den tankegang, at lige så snart en dreng og en pige er bag

(lille grin) en lukket dør, og der er fire vægge, jamen så kommer der børn ud af det. (C: Mm) Jeg synes, det er absurd. Jeg er godt klar over, at man tænker, 'jamen så kan man blive fristet til at lave noget, man ikke skal', men ved du hvad, jamen nej, 'det er dig, der har et forskruet syn på det', fordi vi er unge. Det kan godt være, vi er unge, og vi tager nogle dumme valg engang imellem, men (lille grin), vi er huleme nok voksne til også at kunne finde ud af, 'jamen skal vi gøre det her, eller skal vi ikke gøre det her?' Og jeg er godt klar over, at her på KG, der tager man udgangspunkt fra den svageste fællesnævner, altså den svageste i samfundet, hvis man kan sige det sådan.

50.26

C: Er det sådan en retorik, der er?

P: Jeg har ikke fået det bekræftet, (C: Nej) men jeg er meget overbevist om det. Det er også derfor, man ikke må drikke alkohol, fordi 'jamen der er nogen, der ikke kan håndtere det', og det er ligesom de svageste, så der (C: Mmm) tager man højde for dem og laver et regelsæt for alle. Og ja. Det er skolens politik. Man kan være lige så uenig i den, man vil, men man får ikke så meget ud af det.

C: Mm. Men har der været andre tilfælde, hvor du er blevet straffet på lignende måder?

P: Nej, for jeg sørger altid for lige at holde mig på kanten, ikke. (C: Ja) (lille grin) det er sådan, 'hvor meget kan jeg presse den?', (C: Mm) og det synes jeg er træls, at man skal derud og finde ud af, 'jamen hvor meget kan jeg presse den, før de bliver ordentligt sure, og hvor der ligesom kommer en reaktion på det, jeg har gjort?' (C: Ja) Men nej, der har ikke været lignende tilfælde, det har altid været, så har jeg kunnet bortforklare det, jeg kan ikke engang komme i tanke om noget.

C: Så nu må du nærmest have en ret fintfølelse fornemmelse for, hvad ligger inden for reglerne, og hvornår er det, man overskrider. (P: Ja) Jeg er lidt interesseret i at høre, er der et eller andet, kan du give et eksempel på sådan to handlinger, der måske er sådan næsten ens, men som ligger på hver sin side eller sådan et eller andet?

P: Jamen vi kan tage eksemplet med den lukkede dør igen. Regelsættet er, at den skal være helt åben. At der så, ja, så har jeg jo bare sagt, 'jamen okay, den er åben, det kan godt være, den ikke er helt åben, men den er åben', så der har jeg lagt sådan, den har været sådan et stykke åben [viser en afstand på ca. fem cm med fingrene], der er lige lagt, den har nok været sådan et stykke åben (utydeligt).

C: Ja, så sådan 5-10 cm eller sådan noget?

P: Ja ja, lige præcis, ikke. Den har ikke været lukket, derfor er det ikke imod regelsættet. (C: Ja) Og den har jeg altid bare kunnet bortforklare, 'ej men det er jeg ked af, den den faldt i' eller et eller andet, 'jeg havde ikke lige noget til at holde den åben med' ikke, og så altså, der er mange ting, der er nemme at bortforklare, og det (lille grin) er jo fedt, ikke, men det er også sådan lidt træls, at man skal derud bare for at få lidt privatliv eller.

C: Ja, fordi der er jo et formål med, at du bortforklarer det?

P: Ja, der er, altså...

C: Og hvad, altså?

P: Jeg vil, man vil jo ikke bryde reglerne, hvis det ikke var for en grund, altså.

C: Fordi jeg tænker, når du fortæller om hende din veninde, der var ked af det, så var det jo formentlig for at være en god ven, der kunne lytte til hende, når hun var i en situation, der var så voldsom, at hun faktisk kom til at græde af det.

P: Ja... Ja.

C: Ja.

P: Jeg bliver simpelthen nødt til lige at se, hvad klokken er, fordi (C: Ja) jeg skal...

C: Ved du hvad, vi har faktisk også været i gang i tooghalvtreds minutter. (P: Ja) Er der et eller andet, hvor du tænker, 'det skal hun lige høre, eller det vil hun sikkert synes er sjovt', eller? Et eller andet?

P: Mængden af folk, der drikker alkohol på KG i hverdage og i weekender er ret høje (C: Ja) i forhold til, hvad man skulle tro. Jeg tror, det er sådan et fint lille touch at have med (C: Ja) på en eller

anden måde, for det er der mange, der gør. Og der altså, det er jo ikke, fordi vi drikker os bankelamme eller noget, men... Så er man et par gutter, der siger 'jamen ved du hvad, så går vi ned på havnen og drikker en øl' eller et eller andet.

C: Ja. Går I så 3.g'erne ned sammen, eller?

P: Jamen hovedsageligt er det 2.g'ere og 3.g'ere, men altså 1.g'erne de er jo ikke helt inde i det endnu, vel. (C: Mmm) De har ikke nået at finde ud af, at det er nederen endnu, (lille grin) men så tager man en tur derned, cykler derned, kører lige i Spar eller Netto eller whatever, og så køber man en sixpack, og så sætter man sig derned for at hygge lidt (C: Mmm) en sommeraften eller et eller andet, og det kunne man måske, (lille grin) det er jo ikke fordi, det som sådan er et alkoholproblem, vel, men jeg tror, at lige så snart man fjerner muligheden for, at vi godt må, (C: Mmm) så bliver det et problem, og så gør vi det bare for at trodse på en eller anden måde.

C: Ja, og så bliver det også et tabu...

P: Ja.

C: Fordi det er der ikke nogen, der har fortalt mig, det der.

P: Nej, lige præcis.

C: Og det virker ikke til, at folk generelt skjuler ting for mig, fordi jeg står ikke i noget ansvar, (P: Nej, præcis) eller jeg har ikke noget ansvar over for ledelsen her. (P: Nej) Men det er alligevel noget, som som man går lidt stille med dørene med, det der?

P: Ja, også bare fordi... (Lille grin) Og det er utroligt, men der er bare nogle elever, som flyver lige op til Kloster og siger, 'jamen jeg har hørt det her om den her person, der engang gjorde det her' eller et eller andet. (C: Mmm) Altså der er virkelig, og det er et nederen udtryk ikke, men der er altså virkelig bare dem, der stikker en, (C: Mmm) og KG er altså også virkelig bare et sted, hvor sladder det er bare toppen af poppen. (C: Okay) Hvis man kan finde ud af noget om andre, som er lidt pinligt eller 'ej shit, har du hørt, at ham der han har kysset med hende der' eller whatever, ikke, så går det helt amok.

[Det banker på døren, Mette åbner den selv]

P: Ja. Hej.

M: Har I nogen idé om, hvornår I er færdige?

P: Fem minutter.

C: Fem minutter.

M: Nåh, men det er fint.

C: (Griner)

P: Så sladder det er også sådan, altså det er virkelig sådan...

C: Er det sådan en kredit, man kan sådan, man vinder lige lidt?

P: Man får lidt game på en eller anden måde, man vinder sådan lidt street credit på en eller anden måde, og det synes jeg er, hold kæft hvor er det nederen et eller andet sted, at det er det, der er kommet til, at man skal man skal have noget street credit for at fortælle noget, der er sket om hinanden, selvom det altså, det er på deres bekostning, ikke.

C: Hvordan har, altså hvordan står det i forhold til, sådan, altså trosrammen her?

P: (Lille grin) 'hvordan står det i forhold til det', det ved jeg ikke.

C: Ej okay, det er en kringlet måde at spørge på, er det ikke lidt dobbeltmoralsk?

P: Det er pisse dobbeltmoralsk, og der er så mange, der er skide dobbeltmoralske herude. Men ja, og jeg ved ikke, hvorfor folk er det, altså jeg tror, det er et eller andet om, at man vil gerne have noget dir på folk. (C: Mm) Man vil gerne have kortene tæt på kroppen, og så kan man lige smide et es eller en joker engang imellem for at sige altså lidt pisse territoriet af for at vise dominans på en eller anden måde. (Hoster) Og så måske også, altså det er jo også bare at, måske det er... Det gør nogle folk høje, (C: Ja) og det er da lidt skræmmende.

C: Mm. Det er jeg glad for, at du ville fortælle mig, det her. Den er god at have med.

P: Det er den. Jeg tror da heller ikke det, altså det ved jeg ikke, jeg smutter lige om lidt, så det er ikke mit problem, (griner) hvis der er (C: Nej) (utydeligt)

C: Det gik faktisk også først lige op for mig, før jeg skulle mødes med dig, at det er jo sådan set noget af det fede ved at tale med jer 3.g'ere, at I skal ikke være så bange for, at det når nogen (P: Nej), fordi I går her ikke længere.

P: Nej, lige præcis.

C: Fedt, jamen så vil jeg slukke for den her.

P: Det er bare i orden.

Bilag 3.2 Interview med Karsten, rektor

Interviewet varede 42.54 minutter.

00.00

C: Ja, jeg vil egentlig, jeg åbner min computer, fordi jeg har forberedt lidt spørgsmål og sådan ting, jeg gerne ville tale med dig om. Og den form, jeg godt kan lide at bruge, det er det, man kan kalde et semistruktureret interview, så jeg har nogle temaer, som jeg har tænkt, at jeg gerne ville lære lidt om fra dig, og så går vi sådan igennem dem, så der er ikke en eller anden facitliste af spørgsmål.

K: Nej nej, det er fint.

C: Det er altid lettere for mig at sådan forstå, hvor folk taler ud fra, hvis jeg ved lidt om deres baggrund, så det kunne jeg også godt tænke mig at høre om fra dig, og hvordan du er kommet hertil. Og så senere synes jeg, det kunne være spændende at høre lidt om, hvad KG er for et sted, og hvad din opgave er her, og hvordan sådan lærer-elevgruppen har udviklet sig. Så det er sådan strukturen (K: Mm) for noget af det, (K: Ja ja) jeg godt kunne tænke mig. Så hvad er din baggrund?

K: Tænker du på sådan holdningsmæssigt eller også mit forløb her frem sådan meget...?

C: Ja, også, hvor er du vokset op henne og hvilket tilhørsforhold har du haft, sådan kirkeligt og...?

K: Ja. Jamen jeg er midtjyde af opvækst, (C: Ja) og er så universitetsuddannet i Odense (C: Ja) efterfølgende og...

C: I teologi?

K: Nej, jeg er uddannet i dansk og religion, (C: Okay, ja) cand.mag. og blev så, efter jeg var færdig på universitetet, ansat i LMU, (C: Ja) og det markerer jo sådan ligesom, eller giver også et signal om, hvor jeg hører hjemme, (C: Ja), ikkeogså eller ikke fordi, jeg har ikke haft min opvækst i LM, jeg er nok i virkeligheden meget KFS-præget (C: Okay) i min, hvad skal man sige, opvækst som kristen.

C: Er det anderledes eller, jeg har lidt svært ved at placere KFS i forhold til...?

K: Jamen det vil jeg sige. Hvor KFS jo er en studenterorganisation, (C: Ja) og hvor man er lidt på tværs af de almindelige kirkelige organisationer, så er LM jo (C: Mmm) en meget specifik organisation med sit eget kendetegn, (C: Ja ja), ikkeogså, hvor der kan man sige, der er det lidt, anderledes bredere i KFS.

C: Ja, men din familie hørte...?

K: Min familie hører faktisk til IM.

C: Okay, ja. Så du har været lidt, sådan...?

K: Ja, lidt allround. (C: Ja) Og der var jeg så ansat i otte år, i LMU, og blev så opfordret til at blive ansat herovre (C: Ja) i den stilling, som Kloster har nu (C: Okay) for treogtyve år siden.

C: For treogtyve år siden?

K: Ja, (C: Okay) (hoster) og det er også noget af det, og det-

C: Så det er sådan fireoghalvfems eller sådan noget.

K: Ja, det er fireoghalvfems. Og det vil sige at, eller jeg trådte ind ad døren på KG første gang, efter jeg var blevet ansat. Jeg havde ikke været her før, kendte ikke stedet, (C: Okay) vidste ingenting om det. (C: Nej)

C: Du vidste heller ikke, at det fandtes?

K: Jo, det vidste jeg godt.

C: Okay, ja.

K: Det vidste jeg godt. Men hvad man ville, jo det havde jeg ligesom også en idé om, ikkeogså, men det var ikke sådan, at jeg kendte det, og nu skulle jeg bare tilbage til... Det var fremmed land.

C: Ja. Men de kendte dig? Eller hvordan?

K: Ja, de henvendte sig, og... Stod og manglede en medarbejder, ikkeogså og syntes, der var et match, og (C: Ja) der endte det så med, at det var vi flere, der syntes.

C: (griner) Det var jo fornemt.

K: Ja.

C: Så du arbejdede i Klosters stilling?

K: Ja, i ti år, ti og et halvt år.

C: Og minder det meget om, sådan som den er i dag, eller hvad indebar den?

K: Ja, det vil jeg sige, det gør den rigtig meget. Altså man kan sige, hovedblokkene er nøjagtig de samme, ikkeogså, altså ansvaret for kosteleverne og kristendomsundervisningen og noget forkyndende virksomhed sådan, og det er sådan set også det, jeg har brugt mine kræfter på. (C: Ja) Jeg har så, fordi jeg er religion- og dansklærer, så havde jeg faktisk mere undervisning, end han har. (C: Okay, ja) Så jeg havde enten et religionshold eller noget dansk ved siden af.

C: Og hvordan var overgangen så til, at du nu er rektor her?

K: Hvad overgangen var?

C: Ja, eller hvordan kom du til at blive det?

K: Jamen det, man kan sige, at vores tidligere rektor, som så havde været der, siden skolens start, valgte at sige, at nu stopper han, og så ja, så søgte jeg den. Og fik den, (C: Ja) og har så været her i snart tretten år (C: Hvordan f-) som rektor.

C: Ja, (K: Ja) okay, tretten år. Ja. Når I normalt rekrutterer lærere, (K: Ja) og sådan nyt personale, hvordan fungerer det?

05.05

K: Det er en kombination af, at vi selvfølgelig annoncerer, (C: Ja) men vi gør faktisk også meget for selv at ringe til folk eller kontakte folk, sådan prøver på at finde ud af, er der nogen i det kirkelige landskab, som har en DNA, der svarer til os, (C: Ja) som vi ved om, eller som vi hører om. Og så henvender vi os faktisk direkte til dem, siger 'det her stillingsopslag, vil du ikke overveje, om du skal søge på det?' (C: Ja) Ja.

C: Og hvad er det for et DNA?

K: KG's DNA?

C: Ja.

K: Det er nok, at vi gerne vil drive en skole, som afspejler en klassisk luthersk kristendom. (C: Ja) Så vi vil gerne have mennesker, som personligt synes, de kan identificere sig med det, og som har den, også de pædagogiske kvaliteter, som skal til, ikkeogså, for at være gymnasielærer. (C: Ja) Men fordi vi synes, at værdisættet egentlig er vores (hoster) eksistensberettigelse, (C: Mm) altså 'hvad er det, der skal gøre, at eleven går ind her og ikke bare hundred meter længere henne på et almindeligt gymnasium?' Det skal vi jo vide, og vi skal være tydelige, og vi skal kæmpe for, at det bliver ved med at være tydeligt på en god måde. Der kan man sige, der er det så en af måderne, fordi jamen det kan være meget godt, at der sidder en rektor, som har alle de rigtige meninger, ikkeogså, men det som virkelig betyder noget, det er jo det, der sker ude i klasseværelserne, (C: Mm) og i øvrigt i samværet med eleverne, ikkeogså. Jeg siger det jævnligt til vores lærere, 'jamen I er forbillede, det kan godt være, at vi ikke synes om at tænke på den måde, men det er vi'.

C: Mm. Er der så noget særligt, som altså som man skal tænke på i den forbindelse? Hvordan skal man være forbillede eller sådan?

K: Jamen det vil jeg sige, det er jo et spørgsmål om at, hvad skal man sige, at prøve i alt at både italesætte, men ikke mindst også vise, at man i kristen færd, og vurdering... Det skal gerne være sådan, at eleverne har nogle spejle, hvor de siger, 'hvad er det, der gør, at hun er sådan?' (C: Mmm) Det vil jeg godt nok gerne være. Hvor har hun det fra? Ikke bare pædagogisk, og at hun er en god lærer, men hvad er det, der gør, at hun faktisk virker som om, jeg har betydning for hende, og (C: Ja) eller tænk, hvis jeg havde det sådan som kristen, som jeg tror, han har det' (C: Ja), ikkeogså, altså.

C: Så det skal være nogle helt tydelige sådan karakteristika eller...?

K: Altså det det tror jeg faktisk, der er i det øjeblik, der er en kristen, ikkeogså, så tror jeg faktisk, at der er nogle ting, hvor det er, det får gennemslag. Det er ikke, at vi går her og er fromme på en ubehagelig måde, havde jeg nær sagt, (begge griner) men jeg tror faktisk, eller jeg håber da, at det kan mærkes, at man har den, at hvis jeg er kristen, at det så faktisk, hvad jeg vil sige, vises i min omgang med både ansatte og elever. (C: Ja) Det kan være banale ting, som at man er ærlig, at jeg

ikke lyver, (C: Ja) at jeg ikke siger et til en og noget andet til en anden. Altså sådan helt elementære ting, at vi kan faktisk stole på hinanden. Kan man ikke det på en ikkekristen arbejdsplads? Det håber jeg da meget, man kan, (C: Ja) men her har jeg en stor forventning til, at man kan det. (C: Ja) Og så kan man sige, så har vi jo selvfølgelig også et ønske om, at de skal lære, hvad kristendom er. (C: Mmm) Der er et kundskabsэлемент i det, og det er så kristendomstimerne, ikkeogså, der et stykke hen ad vejen bærer det. (C: Ja) Men så er der jo et andet элемент også, som er en personlig tilegnelse. Den mener jeg, man har mulighed for at komme (utydeligt) ind til skoleandagten, altså når man er inde i det der forkyndelsesrum, det er anderledes end et kundskabsrum, ikkeogså, (C: Ja) fordi der er en, der kan man sige, der udsætter vi for en personlig, en... Du bliver inviteret ind i et rum, hvor der kan blive sagt nogle ting til dig, eller hvor du kan finde hvile med dit liv eller (C: Mmm) blive frustreret (griner) over det, du hører, fordi du synes, 'det passer jeg ikke ind i', men altså at man bliver involveret personligt på en anden måde, end at 'nu ved jeg, nu ved jeg Luthers syn og det katolske syn på nadveren' for eksempel, ikkeogså. Det er to meget forskellige ting, (C: Ja) to meget forskellige rum at være i.

C: Ja, ja så det personlige rum i andagten, og så det ja-

K: Ja, det kundskabsmæssige rum, ikkeogså, som er i en undervisningssituation, (C: Mmm) og som jeg mener, det er også, det må også være det grundlæggende, tror jeg, at også i en kristendomsundervisning skal der være kundskab. Der er selvfølgelig også bøn, og bøn er jo noget... Intimt (C: Ja), ikkeogså...

10.11

C: Ja, det glæder jeg mig til at tale med Kloster om. Jeg kan fornemme, det er ham, der primært varetager kristendomsundervisningen her...

K: Han har al kristendomsundervisningen.

C: Okay, ja.

K: Ja, så.

C: ... hvordan det bliver forbundet.

K: Ja.

C: Jeg kom til at tænke på, jeg har talt med en del elever, som fortæller, at at deres forhold til lærerne er særligt, fordi det er et meget personligt forhold, (K: Ja) og der er flere af dem, der siger, 'ellers så havde jeg aldrig lært så meget, hvis jeg ikke havde haft det her personlige forhold'. (K: Nej) Er det noget, I forbereder lærerne på? Eller hvordan tror du, det opstår?

K: Jeg tror faktisk, at meget af det ligger i rammerne. (C: Ja) Det ligger i, at vi ikke er større, end vi er. (C: Mm) Så vi har i en forstand brug for hinanden, og vi er meget synlige over for hinanden. Og så ligger det også i, at det er en kostskole. (C: Ja) Det ligger i, at vi har hundredehalvtreds elever, så man kan sige, deres normering på voksenkontakt, den er ret (griner)-

C: Den er ret høj?

K: Næh, eller de har brug for den. Jeg synes, deres mulighed for at få det, den er ret lav, ikkeogså, så derfor kan man sige, de har nok også et ønske om og brug for, et behov for nogle gange, at der er en voksen stemme i deres liv, (C: Okay, ja) og der kan man sige, det kan være læreren, der bliver det (C: Ja) og også et forbillede. (C: Ja) Specielt dem, der er vagtlærere, ikkeogså, (C: Mm) jamen de bliver jo altså, nu har du jo været dernede, du ved jo, at man har en stor mulighed for at blive inviteret ind i en elevs liv...

C: Ja.

K: ...hvis man selv vil det, ikkeogså. Og den der lærer-elevrelation, den er specielt stærkt mellem eleverne og vagtlærerne, men jeg vil også sige, den lærer, i øvrigt som ønsker det, kan putte al den energi, han overhoved orker, eller hun overhovedet orker, ind i det, ikke, for de efterspørger den. (C: Ja) Og så der, og det er selvfølgelig et spændingsfelt, fordi der er også nogen, som siger, 'jamen jeg er jo faglærer, mere end jeg er socialpædagog for eleverne', ikkeogså. (C: Ja) Ja, ja der vil være nogle spændinger, og der vil også være nogle lærere, som trækker sig lidt længere tilbage og siger, 'jamen jeg er faktisk ikke interessert i at indgå i den tætte relation til eleverne'.

C: Nej, fordi noget jeg har overvejet, det er, om det måske bliver svært at hævde sin autoritet, hvis man nærmest bliver venner med eleverne? Eller hvordan, er det noget, de kommer til dig med?

K: Ja, det tror jeg faktisk ikke, vi har oplevet som et problem.

C: Nej.

K: Jeg tror, hvis vi lige, fordi dit spørgsmål gik også lidt på læringsdelen, ikkeogså, 'jeg havde ikke lært så meget, hvis jeg ikke havde haft den tætte relation', det tror jeg faktisk er rigtigt. (C: Mm) Og som jeg er orienteret, så er der også en del nyere, ja noget nyere forskning, som er med på, at en stærk lærer-elevrelation fremmer tryghed, (C: Ja) og tryghed fremmer læring (C: Mm) og modtagelighed, ikkeogså. Så jeg jeg er sådan set enig i den betragtning, ikkeogså, at det tror jeg faktisk er et godt læringsmiljø at være i, (C: Ja) og så kan man godt, og den der spænding, jeg nævnte mellem det sociale og det faglige, ikkeogså, det tror jeg faktisk godt kan være udfordrende ind imellem, (C: Ja), ikkeogså hvor man kan sige, bliver relationen uprofessionel? (C: Ja, fordi...) 'Er jeg i stand til at give den elev, jeg har en tæt relation til, det total, som vedkommende egentlig skal have?'

C: Ja, fordi det må være vanskeligt, hvis man måske har bevæget sig lidt i de samme kredse også uden for KG, og man kender deres forældre, og så er man desværre bare rigtig, har rigtig svært ved et fag, som man tilfældigvis underviser i. (K: Ja, ja) Det må være svært at overgive, og jeg ved ikke, om det er sådan, altså det kan godt være, det slet ikke er noget problem, men...

K: Nej altså... Jeg forventer, vil jeg sige, jeg forventer, at lærerne er så professionelle, at de kan tackle det, (C: Ja) og at de også forstår at sætte en kant, men i elevrelationen, der hvor det er nødvendigt, men at der kan være udfordringer, det er klart. Det er der ingen tvivl om.

C: Ja, og det er der jo sådan set i alle lærer-elevrelationer. (K: Ja) Det havde der måske også været, hvis de havde været meget distancerede (K: Ja) eller sådan fjerne (K: Ja, ja) fra hinanden. Så kunne det være, de nærmest ikke kunne kommunikere den besked (lille grin) til eleven, eller (K: Ja, ja ja) hvad ved jeg.

K: Ja, altså der tror jeg, at der er en god platform her, (C: Ja, ja ja) det tror jeg, der er.

C: Hvor finder I jeres elever? Har I noget rekruttering på en særlig måde, eller... Kommer de bare til jer?

K: Der er et område, som vi helt bevidst satser meget hårdt på, og det er simpelthen at opsøge de kristne efterskoler. (C: Ja) Vi har i løbet af et år besøgt mellem femten og tyve kristne efterskoler, hvert år. (C: Okay) Og nogle af dem er, hvad skal man sige, årligt altså man kan sige, vores hovedleverandører, havde jeg nær sagt, ikkeogså, dem dyrker vi på den måde, og så er der nogle, som er lidt mere sjældne, ikkeogså, de får måske besøg hvert andet år eller, og nogle vil ikke have os så tit, det er også, men man kan sige, det er nok et meget tydeligt sted for os, (C: Ja) at der skal der satses. Så har vi haft nogle brobygningskurser, nogle introduktionskurser, hvor vi også sender tilbud ud til efterskolerne, og siger 'jamen nu, I kommer på vores regning, og så kan I være her et par dage'.

15.53

C: Ja, så de kan fornemme at være her.

K: Ja, simpelthen komme indenfor og se, er det her mon noget. (C: Ja) Vi har haft et par science-dage, det har vi ikke i år, men det har vi haft tidligere, ikkeogså, hvor der sådan kommer fire klasser fra, jamen det kan for eksempel være fra nogle kristne friskoler, sådan 9. klasser, ikkeogså, (C: Ja) så er de på skolen en dag og får noget spændende undervisning og noget fagligt relevant undervisning, og de ser skolen, vi ser dem, og de får noget, som de kan tage med hjem og sætte kryds ved i deres læseplan ikke, (C: Ja) så det er en win-win, (C: Mm-mm) og et forsøg fra vores side selvfølgelig på at synliggøre os. (C: Ja) Ja.

C: Ja, det er klart, man bliver vel også nødt til at tænke lidt markedsføring i det, eller...?

K: Ja, ja det gør man. Så kan man så sige, de sidste år der har vi haft rigtig stor søgning... Vi har aldrig været så mange elever, som vi er nu.

C: Nej, fordi det var også, nu kan jeg fornemme, du har været her længe, og (lille grin) hvordan har KG udviklet sig siden, altså hvad var det, da du kom, og er der et eller andet, du kan pege på, der sådan...?

K: Det ved jeg ikke. Hvis vi skal blive lige i størrelsen, så vil jeg sige, at historien viser, at KG svinger. Sådan er det. (C: Ja) Og det betyder også, at lige nu tror vi ikke, at KG bliver en større skole, end den faktisk er, og vi tror, vi er på en top, (C: Mmm) og at om et par år så er vi nede på et lidt mere velkendt niveau for os. (C: Ja) Det er det, vi forventer i hvert fald. Og vi følger ikke nogen almindelig statistik, hvor man kunne sige, 'jamen okay, der er flere og flere procent af en ungdomsårgang, der har søgt gymnasier, har vi haft del i den samme vækst?' Nej det har vi ikke. Nogle år har vi haft mere vækst, og nogle år har vi haft mindre vækst, (C: Ja) så altså vi er mærkelige, vi kan ikke gå ind og kigge i en statistik og sige, 'jamen hvis vi fremskriver det her, så må vi nok forvente, at om tre år-'. Og vi kan også sige, jamen demografien tilsiger jo, at det bliver rigtig småt herude om fem år, eller seks eller syv år, ikkeogså. Ungdomsårgangene de svinder ind. (C: Ja) Skal vi så gå i panik over det? Jamen, det er faktisk meget vanskeligt at konkludere på, (C: Ja) fordi vi er statistisk uberegnelige...
C: Mm (griner).

K: (Griner) ...ikkeogså, så vi kan konstatere, at ungdomsårgangene bliver mindre, (C: Ja) og det må alt andet end lige sige, på en eller anden måde, ikkeogså, så har det også en effekt herinde hos os. (C: Ja) Men hvordan det ved vi ikke. (C: Nej) Man kan også sige, hvad er udviklingen i det danske gymnasieskolemiljø? Hvis udlægningen er sådan, at der er flere kristne forældre, som siger, vi synes faktisk, at den udvikling er så negativ, så vi vil gerne vælge et alternativ, (C: Ja) så vil man jo sige, at selvom, hvad skal man sige, at potentialet, elevpotentialet, bliver mindre, jamen hvis behovet vokser, (C: Mm) så kan det være, at det er okay alligevel for os, ikkeogså.

C: Ja, og det kan være, at kostskolen kommer til at spille en helt central del i det.

K: Og det gør den jo, det kan man sige, i forvejen, (C: Ja) altså når skolen har den størrelse, den har, så er det simpelthen fordi, der er den kæmpe kostafdeling.

C: Ja, og jeg kan også fornemme, at der der er nogle af eleverne, der har forældre, der simpelthen ikke ville kunne have dem boende, måske fordi de er, bor i udlandet eller de-

K: Ja, ja, ja, eller der er konflikter i hjemmet, eller hvad det nu kan være. Jamen, der er mange forskellige grunde, (C: Ja) men der er helt lige så mange positive grunde, (C: Ja, ja, ja) det er ikke altid af nød. (C: Nej) (Griner)

C: Nej, nej, nej, det er virkelig også mit indtryk, at der er mange, der trives godt med at være så tæt på deres venner og (K: Ja, ja) og... Og også i det sociale...

K: Ja, i den sociale... Klump...

C: (Griner) Ja, ja.

K: (Griner) ...ja, som det kan blive.

C: Ja, fordi I er også ved at bygge ud?

K: Altså det, man kan sige, det du ser, hvis du tænker på skolen lige nu?

C: Ja.

20.00

K: Det er jo sådan nok sidste hug i en renovering af hele skolen, (C: Okay) hvor vi faktisk gennem de sidste fem-seks år har gennemrenoveret skolebygningerne.

C: Ja, fordi da jeg ankom, så var min første reaktion, 'hold da op, det ligner, at den er åbnet i går'.

K: Ja ja, men... Der er blevet renoveret meget de sidste fem-syv år, (C: Ja) og der er vi så ved at lægge, man kan sige, når vi er færdige med det her ovre [peger mod den nye, naturvidenskabelige fløj], så er vi rundt.

C: Okay, ja.

K: Ja... Og det afspejler nok, at det er et behov... Et reelt behov om lidt flere kvadratmeter, men ikke noget ønske om, at 'nåh men vi skal til at ligge på de tohundredelever' og sådan. Det er sådan set ikke det. (C: Nej) Det er mere sådan, at dagligdagen trænger til et løft, altså de lokaler, der er her

ovre, de er fem år gamle, ikkeogså (C: Mm) snart, og det kan man også godt se på dem. (C: Ja, ja) Ja, ja.

C: Jeg kom til at tænke på, om I har nogle, har I nogle samarbejdspartnere, som I ligesom sådan undervejs, nogle virksomheder I har nogle aftaler med, eller... (K: Det det-) Altså hvem er man i berøring med?

K: Ikke på virksomhedsniveau, der er svaret nej. Vi er kun meget lidt... Vi har ikke noget fast, hvor vi siger, 'jamen vi har et hold, som tager til Vestas hvert år', eller hvad man nu kunne, ikkeogså. (C: Ja) Der der er vi svage, når det drejer som det udadfarende som organiseret skolearbejde... På ledelsesniveau, der kan man jo sige, jamen vi indgår i en en gruppe af private gymnasier, som har et vis samarbejde, ikkeogså, som har møder fem-seks gange om året.

C: Er det en forening, eller?

K: Ja, det er det, som nu er indsluttet i en større privatskoleforening, ikkeogså, fordi der har faktisk tidligere været sådan en helt selvstændig forening for private gymnasier, (C: Okay, ja) og vi snakker der om cirka femogtyve på landsplan.

C: Okay, ja. Har de allesammen en profil, ligesom KG har en kristen profil?

K: Øh, altså det kan man sige, det har de allesammen haft i udgangspunktet, (C: Mm) en del af dem vil jeg i dag betegne som helt normal mainstream, hvor man kan sige, de har nogle, når man kigger på deres gymnasiedel, så må man sige, de er, som gymnasier er flest. Hvis du går ind og læser deres fundats, så kan man se, jamen for hundrede år siden, så var der måske en en kristelig eller holdningsmæssig vinkling, ikkeogså, (C: Mm) men den er blevet tonet ned hen over årene. Men så kan man sige, så er der Det Fri, det har jo en klar social, eller socialistisk profil, ikkeogså, og vi har et muslimsk privatgymnasium og tyrkiske, altså og i den forstand er det klart, at jo tydeligere din profil er, jo lettere har du ved at begrunde, at du er der. (C: Ja) Ja, og dem har vi noget samarbejde med på på ledelsesniveau, (C: Mm) og vi har også lidt tættere samarbejde med adventisternes gymnasium, der ligger i Vejle, (C: Okay, ja) hvor vi oplever en holdningsmæssig overensstemmelse.

C: Ja, fordi adventisterne, kan du hjælpe mig med at placere dem?

K: Altså, jeg vil jo sige at det er inden for det kristne spektrum, ikkeogså, og de holder så sabbat om om lørdagen, ikkeogså, (C: Okay, ja) altså de har helligdag om lørdagen og har så nogle forhold omkring, hvad man spiser eller ikke spiser, rygning og ikke rygning og sådan nogle ting, alkohol, som er, hvor de er sådan lidt karakteristiske, ikkeogså (C: Ja) ud fra en kristen-bibelsk tilgang.

C: Okay. (K: Ja) Og de har også et gymnasium?

K: De har et gymnasium, som er en del af et stort skolemiljø helt fra børnehaven og så hele vejen op.

C: Okay, så ligesom der er kristne friskoler, hvor der også-

K: Ja, der har de så simpelthen et center (C: Ja), ikkeogså, hvor de har det hele samlet. (C: Mm, okay) Og så er der et katolsk gymnasium i København, (C: Ja) og dem har vi haft noget samarbejde med, men jeg tror her, det har vi ikke haft de sidste år, og jeg tror, vi er nok lidt for kristeligt snævre til, at de synes, at det er relevant for dem.

C: Okay, ja. (K: Ja) Fordi jeg kan fornemme, der i virkeligheden også kommer nogen, som ikke lige hører til til sådan majoriteten herude, som lader til at være IM og LM, primært?

K: Altså man kan sige, skolens egen profil er jo, det er sådan klassisk luthersk kristendom. Så den nærmeste spejling vil jo nok være IM, LM, KFS. Den del af folkekirken, som hvad skal man sige, ligesom står på kirkens grundlag. (C: Jo) Ja. Og så har vi jo en gruppe elever, som har... Hvad skal man sige, enten frikirkelig eller det, der hedder Oase, som ligger sådan et sted midt imellem, ikkeogså, (C: Ja?) lidt mere frikirkepræget, lidt mere karismatisk præget, men... Og som jo, men det har du sikkert også været rundt og snakket med dem om, for hvem, hvad skal man sige, vores tilgang er fremmed. (C: Mmm) De kan genkende sig selv i grundholdningerne, ikkeogså, men, hvad skal man sige, kulturen og måden at praktisere på, (C: Mmm) tror jeg ind imellem faktisk er udfordring for nogle af dem, (C: Mmm) at føle sig at føle sig hjemme i.

25.30

C: Er der sket en udvikling i, hvor mange af dem, der kommer her?

K: Min vurdering er, at der kommer flere, faktisk.

C: Ja. Er der noget særligt, I tænker over, når I ved, 'der kommer altså en gruppe der, som...'

K: Jamen det er der selvfølgelig. Man kan sige, at for det første er det fint, hvis der også er nogle lærere, som de kan spejle sig i, og så kan man sige, de Fri-aftener de har, (C: Mmm) jamen tidligere har der faktisk også været enkelte af vores lærere, som også var støtteperson, eller hvad skal man sige, ikkeogså, sparring for dem, ikkeogså. Det har de så fravalgt, de har valgt at køre det mere selv nu.

C: Okay. (K: Ja, ja) Men det er ikke sådan, at man tænker, 'nej, vi må hellere rekruttere nogle lærere, som vi ved hører til et frikirke-, Oasemiljø, eller?'

K: Nej. (C: Nej) Vi er ikke, det har vi ikke sådan lagt en bevidst strategi omkring. (C: Nej) Det har vi ikke.

C: Okay. (K: Nej) Nu siger du, at I samarbejder ikke nødvendigvis så meget med virksomheder, men hvad med kirker?

K: Jamen altså, vi har et vis samarbejde med sognekirken, ikkeogså. Og fire gudstjenster om året er der, hvad kan man sige... Prædiker Kloster, ikkeogså... (C: Mm, ja) Hvor vi ligesom er medarangører, men nu var du selv med nede i Ringkøbing Kirke i søndags, ikkeogså, og hvis du talte KG'erne, så ville du sige, 'var der at regne ti?'

C: Nej, der var otte.

K: Ja, og det var ikke dårligt, vil jeg sige, fordi den kirkelige... Hvad skal man sige, jamen højmesse den virkede simpelthen uinteressant. Hvis vi havde en valgmenighed eller frikirke, som var... Havde lavet et opbrud med liturgi og sådan nogle ting, så tror jeg, der var betydelig flere. Men jeg tror, selve formen er faktisk en tærskel, som gør, at selvom man kan sige, 'jeg kan komme ned, og jeg kan få noget godt af Guds ord og en god søndagsinvestering', ikkeogså, så er det for tungt. Og man kender ikke de salmer, der synges og sådan, ikkeogså. Og det er jo, så kan man sige, jamen har vi så en opgave i at gøre dem kirkeklare, og det er der da nogle, der sikkert vil sige, at det har vi... (C: Mmm, mm) Ja.

C: Ja. Men der, jeg tænker, der var i hvert fald en, et sted mellem halvfems og hundrede mennesker i alt, så det slog mig som en gudstjeneste, i hvert fald i forhold til København, hvor der var ret mange mennesker.

K: Ja, ja. (Hoster) Det er også bare det omvendte i Vestjylland, (C: Ja) ikkeogså, at der er trods alt lidt mere grundkirkelighed i al almindelighed, (C: Ja) end der er i storbyen.

C: Ja, fordi hvordan med Ringkøbing generelt? Er, altså vil man sige, at der er mange, der der går i kirke her, eller er det...?

K: Jamen det tror jeg, hvis du sammenligner med... Mange steder, så altså oppe ved Mogens Tams deroppe, der vil de sige, at kirken er trekvart til hel fuld (C: Okay) om søndagen, ikke også. Så der er en kirkegang, som... Hvad kan man sige, er en solid kirkegang. (C: Ja) Det synes jeg, der er... Og jeg tror også, at du hvis du, nu har jeg ikke tjekket det vel, men procentantallet af medlemskab af folkekirken tror jeg ligger højere end et sogn i Storkøbenhavn.

C: Ja, det forestiller jeg mig. Ja.

K: Ja, så der er trods alt nogle stærke traditioner, (C: Mm) som lever lidt endnu herude (C: Ja) både kirkeligt, og tror jeg også, sådan set også et stykke hen af vejen i skolevæsenet. (C: Ja)

C: Ja, fordi der ligger nogle stærke gymnasier ret tæt samlet her, lyder det til?

K: Jamen de tre stærkeste gymnasier i Danmark, de ligger jo i den kommune her, (C: Ja) altså når du tænker løfteevne.

C: Ja, der er det her, og så Ringkøbing...

K: Ja, så er der naboen, (C: Ja, naboen) og så er der Tarm, (C: Ja) ja.

C: Ja, det er jo tankevækkende, at de ligger lige op og ned af hinanden.

K: Det er rigtig tankevækkende med det. Det er det. Så...

C: Det gymnasium, der åbner i København, (K: Ja) jeg kan jo forstå, at I ikke har sådan... At I ikke ligesom sidder med i bestyrelsen derovre...

K: Nej, det gør vi ikke.

C: ...men hvordan er forbindelsen?

K: De har været på besøg herovre, og vi har haft lidt telefonisk kontakt, og de har været på besøg herovre, og... Det er det, som har været kontakten indtil nu. Så ved jeg, at de har været i kontakt med vores sekretariat, ikkeogså, Private Gymnasiers sekretariat, og der har jeg sagt til dem, at på sekretariatet at de er meget velkomne til at sende dem videre til os, (C: Ja) hvis der er noget, vi skal hjælpe dem med. Så...

30.24

C: Ja, og hvad har de så set, mens de har været her, eller hvad har de været interesserede i?

K: Jo, men det var nok meget, hvad gjorde vi, og hvad var vigtigt for os. (C: Ja, mm) Og hvordan prøvede vi på at sætte den kristne dagsorden i en gymnasiehverdag. Og så selvfølgelig nogle overvejelser om daggymnasiet i forhold til kostgymnasiet, ikke. (C: Ja) Ja. De har jo valgt en bredere kirkelig profil, hvor man kan sige, vores er i sit grundlag jo klart bundet op på den lutherske (C: Ja) folkekirkelighed, ikkeogså, eller bekendelses-, så vil de gå bredere ud og sige, 'jamen vi er tværkirkelige'. (C: Mm) Og det vil jeg sige, det forstår jeg godt, når man skal danne et nyt gymnasium, der hvor de er, så kan jeg godt forstå, at de ligesom siger, 'vi skal have en bredere platform'. (C: Ja) Jeg kan også se nogle klare udfordringer i det, 'men hvad så, hvad er det så, vi mener?' (C: Mm) Og hvordan vil vi gerne danne den kristne profil?', ikkeogså. Og det bliver de jo nødt til at snakke en masse med hinanden om. (C: Ja) Ja. Men min grundholdning til det, det er, det er fantastisk, hvis vi får en søsterskole i København. (C: Ja) Så må vi tage de udfordringer, der også følger med, (C: Ja) sammen med dem. Det er...

C: Ja, hvem ved, det kan være, man kan lære noget af hinanden.

K: Sagtens (hoster).

C: Lad os se... Jeg tror faktisk, at... Ja, jeg er kommet omkring de spørgsmål, jeg havde.

K: Super.

C: Er der et eller andet, hvor du tænker, 'det har vi faktisk ikke snakket om, eller det synes jeg, hun skal vide', øj [min blok faldt ned].

K: Mmm, det ved jeg ikke helt... Men det er også fordi, jeg ved ikke helt, hvad dit sigtepunkt er.

C: Det kan jeg faktisk fortælle lidt mere om, (K: Ja, ja) og nu lukker jeg lige den her, så den ikke sidder og... [Folder bærbar computer sammen] Jeg fortalte for nogle dage siden det der med, at jeg havde troet, at det der med at skulle ud fra gymnasiet ville afspejle sig rigtig tydeligt i deres videre studievalg, og det gjorde det ikke. Og så gik det op for mig, og ja, så var jeg lidt i en krise over, (K: Mm) 'hvad er egentlig så noget, jeg kan gå op i?', og jeg talte med en medstuderende, som sagde, 'men Christine, hvad hvad er det, de vil snakke med dig om? Hvad er det, der er på spil, eller sådan? Hvad er det, de brænder for?' (K: Mm, mm) Så gik det op for mig, at de samtaler, jeg havde, hvor alle andre havde forladt spisesalen, (K: Mm) de handlede allesammen om tro, og de handlede især om at praktisere tro (K: Mm) og om hvilke vilkår, det ville have, når man skulle ud af det, de kaldte 'den kristne boble'. (K: Mm, mm) Så begyndte jeg at interessere mig lidt for, 'hvad er den boble? Hvornår er man inden for? Hvornår er man uden for?' Fordi vi kan jo godt blive enige om, at der er ikke en fysisk boble derude, (K: Mm, mm) men den er heller ikke bare en abstraktion, (K: Mm, mm) fordi den er faktisk noget, som eleverne træffer valg på baggrund af, (K: Mm, mm, mm) og den genererer bekymringer, som er ægte (K: Mm) for at skulle ud i [begynder citationsbevægelse med pege- og langefingre] den virkelige verden, [afslutter citationsbevægelse] (K: Mm) som mange kan tale om det (K: Mm, mm, mm) og de mennesker, de skal møde derude. Og den genererer også en bevidsthed om, hvilke mennesker man har mødt i sit liv... (K: Mm) Og der kan godt nogle gange være en fornemmelse af, at de virkelige mennesker, de er uden for boblen, (K: Mm) og at herinde, inde i boblen er man beskyttet, men det er også lidt en falsk beskyttelse, (K: Mm, mm) sådan altså helt overordnet generelt, (K: Ja, ja, ja) ikke. Så er der selvfølgelig en hel masse variationer af det, ikke... Og det gør tilsammen, at, og det er sådan lidt kompliceret, men på en eller anden måde lader det til, at boblen der den er også lidt sit eget problem. (K: Mm) Altså sådan, hvad kan man sige, det er jo sådan en analytisk kategori, de ligesom har (K: Mm) ikke, men at hvis man først

erkender, man er inde i boblen, så skal man også ville have en intention om at bryde ud af den. (K: Mm, mm) Så man skal faktisk, selv hvis man er smadder glad for at gå her, så skal man faktisk lidt opleve et ubehag ved ikke at være ude af boblen, (K: Mm) og det er jo interessant, ikke... (K: Mm, mm) Og det handler ikke om, at man skal være ked af at gå på KG, (K: Mm) fordi de fleste er virkelig glade for at gå her, (K: Mm) men med at være glad for at gå her, så kommer der også lidt en, ej 'en pligt' er et stærkt ord, men man skal gerne ville ligesom, ja, ud (K: Mm, mm) på en eller anden måde også. Og det er noget, jeg har talt med flere af dem om og har prøvet at identificere, 'hvor går grænserne? Kan vi ligesom prøve at finde ud af, hvad... Altså hvornår er man så ude af boblen?' for eksempel. (K: Mm, mm) Og det jeg synes er mest generelt for det, folk fortæller mig, det er... At boblen har meget at gøre med de skoler, man har gået på. (K: Mm) Altså 'har man gået på en kristen friskole, kristne efterskoler, nu Det Kristne Gymnasium? Fortsætter man på menighedsfakultetet i Århus, (K: Mm, mm, mm) eller vælger man at måske tage på disciplentræningscenter (K: Mm) eller nogle af de sådan discipelskoler, der er? Eller vælger man måske at tage ud og arbejde et sted, hvor der ikke umiddelbart er nogen kristne, (K: Mm, mm, mm) eller? Altså det er sådan nogle ting, der kan markere det, (K: Mm, mm) mere end 'flytter man til Århus og finder en kirke (K: Mm) og i øvrigt uddanner sig til, det ved jeg ikke, pædagog' eller lignende. (K: Ja, ja, ja) Så det har været det, og det er faktisk blevet min opmærksomhed her på det seneste. (K: Mm, mm) Fordi så er der også nogle, der siger 'jamen vi bliver nødt til at lade være med at bruge boblebilledet, fordi så snart vi gør det, så er der et indenfor og et udenfor, (K: Mm) og det hjælper mig ikke at tænke på den måde. Altså der er nogen, de er ligesom bevidste om, (K: Mm) at den der lignelse der, den er faktisk problematisk i sig selv... (K: Mm, mm) Jeg havde en rigtig spændende samtale med med Hans, der underviser i dansk, (K: Mm) som sagde, 'I stedet for så bliver vi simpelthen nødt til at tale om at være en en reflekteret kristen, (K: Mm) sådan at vi hæfter det på den enkelte, fordi så handler det ikke så meget om, hvad man er inden for, og hvad man er uden for, men så handler det om, at man er en, der går ud i verden og gør noget med verden. (K: Mm, mm, mm, mm) Og de der forskellige bud på, sådan 'hvordan kan man egentlig tænke sig...?' Fordi der er jo også noget i, (K: Ja) at man er inden for matriklen her, og (K: Ja) flere af dem siger, 'jeg har jo alt, jeg har brug for, jeg behøver jo faktisk ikke at...'

37.21

K: Nej, og det er lige præcis, ikkeogså. At så kan det blive vældig snævert.

C: Ja.

K: Og der mener jeg da også, at vi som skole har en en opgave i at sige, 'jamen det er en god idé at have et fritidsjob eller være med i håndboldklubben eller spille skak' (C: Ja) altså komme væk... Og så tror jeg, der ligger nok meget rigtig i, at... Vi skal leve... Vi skal gerne gøre vores elever klar til at forlade KG, (C: Ja) at de skal have, være klar til det, ikkeogså, at alle synes, de har en platform, de står på, (C: Ja) ikke en boble, de skal slå i stykker (griner).

C: Nej, nej præcis.

K: Men at vide, 'hvem er jeg?' og måske gå ud i noget, som er ukendt. Ja, det er det...

C: Fordi en mere positiv version af boblen er jo at tale om, at der er en tryk base her, (K: Ja) og jeg har også hørt en version, der mere siger, 'det handler sådan set om at have nogle rammer, (K: Mm) som man kan udvikle sig inden for, (K: Mm) og som er sådan relativt stabile, så man ved, hvad man har med at gøre i en tid, hvor man skal prøve at identificere, hvem man er. (K: Mm, mm) Men ja, og og men det virker alligevel ikke helt til at være det samme, fordi det er ikke hæftet med alle de der problematikker, som lader til at (K: Mm) knytte til boblen. (K: Nej, nej) Og jeg tror, grunden til jeg begyndte at være opmærksom på den til at starte med, det var fordi, det var ligesom en, altså det var en vending, de allesammen brugte, (K: Ja, okay) og hvor jeg tænkte, 'det er sjovt, at de selv vælger det', (K: Ja) fordi da jeg havde læst Informations artikel, så tænkte jeg... Eller til at starte med så tog jeg den lidt for gode varer, så talte jeg med Peter, og han sagde, 'det er faktisk mere komplekst, end det billede, der bliver fremstillet i artiklen der, (K: Mm, mm, mm) at den boble er ikke nødvendigvis noget, du vil høre folk tale positivt om'. (K: Nej, nej) Og så tænkte jeg, nåh men så kan det da godt

være, det slet ikke er noget, man har lyst til at tale om, (K: Mm) når jeg kommer herud, men det (K: Mm) gjorde de faktisk.

K: Ja, fordi det fylder meget.

C: Ja. (K: Ja) Så så jeg tror sådan set ikke, min tilgang eller de teorier, jeg arbejder fra, er ikke nødvendigvis sådan kritiske, de er mere nysgerrige på at rekonstruere, 'hvad er det for nogle betingelser, der gør, (K: Mm) at det bliver meningsfuldt at tale om den her boble? (K: Mm) Og hvad er det for nogle konsekvenser, den har?' (K: Mm, mm) Det tror jeg faktisk er er noget af det, jeg vil gå videre med.

40.01

K: Ja. Det synes jeg lyder meget spændende.

C: Ja. Jeg håber, det er noget, I kan bruge til noget.

K: Det tror jeg bestemt. Altså jeg har sådan, og det har jeg fra starten i virkeligheden haft det sådan, at jeg tror, det kunne være rigtig godt for os, fordi du kommer med nogle øjne udefra, ikkeogså, og du kommer med en faglighed, som gør at... Når når der kommer et produkt ud engang, ikkeogså, vil vi helt klart kunne altså se os beskrevet på en måde, som vi aldrig selv havde kunnet gøre det, (C: Ja) og se nogle ting, jamen hvor vi siger 'nåh, det skal vi da godt nok forholde os til', ikkeogså. (C: Ja) Fordi vi går i det, og det vil sige, at vores horisont, den bliver jo præget af vanen. (Griner)

C: Ja. Og jeg har prøvet at gøre det, at jeg har delt nogle observationer i sammenhængen, hvor jeg har tænkt, at det var noget, der kunne gavne folk, fordi det er jo ligesom det eneste, jeg kan give, (K: Ja) (griner) (K: Ja, ja, ja) det er det, jeg ser. Og jeg føler, I har været meget gavmilde med, at jeg har kunnet få lov til at være her og indgå og virkelig kunnet få lov til at komme, altså både at jeg har kunnet få lov til at bo og sådan, men også sådan set eleverne. De har været meget gavmilde med deres liv og ville dele det (K: Mm, mm) med mig. Det synes jeg har været, det har været noget særligt, at de gerne ville (K: Ja) lukke mig ind i noget, (K: Ja) der også kunne være ret privat. (K: Ja) Og... Ja, og så har jeg tænkt, 'hvad hvad kan jeg dog give tilbage?', og ud over at jeg har kunnet hjælpe til og sådan noget, men det er ligesom min currency eller (griner), (K: Mm, mm) det er det, jeg har. (K: Mm, mm, mm, mm) Så jeg har haft nogle spændende samtaler med Mette (K: Mm) og med dem, der ellers lige har været interesseret, det har de fleste nu været. (K: Ja, ja) Så det...

K: Jamen det er godt.

C: Det synes jeg har været...

K: Det ender med, at du får stof nok?

C: Ja. Og måske også mere end rigeligt. (Griner)

K: Nåh, men det var godt. Det var godt. (Griner)

C: Også fordi, til at starte med, der var jeg lidt usikker på mit fokus, (K: Ja, ja, ja) så der var jeg måske, der skød jeg nok lidt med spreddehagl, ikke, (K: Ja, ja, ja) som man typisk gør og skrev nærmest alting ned. Og der er jo så mange veje, men kan gå...

K: Jamen det er godt, at du har fundet et fokusområde, ikkeogså, fordi det... (C: Ja) Gør det jo meget frugtbart i stedet for, at det bliver lidt bredt.

C: Ja. Ja, og det tror jeg også, altså i praksis så lykkes det heller ikke så godt som regel, når man...

K: Nej, nej, det er rigtigt.

C: Så, så jeg måtte da også vende med min vejleder, 'er det overhovedet en viden, man kan bruge til noget?' (K: Ja) Fordi det er jo bare et gymnasium, og findes der...?

K: Ja, ja, jamen det er rigtigt nok, det er sådan lidt i udkanten af... (griner)

C: Og så kommer der et nyt i... Ja, præcis, (griner) er det overhovedet noget, der er spændende for andre, eller? Og så sagde hun, 'ved du hvad, det her er viden, vi overhovedet ikke har om danske gymnasieelever, det der. (K: Ja) Så få du bare lavet dine interviews, (K: Ja) og så (K: Ja) kom videre med det.

K: Super.

C: Ja. Jeg tror, jeg slukker den der.

K: Ja, det er fint.

Bilag 3.4 Interview med Kloster, kollegieleder

På grund af ombygningsarbejde på gymnasiet måtte vi afbryde interviewet cirka halvvejs. Derfor er interviewet indskrevet som to dele.

Del 1

Første halvdel af interviewet varede 19.50 minutter.

00.00

E: Navnet er Erik Kloster.

C: (griner) Jeg har forberedt mig til det her, ligesom jeg ville forberede mig til et interview, (E: Ja) fordi det er, hvad kan man sige, den form jeg bedst kender (E: Ja). Så det jeg forestiller mig, det er, at jeg har nogle temaer, jeg gerne vil spørge ind til. (E: Ja) Og strukturen er sådan, at først vil jeg gerne høre lidt om, hvem du er, (E: Ja) fordi så er det lidt lettere at forstå, hvad du taler ud fra, (E: Ja, ja) og lidt om hvad dine opgaver er, og hvad du laver her på KG, (E: Ja, ja) og så kunne jeg rigtig godt tænke mig at høre dig beskrive, hvad KG er for et sted, hvordan det har udviklet sig, (E: M-hm) og så er det jo dig, der står for både kollegiet og også sådan den trosmæssige profil, (E: Ja) og det vil jeg også rigtig gerne høre noget om. (E: Ja, ja, ja) Så det er sådan, det er de ting, jeg er interesseret i. (E: Mm) Så hvem er du?

E: Navnet er Erik Kloster, jeg er syvogfyrre år gammel og er uddannet teolog, plus hvad der svarer til et sidefag i religionsvidenskab. Så har jeg, efter at jeg blev færdiguddannet, så har jeg arbejdet i en stilling i Kristeligt Forbund for Studerende, (C: Ja) KFS, i nogle år i Århus som studentersekretær. Og så har jeg været her på skolen de sidste... Tretten år. (C: Ja) Ja, tolv-tretten år, ja. Så er jeg gift, tre børn og ja. Og hvad kan man ellers fortælle?

C: Hvor i landet er du vokset op?

E: Mellem Varde og Grindsted, (C: Okay) i midten et sted. Ja. Jeg har ikke selv gået her, nej nej.

C: Nej, okay, men kom du i en kirke i dit eget hjem, eller hvordan?

E: Jaeh, det er sådan et kirkeligt hjem. Ja, det kan man godt kalde det.

C: Ja. Som i folkekirken, eller?

E: Ja, vi kom i folkekirken. Yes.

C: Ja.

E: Var det det? Eller skal jeg sige mere om mig selv? Hvad er interessant?

C: Det... Jamen...

E: Guilty pleasure eller sådan et eller andet? (Griner)

C: (Griner) Ja, jo...

E: Guilty pleasure det er nok... Det er noget, der ligger fuldstændig uden for mit fagområde. Det er sådan noget som aktieanalyse, (C: (griner)) det er sådan meget nørdet at sidde og læse, og det synes jeg er meget sjovt.

C: Ja, okay. Jamen det er fint at have med. Jo, så tror jeg egentlig gerne, jeg vil gå videre til, hvad KG er for et sted, (E: Mm) og hvad hvad du laver her.

E: Ja. Altså min, altså man kan sige, på et normalt gymnasium, der har du kun en rektor, som ligesom bare sørger for det hele. I og med at vi har kostafdelingen, og vi har en lidt anderledes profil, så har vi også sådan en kollegieleder her på stedet. Og det betyder, at ledelsen... Altså Karsten har jo øverste myndighed, men ellers så er ledelsen todelt, og jeg har ansvaret for alt det, der har med kollegiet at gøre. (C: Ja) Altså han har ansættelsesretten for eksempel, ikke. Det er ikke mig, der må ansætte medarbejdere, men... Så der har han det sidste ord, men ellers så er der, så er det mig, der bestemmer, hvordan tingene skal foregå på kollegiet (C: Ja) stort set. Så har vi så en række medarbejdere, som også er til stede, og så har vi så et lille forum, hvor vi mødes cirka otte-ni gange

om året, dem der, det er de vagthavende lærere, det er kostinspektørerne. Og der drøftes sådan en hel masse ting, der drøfter vi sådan en hel masse ting, der har med kollegiet at gøre. 'Hvad gør vi med det?' og... Problemerne med eleverne eller nye tiltag, eller (C: Ja) noget vi gerne vil opnå. Så der er, det er sådan i det forum, det foregår. Og der er det egentlig, det er sådan rimelig jævnbyrdigt, fordi vi allesammen er med til at holde vagter i det forum der.

C: Ja, så I er en otte-ni, (K: Ja, ja) der har de her-

E: Det er cirka en tredjedel af medarbejderne, de har også som en del af deres stilling, så er de ansat til også at varetage vagtfunktionen. (C: Okay, ja, mm, mm) Ja. Og det er faktisk, det er ret attraktivt blandt medarbejderne. Der er flere end de nuværende, som gerne vil være kostinspektører, fordi man kan godt lide at have den kontakt med eleverne. (C: Okay, ja) Så jeg har dels det ansvar for kollegiet, så at sige, hvor jeg har også noget af det administrative ansvar. Der er en hel masse ting, der bare skal fungere, (C: Ja) der er sådan noget som sekretærer, jeg sørger for. Men der er det mig, der har det øverste ansvar der. Så har jeg det disciplinære ansvar. Det betyder, at hvis der er disciplinære problemer, hvis eleverne overtræder reglerne, så er det også noget, der havner på mit bord. (C: Ja) Ja.

C: Er der et regelsæt? Altså som er skriftligt formuleret?

E: Ja, det er der. Det ligger på, altså på kostansøgningen. Det kan du få bagefter.

C: Ja, ja.

E: Og der kan man se, hvad er reglerne, og der er jo, jeg vil sige, der er forholdsvis få, enkle regler, (C: Okay) som de fleste faktisk godt kan finde ud af at overholde. (C: Ja) Altså når man spørger eleverne, så er der selvfølgelig altid nogle ting, de ter sig over, for eksempel at de skal være her klokken treogtyve på grundene, det er en af reglerne. (C: Mm) Der skal man være her og ikke ude i byen eller på Mac'en eller sådan noget klokken treogtyve. Det er en af dem, som de ter sig over, der er også det også nogle gange svært for os at opdage det, hvis de bryder det. Altså der sker, altså der er nogle ting, som vi ved, det sker der, og så er der også nogle ting, som vi ikke ved. (C: Ja) Ja, og der er meget, som vi ikke ved, og sådan er det jo. Men der er et regelsæt, og hvis eleverne overtræder det, så er det så mig, der skal håndtere det, (C: Ja) og det kan vi gøre på forskellig vis. Det kan for eksempel være, hvis nogen ikke kan finde ud af at være her på grundene om aftenen, så grunder vi dem på værelset om aftenen, så de skal være inde på eget værelse klokken treogtyve i en periode.

C: Så de skal være alene?

05.05

E: Alene på eget værelse klokken treogtyve, (C: Okay) altså der skal de simpelthen være tilbage, (C: Ja) fordi nogen tænker, at 'jeg skal bare være ude i byen til sent' og sådan noget, og det skal de altså ikke, hvis de skal gå i gymnasiet. Så skal de være her. (C: Okay) Også fordi det er os, der har ansvaret for dem, så (C: Ja) ja. Men altså du kan få reglerne at se bagefter. (C: Ja) Hvis man spørger eleverne, så vil de fleste sige, at det er okay. Altså det er et omfang, og der er nogle regler, de godt kan irritere sig over, og som de også nogle gange udfordrer, men de kan faktisk godt forså, hvorfor reglerne er der, (C: Mm) stort set. Jeg plejer at drøfte med 3.g'erne omkring alkoholregler, og der er der nogen, der altså som kommer fra en baggrund, hvor man er vant til andre alkoholvaner, end de fleste her. (C: Ja) Og når de er hjemme i weekenden, så drikker de. Men når de er her, så er de altså tørlagt, for ellers bliver de smidt hjem. (C: Okay) Det er en af reglerne, og det er sådan et spørgsmål om alkohol og hash.

C: Okay. Har der været nogle situationer, hvor I har måttet håndhæve den regel?

E: Ja, ja det har der. (C: Ja) Det er der stort set hvert år. (C: Okay) Det er ikke mange gange, men det er der.

C: Og hvad er det så, der sker? Har de altså drukket alkohol hjemme, og så kommer de-

E: Aaarj, arj, vi vil sige, hvis de gør det hjemme i weekenden, altså det er ikke vores problem. Så er de uden for skolen. Hvis de gør det, mens de er her, det vil sige, hvis det foregår her i Ringkøbing, (C: Ja) så tænker vi, 'jamen så er du ligesom her på stedet', og så er så smider vi dem hjem i en uges tid, for eksempel. (C: Ja) Ja.

C: Er det meget almindeligt, at det kan være en konsekvens, hvis de overtræder (E: Ja) en regel?

E: Og det er altid en, altså det er altid en afvejning, vi har... Altså hvor stramme regler skal man have, (C: Mmm) og især hvor stramt skal de disciplinære sanktioner, hvor stramt skal det være. (C: Ja) Og det er noget, jeg har drøftet med andre, altså vi har jo, i og med vi har en kostafdeling, så har vi også et fællesskab med andre kostgymnasier, (C: Ja) og der har vi drøftet det med blandt andet Herlufsholm, (C: Mmm) som er Danmarks største og dyreste. De har et helt andet system, for der er det sådan enten-eller, der kan man ikke blive smidt hjem bare på prøve, (C: Okay) i fjorten dage.

Der er det, hvis man overtræder reglerne der og har gjort det groft nok, så ryger man bare ud.

C: Okay, så må man ikke bo der mere?

E: Det er helt ud. (C: Nej, okay) Så det er meget mere sådan [knipser] 'slam'. (C: Ja) Og de er faktisk, jeg har talt med flere af dem derovre, og de er faktisk lidt misundelige på vores system, fordi de kunne godt tænke sig, at der var en mellemvej eller at det var knap så... Knap så drastisk (C: Ja) Fordi det kan være ret stor, altså unge mennesker de gør jo af og til noget dumt, og det kan være ret stor, det kan have ret store konsekvenser for dem, hvis de ryger ud af gymnasiet, så (C: Ja) det er, men det er selvfølgelig noget, vi drøfter. Altså vi har det der fællesskab af af danske kostgymnasier, af private gymnasier, og der tror jeg, vi er, hvor mange er vi, sytten-nitten stykker, hvor der er en kostafdeling. (C: Ja) Så dem har vi også lidt kontakt til for at snakke om, hvordan man gør og regelsæt og problemer med elever og sådan. (C: Ja) Ja, ja. Men det er jo så, jeg er stadig ved at forklare, hvad jeg får min tid til at gå med. (C: Mm) Så har jeg ansvaret for det, der har med det trosmæssige og det så at sige de åndelige tiltag. Det betyder, at jeg er den, der er med til at arrangere for eksempel vores KG-aftener, (C: Ja) som var forleden. Dem har vi en otte-ni stykker af i løbet af året.

C: Og er de obligatoriske, eller hvordan?

E: Ja, ja. Så har vi, altså andagterne det er faktisk Karsten, der sørger for dem, men det er fordi, de angår alle medarbejdere. Så aftenandagterne det er også mig, der er med til at organisere det, (C: Ja) der har jeg nogle elever til at hjælpe med at finde nogle. Og nogle gange, så kører det, så er eleverne glade for at holde andagter. Det er de ikke lige for tiden. (C: Nej) Der er sådan lidt manglende frimodighed til den slags. Så er jeg også med på vores årlige kortur, hvor jeg er forkynder. Og som en del af min stilling så skal jeg faktisk også ud og holde taler og foredrag og den slags.

C: Okay? Altså ud fra KG?

E: Ja, altså hvor folk ringer og spørger, om jeg vil komme ud og holde en tale eller prædiken i en kirke, så gør jeg det. (C: Okay) Og det ligger også som en del af min stilling, så for eksempel i aften skal jeg til Holstebro og holde et møde. (C: Okay) Ja.

C: Er det, har det noget at gøre med at ligesom promovere-

E: Ja, det er ligesom for at profilere, (C: -gymnasiet?) ja, og reklame for stedet. (C: Mm) Fordi vi tænker, at vi kommer ud og holder en tale, og så får man lige fem minutter til lidt om stedet her. (C: Ja) Jeg sidder også med i vores PR-udvalg, altså hvor vi forsøger at gøre skolen nogenlunde synlig og kendt. Her de senere år har det ikke været det store problem at blive synlig, fordi medierne har omtalt os gentagne gange, (C: Ja) men det som de har omtalt os for, det er ikke altid det, vi gerne vil være kendt for. (C: Nej) Det altså, de omtaler os som sådan en skole med god løfteevne, og det kan komme til at lyde sådan lidt som om, at det er det, skolen er her for og tænker, 'vi skal sørge for, at vores elever får en god studentereksamen'. Og det vil vi også gerne, men det er faktisk en sideeffekt, det er faktisk ikke det, vi er sat i verden for.

C: Så hvad er det vigtigste?

E: Ja, det er at være et kristent gymnasium. Det er simpelthen at have en skole under den danske friskolelovgivning, hvor man har mulighed for at påvirke og præge eleverne. Ja. (C: Ja) Så det er det, skolen er sat i verden for. At det så også er en god skole og på mange måder er et godt sted at være, det er en stor gevinst, men det er ikke vores primære, det er ikke vores sådan raison d'être, det er ikke vores egentlige eksistensberettigelse. Det er at være et kristent gymnasium. (C: Ja) Ja.

C: Så hvis du skulle beskrive gymnasiet til en ny elev, (E: Ja) hvordan ville du så beskrive det?

E: Jamen jeg ville nok understrege nogle af de forcer, der er. Det er, at det er et lille gymnasium. Det er forholdsvis overskueligt, (C: Ja) og det gør, at miljøet af mange opleves mere trygt, end hvis man er på Herning for eksempel (C: Mm) og Silkeborg. Der går ellevehundrede. Altså sådan, hvis man spørger Undervisningsministeriet, så foretrækker de jo gymnasier i størrelsesordenen ottehundrede til ellevehundrede elever. Det er sådan den, det er det optimale, (C: Okay) det er sådan, det er simpelthen ud fra en økonomisk kalkyle, så tænker man, at det er det mest optimale. (C: Ja) Det er jeg ikke sikker på, det er for eleverne. Jeg tror nok, at mindre gymnasier kan gøre det mindst lige så godt. Så over for en ny elev så vil jeg i hvert fald nævne den store fordel ved, at det er et lille gymnasium. Så vil jeg nævne den mulighed, der er for at bo hernede, (C: Ja) og for mange så er det ekstremt attraktivt, at man kan have en hverdag, hvor man går i skole sammen, og så har man alle vennerne omkring sig fireogtyve-syv. (C: Ja) Det er for mange, så er det simpelthen et fantastisk koncept, og det nyder de. Og der er også mange, der tager herfra med mange venner eller måske endda med en kæreste eller kommende ægtefælle. Der er mange gode venskaber, som de etablerer i de tre år, hvor man går i gymnasiet. Og så vil jeg også bare understrege det kristne, at det er et sted, hvor man har mulighed for at i sin gymnasietid også at være i et miljø, hvor der er, hvor det er tilladt at tale om åndelige spørgsmål, (C: Ja) og hvor det faktisk er tilladt at bede på gymnasiet. Der er gymnasier, hvor det ikke er tilladt, hvor man ikke engang må have et bederum.

C: Ja, er det noget, I forholder jer til?

E: Jeg har da drøftet det med nogle politikere. Jeg drøftede det med Uffe Elbæk blandt andet. (C: Ja) Han var på besøg her for et par måneder siden. Jeg spurgte ham ad, hvad han mente om det, det der forslag fra socialdemokraterne om, at man skulle forbyde bederum på offentlige uddannelsesinstitutioner. Og socialdemokraternes argument, i hvert fald fra, hvad hedder han, Tesfaye, det er, at bederum det kan medføre social kontrol. (C: Ja) Det vil sige, at man under en form for gruppepres bliver man presset til nogle livsmønstre eller vaner eller noget, som man egentlig ikke selv har ønsket. Og jeg talte med Uffe Elbæk om det, og altså jeg sagde, 'jamen hvis det er det bærende argument, så skulle man faktisk forbyde alle fredagsbarer'. Altså hvis ikke man må udøve social kontrol, fordi det bliver der godt nok udøvet på en fredagsbar mange steder. Og det var han faktisk enig med mig i. Og han spurgte, om han måtte bruge det argument (griner). Altså det er ikke en debat, vi har blandet os meget i. (C: Nej) Vi vi må gøre, som vi vil, fordi vi er et privat gymnasium, (C: Ja okay) men jeg har lidt ondt af de kristne rundt omkring på de, ja også muslimerne rundt omkring på de andre offentlige gymnasier, som ikke må, (C: Mm) fordi det er en, det er typisk udtryk for, at den sekulariserede stat er meget, meget bange for alt, hvad der hedder religiøse, for religiøse udtryk i det hele taget. (C: Ja) Ja, tilbage til det der med hvad jeg vil sige til en ny elev. Så vil jeg understrege de faciliteter, vi har. Altså for nogle, så er det attraktivt, at vi har gode musikfaciliteter, (C: Ja) altså og gode sportsfaciliteter, og det er bare rart at have det. Altså mange af dem har jo cirka, jamen hvad skal vi skyde på, 90 procent af vores elever måske har gået på efterskole, (C: Ja) og det vil sige, at de har prøvet efterskolelivet, hvor man har det store fællesskab, og hvor man har faciliteterne og det hele, og det synes de bare er attraktivt. (C: Ja) Ja, så det vil de gerne fortsætte, og det kan de jo så fortsætte her. (C: Mmm) Ja. (C: Ja) Ja, så det tror jeg nok er det, jeg vil sige til en kommende elev, (C: Ja) hvis man skulle forsøge at anbefale stedet. Og så vil jeg også sige, at det er et godt gymnasium, altså man kan godt risikere at få en god studentereksamen. (C: Ja) Ja, og det er meget, meget svært at forklare, hvorfor det lige er det. (C: Mmm) Altså journalisterne kommer altid og spørger, hvorfor vi løfter bedre end de andre gymnasier. Og sandheden er, at vi ved det ikke. (C: Nej) Det gør vi ikke. (C: Nej) Altså man har jo lavet, når Dansk Erhverv og CEPOS har undersøgt det her, så har de jo, så trækker de en hel masse tal fra nogle offentlige statistikker omkring det, man kalder socioøkonomiske faktorer, og det vil sige, man vurderer på forældrenes uddannelsesnivea, (C: Mm) altså for eksempel om de er akademikere eller ufaglærte, forældrenes erhvervsfrekvens, forældrenes indkomst, forældrenes civilstand, altså om de er samboende eller skilt. Sådan en hel lang række af faktorer, som man undersøger, fordi man kan se at, eller der er en vis

evidens for, at de her faktorer hver for sig kan påvirke elevens præstation i gymnasiet. [Borelyd fra håndværkere i baggrunden begynder] Og så siger man, at med den baggrund, som vores elever har, så burde de få en studentereksamen, som ligger der, men i virkeligheden så løfter vi dem markant meget mere. Og vi kan ikke helt forklare hvorfor...

15.10

C: Nej, fordi de kommer faktisk ikke fra så gennemsnitligt ressourcestærke hjem?

E: Neej, det er meget blandet. Altså der er mange, også dem der kommer fra ressourcestærke hjem, der er mange af dem, der er skrøbelige. Altså en af vores skrøbeligste elever på skolen, hendes far han er han er overlæge på en, altså på Skejby Sygehus. Altså vi har da nogen, der kommer fra et hjem, akademikerhjem hvor de tjener over halvanden million om året, og de har det ikke særlig godt. (C: Mm) Altså det er, de der socioøkonomiske faktorer, altså der er en vis evidens for det, men problemet er, at man så opstiller ligninger, hvor man så siger, at det er vægtigt sådan og sådan og så ud fra det, (C: Ja) og det kan man stille mange spørgsmålstejn ved, om (C: Ja, det-) det er det rigtige at gøre det med. Det man så kan konstatere, det er, at når både altså Dansk Erhverv har gjort det tre gange, og CEPOS har gjort det en gang, og i begge tilfælde, uanset hvordan man så stiller ligningen op, så ender vi i top tre. (C: Mm) Så et eller andet gør vi rigtigt, (C: Ja) vi ved bare ikke, hvad det er. Det kan måske skyldes, en faktor det kan være at de lærere, som også har vagt eller, dem der har vagten nede på afdelingen, de fleste af dem, de er akademikere. (C: Ja) Og det betyder, at man får den akademiske forælder, eller den akademiske storebror, som man ikke har derhjemme, (C: Mm, ja) så man faktisk får lige lidt mere lektiehjælp. Det gør en forskel, tror jeg. (C: Mm, mm) Hvis man spørger eleverne, så vil de sige, jamen for eksempel det at drukkulturen her den er markant anderledes end andre steder, det gør også en forskel. Altså hvis man ikke lægger sin hjerne i blød i alkohol hver weekend, så har det nok en vis effekt (C: Ja) umiddelbart. Ja. Men vi ved det faktisk ikke.

C: Nej, og det bliver jo sådan set også lidt spekulationer.

E: Ja, jamen det gør det. Men altså journalisterne kommer jo og spørger, hvordan det kan være, og vi må sige, at det ved vi ikke.

C: Nej. Og man kan jo i virkeligheden også spørge, om man kan lave sådan en kausaleffekt, (E: Nej) mellem det at være kristen og så det at få høje karakterer.

E: Det tror jeg ikke, man kan, (C: Nej) men det at... Altså vi havde en elev, der sagde det til en journalist, kan jeg huske. (Griner) Journalisten står foran en klasse og spørger, 'hvordan kan det være, at I får bedre karakterer end de andre?', og så siger hun med et bibelcitater, 'det er jo sådan, at når man søger Guds rige først, så får man andet i tilgift' (begge griner). Og han fattede ikke, hvad hun sagde, altså det var fuldstændig sort snak for ham. Men jeg ved ikke, om hun mente det, men nej den kausaleffekt, den er der ikke.

C: Mm, nej. Nej. En af dine andre opgaver, det er også at forestå både de kristne samtaler eller sådan dem, de trosrelaterede samtaler?

E: Ja, ja, ja, det har jeg.

C: Hvad kommer de til dig med?

E: Uha, det er meget forskelligt. I går talte jeg med en pige, som har psykiske problemer, og som går til psykiater, og som gerne ville have forbøn. Og så sætter vi os ned og tager en snak om det, og jeg beder for hende. (C: Ja) Her i middagspausen så skal jeg tale med en elev, som har et spørgsmål, og jeg ved ikke, hvad det handler om. Men han har altid en hel masse gode, velovervejede spørgsmål, så det kan være et eller andet, [borelyd bliver højere] han sidder og læser i sin bibel, og så...

C: Hold da op.

E: ... og så finder han et eller andet, 'hvordan skal det forstås?'

C: Så det kan godt være teologiske spørgsmål?

E: Jamen, det kan det godt være, ja. Hvad kan det ellers være? Jo, [utydeligt pga. borelarm] og siger, en dagelev som sådan set ikke bor her og derfor heller ikke er under skolens regelsæt, hun kommer og fortæller mig, at hun [utydeligt], at hun er begyndt at drikke for meget. (C: Okay, ja) Og at det

ofte ender med at være hver weekend, at hun bare drikker for meget. (C: Okay, ja) Så tager vi en snak om det, og altså grunden til, at hun egentlig kommer, det er mere fordi, hun kan bare mærke, at det gør ikke noget godt for hende.

C: Nej, ej det er lidt uhensigtsmæssigt med det der.

E: Ja. Hvis det fortsætter, så finder vi et andet sted. Ja så det er meget forskelligt. Det er jo dem, der sætter dagsordenen. (C: Ja) [Utydeligt] Og det kan være alt lige fra relativt tunge temaer til klassiske spørgsmål omkring lidelsens problem og den slags til kærestesorger, konflikter mellem venner, jamen sådan helt [utydeligt] private ting. (C: Ja) Så det er hele spektret, der kommer op.

C: Og hvor taler du fra, eller sådan? Hvis du skulle sige, 'jeg plejer at være den og den type i de slags samtaler' eller sådan?

E: Jamen så taler jeg primært som som sjælesørger og teolog. (C: Ja) Ja, og forsøger at give dem det bibelske svar på de spørgsmål, de har. [Utydeligt] læsse af et eller andet sted og lytte.

C: Ja. Ej, skal vi finde et andet sted?

E: Vi finder lige et andet sted.

C: Det er også fordi, jeg er ikke sikker på, jeg vil kunne høre det her.

E: Nej, det tror jeg heller ikke, du kan.

Del 2

Første halvdel af interviewet varede 19.50 minutter. Vi er nu rykket ind i et alternativt lokale, hvor støjen er reduceret, men ikke væk.

00.00

C: Ja, så er vi i gang. Super.

E: Den kører den der.

C: Den kører.

E: Ja, det ser rigtigt ud. Jamen jeg taler primært som teolog og sjælesørger, (C: Ja) og jeg er også, som en del af min uddannelse så har jeg også gennemgået sådan et sjælesorgskursus. (C: Ja) Og sådan noget, som der er mere... Altså nogle gange, så er det sådan [utydeligt] spørgsmål, men langt det meste, vil jeg sige, det er det er mere bare på det menneskelige niveau, hvor de har brug for at snakke om noget (C: Ja) eller med en, som er voksen. Ja. Så det er, det er det, jeg gør. Ja.

C: Mmm. Mm, og du foretager også kristendomsundervisningen?

E: Ja.

C: Ja?

E: Det betyder, at jeg har altså som noget ekstra i forhold til alle andre gymnasier, på alle andre gymnasier, der skal man have religionsundervisning, (C: Mm-mm) det får de i 2. eller 3.g, og de kan risikere at komme op i det til eksamen inden så længe. Så det har vi selvfølgelig også her, og der skal man gennemgå alt i sådan, som ministeriet har bestemt med islam og kristendommen og jødedommen og hinduisme og den slags. Og det vi så gør ekstra her, altså ud over at eleverne har det fag, så har de et ekstra fag. Det betyder, at de har en time mere om ugen her, end de ville have på et almindeligt gymnasium. Og det er kristendomsundervisning, og der har jeg så alle klasser, det vil sige i øjeblikket otte klasser en time om ugen hele året rundt, eller alle [utydeligt] af året, (C: Ja) hvor jeg underviser dem i faget kristendom, og det er jeg os selv, det er skolen selv her, altså i og med at ministeriet ikke er inde over, så er det os selv, der bestemmer indholdet af de her timer. (C: Ja) Så vi bestemmer selv, hvordan vi gør i timerne, og vi bestemmer selv pensum, ja hele vejen igennem. Så i øjeblikket i 3.g, der er jeg i gang med et forløb, jeg har sidst time med 3.x nu i morgen, det bliver nok noget grupper, fordi vi har ikke lige nået det, vi skulle. Vi er i gang med et forløb omkring seksualitet, (C: Ja) Bibelens syn på seksualitet, og vi skulle faktisk igennem ægteskab og skilsmisse og altså det. Det når vi så faktisk ikke, men det skulle vi have været igennem. Det har jeg med 3.g. I 1.g

så er jeg i gang med noget omkring de sidste tider, altså hvad den kristne trosbekendelse og hvad Bibelen siger omkring de sidste tider af verdenshistorien. (C: Okay) Ja, og det er sådan... Ja, det synes de meget er spændende. (C: Ja) I 2.g er vi i øjeblikket i gang med et forløb omkring helligånd og nådegaver, så det handler meget om, ja i morgen skal vi så læse nogle tekster omkring nådegaver. (C: Ja) Ja.

C: Er det direkte forkyndende, eller?

E: Nej, det er det ikke. Altså forkyndelsen det gemmer vi egentlig til, altså jeg vil sige, det kan ikke helt undgås, fordi mange af dem de jo også har en personlig holdning til det. (C: Ja) Så de giver også udtryk for deres egen tro. Men det er jo sådan, det er et kundskabsfag. Det handler om, at der er nogle ting, de skal vide om den kristne tro. (C: Okay) Øh, og det er så uanset om man er kristen eller ateist, og vi har elever her på skolen, som siger, at de ikke er kristne. (C: Ja) Vi har ateister, og vi har agnostikere og jamen tvivlere, (C: Mm) som meget tydeligt giver udtryk for, at jamen 'skolen står for det der, men jeg tror på noget andet'. (C: Okay, ja, ja) Så det, hvad skal man sige, den frihed skal der være, at man altså også i undervisningssituationen skal kunne give udtryk for, at tvivl eller modstand eller protest eller, altså en alternativ holdning eller en alternativ fortolkning eller. Ja, så det (C: Kan-) kommer der også, altså det er ret tydeligt også.

C: Jeg kunne lidt godt tænke mig at høre et eksempel på, hvordan det kunne sådan være i en undervisnings-

E: Jo, for eksempel i efteråret så havde vi et forløb i 3.g omkring trosforsvar. (C: Ja) Ja, altså hvor eleverne, vi gør simpelthen det, at eleverne må stille, man tager simpelthen nogle af de mest hyppige spørgsmål, der bliver stillet til den kristne tro, (C: Mm) og så forsøger vi at finde nogle svar på dem. Nogenlunde dækkende svar. Og det kan være det mest oplagte. Altså det kan stort set koges ned til cirka tyve standardspørgsmål. (C: Okay, ja) Stort set. Men altså nogle af de mest hyppige, det mest hyppige spørgsmål det er, 'Bibelen påstår, at Gud er kærlig og almægtig, og hvorfor er der så så meget ondt i verden?' (C: Ja) Og det er jo et ret godt spørgsmål, som Bibelen faktisk selv slås med adskillige steder. Og man kan stort set spørge alle verdens religioner om det her, og de har alle et fuldstændig soleklart svar på det, og det har kristendommen bare ikke. (C: Nej) Det må man så affinde sig med. Men i forbindelse med den slags, så er der nogle, som så giver udtryk for, jamen 'når det så er sådan, så kan jeg ikke tro på Gud. Altså så giver det ikke mening, ikke. Altså min erfaring siger mig, at verden er et gudløst sted, og der er ikke nogen mening til i verden'. Og der kommer det til udtryk, jamen så tænker de, 'når det nu er sådan, når det nu opleves sådan, så giver det ikke nogen mening at tro på Gud'. (C: Mm) Ja. Så det er der nogle elever, der siger.

C: Okay. Og hvad siger du så?

E: Jamen nogle gange så giver vi dem et modspil, for nogle gange så bliver det også til en debat i klassen, altså hvor folk de siger, 'jamen det giver mening på grund af det og det', og andre sidder og tænker 'jamen det giver ikke mening' altså. (C: Mm) Så bliver det, og så fører det til en debat internt i klassen. (C: Ja) Ja.

05.05

C: Og gør, giver I plads til den?

E: Ja, det bliver der. Altså nogle gange kan der af tidsmæssige årsager ikke altid blive, fordi altså vi har nogle ved os som, altså man ikke kalde dem kværuleanter, men der kan være nogle, som elsker at diskutere, og de kan blive ved. I timevis. Der kan vi tage og så sige, 'den der, den gør I bare færdig i frikvarteret'. (C: Ja) Ja.

E: Der er mange af dem, der har sagt, 'ej, du skulle have været med til kristendom', men det har været afløst, mens jeg har været her, for 3.g'erne, (K: Åh, ja ja) så det har jeg desværre ikke været. E: Ja, det kunne have været interessant. Men altså der er det jo, der er det, mange giver udtryk for, hvad skal man sige, andre holdninger eller ja. Og det skal der være plads til. (C: Mm) Altså vi opererer egentlig ud fra, hvad man kan kalde et ideal om åndsfrihed. Det er egentlig en måde at være uenig med hinanden på en anstændig måde. (C: Ja) Altså at give plads til det.

C: Kan du give et eksempel på, hvornår det lykkes, og hvornår det ikke lykkes? Fordi du siger, det er et ideal om åndsfrihed.

E: Ja, det er et ideal, ja. Der kan helt sikkert være tilfælde, hvor det ikke lykkes, hvor eleverne begynder at bedømme hinandens tro, (C: Ja) og hvor det ligesom kommer til at ligge mellem linjerne, at 'du er en dårlig kristen' eller sådan noget, altså hvor når det kommer til at, altså en ting er, når eleven selv siger, 'jamen jeg er ikke kristen' og sådan noget, det er fair nok. Men hvis, fordi så har man ligesom selv afsløret det. Men hvis andre begynder at skyde løs på alle mulige andre og siger, 'jamen han er ikke kristen, og hvis man siger sådan, så sådan og sådan', det er enormt svært at styre.

C: Hvad siger de så? Hvad...?

E: Jamen jeg vil sige noget af det, det hører jeg først om for sent, altså hvor der kommer elever til mig og fortæller, at der bliver sagt sådan og sådan, (C: Okay) altså hvor der kan være en slags, hvad skal man sige, sladder eller fordømmelse i omløb. (C: Mm, mm) Og det er svært at håndtere, fordi det er, nogle gange så er det, det sker, når vi ikke er der, eller det sker andre steder også, (C: Ja) og så bliver der sagt ting, som vi... Og det er jo egentlig svært at gøre noget ved, faktisk. (C: Mm) Så jeg vil sige, der er et eksempel på, hvor det hvor det i hvert fald ikke lykkes, fordi altså nogle gange i undervisningen, så kan man nogenlunde, så kan jeg nogenlunde have en fornemmelse af, hvad der bliver sagt, (C: Mm) og hvem jeg rammer og sådan noget. Nogenlunde i hvert fald. Men hvad de så går og siger til hinanden i fritiden uden for skoletiden, det ved jeg ikke. (C: Nej) Nej. (C: Nej) Og det, der er nogle elever, som har følt sig ikke bare bedømt, men fordømt og bortdømt, (C: Okay) altså som synes, at de har fået en, altså fra andre har fået en, altså en kritik eller hvad skal man sige, en omtale, som var uværdig eller ubehagelig. (C: Ja) Ja. Og der er nogle elever som kommer til mig og fortæller, 'sådan og sådan har det været', (C: Okay) og det er meget ubehageligt. (C: Ja)

C: Noget af det, som flere af dem selv har bragt op, og det havde jeg faktisk ikke regnet med ville være så entydigt, det er det her udtryk om 'den kristne boble'. (E: Ja) Og min vej til KG (E: Ja, ja) har i virkeligheden været, at jeg kendte Peter, som underviser 1.g'erne i engelsk, (E: Ja, ja) og jeg vidste, han havde gået på KG, og jeg vidste, at jeg skulle skrive speciale, og så tænkte jeg 'hvad vil jeg bruge fire måneder af mit liv på, uden at jeg bliver sådan rigtig grundig træt af det?', (E: Ja, ja, ja) og jeg synes, at sådan unge og identitet og tro er nogle spændende størrelser altså og især den her gruppe, der står over for så mange valg, de skal træffe i deres liv. Og så kom den der artikel fra Information, og den tog jeg ret meget for gode varer, da jeg læste den og tænkte, 'nåh ja, men det var da smart med den her kristne boble som var sådan et beskyttet ungdomsliv', og så talte jeg med Peter om det, og så sagde han, 'jeg tror, du vil opleve, at hvis du taler med eleverne om det, så vil de ikke synes, det er så entydigt positivt'. (E: Nej) Og så tænkte jeg, 'okay, så er det nok ikke noget, de nævner for mig', men-

E: Nåh. Nej, jeg tror, de nævner det som noget negativt.

C: Ja.

E: Det tror jeg.

C: Ja, og det var det, jeg oplevede, da jeg ankom, at sådan talte de og tog det selv i deres egen mund, hvis jeg sagde, 'hvordan beskriver man KG' (E: Ja, ja) for eksempel, så kunne de finde på at sige, 'det er jo også lidt en kristen boble'. (E: Ja) Hvad hvad er den kristne boble?

E: Ja, det ved jeg ikke. (Begge griner) Det er ikke mig, der har fundet på det der. Altså jeg tror nok, hvis man nu, lad os nu sige, man er gået fra at gå på en kristen friskole og kristen efterskole og så også kommer på KG, så er der ingen tvivl om, at man får sig et voldsomt kulturchok, når man kommer uden for døren her, hvis ikke man... Altså i hvert fald, hvis man har levet isoleret. Det tror jeg så ikke helt kan lade sig gøre længere, altså i gamle dage så tror jeg på, at man kunne isolere sig, men i og med at der er internet blandt andet, så er det godt nok svært at isolere sig fra resten af verden. (C: Ja) Så i den forstand, så tror jeg ikke, det er en kristen boble. Der er i hvert fald noget, der prikker hul der (C: Mm, mm) i den forbindelse. Så så entydigt er det heller ikke. Men der er ingen tvivl om, at der er nogen, der vil få sig et voldsomt chok, når de kommer ud, (C: Mm) over hvor anderledes verden egentlig hænger sammen, og hvor anderledes folk tænker, (C: Ja) og det er nok den største udfordring for dem, det er at møde folk, som tænker radikalt anderledes om livet og

seksualitet og ja, alt sådan noget. Det vil for nogles øjne være et meget stort, ja kulturchok. Regulært kulturchok.

10.29

C: Er det noget, I tænker på, at-

E: Altså jeg forsøger at forberede 3.g'erne på det. (C: Ja) Jeg vil sige, det er det er lidt svært at forberede dem på, fordi der er nogle ting, de ikke opdager, før de står i det.

C: Ja? Hvad kunne det være?

E: Jamen fordi man kan sige, en ting der er ved at leve, lad os nu sige, man opfatter det her som en kristen boble, det er jo at man hører jævnligt altså kristen forkyndelse eller andagter eller sådan, som ligesom er med til at bekræfte ens tro. Det der sker for mange, når de kommer ud herfra, det er at så hører man meget, meget lidt, som er med til at bekræfte ens tro, (C: Mm) og for mange smuldrer det simpelthen, og de er ikke i stand til at holde fast i den kristne tro, fordi de har ikke noget fast fundament for det, og de... De de får hurtigt den der fornemmelse af, 'jamen man kan jo også bare, man kan bare leve ligesom alle andre, man kunne jo bare gøre noget andet'. Så for mange så er det jo også bare en, altså det spørgsmål det kommer først for alvor, når de er kommet ud herfra. (C: Okay) Sådan først for alvor. Altså jeg vil sige, der er nogle spørgsmål, som dukker op, for eksempel det der med lidelsens problem. Altså de store, hvis man vokser op sådan med en klassisk teologi, så er der mange, der tænker, 'jamen Gud han er god, og han vil altid sørge for mig', (C: Mm) og hvis det er den teologi, de har, sååå bliver det smadret på et eller andet tidspunkt. Det smuldrer mellem hænderne i samme øjeblik, at telefonen ringer, og de hører, at deres bedste ven er blevet kørt ihjel. Så står de og tænker, 'hvor er Gud henne i alt det her?' (C: Ja) Ja, så der er nogle helt, altså man kan sige, der er nogle kriser omkring det trosmæssige, for eksempel omkring lidelsens problem. Så vil der være kriser, når de for eksempel starter på universitetet og møder folk, som argumenterer særdeles velovervejete for ateisme, for eksempel. (C: Ja) Og det vil man jo møde. Eller pannarcisisme eller dekonstruktivisme af en eller anden art. Hvor de vil møde nogen, som er overbevisende, og hvor det faktisk kræver en hel del ikke bare sådan trosmæssig viden, men det kræver viden omkring erkendelsesteori og alt muligt mærkeligt for overhovedet at kunne forstå, hvad er det, der er på spil her. (C: Ja) Ja. Altså vi forsøger at give dem lidt, når det handler om, vi har jo et AT-forløb i 3.g for eksempel, der handler om tro og viden, (C: Mm) hvor det handler om forståelsen af et sammenstød mellem det trosmæssige verdensbillede og så et moderne, naturalistisk eller materialistisk verdensbillede. Der forsøger vi at give dem ligesom nogle redskaber til at forstå, hvad er det, der er på spil, når de er inde på det der. Fordi det opdager man, altså... De fleste medier i Danmark de er jo i den grad genenmsyret af et materialistisk verdensbillede. Altså man har meget, meget svært ved at forstå, at der er nogen, der skulle kunne have et ønske om at for eksempel opdrage deres børn i en kristen tro. (C: Mm) Det har man meget, meget svært ved at forstå. Eller hvis der for eksempel er en politiker, som giver udtryk for, at han tror på, at der er en skabende gud, så bliver han-

C: Ja, det var jo virkelig ved at [utydeligt] for nylig.

E: Han bliver skammet ud. Man synes, at han er pinlig og gammeldags og uvidenskabelig og sådan noget. Altså han bliver skudt alle mulige ting i skoen, fordi han hævder et klassisk kristent standpunkt. Så medierne i Danmark de er fuldstændig gennemsyrede af en sekulariseret dagsorden, (C: Ja) og det skal man bare være klar over, og det er noget af det, som eleverne skal udrustes til. (C: Mm) Ja.

C: Mm. Men... Nu talte vi om internettet. Er det ikke noget, de allerede kan støde på, når de læser nyheder?

E: Jojo, jojo. Men problemet er jo, at hvis man aldrig har fundet ud af, altså hvis man tænker, at nyheder altid er neutrale, så tager man fejl. Hvis ikke de har fundet ud af, at der faktisk er nogle, der skriver det her, og at de har et helt bestemt verdensbillede, når de skriver det her og et helt bestemt syn på, hvordan virkeligheden hænger sammen, hvis ikke man er klar over det, så kan man godt blive lidt snydt, når man bevæger sig rundt i det danske medielandskab.

C: Tror du måske ligefrem, man bliver mere kritisk af at gå her så?

E: Det ved jeg ikke, om man gør. Jeg tror mange er, min oplevelse er nok, at der er for mange, der er for ukritiske, (C: Mm) som bare sluger, hvad de kan. Og så egentlig også fordi de ser for lidt nyheder. (C: Okay, ja) De ser meget meget lidt nyheder. Altså mange af de ting, de får, dem får de via sociale medier, især Facebook. Der læser de ting, hvis de ser noget, (C: Mm) men altså... Hvis du spørger, hvor mange af dem, der ser nyheder på DR eller TV2, det er... Det kan tælles på en kvæstet hånd, altså det er meget meget få. (C: Okay, okay) Det gør unge mennesker ikke. Så...

C: Alright. Fordi noget af det jeg sådan har prøvet at indkredse undervejs, også for at prøve at finde nogle, jeg holder interview med to elever, og et spørgsmål jeg sådan har prøvet at gå ud fra, det er, 'hvordan er man en god KG-elev'? (E: Nåh) Altså kan du give et bud på det? Hvis du sådan skulle ja karakterisere en, som klarer sig godt og som trives her og... Hvordan ville vedkommende så være?

15.12

E: (Griner) En god KG-elev... Altså et eller andet sted, så bryder jeg mig ikke helt om (griner) idéen, fordi det kommer til at, så kommer det til at lyde som om, der er nogle, der ikke er.

C: Nååh okay, ja?

E: Og jeg tænker, at der, altså vi vil jo gerne være et sted, hvor eleverne faktisk føler sig godt behandlet, og de kan føle sig hjemme, og de kan føle sig, ja forstået og... Og i og med at hvis man begynder at sætte det prædikat på folk, at der er nogen, der er gode KG-elever og nogle, som ikke er, (C: Mm) det synes jeg ville skabe et uheldigt hierarki.

C: Ja. Og det kan faktisk også være, eller du gør mig opmærksom på, at jeg tror egentlig, at jeg skal reformulere mig, fordi noget af det, eller det jeg mere er optaget af, det er, hvordan har man det nemt på KG?

E: Nååh.

C: Eller sådan, altså hvordan falder det en naturligt at være her? Og det handler ikke nødvendigvis om, at man er god til fagene og har de rigtige holdninger og sådan noget, men mere om man ligesom-

E: Det er svært at sige. Altså dem der har det nemt, jeg tænker på 3.g'erne, så er der sådan Anders for eksempel, han er bare en guttermand og en hjælpsom fyr (C: Mm) og fagligt dygtig og pligttopfyldende og det hele. Han får det simpelthen nemt gennem sin tilværelse. (C: Mm) Det tror jeg. Og han er en, der er aldrig bøvl med ham, og han er bare altid glad og positiv og sådan noget. Hans vej gennem gymnasiet er meget nemmere, end hvis man er doven og ugidelig og sådan noget. Og det er meget banalt, det gælder nok alle gymnasier. Det er der ikke noget nyt i det.

C: Nåh nej, men det-

E: Men så tror jeg nok også, at det i og med, det fænomen at vi har en kostafdeling og at man som kostinspektør kommer så tæt på eleverne, det betyder, at der opstår nogle venskaber. (C: Ja) Altså der er nogle af mine elever, hvor jeg tænker, altså hvor jeg ikke ville have problemer med at holde ferie med dem. Altså jeg gør det ikke og sådan noget altså af principielle årsager, men der er nogle, hvor jeg tænker, det er sådan nogle rare mennesker, dem vil jeg gerne være sammen med. (C: Ja) Og der er nogle elever, der opnår et så tæt forhold til lærerne, at de får det nemmere.

C: Ja?

E: Jeg tror også, de kan slippe af sted med mere end andre her, at der faktisk bliver gjort forskel på eleverne, jeg tror det nok. Det er jo ikke, det burde der ikke finde sted, men jeg tror, det finder sted, sådan at nogle elever bliver favoriseret bare fordi de er... De er sjove og rare at være sammen med. Ja. Sådan en som Sofia fra 1.g, en lille pige, meget, meget køn, meget smilende og har en fantastisk smilende latter, hun får lov til fantastisk meget, fordi hun er så charmerende. (C: Ja) Og jeg har også sagt det til hende, når hun kommer og spørger om noget, så har jeg sagt til hende, 'ved du hvad Sofia, du er så charmerende, så jeg er nødt til at sige nej'.

C: (Griner) 'Jeg er ligeglad med, hvad du spørger om, men nej'.

E: (Griner) '...Men nej'. Fordi hun får meget tit et ja. Hvis de andre elever spørger, så får de ofte et nej. Og det er jo bare sådan, verden er, frygtelig uretfærdig. (C: Ja) Ja. (C: Ja) Men altså hun slipper af sted med rigtig meget.

C: Fordi noget af det, der er lidt specielt ved KG, og det tror jeg ikke nødvendigvis gælder alle andre privatgymnasier, det er at man må vel også lidt befinde sig i de samme kredse? Jeg kan forestille mig, at der er nogle af lærerne og eleverne, der tager på de samme sommerlejre og-

E: Ja, det er der. Altså der er nogle-

C: Og hvor forældrene måske kender hinanden.

E: Der er nogle af lærerne, der tager på Bibelcamping, som er en sommerlejr, og Oase og den slags. Ja, hvor de også møder nogle af eleverne. (C: Ja) Det kan ikke helt undgås. (C: Næh) Jeg ved ikke, om det gør det store. Altså man kunne altid have en mistanke om, at det måtte påvirke karaktererne også. Det tror jeg faktisk ikke, det gør. Det tror jeg, lærerne er professionelle nok til, at sige 'det er faktisk ikke der'. Så det er ikke der, hvor løfteevnen den ligger. Det er ikke der, vi snyder.

C: Det er ikke på Bibelcamping, I løfter?

E: Nej nej, det er det ikke. (Begge griner) Jamen også fordi, når man måler på løfteevne, så er det altid på de skriftlige karakterer, (C: Ja) og det betyder, der er altid en censor ind over, så det er heldigvis ikke vores egne læreres bedømmelse, ikke alene i hvert fald.

C: Nej, men det er sådan set heller ikke det, jeg er så interesseret i.

E: Nej, men der kan godt være noget med, at der er nogle elever, hvor jeg føler mig meget, meget tæt forbundet også åndeligt, fordi vi altså taler om ting sammen, og vi forstår hinanden og... Det er der helt sikkert. Og for eksempel når der, det er så længe siden, vi har talt om det, men for eksempel en del af min stilling, det er også bare at invitere til et bedemøde. (C: Ja) Engang om ugen så holder vi et bedemøde i et middagsfrikvarter, det er kun ti minutter, hvor jeg inviterer eleverne, og lærerne er faktisk også velkomne. (C: Mm) Det betyder, at alle som har lyst til at være med, de kan komme. (C: Ja) Og der kommer ikke vældig mange, men det er bare et fælles forum, hvor lærere og elever er sammen, og hvor man beder sammen. (C: Ja) Og det samme gør sig gældende med det bibelmarathon, eller nye testamentemarathon, som vi afsluttede for tre uger siden. (C: Ja) Der er både lærere og elever med. Og altså, hvor jeg har lavet planer, så siger vi, 'det er så nye testamente i løbet af femten uger, cirka tre sider om dagen'. (C: Ja) Og så altså, det er alle, der kan melde sig til, og der er cirka tres, der melder sig til, og så er der tredive, der gennemfører. Og det er jo både lærere og elever. (C: Ja) Så der er et, der er en fælles oplevelse af at, altså for eleverne der er det også interessant at se, at der er en lærer her, der er med til det samme.

20.07

C: Mm. Ja, så der er en åndelig samhørighed?

E: Ja, det tror jeg. Altså det vil der være, der vil helt sikkert være nogle elever, der oplever også en trykthed ved at være i sådan et miljø, fordi der er en åndelig samhørighed. Altså man ved, at der er nogle fællesnævne. (C: Mm, mm) Ja, det tror jeg.

C: Ja. Ja. Jeg tror faktisk, at jeg er igennem det, jeg havde forberedt. (E: Ja) Er der et eller andet, hvor du tænker, det skal hun lige høre, eller det har hun ikke været opmærksom på eller et eller andet?

E: Nej, eller jo, det er der sikkert. Det kommer jeg sikkert i tanke om.

C: Helt sikkert.

E: Jeg vil sige, jeg glæder mig til at læse dit speciale, eller din afhandling, fordi det er, for mig så er det utrolig interessant at vide, hvad er det, der foregår, fordi jeg taler med nogle elever. Der er nogle elever, som jeg stort set aldrig taler med. (C: Ja) Altså det er meget kort i hvert fald. Der er nogle elever, som jeg har rimelig gode, sådan en fornemmelse af hvor de befinder sig henne, og hvad de tænker på, og hvordan de har det og sådan. Så er der en stor pulje, en stor grå midterskare, som jeg faktisk ikke har særlig meget føling med. (C: Ja) Og det vil jeg sige, det er noget af det vanskelige ved, at skolen er vokset. Vi har tidligere ligget omkring hundredeoghalvtreds-tres elever. Nu ligger vi oppe på omkring hundrefemogfirs-hundredehalvfems, (C: Ja) og det er slet ikke nogen hemmelighed, at jeg var modstander af, at vi skulle vokse. Jeg stemte imod i bestyrelsen, eller var modstander af det der forslag. Fordi jeg var bange for, at det ville gøre noget ved miljøet, fordi miljøet bliver mere overfladisk. Og det er... Og at vi som medarbejdere kommer på større afstand

af eleverne, (C: Ja) og det mener jeg faktisk at kunne konstatere, at det er også det, der er sket. (C: Mm) Så vi har mistet noget i de sidste to år, (C: Okay) på grund af væksten. (C: Ja) Og det er sådan en ret bitter erfaring, og min store plan det er jo, eller mit store spørgsmål, det er, 'hvordan ruller vi tilbage?', ikke. Altså hvordan, det er aldrig svært at vokse, for altså alle synes jo, det er fantastisk. Det er meget meget sværere at skulle argumentere for en nedskalering. (C: Mm) Det er der ikke mange, der er vilde med, altså de fleste, de tænker 'vækst' ikkeogså. (C: Ja) Det er meget, det er nærmest et guddommeligt ord. (C: Mm) Ja. Hvor jeg ikke ville have noget imod at have et mindre gymnasium og en mindre post af penge.

C: Nej, og det hænger simpelthen sammen med, at formålet er noget andet?

E: Ja det, men også bare fordi... Man kan godt vokse sig så meget, at det miljø man egentlig har, hvor man tænker, 'her er vi i stand til at påvirke eleverne', at det ændrer sig så meget, så vi faktisk ikke kan udføre det længere, (C: Mm) så vi ikke er i stand til at påvirke eleverne, (C: Ja) og så kan det godt være, at vi har en eller anden klar intention om, hvad skolen vil, men hvis vi ved, at det ændrer sig, så kommer vi simpelthen for langt væk fra eleverne. Det er den store, min store frygt det er, at vi kommer for langt væk fra eleverne, så vi simpelthen taler forbi hinanden, (C: Ja) så de ikke forstår os og synes, vi er for mærkelige eller gammeldags, og vi simpelthen ikke forstår dem. (C: Ja) Ja.

E: Der er en situation, jeg kom til at tænke på, og det var her den anden, apropos det der med at være langt væk fra hinanden, (E: Ja, ja, ja) og kunne komme dertil (E: Ja, ja, ja) i hvert fald. Til KG-aftenen (E: Ja) der var der en situation, hvor Elias dansede (E: Ja) oppe foran-

E: Oppe foran, ja ja.

C: -og sådan noget. Og der lod til at være to meget forskellige stemninger i rummet. Eller det var i hvert fald det jeg-

E: Jamen der vil jeg sige, for mig der var det faktisk ret uvant, kan man sige.

C: Ja? Hvad var det, der skete der?

E: Ja. Jamen jeg tror bare, Elias han var blevet, altså det er aldrig sket før, så det var også sådan lidt, 'nåh okay'. Så jeg tror, at alle var overraskede. Det er nok det første. (C: Okay, ja) Det gælder både dem, der synes, det var fedt, og dem der synes, det var mærkeligt. Jeg ved ikke, jeg tror bare, Elias han var i godt humør. (C: Okay) Men der er helt sikkert nogle, som synes, at det var godt nok mærkeligt. Det tror jeg.

C: Ja, fordi og ja, hvad var mærkeligt?

E: Jamen det man synes nok, at det var... Altså jeg stod også selv med en fornemmelse af, at altså fordi jeg tænkte, det her det handler om lovsang til Gud, og det kan godt virke temmelig afsporet, at der så lige pludselig sker en masse andet i rummet. Det er i hvert fald for mig selv, så er det nok den anke, jeg ville fremføre. (C: Ja) Jeg har ikke talt med eleverne om det, så jeg ved ikke, hvad de tænker om det. (C: Mm) Nej. (C: Nej) Men det var det var... Det var en meget overraskende situation, ja. Det var det.

C: Ja, fordi jeg hørte nogle sige sådan, 'jamen det var da lidt imod dansepolitikken', og så tænkte jeg, er der en dansepolitik?

E: Man har en, for en del år siden så havde man i bestyrelsen, så havde vi en længere drøftelse af det der. Fordi spørgsmålet er, hvordan skal man gøre i forhold til festkultur og sådan noget, som det jo er, og der bestemte man sig for, at til vores, altså 3.g'erne de danser noget lanciers, og til vores gallafest så danser de vals, altså med en valsinstruktør på. Så de lærer faktisk at danse vals. Men og det er det, som bestyrelsen er gået med til, men ud over det, så er det ikke sådan noget som, altså vi holder ikke gymnasiefester, som man gør andre steder (C: Nej) med sådan... Diskoteksagtige tilstande. (C: Mm) Det gør vi ikke. (C: Nej) Nej. Så det er cirka sådan der, hvor dansepolitikken den ligger. (C: Okay) Så det er et forsøg på egentlig at sige, at der er noget her, altså man kan godt, man kan godt som kristen skole være vældig sådan, altså næsten sådan være kulturforskrækket og tænke, at 'man må ingenting' og sådan, men man er også nødt til at have en vis frihed, hvor man siger, 'jamen der er faktisk noget her, som er godt og smukt og festligt' og sådan noget, og så er der også noget, som kan være problematisk, (C: Mm) og så forsøger man at lave lave en politik der. Ja. Og det er... Absolut ikke nemt at lave et eller andet skel og sige, 'det er der, grænsen går'. Det er absolut et gråzoneområde. (C: Ja) Ja.

C: Det var et meget vævende svar. (Griner)

E: Ja, men det er et gråzoneområde. Jamen det bliver, det er en gråzone, fordi... Altså hvis bestyrelsen skal udtale sig om noget, er det jo ikke sådan, at man kan slå op i en eller anden bog og finde ud af, at det er sådan, det er kloget at gøre. (C: Nej) Det er et forsøg på at navigere. (C: Mm) Ja.

C: Ja, ej det kan jeg godt forstå.

E: Og det samme gælder vores alkoholpolitik. Der er det sådan, at når 3.g'erne er på studietur, så må de godt drikke alkohol. Der regner vi faktisk med, at der er de blevet [utydeligt], de er blevet atten. De er blevet myndige. Og så er, så skal der faktisk være en vis frihed til også at, når vi er i Rom så at gå ud og tage sig et glas rødvin. (C: Ja) Så det gør vi. Jeg ved ikke, om alle gør det. Det tror jeg nok. Det gætter jeg på. Vi besøger ofte også en vingård (C: Ja) til vinsmagning. Så det er ikke, altså det kan godt være, man har en ret stram alkoholpolitik her på stedet, hvor man siger, at der er ingen alkohol. Men det betyder ikke, at man så er en afholdsskole, hvor man så tænker, at det er farligt, eller det er syndigt eller sådan noget. Det handler ganske enkelt om, at man tænker, at alkohol og unges uddannelser det harmonerer ikke særlig godt. (C: Nej) Og alkohol og skolemæssig præstation. (C: Mm, mm, ja) Det altså, man kan sige, de fleste af vores elever, det er det egentlige argument, at hvis man skal gøre det godt, så skal man gøre ligesom Cristiano Ronaldo.

C: Hvordan gør han?

E: Han drikker aldrig alkohol. (C: Nåh, ja) Han har været tørlagt i mange år. (Griner) Modsat Nicklas Bendtner, og ja. Så det er også et forsøg fra skolens side på at sige, hvordan navigerer man i forhold til, hvad man kan kalde gråzoner, eller er det et ideal, altså skal man bare sige fuldstændig blankt nej, (C: Mm) eller er der noget, man gerne vil tillade og sådan noget. Og der vil jeg, til den sidste studentermiddag herude her om en fem-seks uger, der bliver der også drukket rødvin til. (C: Ja, okay) Ja, ja.

C: Bestyrelsen, hvad er det for nogle mennesker, der sidder der?

E: Jamen der sidder en del forældre, (C: Ja) hvor mange sidder der i øjeblikket? Der sidder en, ej nu skal jeg lige se... Der sidder vel fire forældre i øjeblikket (C: Mm) og tre øvrige valgte medlemmer. Og det er jo altså nogen som, jamen altså det er jo som i enhver anden bestyrelse. De har ansvaret for skolens drift og sådan noget, altså ja. Så der sidder en del forældre.

C: Er der et eller andet, der går igen med dem? Hører de til IM, LM eller er de...?

E: Det er jo ikke noget, de sådan bliver spurgt om. Det er jo ikke sådan, at skolen tilhører, altså skolen har ikke nogen formel tilknytning (C: Nej) hverken til IM eller LM eller noget som helst, og det er en helt (C: Nej) altså selvejende institution.

C: Når jeg spørger, er det bare for at få en fornemmelse af, sådan altså er der et eller andet-

E: Jamen jeg sidder og tænker på i bestyrelsen-

C: -der samler dem eller?

E: -så godt som jeg kender dem, altså jeg tror, der er en, hvis vi tager formanden, jeg ved faktisk ikke, hvad han kommer i. (C: Nej) Formanden, det ved jeg ikke. Næstformanden, jeg tror, hun kommer i en kirke i Herning, hun er hverken IM'er eller LM'er. (C: Nej) Så er der en LM'er i forælderkredsen og en anden, hvor jeg ved ikke, og en IM'er og en fra Oase, så vidt jeg ved.

C: Men der er ikke nogle forældre fra en ateistelev, skulle jeg til at sige?

E: Det tror jeg ikke, nej. Men der vil jeg sige, der kan være utrolig stor forskel på, altså forældrene kan godt altså sympatisere fuldstændig med skolens holdning, (C: Ja) og så har de nogle børn, som vil noget fuldstændig andet. (C: Ja) Det er der masser af eksempler på. (C: Ja) Og det har vi også aktuelt, hvis jeg lige tænker på den nuværende bestyrelse. Der har vi, der er en af børnene fra bestyrelsen, som altså ikke nødvendigvis er enig med skolen i mange ting. (C: Ja) Ja. Så der kan også være en vis forskel på, hvad forældre og børn tænker. (C: Ja) Ja.

C: Ja, det kan jeg forestille mig. (E: Ja) Godt nok, så er jeg blevet lidt klogere. (E: Mm) Ja. Jamen så tror jeg næsten, jeg vil slukke den her.

E: Det lyder godt. Og du fik det hele? Hvor mange timer kan den egentlig tage sådan en?

Bilag 4: Feltdagbog fra Det Kristne Gymnasium

Dag 1, mandag: Efter ankomst

Kl. 15.00

Peter hentede mig på stationen, og mødet oplevede jeg naturligt og uproblematisk. Da vi kørte ind på parkeringspladsen til KG sagde Peter "nu skal du møde et af de rareste og dygtigste mennesker, jeg kender" som reference til rektoren, Hauge. Efter ankomst hilste vi på rengøringsmanden. Derefter gik vi ind til Hauges kontor, en gråhåret, slank mand. Hans kontordør stod åben, og Peter bankede lavt med en kno. "Hej Peter" sagde Hauge, og jeg kom ind. Han hilste på mig med et håndtryk, og jeg takkede for, at jeg måtte komme. Han sagde, at hvis jeg ville tale med noget af personalet, måtte jeg gerne anmode ham om det, og så kunne han finde en, der kunne sætte en times tid af. Han spurgte, om mit besøg her var et led i mit speciale, og jeg svarede, at selve specialet kommer til at handle om KG. Så ville han meget gerne læse det. Jeg sagde, at fra tidligere erfaring kunne jeg ikke love ham at læse det, men jeg kunne love ham én eller anden form for produkt angående det, jeg laver - fordi der nogle gange kommer personfølsomme ting frem, som må anonymiseres i høj grad. Det havde han forståelse for. Jeg fortalte, at det nok ikke vil lykkes mig at anonymisere gymnasiet i mit speciale, fordi det har så specifik en profil, men at jeg naturligvis anonymiserer de personer, jeg taler med. Det syntes han lød fint.

Peter og jeg gik ind på lærerværelset, hvor jeg introducerede mig for to af lærerne. Jeg kigger lige på hjemmesiden, hvem det var: Karen (underviser i spansk) og Marianne (samfundsfag og historie). De havde hørt, at jeg kommer, og de virkede venlige på mig. En af dem havde været Peter' lærer i sin tid. Marianne havde et kors på i en halskæde, bemærkede jeg. Jeg fortalte, at jeg var nysgerrig på den store forandring, eleverne står over for med at skulle væk fra KG. Så har du perfekt timing, sagde en af dem, for de har deres allersidste afleveringer lige nu og er så nervøse, bekymrede og forvirrede over at skulle videre, at de er helt... (Lavede en bevægelse, hvor hun viftede hænderne foran ansigtet).

Vi går til mit værelse efter ankomst, værelse 711. Det er i hus 7A, et pigehus. Peter kalder ud, om der er nogle piger hjemme, og der lyder pigestemmer "ja" med løbende mellemrum. Jeg hilser på 5-6 piger inkl. én, som siger, at hun er den eneste 3.g'er i huset. Vi går hen til sofaafdelingen.

Peter: Hvad laver I?

Pige: Vi har interviewet en dame til mediefag.

Peter: Nååh, hvem er hun?

Pige: Hun er fra Jehovas Vidner. Vi var med i Rigsdagssalen, og det var... Specielt.

Peter og pigerne nikker og griner så.

Positionen Jehovas Vidner er domineret i feltet.

Rummene

Gymnasiet ligger ca. 1,5 km fra stationen sammen med et handelsgymnasium og VUC (måske flere uddannelsesinstitutioner). Det er omgivet af marker. Selve bygningen ligner et 70'er-gymnasium som er renoveret indvendigt. Indendørs var der rent og ikke slidt. Umiddelbart ved indgangen ligger spisesalen (som Peter fortalte ikke hedder kantinen, så jeg lige kender vokabularet). Jeg lagde mærke til, at der på en dør hang en plakat for Indre Missions Ungdom. Der er også en skærm med skemaer for klasserne. På det lyse og nyrenoverede lærerværelse var der kaffekopper, borde, stole, en computer, et tekøkken, the- og kaffekander, en skål med æbler, en servietholder med et billede med et kristent budskab. På væggen hang en tavle med billeder af 1.g'erne. Jeg spurgte, om der var billeder af de to andre årgange, hvortil Peter svarede, at det ikke var nødvendigt, for på det

tidspunkt havde lærerne lært alle navnene at kende - det er jo et lille sted. Der var også foldere for en pædagogisk diplomuddannelse fra SDU og udprintede skemaer. *Jeg tror, jeg vil gå rundt og tage billeder af stedet nu. Måske skal jeg præcisere over for Hauge, at jeg ikke lægger noget ud på internettet. Kl. 17.30 er der aftensmad.*

16.38

Jeg gik ind til 3.g'eren her i huset, hvis navn jeg ikke kan huske. Hendes stør stod åben, og jeg stillede mig på dørkarmen. Jeg spurgte:

C: Må jeg spørge dig om noget?

Pige: (Tøvende) Øh...

C: Hvad er koden til internettet?

Pige: Trust no one, med stort T, stort N og et ettal. Ret ironisk...

C: (Griner) Ja, så det går du bare ud i verden med.

Pige: (Griner) Ja.

Jeg beslutter mig for at bruge tiden før aftensmad til at planlægge lidt fremad. Jeg har ca. 45 minutter, før der er aftensmad.

Plan for tirsdag

Aktivitet: Følg en 3.g-elev rundt på gymnasiet (aktivitets- og tidsregistrering)

Observer: Agenten i sine omgivelser

- Hvor går kroppen hen?
- Hvornår gør kroppen det?
- Hvilke handlinger, udsagn gør kroppen - og hvorhenne?
- Hvilke artefakter og teknologier bruger kroppen - og hvorhenne?
- Hvilke selvfølgeligheder (re)producerer kroppen - og hvorhenne?

En blanding af "aktivitets- og tidsregistrering" og "anvendelse af specifikke teknologier". Jeg har også inddraget "selvfølgeligheder" som kategori, fordi jeg med mit arbejde med diskursanalyser har fået et skærpet blik for det. Så denne observation bliver noget om, hvad der gøres med hvad hvorhenne til hvilken tid, og hvilke selvfølgeligheder der i den sammenhæng praktiseres.

Tid	Sted	Artefakter/teknologier	Selvfølgeligheder	Handlinger

18.44

Jeg har været til aftensmad, som begyndte kl. 17.30. Først gik jeg ind og spurgte en af 1.g'erne her i hus 7A om, hvornår der var aftensmad, selvom jeg egentlig godt vidste det. Hun sagde kl. 17.30, og jeg tog lejligheden til at spørge til hendes oplevelse med at gå her. Hun sagde:

P: Det har bare været så godt. Altså i forhold til at starte på andre gymnasier tror jeg bare, det her har været meget bedre. Alle er så åbne og søde. Jeg havde hørt om, at de var hårde ved 1.g'erne, men her taler alle årgangene med hinanden. Det er jo nok også fordi vi bor sammen.

C: Ej, jeg må altså sige, at dit rum er virkelig pænt.

P: Tak.

Vi gik sammen ned til middagen, og jeg satte mig ved et bord, hvor de alle var 1.g'ere. Jeg spurgte, om man normalt sidder sammen med dem fra ens årgang, og de sagde, at nej, det er blandet. Men derovre sidder nogle 3.g'ere, sagde en og pegede et andet bord, hvor der kun var 3.g'ere. Jon Olesen

spurgte, om nogen ville holde andagt. Der var helt stille. Han spurgte 3-4 gange, og ingen meldte sig. Da et par elever kom for sent, spurgte han, om nogle af de senest ankomne ville melde sig for at gøre op for, at de kom for sent. Det ville de ikke. Så sagde han, at han ville præsentere Christine Plesner. Jeg gik op til mikrofonen, som vi rykkede ud, så alle kunne se mig. Jeg fumlede lidt med den - den var så høj, at jeg måtte tale op til den. Da den var på plads fortalte jeg, at jeg havde fået lov til at besøge KG i to uger i forbindelse med, at jeg næste semester skal skrive speciale på min kandidatuddannelse i Læring og Forandringsprocesser. Jeg blev nervøs og talte hurtigt. Sagde at jeg var optaget af store forandringer, som mennesker kan stå over for, og at jeg i den forbindelse gerne ville have lov til at følge 3.g'erne. Jeg spurgte, om der sad nogle 3.g'ere derude, og flere af dem rakte hænderne i vejret. Fortalte at der kommer et skriftligt produkt ud af det, og at jeg anonymiserer alle dem, jeg taler med, så man skal kende dem godt for at genkende dem. Derefter at man var velkommen til at komme og spørge mig om, hvad jeg egentlig har gang i - og også hvis man ikke har lyst til, at jeg taler med dem. Jeg spurgte bordet med 3.g'ere lige foran mig, om jeg måtte sætte mig ved dem. Indskydelsen var fordi, en af dem havde kigget direkte på mig under hele min præsentation. Det måtte jeg gerne, så jeg tog en stol og satte mig for bordenden. Derefter introducerede Jon til at synge et bordvers, jeg ikke kendte. Det var en lille dreng, der sang det, jeg tror han var Jøns søn.

Jeg hilste på de fire af dem, der sad tættest på mig. En af dem er Elias, jeg kan ikke huske de andres navne. Det blev lidt til en slags præsentationsrunde for dem:

- Elias: Var vokset op i den danske folkekirke. Havde valgt KG, fordi det havde den kristne ramme, men især fordi det var et kostgymnasium. Hans forældre bor i Asien, så det var godt med et gymnasium, hvor han kunne bo. Hans forældre havde mødt hinanden på KG, så det lå ligesom til højrebenet, at han skulle gå her. Kan godt lide at studere og gå i skole, så han vil egentlig gerne læse videre direkte. Men fordi han skal opsupplere nogle fag for at kunne læse medicinsk kemi, får han et år, før han kan studere.
- Dreng med lyst, krøllet hår i hestehale og briller [Jens] : Er vokset op i IM (så folkekirken, tilføjede han). Hans to søskende og kusiner/fætre havde gået her på KG. Han er dagselev og har en lejlighed inde i Ringkøbing. Efter gymnasiet skal han bare arbejde for at gøre noget helt andet. Det er indtil videre hans plan.
- Pige med briller og brunt hår [Mille]: Er ikke vokset op i et kristent hjem. Som lille sang hun i kor og kom i kirken engang imellem. Hun kom på en kristen efterskole, og så var det meget naturligt at fortsætte videre på gymnasiet. Hun kan godt lide, at der er andre, der også kan lide at synge lovsange og gøre kristne ting. Efter gymnasiet vil hun gerne til London og være au pair, og bagefter vil hun måske også gerne læse noget i retning af medicin.
- Tynd dreng med spids næse: Han kommer fra et kristent hjem. Han vil gerne være en slags ingeniør og vil gerne prøve at gå en dag på en ingeniøruddannelse for lige at prøve det. Men inden da vil han arbejde, for han glæder sig til at have fri, når han har fri, så man ikke hele tiden skal have dårlig samvittighed over ikke at lave lektier.

Da drengen med det krøllede hår [Jens] fortalte, spurgte han, om jeg var kristen. Jeg nikkede. Nåh, så kender du godt forkortelserne IM og LM, sagde han. Jeg kender dem godt, det står for Indre Mission og Luthersk Mission. Jeg tænkte på, at det forekommer påfaldende sjældent, jeg har hørt nogen bruge de fulde titler og ikke kun forkortelserne.

Elias sagde, at det måske var meget godt for mig lige at vide, at man ikke må drikke alkohol her på KG. Jeg spurgte, om der var nogen, der gjorde det. Han svarede, at det var der ikke rigtig. Dageleverne kan gøre det, for de bor ikke på kollegiet. Jeg spurgte, om der nogensinde var nogen, der var berusede på kollegiet efter at de havde været ude i Ringkøbing. De svarede nej. Pigen sagde, at det 3-4 gange var sket, og at så er det blevet nævnt til en samling. Elias tilføjede, at nu er det jo ikke sådan, at kosteleverne er de hellige og dageleverne er fulde hele tiden. Jeg spurgte, om det er noget, de til daglig tænker på - altså at de ikke må drikke alkohol. Nej, sagde de fælles. Jeg tænkte, at

det så var sjovt, at de havde nævnt det for mig. Elias tilføjede, at nogle gange kunne det da godt være træls, at hvis man virkelig havde lyst til en kold øl, kunne man ikke tage den. Men det var også godt med en nulpolitik, for når man ikke må drikke overhovedet, er det bare ikke det, man mødes om. Han mente, reglen var god, for så gjorde man det bare ikke.

Jeg spurgte, om alle på gymnasiet var kristne. De fleste, men ikke alle, sagde de. Jeg spurgte, om alle så havde det ok med de obligatoriske andagter? Elias sagde, at der jo ikke er nogen, der begynder uden at have undersøgt den kristne ramme, der er på gymnasiet. Pigen [Mille] tilføjede, at selvom de ikke tror på det, kan de godt nyde fællesskabet.

Jeg spurgte, hvad de havde af planer for aftenen. Elias og pigen skulle lave en kemirapport. Drengen med krøllerne [Jens] vidste det ikke. Drengen med den spidse næse skulle også lave lektier. Nu lyder vi meget fornuftige, og I to ender sikkert bare med at drikke øl hele aftenen, sagde Elias og pegede på drengen med næsen og drengen med krøllerne. Vild ungdom, svarede jeg, og vi grinede allesammen.

Da vi brød op og satte tallerkener og bestik til opvask, var de fleste borde tomme. Jeg sagde til de fire elever, at jeg i morgen gerne ville prøve at følge en af dem, og Elias meldte sig frivilligt. Derfor kan jeg huske hans navn, for jeg bad ham gentage det. Vi aftalte at mødes til morgenmaden i morgen, og at jeg så går med ham. Jeg har lige fundet hans skema på Lectio via KG's hjemmeside: <https://www.lectio.dk/lectio/228/SkemaNy.aspx?type=stamklasse&klasseid=9258811303>

Jeg antager, at han går i 3.a, for der er to 3.g-klasser: 3.a og 3.x. Peter underviser 1.x, som er en naturvidenskabelig klasse, og Elias gik i den sproglige. Jeg har deduceret mig frem til, at det må være 3.a.

Efter vi havde splittet op, besluttede jeg mig for at gå rundt og tage billeder af indretningen. Det kom sig egentlig af, at jeg bemærkede døren med IMU-plakaten. Jeg tog billeder af vægdekorationer: Plakater, billeder, malerier, hylder og reoler med bøger, standere med kataloger, borde. Særligt en sådan vakte min opmærksomhed, fordi det var en stander til kataloger, som kunne stilles på to sider. Den ene side vendte ud mod gangen, og den anden vendte ud mod et vindue, så man ikke lige så nemt kunne se de foldere, der stod der. På den første side var kataloger, blade og foldere med kristne tematikker. På den anden side var tilsvarende med uddannelsesmatikker. De var svære at få øje på. *Se billederne i folderen "1. maj"*. Mens jeg gik rundt og tog billeder, bemærkede jeg lydene - fra flere lokaler kunne man høre, at elever øvede musik. Det lød som lovsang.

Jeg tænker, at jeg i aften har haft en eksplorativ tilgang, og jeg har især reproduceret eksisterende kategorier. Et alternativ kunne være, at de to poler ikke hedder økonomisk og kulturel kapital, men religiøs/kirkelig kontra uddannelseskapital. Det lader til at være et binært forhold i KG's egen forståelse. F.eks. overraskede det mig, da jeg så en indkaldelse til årsmøde fra DGS. Jeg tænkte "stedet her handler jo ikke om politik".

Jeg undersøger døgnrytmen for kosteleverne (<http://www.kristne-gym.dk/til-dig-der-er/kostelev/dagsrytme/>):

Skoledage

7.00 Køkkenvagterne møder

7.15- 7.45 (senest): Morgenmad

7.50 1. lektion

11.20 Middag – kaffevagten hjælper

13.50 Kaffe – Kaffevagten rydder op og rengøring påbegyndes

16.30 Køkkenvagt møder

17.30 Aftensmad

18.00 til 19.00: Stilletid*

21.00 Aftenkaffe + andagt

Kaffevagten møder

23.00 Sovero på kostafdelingen på aftener før skoledage. Gæster forlader kostafdelingen.

22.19

Kl. 21 gik jeg til aftenkaffe og andagt sammen med pigen med det røde hår [Andrea], der også bor her i 7A. Da vi havde sat os, kom en elev ind og holdt en andagt. Han tog en krukke og kom store sten i den. Derefter tog han nogle lidt mindre sten. Til sidst kom han jord i krukken. Han sagde, at de store sten repræsenterede de vigtigste ting i livet: Familie, venner, måske Jesus. De mindre sten repræsenterer de mindre vigtige ting, måske ens bil eller uddannelse. Jorden er det helt ubetydelige. Måske skal vi bruge mere tid på de store sten, sagde han. Jeg tænkte, at der var meget kort fra metafor til pointe. Så bad han: Gud, jeg beder til, at du må tage dig af alle de syge, de svage og alle os her på KG, også dem der er lidt stressede eller trætte. Jeg kiggede rundt i lokalet, hvor de fleste havde foldede hænder og bukkede hoveder med lukkede øjne. Nogle havde lukkede øjne, og andre stirrede lige frem foran sig. En enkelt havde vidt åbne øjne og hænderne fladt på bordpladen. Drengen, der bad, havde også foldede hænder og lukkede øjne.

C: Hvilken klasse går du i?

Mille: Vi går allesammen i 3.g (peger rundt på bordet).

C: Så skal I allesammen ud efter eksamen - ej, nu lyder det som om jeg taler om at komme ud af et fængsel, det er jo ikke sådan. Men hvad tænker I om det?

Pige: Lige nu glæder jeg mig bare. Altså jeg har været glad for at gå her, men jeg vil bare gerne være færdig nu. Jeg glæder mig også til at få lidt mere selvstændighed. Her skal man hele tiden tale med 1. og 2.g'ere. Ikke fordi de ikke er søde, men man skal bare hele tiden være fælles om alting. Nu glæder jeg mig til at kunne blive lidt mere selvstændig.

C: Tror du, du var blevet det, hvis du havde gået på et andet gymnasium?

Pige: Ja, det tror jeg nok. Altså alt det her (peger rundt i spisesalen) er jo ret institutionelt.

Mille: Ja, og nogle af os har også gået på efterskole. Jeg gik to år på efterskole, og nu har jeg været tre år her. Nu glæder jeg mig til, at det er forbi.

Andrea: Sådan har jeg det ikke. Jeg kan godt lide, at jeg bliver tvunget lidt til at være social. Så blive det ikke ligesom i folkeskolen, hvor jeg bare gik ud og hjem igen. Her er nogle faste rammer, det er godt til mig.

På et tidspunkt sagde Andrea, at hvis jeg er interesseret i sådan noget med forandringer, kan jeg jo tænke på, at når 3.g'erne stopper, er det ikke bare slutningen af gymnasiet, men også første gang for manges vedkommende, at de skal ud af 'den kristne boble'. Da hun sagde det, standsede de fire piger ved siden af deres samtale og kiggede i vores retning. Jeg spurgte, hvad den kristne boble er, og de grinede allesammen lidt. Jeg tænkte, at de stirrede påfaldende grundigt ned i bordpladen. Andrea svarede, at det er de kristne fællesskaber, man omgiver sig med.

C: Er det bedst at blive inden for den kristne boble?

A: Det vil jeg bestemt ikke mene, at det er.

C: Hvorfor ikke?

A: Fordi hvis man bliver inden for den kristne boble, så ved man ikke, hvordan det er udenfor. Så tror man bare, at alle er ligesom os. Og nu bliver det lidt sådan 'os og dem', og sådan er det jo ikke, for vi er jo allesammen 'os'. Men jeg synes bare, det er lidt skræmmende at tænke på, at der er nogle derude, der drikker sig helt vildt fulde og gør alle mulige dumme ting. For når man er fuld, så kan man ikke tage vare på sig selv eller andre, og det er også dårligt for ens krop. Og så er der dem, der er sammen med den ene og den anden og den tredje, bare sådan. Det er skræmmende. Når man skal videre ud og studere eller arbejde, så kan man møde mennesker, som vil tilbyde at gøre alt muligt. Jeg tror godt, jeg kan stå imod tilbud, men jeg er bange for ikke at blive accepteret, måske. Jeg kan ikke lide, når folk ikke kan lide mig.

C: Det tror jeg generelt ikke, der er nogen, der kan.

Alle griner.

A: Nej, altså det her fællesskab er bare sådan... Vi favner alle de frimodige, men også de lukkede. De må gerne være lukkede og stadig høre til. Det handler jo ikke bare om religion, det er også sådan... Vi er ordentlige mennesker. Vi drikker ikke, vi opfører os ordentligt over for hinanden, hjælper hinanden, accepterer hinanden. Det har alle jo glæde af.

C: Har du mødt nogen uden for boblen, som har skræmt dig?

A: Ja, jeg mødte en mand i toget. Han var fuld, og så pralede han med at have købt en bil langt under dens værdi. Det er jo snyd, synes jeg. Men ok, han var jo flink nok og ikke så skræmmende. Er du kristen?

C: Ja.

A: (Smiler stort) Jamen så kender du det jo.

(...)

A: Og så er vi jo også kåret til landets bedste gymnasium, flere år i træk. Altså vi er dem med højest gennemsnit.

C: Tror du man kan måle, om et gymnasium er bedst, på dets karakterer?

A: Nej, og jeg er jo ligeglad med karakterer. Men jeg tror, vi er de bedste, fordi vi løfter i flok.

C: Andrea, du kunne jo være en reklame for KG!

A: Jamen, det er jo rigtigt nok med den løfteevne der. Her hjælper 3.g'erne 1.g'erne med at lave lektier. Vi gør allesammen hinanden bedre. En dag var der en 1.g'er, der hjalp mig med fysik. Men hun havde også løbet hurtigere i 9. klasse, så hun var god.

På et tidspunkt tog jeg min tallerken og kop og gik mod køkkenet. Da jeg ikke kunne finde stedet at stille det, kom Andrea og viste mig det, og vi gik tilbage mod huset sammen.

Husker ikke helt forløbet af samtalen, men den var nogenlunde sådan her. Der er også dele, jeg ikke kan huske. Da vi skulle i seng, kunne jeg næsten ikke afbryde samtalen med hende, fordi hun blev ved med at holde den i live. Hun virkede meget ivrig for at tale med mig. Andrea er ordblind og lidt socialt akavet. Jeg kan fornemme, at hun ikke ligger så højt i det sociale hierarki, og jeg spekulerer på, om ytringer såsom "jeg kan ikke lide, når folk ikke kan lide mig" måske er et tabu her, ligesom den usikkerhed er i så mange andre sammenhænge?

Mulige analytiske pointer for i dag

- Måske er de to kapitalpoler (den heteronome pol og den autonome pol). Den heteronome (økonomiske) pol er måske uddannelseskapital, mens den autonome (kulturelle) pol er kirkelig kapital. Det kom eksemplarisk til udtryk ved standen med kataloger og blade, hvor den med kirkeligt indhold stod visuelt tilgængelig, mens den med uddannelsesmæssigt indhold stod mere gemt væk.
- Af kirkelige grupperinger er Jehovas Vidner ikke repræsenteret som legitim deltager på KG.
- "Den kristne boble" er en kategori, de forholder sig til.
- To gange bare i dag har eleverne nævnt alkoholforbudet, uden at jeg har nævnt det. Det tyder på, at det er en kamp.
- Til aften fortalte pigerne, at alle på nær én ud af 45 3.g'ere tager et sabbatår næste semester.

Dag 2, tirsdag: Observationer med elev (Elias)

Elias vil jeg betegne som hipster. I dag havde han shorts på og en hvid t-shirt nede i shortsene. På hans arm var en tatovering med roser og strofer fra en Brorson-salme, som han siger tilsammen symboliserer Jesus. På hovedet havde han en tophue, der ikke dækkede ørerne. Han forekom fagligt selvsikker og fik ros af underviserne. Han virkede til at have stærk social kapital blandt de andre

elever (han har mange gode venner på KG og en smuk kæreste, Elisabeth, som også går i hans klasse). Når Elias taler, lytter de andre omkring ham.

09.20

Jeg har været til morgenmad, en engelsktime og en spansktime. Se feltnoter.

Kort før spansktime talte jeg med Victoria, som fortalte om at have lavet selvskade. Men så fik hun tatoveringer på håndledene (kors og kristne sætninger), og siden da har hun ikke gjort det. Nu skal hun op i fuldt pensum, fordi hun har 33 % fravær pga sin sygdom. Men det gør ikke noget, for hun vil gerne læse til journalist.

12.09

Læreren, Svend Jensen, spørger ind til mit undersøgelsesfokus. Han virker meget interesseret.

- Henriette: Musicalakademiet, teologi, religionsvidenskab - fletning, brækket hånd
- Mille: Aner det ikke, 1-2 sabbatår. Brilller og kors.
- Anja: Arbejde på stutteri, læse til hesteteknolog udbygge med bachelor, lyst rødt hår.
- Mia: London, være au pair, derefter noget med arbejde med mennesker, mennesker og medicin, stretches og ryger.
- Victoria: I tvivl, journaliststudiet, har overvejet jura. Jura har højt gennemsnit. Septum, feminist
- Marianne: Hvis, så katastrofe og risikomanagement., kort hår og Jesus-kasket
- Ida: Litteraturhistorie, AU, begynder til næste år, kort hår
- Elisabeth: Kunsthistorie eller arkitekt
- Elias: Medicinalkemi
- Frederik: Noget med historie (Læreren spørger, om det er oldtidskundskabsfaget, der har inspireret ham. Alle griner. Nej, det tror jeg nu ikke lige, siger han grinende. Der lader til at være konsensus om, at oldtidskundskab ikke inspirerer til et fremtidigt studie, man kan have lyst til at vælge). Mørkt hår og skæg.
- Niels: Nogle tanker om teologi, eller en bibelskole i USA. Runde brilller, lille.
- Liv: Studere noget med mennesker, men ikke medicin, ikke naturvidenskabelig. Smukt, langt hår.
- Ella: Sygeplejerske, redder, katastrofe og risikomanagement. Runde brilller, stort tørklæde.
- Cecilie: Ikke naturvidenskabelig, ved det ikke helt. Hestehale og selvsikkerhed.
- Falke: Musikvidenskab med klaver, kunsthistorie. Stor, stretches.
- Ulrik: Ved det ikke, voluntør på en efterskole - evt lærer eller pædagog. Langt hår øverst, kort nedenfor.
- Jens: Teologi. Krøllet hår i hestehale.
- Thor: Lingvistik eller professionsbachelor i kommunikation eller translatør. Dygtig til spansk.

(Se også notesbog)

19.47

Jeg har ligget ned i nogle timer, fordi jeg var blevet træt, og fordi jeg havde kvalme efter middagsmaden.

Jeg genbesøger Refleksiv sociologi i praksis, s. 18, hvor de skriver, at skjulte objektive og indlejrede subjektive strukturer fremkommer i forskelle og ligheder. Dét kan jeg operationalisere til:

Artikulerede forskelle og ligheder. Fx fortalte Elias i dag, at han i morgen til musik skal spille Drunk in the Morning med Lukas Graham på trommer og sagde 'ja, det er jo ikke så kristen en sang', og Thor tilføjede med et grin, at den var ret verdslig. Jeg spurgte Elias, om det gjorde ham kontrær at spille sangen, og han svarede undvigende. Jeg fornemmede, at jeg ramte ned i et tabu, som måske er at være heterodox?

Man kan ikke observere kapitaler, men man kan observere sociale egenskaber, besiddelser og kompetencer, der kan fungere som kapital ved at gøre en forskel i et specifikt felt. Fx talte vi i dag om tatoveringer, og jeg bemærkede, at alle de tatoverede elever, jeg har talt med, har et kristent

motiv; et kors, et bibelvers, udpluk af en salme eller lignende. Det er en besiddelse, der fungerer som investering i en kirkelig/religiøs/kristen/trosrettet position i feltet. Andre besidder kors, og igen andre investerer i en god sangstemme eller musikalske kompetencer. Andrea talte i går om egenskaberne at favne og rumme andre uanset deres egen rummelighed, det er også en investering i en religiøs position.

Dagens forløb:

- Morgenmad
- Engelsktime
- Spansktid
- Kemitime
- Frokost
- Oldtidskundskabstime
- Musiktime
- Eftermiddagskaffe med Elias, Elisabeth, Thor, Mille og nogle flere.
- Lur på mit værelse
- Aftensmad
- Tilbage på værelset - havde lidt kvalme, så jeg læste min skønlitterære bog

Hvad skal nævnes fra i dag?

- Jeg stødte ind i Mette, som præsenterede sig som kostskolementor for eleverne. Hun virkede meget interesseret i mit projekt og inviterede mig til at komme og tale med hende.
- Victoria fortalte, at hvis man skal have en af modsatte køn på besøg, skal døren på kollegiet stå åben. Derfor var hun flyttet, fordi det var svært at have en seriøs samtale med sin kæreste, når alle kunne høre det.
- Jeg blev overvældet over, hvor hurtigt eleverne kunne skifte mellem de forskellige fag og de sprog, der knyttede sig til dem: Engelsk, spansk, kemifagligt sprog, musikfagligt sprog.
- Både Elias og Victoria siger om sig selv, at de ikke er helt ligesom de andre. Elias betragter sig selv som anderledes, fordi han entydigt glæder sig til at komme væk fra KG. Han har været glad for at gå her, men han regner ikke med at komme til at savne det. Han er også anderledes, fordi han gerne vil studere direkte videre, hvilket kun én anden i 3.a vil; Ida, der gerne vil læse Litteraturhistorie i Århus til september 2017. Victoria kalder sig anderledes, fordi hun ikke begyndte sin gymnasietid på KG. Hun sagde, at selvom hun godt nok har gået på kristen friskole og to år på kristne efterskoler, søgte hun ikke direkte ind på KG, men på Langkjær Gymnasium i Århus. Hun måtte stoppe pga. sin depression og sociale angst og flytte hjemmefra af samme årsag, hvorfor valget faldt på KG. Hun fortæller åbent om sine diagnoser og omtaler selv, at hun omtaler dem. Hendes påklædning var septumring i næsen, stærk bordeaux læbestift og mavebluse. Jeg tænker, at det er vigtigt for hende at markere sig som forskellig fra de andre. Hun spurgte, om jeg havde været på Sommeroase, og jeg svarede nej. Hendes tatoeringer afslører, at hun er kristen, og hun omtaler også sig selv som kristen. Hvad er det, hun på den måde investerer i? Jeg må rådføre mig lidt med hjemløseanalysen igen. Måske investerer hun i social kapital, netop ved at positionere sig som mindre "ordentlig" gymnasieelev - når hun ikke har det faglige, kan hun have det sociale. Og ved at skubbe det faglige fra sig bliver hun også mere social? Jeg har lige slået det op: Forskellen er på rigdom i "client-sanctioned" og "staff-sanctioned" kapital. Kan der være en lignende form her? At man vinder elevsanktioneret kapital, hvis man finder sine vegne uden om den af undervisningspersonalet vejledte, såsom Victoria har gjort? Elias er rig i både personalesanktioneret og elevsanktioneret kapital - kan man være det?
- Lærerne har været meget inkluderende og venlige over for mig i dag. I oldtidskundskab var det næsten svært at beholde min distancerede metode.

Kl. 21 gik jeg til aftenkaffe, og efter vi havde taget kaffe og kage holdt Lars, som er vagtlærer i dag, en andagt. Han læste højt fra en bog. Imens var elevkroppene stillesiddende, og deres blikke var ikke rettet mod hinandens, men mod bordet, væggen eller lignende. Han sluttede af med at bede en bøn fra bogen, og efterfølgende bad vi Fader Vor med lavmælte stemmer. Jeg talte med nogle af eleverne omkring mig, heriblandt Mille, om, hvordan det har været at gå på KG. Mille nævnte nogle forskelle fra andre gymnasier ud fra logikken: Fordi de andre gymnasier tillader alkohol, kommer fuldskab til at være centralt for de relationer, andre gymnasieelever knytter til hinanden. Kategorierne fuldskab og fest er knyttet sammen. Når fuldskab+fest er i centrum, bliver relationerne mere overfladiske. Mille nævnte, at f.eks. betyder en 'guldsut' eller 'sølvsut' på KG, at en 3.g'er eller 2.g'er er kærester med en 1.g'er. På hendes venindes (ikke-kristne) gymnasium betød det, at en 3.g'er eller 2.g'er havde kysset med en 1.g'er til en fest - det er mere kortvarigt og dermed mere overfladisk. Så de forskelle de artikulerer om KG vs. andre gymnasier er, at: KG har dybe relationer, andre gymnasier har overfladiske relationer, KG drikker ikke, andre gymnasier drikker.

Jeg præsenterede dem for paradokset i, at mange af eleverne havde fortalt mig om alkoholforbudet, men at når jeg spurgte dem, om det er noget, der fylder i deres hverdag, svarer de altid nej. De grinede og svarede, at det er fordi, det er den fordom, de hyppigst møder: at de må kede sig, fordi de ikke drikker alkohol - og at de er "hellige" af samme årsag. Min analyse er, at de ubevidst ville foregribe min fordom og derfor selv bragte temaet op. Det fortæller mig, at KG er i en domineret position, og de må forsvare deres valg for at forbedre deres position. I går var et af Andreas argumenter mod alkohol også, at man lærer dårligere, når man drikker - og at det meget vel kunne være derfor, KG fik prisen som gymnasiet med Danmarks bedste løfteevne. Med andre ord er det produktivt eller effektivt at være gymnasieelev uden alkoholindtag. Den logik kan være en strategi til at forbedre deres position; som kristne er de i en domineret position, men investerer i egenskaber såsom faglig dygtighed og fysisk sundhed, hvilket kan omsættes til uddannelseskapital.

Jeg talte med Mille om den kristne boble, som også lader til at have sin egen komplicerede logik: Den kristne boble er en organisering af livet, hvor man møder få eller ingen mennesker i sin dagligdag, som ikke er kristne på samme måde som en selv. Boblen indebærer i sig selv et paradoks, et problematisk forhold til sig selv: En del af den kristne bobles logik er, at man ikke skal kunne lide den, fordi kristendommen skal udleves og udbredes blandt ikkekristne. Derfor, selv hvis man føler sig godt tilpas inden i boblen, skal man ønske at bryde ud af den. Både Mille og Elias har omtalt, at noget af det, de glæder sig til ved at forlade KG er, at man bryder ud af boblen - så bliver man 'selvstændig'. Andrea er nervøs for at bryde ud af den, for hun bekymrer sig for, om hun kan stå for de tilbud om alkohol og sex, som hun kan få af ikke-kristne mennesker. Både Mille og Elias har nævnt, at de jo godt ved, at mennesker uden for boblen ikke kun går op i sex og druk, og de distancerer sig fra at frygte det. Samtidig lader de også til at skulle overbevise sig selv om, at verdenen ikke er så sort/hvid.

Kampene lader altså især til at stå om alkohol (og sex, men det hører jeg ikke så meget om endnu). Det kan meget vel tænkes, at min kandidatafhandling slet ikke kommer til at handle om, hvad der er på spil angående uddannelsesvalg - men nærmere strategier i relation til den kristne boble på KG. Suppressivt strategier lader til at være at læse noget, der ikke har med kristendom at gøre og at opsøge selvstændighed i form af fx at flytte i egen lejlighed. Så det er også en selvstændighed fra det institutionelle, altså kollegiet.

Reproduktive strategier lader til at være at læse fx teologi, arbejde på et sømandshjem eller på anden måde fortsætte inden for en kristen institution.

Man kan vinde kapital ved:

- at være fagligt dygtig
- at være musikalsk dygtig
- at udsmykke sig kristent (tatoeringer, tøj, smykker)
- at være ortodox; (personalebetinget kapital, fx Elias der overholder de faglige spilleregler og bor på kollegiet)

- at være heterodox; i stand til at bøje/omgå reglerne (elevbetinget kapital, fx Victoria som fuldtidsstuderende eller de 3.g'ere, der er flyttet fra KG)

Husk at tale med Jens, han vil gerne læse teologi!

Dag 3, onsdag: Observationer med elev (Mille)

08.03

Sted: Spisesal

Jeg gik til morgenmad kl. 07.30, hvor jeg satte mig ved det eneste bord med elever. Der kom jeg i snak med nogle 2.g'ere, der uddybede den *forskel*, der er mellem KG og RG (antager at det er Ringkøbing Gymnasium). RG'erne opsøger KG's elever og provokerer dem. Eksempelvis havde en alkoholpåvirket elev i forbindelse med en fest på RG kommet hen til et vindue i et af kollegiets huse, som stod åbent. Han havde spurgt vedkommende, der boede der, om han ville have en øl og havde efterfølgende sagt, at nåh nej, det kan han ikke, for han er jo kristen. En anden historie handlede om, at nogle RG'ere havde stået oppe ved vejen og råbt "KG er en kirke, lå lå lå lå lå" på en fodboldmelodi. Jeg spurgte 2.g'eren, der fortalte mig om det, hvordan han havde det med det. Han sagde, at det var meget sjovt, og at han ville ønske, han havde råbt "amen to that" tilbage til dem. Han fortalte om en anden gang, hvor en elev havde set ham nede i Ringkøbing med en KG-hoodie på og havde råbt "Jesus" efter ham. Jeg spurgte, om de havde noget, de drillede RG'erne med. En pige sagde, at de ikke konfronterede dem på samme måde. En dreng tilføjede, at de alligevel også har fordomme om RG'erne, mest at de er fulde hele tiden. En pige viser mig Jodel, en anonym app, hvor man kan skrive til/om dem i nærheden. "Der er mange, der sviner KG til på Jodel", siger en dreng. Man kan ikke se, hvem der har skrevet hvad på Jodel. Pigen viser mig de seneste opslag, hvor en fx har skrevet, at han skriver SRP og er træt af det. En anden skriver, at han er træt af at skulle have spansk. Jeg spørger, om det kun er elever og studerende, der bruger det, men pigen siger, at nej, det er alle mulige.

Sted: Klasselokale - Spansktime

Jeg sidder med Milles gruppe, som forbereder et oplæg til spansktime. De mangler et gruppemedlem, som ikke kommer i dag. De får 15 minutter til at forberede sig, inden oplæggene begynder, og hen mod slutningen spørger læreren, om de er parat om 3 minutter. Pigerne er tøvende med at svare. Læreren spørger, om de helst vil have det udsat til på fredag, og de svarer ja tak. Jeg spørger, om det er almindeligt at få udsat den slags. Ja, lærerne er som regel forstående, svarer Mille, men nogle gange må man holde sit oplæg, selvom man ikke er helt klar. Det varierer meget fra lærer til lærer. Jeg spørger, om der er nogle undskyldninger, der ikke gælder. En pige svarer, at hvis man klager over, at der ikke var tid nok, gælder det som regel ikke, særligt hvis der har været forberedelsestid i løbet af timerne. Men hvis man svarer ærligt, at man havde svært ved opgaven, kan man i nogle tilfælde få lov.

08.15

Pigegruppens oplæg er erstattet med en gruppe på tre drenge. De fortæller om en film, og hele deres oplæg er på spansk. Der er et powerpointshow som en *teknologi*, som de kigger på og fortæller ud fra. Tøver de og er usikre på en sætning, bryder læreren, Karen, ind. Deres spanskkompetencer er veludviklede og omsættes til ros fra læreren, altså uddannelseskaptal. De besidder en computer, som de kan omsætte til powerpointshow, der avancerer deres oplæg - dvs. at økonomisk kapital omsættes til uddannelseskaptal. De ikkefremlæggende elever har egenskaberne at være stille og lyttende, så doxa om positioner i klasselokalet opretholdes.

I dag vil jeg gerne se efter kapitalgivende:

- egenskaber
- besiddelse
- kompetencer

Doxa lader til at være, at reglerne for hele landets gymnasier også må gælde på KG. Det ekstraordinære er kategorien “det kristne”. Dermed bliver gymnasiestrukturen med fagstruktur, lærer- og elevpositioner, dagskemaer, traditioner m.m. doxiske. Det kristne element bliver sekundært og forekommer således mere “tilvalgt” end gymnasiestrukturen.

08.38

Læreren har sat et billede på en powerpoint, som de skal beskrive a la til eksamen. En gruppe på fem drenge griner og taler, så jeg kan høre det 2-4 meter fra dem. Det lader til at udløse, at læreren kommer hen til dem og stiller spørgsmål, og de stiller hende spørgsmål om, hvad skak og sribet hedder på spansk. En gruppe på tre piger taler lavmælt, næsten så lavt at jeg ikke kan høre dem en meter fra dem. Læreren kigger ikke på dem. Det lader til at give symbolsk kapital at have det sjovt med at lære spansk, at grine og tale højt - også selvom det ikke er korrekt spansk. Til gengæld udløser det ikke-interaktion mellem læreren og gruppen, hvis de taler lavmælt og læner kroppene ind mod hinanden. Læreren stiller spørgsmål til billedet, og primært drengegruppen svarer på spansk. Da de har svaret på 5 spørgsmål, vender hun sig mod pigerne og siger, at de også gerne må svare. Pigerne sidder tilbage i klasselokalet, mens drengene sidder umiddelbart foran tavlen.

Drengegruppens kropssprog er åbent og larmende (en roder sig i håret, en anden gimper med benet), en har fødderne oppe på bordet, så fodsålerne vender mod læreren. Pigerne kropssprog er mere lukket; Mia har armene ind foran kroppen, en læner sig fremover og kigger ned i skødet og Mille lytter stille. Læreren vender gradvist ryggen mere og mere mod pigegruppen og vender fronten mod drengegruppen. Hvis drengegruppen ikke svarer på et spørgsmål, udløser det, at hun vender sig mod pigegruppen også, fx med “hay otra explicaciones?” - og virker det ikke, taler hun dansk.

09.20

Sted: Andet klasselokale - oldtidskundskabstime

Jeg kommer ind og sætter mig sammen med Mia, Mille og Anja. Så er det old, siger jeg. “Ja, det er altid hyggeligt med Svend”, svarer Anja. “Han er ikke så effektiv, og vi lærer ikke så meget, selvom han er meget klog. Vi ved ikke engang, hvad der kommer til at ske til eksamen. Men det gør ikke så meget. Engang havde han gemt kage oppe på lampen og inde i nogle skabe, fordi han synes, at det kunne være hyggeligt”. Selvom Anja anerkender, at han har stor viden, vinder han ikke symbolsk kapital (anerkendelse), fordi han hygger og kommer med kage. Det følger en logik, hvor effektivitet og hygge er modsætninger, og hvor læring og hygge derfor også er det, selvom hygge er rart.

I går, da jeg afslørede over for rektor, at jeg ikke var med til andagten, fordi jeg fulgte Elias ud og ryge, øvede jeg symbolsk vold over ham. Andagten kl. 10 er obligatorisk, og Elias burde have været der, selvom rektor godt ved, at alle ikke er det. Jeg afslørede ham i at pjække, og han er antageligt dalet i rektorens anseelse.

Jeg har spurgt Ida, om jeg må ringe til hende, efter hun er begyndt på studiet til september. Hun foreslog, at jeg kontakter hende via mail.

10.00

Sted: Auditoriet - formiddagsandagt

Andagten er en praksis, der varer 15 minutter. Elevkroppe og lærerkroppe sidder på stolerækker med ansigtet mod et hvidt lærred med powerpoint på. En lærerkrop sidder ved et klaver. Først spiller lærerkroppen en melodi på klaveret, og elev- og lærerkroppe synger ud fra tekst på powerpoint.

Efterfølgende læser en elev fra powerpointet en tekst, der er refereret til den danske bibel. Han analyserer den. Han beder en bøn. Da han siger "Fader Vor", istemmer de siddende kroppe synkront de samme sætninger. Igen sang elev- og lærerkroppe. Rektor siger "hav en god dag", og alle rejser sig synkront og forlader lokalet. Ude foran står bananer, som elevkroppe tager i strømmen på vej ud.

10:20

Sted: Klasselokale - engelsk

Jens spørger, om jeg stadig er interesseret i at tale med ham om teologi, og han foreslår at tage en ven med, der også har tanker om at læse det. Vi aftaler at mødes kl. 15.

Engelsktimen er en praksis, der lægger ud med, at Mille læser af en engelsk tekst fra Bibelen (genkendelig ved tal, indrykkede linjer og indholdets kristelige tematik). Efterfølgende engelsksproglig bønpraksis (bøjede hoveder, foldede hænder, slutter med "amen"). Læreren, Hans, spurgte efter frivillige til at holde bønnen. "Kom nu, vi har holdt bøn hver time siden 1.g", siger han. Ingen melder sig, og der er stille. Jens rækker tøvende hånden op og beder. *Bøn er en domineret praksis til undervisningspraksissen, den er valgfri og ikke underlagt samme nødvendighedsstruktur som undervisningen. Den er et tilvalg og fravælgelig. Hans investerer i den praksis ved sin besiddelse af et trækors, ca. 5 cm højt, der hænger om hans hals i skjorteåbningen. Logikken bag læsningen af en bibeltekst i begyndelsen er, at de kan øve sig på at læse noget gammelt engelsk, så hvorfor ikke fra Bibelen - informerer Mille.*

Eleveoplæg på engelsk om digt. Oversætter sproglig kapital til uddannelseskaptal. Hans joker med eleverne, de griner. Venskabelighed og humor tjener til at opretholde magtrelationen mellem lærer- og elevposition og giver adgang til mindre komfortable praksisser; f.eks. at opretholde bønpraksissen som frivillig, selvom ingen frivilligt melder sig - og formentlig også at rette elevkroppes udtale m.m. To piger holdt oplæg og kunne ikke udtale forfatterens efternavn. Efter deres oplæg rejste læreren sig op og henvendte sig til hele klassen: Til eksamen skal I kunne udtale forfatterens navn, og er det helt umuligt, må I kalde ham "the author" eller "the writer".

11.00

Mens næste gruppe arbejder med teknikken for at forbinde deres computer til projektoren, snakker eleverne højt, ligger hen overbordet, kaster med papir og spiser. Elias afspiller Ruslands nationalsang, og mange griner. Det er en pausepraksis midt i undervisningspraksissen, udløst af, at teknologien driller. I denne "nødvendige" pause kan elever vinde terræn, og lydniveauet er højere, end jeg har hørt det før i løbet af min halvanden dag her. Undervisningens doxa (elever stille, lærer informerer og bevæger sig) lader til at være afløst af dets modsætning. Læreren forekommer upåvirket; pausens doxa er ikke problematisk for ham. Han forklarer, at det vigtigste er, at gruppens oplæg omhandler det sydafrikanske tema, og derfor kan en anden gruppe ikke holde oplægget. Det fremtræder altså som hans beslutning, at den heterodoxe pause opstår - hans dominerende position opretholdes. Så snart eleverne begynder med deres oplæg, genoptages den ortodoxe undervisningspraksis. Elisabeth blinker til Mille og siger "tak for at trække tiden ud, som om det var planlagt". Hun joker, teknologien drillede faktisk. *Elevepositionen er domineret, men der er dominans på spil. Liv spørger, hvordan sydafrikanske "anthems" kan bruges til eksamen. Læreren siger, at man måske, måske ikke kan bruge det direkte til eksamen, men det er en del af deres baggrundsforståelse. Han uddyber og forekommer domineret af idealet om effektivitet og umiddelbar anvendelighed. Kulturel baggrundsforståelse har ikke samme symbolske kapital.*

11.30

Sted: Spisesalen

12.00

Sted: Til Milles værelse i hus 3A

12.50

Sted: Klasselokale, engelsktime

13.30

Læreren uddeler et skema, en quiz om racisme i Sydafrika og USA og tilbyder mig en. Jeg begynder at udfylde den, men stopper undervejs. Som vi gennemgår de rigtige svar, skriver jeg noter til. Jeg indtager en elevposition, det ligger i min habituelle rettethed. *Proxyteksten af Marie og Karin sagde noget om at blive draget af velkendte positioner?*

15.00

Gåtur til parken med Jens:

- Den kristne boble som hovedpude (intern kritik). Kritikken er, at når man har de kristne ritualer, eksempelvis andagt og bøn dagligt, kan de kristne elever slippe uden om at forholde sig personligt til deres tro og aktivt praktisere den.
- Strategi er reproduktiv, han ser det ikke som strengt nødvendigt at forlade den kristne boble. Det er godt at være inden for boblen, mens han er ung, dvs. også mens han uddanner sig til præst. Det vil han gerne gøre på Aarhus Menighedsfakultet, fordi det er en bekendende teologiuddannelse. Han er enig i, at man ikke skal leve hele sit liv inden for boblen. Men mens man er ung, kan man have brug for nogle gode rammer at vokse inden for. For ham er det dermed uproblematisk først at bryde ud af rammerne, når han er færdiguddannet.
- Han ser en kamp mellem to kirkelige poler: Den karismatiske (tro skal føles) og missionsforeningerne (tro skal tænkes). Han er vokset op i Indre Mission, som hans familie har hørt til. Han gik på kristen friskole, kristen efterskole og nu på kristent gymnasium. Hans kritik af den karismatiske kirke er, at Gud bevises ved, at man føler ham - og at hvis man så har en dårlig dag med dårligt humør, udløser det en eksistentiel troskrise. De varierende følelser harmonerer ikke med Guds universalitet.

I dag delte jeg af mig selv og min egen historie. Jeg tror, jeg skal øve mig i at deltage lidt mindre, fordi jeg bliver for følelsesmæssigt investeret. Jeg får lyst til at identificere mig med elever og lærere og tage en aktiv rolle i praksis. Fx diskuterede jeg, hvad Helligånden er, med Niels i går og diskuterede med Andrea, om fattige mennesker var mere eller mindre lykkelige end rige mennesker. Helt konkret kan jeg sige mindre.

HUSK at den kristne boble er agenternes kategori, en struktur som stadig er socialt, kulturelt og historisk fremkommet. En analyse af den må indebære en rekonstruktion af dens struktur.

Aktiviteter:

- Morgenmad i spisesalen
- Undervisning med Mille
- Frokost i spisesalen
- Milles værelse
- Undervisning med Mille
- Gåtur i parken med Jens
- Løbetur alene
- Afslapning på værelset
- Middagsmad i spisesalen
- Snak med Niels i spisesalen, indtil kl. 19
- Afslapning på værelset
- Aftenkaffe og andagt, kl. 21

Dag 4, torsdag: Observation med elev (Andrea) og “Fri-aften”

07.00

Sted: Køkkenet

Vi gik til køkkenet, hvor Andrea og resten af 7A-huset havde køkkentjans (der var udskiftning, men det er strukturen). Positioner var elever og køkkenpersonale, som var kvinder. Køkkenpersonalets egenskaber var faglig dygtighed og selvsikkerhed (i køkkenet), venlighed, som kunne omsættes til symbolsk kapital. Fra køkkenpersonale til elever var ordrer, grin, smil, instruktioner. Fra elever til køkkenpersonale var adlydelse, grin, small talk. Mellem elever var samtaler, betinget af at de arbejdede tæt på hinanden. Var elever færdige med en opgave, henvendte de sig for at få en ny. Køkkentjansen ligger fra kl. 07-07.15, hvor de spiser morgenmad, fra 07.30-07.50 arbejder de igen i køkkenet. Jeg deltog i arbejdet med at skære kartofler og senere peberfrugter sammen med Andrea.

En af køkkenpersonalet henvendte til mig og spurgte, om jeg var her for at lave en undersøgelse. Jeg fortalte om min faglige interesse, og hun fortalte om sin erfaring med kristne friskoler, hvor hendes børn går. Hun introducerede den “det er på den kristne friskole, at mine børn har lært at bande”, og det var tydeligt, at jeg skulle fornemme ironien. Den kristne friskole ligger bekvemt for indbyggerne i Skjern, og mange elever er fra ikke-kristne hjem. Hun fortalte, at flere forældre udfordrer den institutionelle doxa: de vil ikke have andagter til skolefester, og de bander. Angående min undersøgelse sagde hun “er du så opmærksom på, at det godt kan blive lidt et parallelsamfund?”, og jeg tænkte, at det er den negativt ladede version af kategorien ‘den kristne boble’. En *position* er også kristne friskoler og kristne efterskoler.

07.50

Sted: Klasselokale, matematiktime

Klassiske lærer- og elevpositioner. Jon er underviser. 20 elever i hestesko (2 af dem inden i hesteskoen). Jon siger “jeg vil gerne have, at I selv laver den sidste matematikaflevering. Jeg synes, jeg kender jer ret indgående, så vi kan godt aftale, at det ikke går ud over jeres årskaracter”. Han forhandler sit lærerprivilegium med eleverne - eller deler i hvert fald lærerprivilegiet med dem. På baggrund af sidste aflevering gennemgår han særlige opgaver og knytter den til eksamen. “Til eksamen skal I/må I ikke gøre...” Mit indtryk er overordnet, at der gøres eksamensforberedelse snarere end fremtidsforberedelse i fagene, med undtagelse af oldtidskundskab, som betegnes som “ikke så effektivt - vi ved ikke engang, hvad vi skal til eksamen” (se i går). Det har symbolsk kapital (anerkendelse), når lærerne forbereder eleverne til eksamen (effektivt), for så kan de bedre producere gode karakterer (uddannelseskapital). Jon gentager “det så rigtig godt ud med denne aflevering, så hvis I bare gør det samme til eksamen, er det rigtig fint” - hans kropssprog er afslappet og stemmeføring positiv, og han har leveret budskabet to gange. *Han investerer i social kapital*, når han siger “til eksamen skal I blive alle fem timer, men I kan godt gå ud og trække lidt luft, eventuelt gennem en cigaret”, og flere elever griner. Identifikation med eleverne kan være en *teknologi* til at blive “løfter i flok” (Andrea, 1. maj) Jon sætter dem til at se videoer, hvor han retter deres matematikafleveringer. Jeg ser med hos Kirstine, som fortæller at de har skrevet det i et computerprogram, der hedder NSpire, og at det nogle gange er lidt sjovt at høre Jons ændringer, fordi man kan høre hans børn eller musik i baggrunden. Filmen viser Jons skærm, mens han retter opgaverne i afleveringen, mens han kommenterer på rettelserne mundtligt. De ser videoerne i klasselokalet, og enkelte spørger ham om at komme og besvare nogle spørgsmål. De hører både hans stemme gennem filmen og i det direkte møde med ham i klasselokalet. Mens de ser filmene, sætter Jon sig på bordet og læner sig ind over bordene for at kunne se computeren. Tilsyneladende er han “afslappet”, og samtidig er han den eneste, der kan bruge bordene til at sidde på - det gør eleverne ikke, de bliver siddende på stolene. Han har en grå hættetrøje på og minder på den måde om mange af elevernes beklædning og kropssprog.

08.25

Jeg følger med Andrea og Ella ud til spisesalen, hvor de skal sidde og lave en opgave i fællesskab. Jeg sidder og skriver imens. Jon har en pegepind med, som han ruller mellem fingrene, så den svinger i en cirkel eller bue rundt om ham.

Andrea spørger, om Ella har fundet nogen, hun kan være i læsegruppe med. Ella siger, at hun venter, til eksamen er trukket. Andrea siger, at samtidig er det jo vigtigt, at man kommer i gruppe med nogen, man er på niveau med. Ella gentager, at hun ikke har besluttet sig endnu.

Mens Ella og Andrea laver matematik, sidder jeg med min computer på den anden side af bordet og skriver. Andrea spørger, om jeg skriver dagbog. Jeg svarer, at jeg skriver nogle observationer fra klasselokalet, især om elev- og lærerroller. Jeg fortæller, at mit indtryk er, at lærerne hjælper dem meget med konkrete 'dos and don'ts' til eksamen. Ella svarer, at det gør de på flere måder. For det første er flere lærerne også kostinspektorer, dvs. at de bliver på skolen og kollegiet frem til næste dag. Så hvis eleverne har brug for faglig hjælp, kan de altid kontakte dem. For det andet underviser lærerne 1. og 2.g'erne, mens 3.g'erne har læseferie - så de er på skolen, hvor 3.g'erne også bor og derfor befinder sig. For det tredje er de andre elever også på skolen, så de kan nemt sidde sammen om aftenen eller lige gå over til hinandens hus/skolebygningen og hjælpe hinanden. Hun konkluderer, at hun føler sig godt forberedt til eksamen, og at det havde været sværere, hvis de ikke havde boet på skolen, for så kunne de blive nødt til at Skype, og så ville andre elever og lærere være mindre tilgængelige.

08.50

Sted: Spisesalen

Vi går ud til spisesalen, og jeg tager kaffe. Jeg spørger Andrea, om man må tage kaffe med ud i klasselokalerne. Hun svarer, at det må man ikke, så skal man melde sig ind i kaffeklubben, og det koster 400 kr. Så får man en termokop, som man kan fylde op og tage med ud i lokalerne.

09.00

Sted: Fysiklokalet

Jon er også lærer her. Fysiklokalet ligger nede for enden af en gang, der har tre lokaler: biologilokalet, kemilokalet og længst nede fysiklokalet. *Artefakter* er tavle, smartboard, borde, stole, forlængerledninger hængende ned fra loftet, ledninger, termometer, skabe, globus, mikrobølgeovn, plasticrus, bøger, håndvaske, et lærred med det periodiske system, gryder, elkedler og en række fysikinstrumenter, jeg ikke kender navnene på. Jon laver en matrix-øvelse, som eleverne skal øve sig til eksamen med. Det er struktureret som et spil mellem to mennesker, hvor de skal svare på fysikfaglige spørgsmål. "Og husk tydelig ros" siger han. Gennemgår man spillet, vil man til sidst kunne alle svarene. Eleverne sidder på hver side af bordet, men det er stadig kun læreren, der må gå rundt og sætte sig på bordene, hvilket han gør. Der er fem grupper, og tre af grupperne har ekstrovert kropssprog, hvor de råber "ja", "yes" og "sådan!" til hinanden og vifter med armene. Når læreren møder det, smiler han. En gruppe taler med lavere stemmeføring, og lærerkroppen svarer "det kunne Kirstine slet ikke mærke, det der" - Andrea smiler og hæver stemmen med ros. *Begejstring hos eleverne lader til at kunne omsættes til symbolsk kapital hos læreren.* I en gruppe siger en pige "ok, lige et lille bonusspørgsmål, og du får ekstra point, hvis du kan svare på det". Jon reagerer ikke, og han kan formentlig ikke høre det fra den anden ende af klasselokalet. Spillet involverer ikke bonusspørgsmål, så hun har nok selv fundet på det. *Jeg tænker, at den legende, begejstrede elevadfærd er indlejret i hendes habitus* - hun vifter med armene, siger "hurra, vi har vundet en million kroner" og griner overbevisende. Passende elevadfærd er at have det sjovt, mens man lærer.

Jeg siger til Jon, at de lader til at have det sjovt. Han svarer "ja, og så er det jo også godt for det sociale at rose hinanden". Jeg siger, at de virker til at være mere samarbejdende om at få høje karakterer end at konkurrere om en normalfordeling. Han svarer, at det også er det eneste, der giver mening. Han siger, at det er problematisk, at eleverne tænker skoledagens afslutning som en

afslutning og ikke en begyndelse på læseferien, for selvom de ikke længere skal i skole, er det jo eksaminerne, der virkelig betyder noget.

10.00

Sted: Auditoriet, andag

10.20

Sted: Klasselokale, historieundervisning

Før læreren, Mogens, kommer ind siger to elever, at jeg kommer ind til sovetimen. "Sovetimen?" spørger jeg, og de svarer, at det er fordi, Mogens bare taler i en time, kun afbrudt af et elevoplæg. Mogens kommer ind.

Oplæg fra to elever. Alle gardiner er trukket ned, og elever sidder i mørke. Der fremlægges i mørke. Undervejs beder Mogens om, at elever med åbne computere lukker dem. Senere siger han, at ligesom det i historieforskning er et problem at have for mange kilder, er det også i elevernes liv et problem at have for mange kilder - derfor skulle de lukke computerne. Der er ingen respons fra eleverne. Han går op til tavlen, og klassiske elev- og lærerroller indtages. Han fortæller om den historiske metode, og imens kigger 50 % af eleverne ned. Han giver oplægsholderne kritik og uddyber, at man skal have ro for at fremstille historie. Han begynder at fortælle om arbejderbevægelsen og stiller spørgsmål, som han selv besvarer.

Han kritiserer oplægsholderne for ikke at have nok analytiske begreber med i oplægget. "Historie er ikke så stærkt metodisk et fag, men I bliver nødt til at bruge de buzz words der er, for at klare den godt til eksamen" - *historisk analyse er et middel til en karakter, og analysen kan forsimples til buzz words. Det handler ikke om eksempelvis dannelse. Logikken er altså uddannelsesrettet, og faglige kompetencer kan omsættes til uddannelseskapital.* "I er nødt til at hive de her buzz words frem, I får kun 7-taller ellers" - en trussel om 7-tal. "Jeg plejer ikke at være så skrap ved jer, og jeg ved I er skoletrætte, men hvorfor ikke lige komme..." (husker ikke formuleringen, men budskabet var; hvorfor ikke højne karakteren 1-2, hvis man kan?). *Jeg tænker, at påstanden om, at ungdommen er historieløs, måske også handler om, at historieundervisning instrumentaliseres til en eksamenskarakter.*

11.30

Sted: Spisesalen

11.50

Sted: Klasselokale, dansktime

12.00

Sted: Vi går til det sideliggende klasselokale, dansktime

En gruppe holder oplæg for hinanden i opsummering af litterære perioder. De har alle lavet powerpoint og forekommer for mig velforberedt. De taler ikke om andre emner end det danskfaglige, *en adfærd med visning af faglige kompetencer er en investering i symbolsk kapital.*

12.20

Sted: Tilbage til det første klasselokale (kl. 11.50)

Eleverne får til opgave at forberede en fem minutters præsentation til i morgen og får resten af timen til det. Eleverne sidder ned hver for sig med deres computere, hvor de åbner powerpoints, som 3.g'erne fra sidste år lavede. Anders siger "det er fordi de fik lidt mere tid til det, end vi har gjort i år, så vi springer over, hvor gærdet er lavest". Hans, læreren, forklarer, at fordi han overtog klassen i sommer, måtte han "sætte lidt mere turbo på", og så har han valgt at genbruge deres powerpoints. En elev sætter sig med benene oppe på bordet, mens han læser powerpoints. Han taler med Phillip på tværs af klasselokalet om powerpointets længde. De griner. Flere af eleverne taler højt for sig selv eller stiller spørgsmål ud i rummet "Er det Panduro, eller Cecil Bødker?" kan jeg høre en dreng elev sige, og en pige elev svarer "ja". Alle samtalerne i rummet handler om

danskfaglige temaer; forfattere, malere, noveller - og om formkrav angående morgendagens fremlæggelse; længde og antal powerpoint slides.

13.00

Sted: 7A, vores værelser

Andrea og jeg går tilbage til huset, hvor vi sætter os på hver vores værelser. Det er mig, der foreslår opdelingen, fordi jeg er træt.

13.50

Sted: Spisesalen

Eftermiddagskaffe.

14.05

Sted: Kemilokale, kemitime

Klassiske lærer- og elevroller.

16.00

Sted: Dagligstuen

Der er lektiehjælp fra fysiklæreren, der underviser i fysik A [Jon].

Jeg læser Bourdieu & Wacquant (refleksiv sociologi) og har et teoretisk problem: Hvis min undersøgelse er om strategier hos gymnasieelever, der er på vej ud af KG, må de strategier jo nødvendigvis være rettet mod at optimere deres samlede kapital i et felt. Spørgsmålet er så, hvad det felt er? For hvis det er gymnasiet, har de vel næppe nogen glæde af at optimere det inden for feltet. Hvis det bredere er "uddannelsesfeltet", kommer det til at handle om deres investering i uddannelseskapital, hvilket ikke nødvendigvis indfanger det trosrelaterede aspekt. Måske er feltet et kirkeligt/religiøst felt? I så fald er problematikken, at den institutionelle kristne ramme bliver domineret af rammen som gymnasium, og i så fald kan mine interviews nærmere handle om, hvordan de skaber strategier for at højne deres kapital i det religiøse felt.

19.30

Sted: Auditoriet

Sammen med 40-50 af eleverne var jeg dukket op til et arrangement, de kaldte "Fri". Da jeg ankom, var der lagt madrasser og tændte lyskæder ud på gulvet, og der stod sofaer i yderkanten af den halvcirkel, de formede. I midten stod to mikrofoner og instrumenter. Bagerst var et lærred, hvor der stod en sangtekst, der begyndte "Du elskede mig først, derfor elsker jeg dig". Forsangeren introducerede, at de ville spille tre lovsange, hvorefter Kasper ville holde en tale. En pige sagde, at alle var helt frie til at stå, sidde, synge og bede på deres egen måde - det vigtige her er, at vi er fri. Mens de spillede sangene, stod nogle op, mens andre sad ned. De fleste havde deres håndflader vendt opad, enten med overarmen ned langs siden eller hævet ud foran kroppen. Nogle havde lukkede øjne, andre havde dem åbne. Alle rokkede til musikken, og langt de fleste sang med. Sangene havde vers og et omkvæd, og på et tidspunkt i de fleste sange gentog bandet nogle strofer, som mindede mig om en messen eller chantende effekt. Da de havde spillet sangene, bad pigen for Kasper, der skulle prædike. Hun spurgte, om hun måtte røre ved ham, og efter han nikkede, lagde hun hånden på hans skulderblad. Den anden arm var bøjet i albuen med overarmen ind mod kroppen, håndfladen i vejret. Hun sagde "Gud, jeg beder til, at du bare må give Kasper mod til at inspirere os, far. Tak at vi kan samles her og ikke skal frygte noget ondt, men bare kan samles om dig. Jeg beder i dit navn, amen". Kasper og hun selv havde lukkede øjne, og elevgruppen havde også lukkede øjne, bøjet hovede og foldede hænder. Kasper introducerede, at han ville tale om identitet: "Hvem er jeg? Hvem er du? Er jeg den samme, som jeg var i folkeskolen, eller for et halvt år siden? Sandelig, sandelig siger jeg jer: Identitet er en hård nyser." Størstedelen af tilskuerne grinede. Han fortalte om, at vores ego fylder i mennesket, fordi der er noget i vejen med det. Han viste en

illustration af en dartske og sagde, "hvis vi selv, vores ego er inde i midten af dartske, bliver vi sårbare, men hvis Gud er i centrum, er vi fri". Logikken var, at når vi er det vigtigste for os selv, bliver vi skrøbelige ved eksponering for kritik fra andre. Hvis Gud derimod er i centrum, bliver kritik en mulighed for at forbedre sin væren for Gud. Han sammenlignede sig selv med Paulus som ideal. Han sagde, "så lad os glemme os selv og sæt Gud i centrum - og hvordan gør man så det?" Ved den sætning gik han ned gennem eleverne mod den modsatte væg, hvor der hang et kors. Han knælede foran det og sagde "tak Gud, at jeg er dit barn". Mens han gik tilbage til scenen, sagde han ud mod tilskuerne, "og det skal I gøre hver dag, også i aften, knæle for Gud og sæt ham som centrum i jeres liv - og takke for, at I skal i Paradiset med ham". Efterfølgende bad han en bøn, som jeg ikke husker. Samme bønsspraksis gentog sig. Bandet stillede op igen, og de introducerede at ville spille fire sange, hvor den første var stille og de næste tre festlige. En af de festlige sange kendte jeg, den var af Arvid og hedder 'Ud af mørket'. Før den kom på, sagde forsangeren, "Alle har hver deres måde at lovprise på, nogle synger eller beder og andre danser. Hvis du er en af dem, er den her et alternativ til dig... Så kom allesammen, kom herop lige foran os (pegede på gulvet foran de to forsangere) og giv den alt, hvad du har". Først gik tre-fire stykker op. "Kom nu, allesammen, nu skal vi feste, kom herop foran". Lidt flere gik derop, og efter tredje opfordring stod ca. 50 % af tilskuerne der, mens resten var rykket bagud mod bagvæggen. Jeg var en af dem. Da de havde spillet fire sange, stillede alle sig ud til væggen i en rundkreds og tog hinanden i hænderne. De sang en stille, afsluttende sang med den velsignelse, man bruger i folkekirken samt flere vers, jeg ikke kendte. Efterfølgende opfordrede de alle til at hjælpe med at genindrette rummet, som det normalt står, og alle hjalp til.

I auditoriet er korset stationært, men alle de øvrige artefakter (lyskæder, madrasser, sofaer, instrumenter, mikrofoner) var flyttet derind. Det ændrede form fra foredragssal til sit down-koncertsted med de enkelte materialer.

Især i løbet af bønningen blev jeg følelsesmæssigt investeret. Jeg bemærkede, at jeg fik tårer i øjnene, særligt da jeg satte mig på madrassen i skrædderstilling med lukkede øjne og lyttede til kombinationen af stille klavermusik til de mange lavmælte stemmer. Hist og her kunne jeg høre brudstykker "vil I bede for min mormor, der er syg...", "...er nervøs for eksamen...", "kære Gud, må du hjælpe Maria i den her tid..." Det var et meget stemningsfuldt rum, og jeg kunne mærke at sympatisere med eleverne.

21.00

Sted: Spisesalen

Vi tog aftenkaffe, og jeg talte med Liv. Hun fortalte om, at hun ikke bryder sig om at sætte sig i en kategori som IMU'er, eksempelvis. "I virkeligheden mener vi jo allesammen det samme, men vi kan blive virkelig uenige om detaljer. Det er mest omkring de brændfarlige emner".

C: Som hvad, for eksempel?

L: Dåb, homoseksualitet, abort...

Over for Liv sad en pige, som går i 2.g. Vi havde hidtil alle tre holdt øjenkontakt, men da vi talte om de brændfarlige emner, kiggede de begge ned i bordet. Jeg spurgte Liv, hvilket kirkemiljø hun kom fra, og hun svarede IMU. Jeg spurgte den anden pige om det samme. Hun kommer i en frikirke, fortalte hun. Liv sagde, at det jo heller ikke er fordi, der er noget galt med en anden måde at gøre det på, og at hun gerne vil respektere alle. Pigen sagde, at nogle gange kunne folkekirken bare godt blive for kedelig for hende, og derfor havde hun besluttet sig for at skifte til frikirken. Vi blev afbrudt af Hans, som holdt prædiken. Han sagde: "Der findes som regel to former for tvivl i relation til tro. Enten tvivler man på, om Gud eksisterer, eller også tvivler man på, om man er god nok til at blive frelst af ham. Den anden tvivl står der meget om i Bibelen, men ikke så meget om den første tro. Det er jo hele Bibelens udgangspunkt, at Gud findes. Men jeg læste for nogle dage siden en historie om den første tvivl, som jeg vil dele med jer. Den handler om to fostre af tvillinger, der ligger inde i deres mors mave..." (Uddyb historien, hvis den skal bruges, jeg er for træt nu, kl. 23.23).

Analytiske pointer:

- Gå ind i *bønnens koreografi*. Den er genkendelig, og eleverne er bevidst om, at deres sprog og kropsholding ændrer sig i bøn. Er der noget om, at denne genkendelighed fungerer som en in- og eksklusionsmekanisme? I går skrev jeg i en sms til Benjamin: "Ja, aftenen kommer formentlig til at få en plads. Mest fordi der er en helt særlig adfærd eller koreografi og sprogbrug, som hører til deres bønsspraksis. Det opretholder et stemningsrum, som er anderledes fra en normal samtale, bl.a. ved den bøjede nakke, de lukkede øjne, de foldede eller opadvendte hænder og alternative sætningskonstellationer, eksempelvis "Gud, jeg takker, at du...", hvor 'for' er skåret ud, eller den der fremtidsform, der hedder noget med p, i "må du virke i mig", eksempelvis... Det særlige rum bliver en in- og eksklusionspraksis, hvor man kan være med, hvis man har den rette habitus og/eller strategi og ekskluderes, hvis man ikke har."

Noter fra min telefon:

Kl. 19.30 fri

Bandet stiller sig i en cirkel med hovederne bøjede ind mod hinanden med lukkede øjne og bøjede albuer, så underarmen vender ind mod kroppen. Håndflader vender opad. Der er dæmpet lys og lyskæder på gulvet, der skaber en hyggelig stemning. I auditoriet. Madrasser på gulvet og sofaer i yderkanten.

"Vi har lidt tekniske problemer, men vi synger salme 40, og I kan jo nok teksten", siger de.

Dag 5, fredag: Frie observationer

09.00

Sted: Rektors kontor

Jeg har lige holdt et møde med Hauge, som blev kort, fordi han fortalte om at have travlt i dag. Vi aftalte derfor et møde på onsdag kl. 9. Jeg havde nedskrevet fem områder, jeg ville spørge ham ind til (se notesbog):

- 1) Statistik over socioøkonomisk baggrund - evt. på baggrund af tilskud
- 2) Statistik over elevernes kirkelige baggrund
- 3) Samarbejde med andre gymnasier, virksomheder, kirker eller andet
- 4) Interview med lærere, som har været her længe og evt. har arbejdet på andre gymnasier
- 5) Inge-Lise, kostskolementor, hvem er hun?

H: Det vil i virkeligheden passe mig bedst, hvis vi kan tales ved i midten af næste uge, så jeg kan sætte lidt bedre tid af til dig. Med mindre det er noget, du har brug for i begyndelsen af næste uge?

C: Det skulle være, hvis du har lidt statistik over elevernes socioøkonomiske baggrund. Når man taler privatskoler, antager man ofte, at det er elever fra mere velhavende hjem.

H: Det har vi ikke rigtig...

C: Jeg kan se, at man kan få noget tilskud - kunne man hente nogle tal ud fra ansøgningerne? Jeg kan godt selv lave statistikken, hvis jeg har tallene.

H: Jeg ved ikke rigtig.

C: Det er måske lidt for personlige oplysninger?

H: Ja, det synes jeg egentlig. Og det er ikke noget, vi som sådan plejer at samle.

C: Nej, okay. Det respekterer jeg, og det kan måske også hjælpe mig med at begrænse mig lidt. Min vejleder bliver nok glad for det.

Vi griner begge.

C: Det andet skulle være noget statistik over elevernes kirkelige baggrund, men det går jeg ikke ud fra, I sådan lige ligger inde med?

H: Nej. Altså vi ved jo, hvilke efterskoler de kommer fra, og det giver en eller anden form for indikation. Men det er heller ikke så konkret...

C: Ok. Så vil jeg høre, om der er en til to lærere, jeg kan få lov at tage et interview med?

H: Det bedste er faktisk nok, hvis du tager kontakt til kostvagtten. Kloster er også en god kilde til information.

C: Ok, det gør jeg. Hvad med Mette, kostskolementoren, vil det være ok, hvis jeg taler med hende?

H: Ja. Hun er faktisk på vagt her i weekenden, så der kan du fange hende.

C: Perfekt, det gør jeg. Det sidste på min liste er, at jeg gerne vil prøve at fornemme, hvem I samarbejder med. Eleverne fortæller om mødet med folk udefra, som også har for eksempel nogle fordomme over for dem. Men når jeg spørger, hvem de er, bliver det lidt ukonkret. Så jeg tænkte, at det kunne være interessant at høre om, hvem udefra de møder i løbet af deres kollegietid. Er der for eksempel noget samarbejde med det andet gymnasium her?

H: Så vil jeg nok hellere arrangere et møde med dig. (Kigger på skærm, hvor Lectio er åben). Hvad med... Onsdag kl. 9?

C: Det er helt fint. Tusind tak. Det er meget interessant at være her.

H: Det er godt at høre (smiler). Har du også fået noget, der er interessant til dit speciale?

C: Ja, det synes jeg. Jeg har i hvert fald kunnet forkaste en hypotese, jeg kom med.

H: (Smiler) Nåh, hvad var det?

C: Det var, at jeg bevidst og ubevidst nok havde regnet med, at dilemmaet om at være en minoritet... For kristne unge er jo en minoritet i landskabet af unge... At den konflikt med en dag at skulle ud fra KG ville afspejle sig i deres studievalg. Men det jeg oplever er faktisk, at de bare glæder sig til at få eksaminerne overstået og få sabbatår. Så kan de træffe valg om studie derefter.

H: Ja (smiler). Men det var jo også det, du skrev i din mail, at problemstillingen kunne ændre sig, når du først var her.

C: Ja, det sker hver gang. Man tror, man har den store forkromede idé om en skarp problemformulering, og så viser virkeligheden sig at se anderledes ud. Så må man justere lidt... Men nu vil jeg ikke tage mere af din tid (rejser mig).

H: Godt, så ses vi på onsdag kl. 9.

C: Ja, du må have en god dag (går ud af kontoret).

09.45

Sted: Auditoriet

15 minutter før andagt satte jeg mig ned i auditoriet. Kasper øvede sig på en sang imens, og ellers var rummet tomt for mennesker. Kl. 10 begyndte elever og lærere at komme ind. Vi sang en dansk oversættelse af "In Christ Alone", jeg kunne genkende melodien. Kasper spillede guitar og sang. Derefter læste de et skriftstykke op fra 2. Samuelsbog. Kasper sagde, at nu skulle de synge en børnesang, og den var med fakter. "Gud er stor" startede den, og 90 % af alle i rummet lavede synkroner fakter til. Da de havde sunget sangen, sagde han "og nu overdriver vi alle fakterne", hvorefter alle igen synkront lavede fakterne. Jeg kendte ikke sangen, og der var ingen introduktion. Da den var færdig, trådte Hauge frem og sagde "I må have en god dag".

10.20

Sted: Lærerværelset

Jeg gik ind på lærerværelset og spurgte, om der var møde. Lærerne svarede nej, og Svend tilbød mig en kanelnegl, ligesom den lærerne spiste. Svend spurgte, hvordan det gik med min undersøgelse. Jeg fortalte ligesom til Hauge, at jeg måtte bortkaste min indledende hypotese. Da jeg sagde det, stoppede de seks lærere rundt om bordet deres samtale og vendte hovederne mod mig. "Man kan sidde derhjemme og gøre sig alle mulige forestillinger om, hvad man skal undersøge, men nogle gange viser virkeligheden sig bare at være anderledes" sagde jeg, og de smilede og nikkede. Jeg fornemmede en generel accept af min tilstedeværelse. Svend spurgte ind til min tro, og jeg fortalte om min introduktion til en frikirke, og hvordan den første prædiken havde talt ind i min modløshed i forbindelse med fremdriftsreformen i vinteren 2013. Jeg sagde, at senere begyndte jeg at komme der

mindre og mindre, fordi kirken forekom for lukket for mig, og så var jeg begyndt at komme i KFS sammen med andre studerende. Det var et kristent fællesskab, og samtidig tilfredsstillede det mit behov for nogle mere komplekse teologiske udredninger af svære problemstillinger. Han svarede, at han også godt en dag kunne tænke sig at arbejde med at tale med ikke-troende om tro, at være et vidnesbyrd for dem. Jeg spurgte til hans egen baggrund, og han svarede, at hans far var præst, og at han ikke vidste helt, hvornår han kom til tro. "Man var jo bare kristen dengang", sagde han. Nu var han jo lærer, og han var træt af, at der var et generelt billede af, at kristendommen ville stikke en kæp i hjulet på videnskaben. Naturvidenskaben springer ud af kristendommen og blev begået af kristne videnskabsmænd, sagde han. "Så i virkeligheden er det lige omvendt" sagde han. En anden lærer fortalte, at hun underviser i biologi. Hun sagde, at dengang man videnskabeligt kunne påvise, at pingviner er homoseksuelle og autoseksuelle for ca. 100 år siden, havde de ikke fået lov til at udgive artiklen, sikkert pga. kirken. "Så der er jo alligevel noget om det" sagde hun. Jeg sagde, at det måske mere handlede om politik og autoritet over befolkningen, og de nikkede begge. Svend sagde "ja, men der er jo alligevel noget, der er givet. Altså jeg har hørt nogle socialkonstruktivister, der siger, at der ikke er to køn. Det er der altså, noget er givet fra naturen". Biologilæreren nikkede, og jeg sagde "ja, men den måde vi ser ud på som mænd og kvinder varierer jo over tid. Der står ikke noget i bibelen om, hvem der tømmer opvaskemaskinen eller går i høje hæle". Nej, sagde de begge synkront. "Men der er også nogle socialkonstruktivister, der siger, at grundstofferne i det periodiske system også bare er en konstruktion" sagde Svend. Jeg sagde "måske mener de, at det netop er en social konstruktion, altså nogle analytiske kategorier, så vi kan ordne verdenen". "Ja, men mener du ikke, at der er grundstoffer?" spurgte han. "Jo, men dem begriber vi gennem analytiske systemer" svarede jeg, og han nikkede. Svend smilede gennem hele samtalen. Han har gråt hår.

Lærerværelset er et lyst lokale, hvor der er to høje borde med caféstole, et langt bord med spisebordsstole, et thekøkken med vask, mikrobølgeovn, kaffe- og thekander, bogreoler m.m. Artefakter i lærerlokalet: Tre tavler med skemaer, foldere for Master-uddannelser på SDU, invitation til bryllup, plakat for idrætsfest for alle i Ringkøbing, eksamensoversigter, udklip af en artikel, der hedder "KD klar til valgkamp for det gode liv". Billeder af 1.g-klasser, hvor eleverne står med navneskilte. Invitation til koncert i Helligåndskirken i Hvide Sande, et lamineret papir med et billede af et par opadvendte hænder, hvor der står "Bedemøde. Der er bedemøde på mit kontor hver fredag kl. 10.20. KM" Der er en bogreol, hvor der ligger nissehuer, en klokke, nogle pjecer og bøger. Jeg kan se titlerne Gymnasiepædagogik, 49 tekster om læring, den danske salmebog, ungdomsliv og læreprocesser i det moderne samfund, fokus på læring. Der er et stort billede, ca. 2x1,2 m. Der ligger aviserne: Politiken, Weekendavisen, Kristelig Dagblad, Jyllandsposten, Ringkøbing Amts Dagblad.

Jeg sætter mig herind efter frokost, og de lærere, jeg ikke har hilst på endnu, kommer og hilser på mig. En psykologilærer fortæller, at hun har haft en mand i pædagogikum som føl, som både har undervist på RG og KG, og at måske kan det være interessant for mig at tale med ham om forskellene. Hun skriver hans navn, email og telefonnummer ned på en gul lap papir og giver mig. Stemningen er afslappet, når jeg sidder på lærerværelset. Hun er også studievejleder, og jeg spørger ind til, hvor grænserne går mellem, hvornår lederne taler med studievejlederen og Mette, der er kostskolementor. Hun har en terapiuddannelse og tager sig derfor mere af den mentale sundhed hos eleverne, svarer hun. Hvad med spørgsmål om tro og tilhørsforhold, spørger jeg. Hun svarer, at der taler de ofte med Erik Kloster eller kostinspektorerne.

Jeg sidder og læser avis, og i yderkanten af mit synsfelt kan jeg se to af lærerne. Ubevidst drejer jeg hovedet mod dem, og jeg kan se, at kvinden står med en rygsæk og en hvid plasticboks, og at manden står med en t-shirt i hånden. "Bare rolig, vi er gift" siger kvinden, og jeg undrer mig over, hvilken handling det refererede til. Jeg siger, at det ligner en løbeshirt, den han har i hånden, og han svarer, at det er det også. Den har KG's logo på. Man kan få sådan en, hvis man deltager i et løb, så nu må jeg jo hellere få det gjort, siger han og griner. *Min tanke er, at doxa omkring handlinger inden for og uden for ægteskab slår igennem hos lærer- såvel som elevgruppen.*

Nedskrevet på min mobiltelefon:

Jeg har siddet fra kl. 17.45-21.30 og talt med Mille, Kirstine og Julie. Til sidst var det bare Julie og jeg. Hun fortalte om en konflikt i deres klasse, hvor drengene beskyldte pigerne for bare at ville have opmærksomhed for deres kroppe, når de gik i tætsiddende bukser. Så var de selv ude om at blive voldtaget, mente drengene. "Vi er jo ikke nonner" sagde hun. Jeg spurgte, hvilke grupperinger der var i hendes klasse, og hun sagde, at der var de stille piger, de larmende piger, gamer-drengene og gruppen af bad boys, "som drikker og danser for sjov. Det er meget mærkeligt" sagde hun. Julie går i 2.g. Fortalte også om regler angående drenge og piger på værelset. Hvis der er en dreng og en pige på samme værelse, skal døren stå på vid gab.

Klokken er 23, og jeg har lagt mig til at sove. Inden ved siden af kan jeg høre Kirstine skype med nogen om en matematikaflevering - jeg tror, hun hjælper sin lillebror. Ude fra stuen kan jeg høre en Harry Potter-film, dvs temasangen fra den.

Dag 6, lørdag: Samtaler

Aktivitet:

- Morgenmad
- Samtale med Mette
- Frokost
- Til Ringkøbing med Mille
- Lur
- Aftensmad
- Samtale med Asger, 1.g

09.30-11.00

Sted: Mettes kontor

(Se notesbog)

C: Hvis der er én ting, jeg håber at kunne påvise med det her, så er det nok, at den samme bekymring, som ikke-kristne har om, at de kristne skal "trække noget ned over hovedet på dem", den samme bekymring har de kristne også overfor de ikke-kristne.

12.30-14.30

Sted: Ringkøbing by

Mille og jeg havde aftalt, at hun skulle vise mig Ringkøbing. Jeg foreslog, at vi kunne finde geocaches, og hun foreslog, at vi spiste is. Vi gjorde begge dele. Hun skal være frivillig på et soldaterhjem næste år, som er ledet af KFUM. Der skal hun også holde andagter, og det er hun lidt nervøs for. Men det bliver bedre at gøre der end på KG, fordi soldaterne som regel ikke er kristne. Så der behøver det nok ikke at være helt lige så rigtigt, siger hun. Mille fortalte, at hun er fra et kristent hjem i en lille by med 100 mennesker. Den nærmeste by havde 800 mennesker. Det kom sig af, at jeg sagde, at jeg syntes, det var hyggeligt at være i en lille by som Ringkøbing, og hun sagde, at hun faktisk syntes, den var ret stor (der er ca. 10.000 indbyggere), for man kan få alting her. Jeg medgav, at der er mange butikker, men undrede mig over, at mange af dem var lukkede, da vi havde samtalen ved 13-tiden på en lørdag. Tja, min mor er lidt træt af, at nogle butikker er begyndt at åbne et par timer om søndagen. Så er hviledagen ikke hellig, sagde Mille. Hun er fra et kristent hjem og har været vant til at gå i folkekirke.

17.30-18.30

Sted: Spisesalen

Vi sidder ved et af bordene sammen med 7 andre og taler sammen.

Asger går i l.g. Han siger, det er svært for ham at gå på KG, fordi det er så lukket et miljø. "Mange af de her mennesker er jo blevet indoktrineret gennem hele deres liv. De har gået i kristne friskoler, kristen efterskole og nu et kristent gymnasium. Det var bare den naturlige fortsættelse. Men hvis man gør det, møder man aldrig den virkelige verden. Det letteste sted at være kristen er lige her, i Ringkøbing i Vestjylland. Der er ingen, der kommer og udfordrer dig. Går du ned i Ringkøbing by og siger, at du er kristen, vil 50 % af indbyggerne også være det".

C: Er du anderledes?

A: Mig? Ja, jeg er helt anderledes.

C: Men du er også kristen og går på et kristent gymnasium?

A: Ja, men jeg har ikke altid været kristen. Jeg gik på en kristen efterskole, som fik mig til at miste min tro, fordi den byggede på principper. Mennesker kan ikke blive rørt af principper, men af Gud. Min far er kristen, det blev han på et kristent rehabiliteringscenter for stofmisbrugere, hvor han også mødte min mor. Da han opdragede os børn, gjorde han alt, der hørte hans gamle liv til, til noget ondt. Vi måtte ikke kunne lide homoseksuelle, folk der røg hash var onde... Så han prøvede på at gøre os kristne, men på baggrund af principper. I min folkeskole mistede jeg min tro, og så blev jeg sendt på kristen efterskole. Men det var bare mere af det samme. Så kom jeg til København, hvor jeg gik på en bibelskole, og det var der, jeg fik min tro. Jeg tror, at København er et meget bedre sted at blive troende, fordi man konstant bliver udfordret. København er multikulturel, og religion skal være noget privat. Det er jo ikke meningen, at det skal være nemt at tro, det skal være en udfordring. Men her i Ringkøbing er det bare nemt, og langt de fleste på det her gymnasium vil gerne have, at det skal være sådan. De er jo blevet indoktrineret, og her får de mere af samme skuffe. (Jeg kan se, at de omkringsiddende begynder at vende kroppen væk fra os, og nogle begynder at rejse sig og gå op til rullebordene med deres tallerkener og bestik. Jeg tænker, at det er en meget åben kritik af hans egne klassekammerater). Hele deres liv har de lært, at alkohol er forfærdeligt, og hvad tror du så, der sker, når de ser en alkoholiker? De ser alkohol, ikke mennesket. På efterskolen i København opfordrede de os til at gå ud og tale med alkoholikerne på bænken. Vi skulle ikke nødvendigvis sige, at vi var kristne, vi skulle bare tale med dem. Jeg havde aldrig troet, jeg skulle få en ven på 50.

C: Men alligevel går du jo her på KG?

A: Ja, fordi jeg synes, det er svært at være inde i boblen. Og det at det er svært er en indikator på, at jeg gør noget rigtigt. Men jeg vil altid gerne bryde ud af boblen, og første skridt er, at vi er nogle l.g'ere, der flytter i en lejlighed over i ghettoen sammen. Det opfordrer skolen også til, for så får de plads til flere kostelever til næste år.

C: Ville det være endnu lettere for dig at bryde af boblen, hvis du gik på et ikke-kristent gymnasium?

A: Jeg tror ikke, det ville være godt for mig. Min læring og undervisningen er ikke det primære for mig, det motiverer mig ikke. Det gør mine venner, og det er ok for mig. Så jeg kommer ikke for at blive god fagligt, men fordi jeg har nogle gode venner. Og hvis jeg ikke havde nogle omkring mig, som jeg kunne spejle mig i, tror jeg ikke, jeg ville få noget fagligt ud af det heller. Men jeg ville ønske, jeg kunne, for det er jo nu, vi skal ud og møde alle mulige forskellige overbevisninger. Det er i ungdommen, at vi virkelig kan provokere og blive provokeret, og det er nu, vi er allermest formbare. Vi er usikre, halvt børn og halvt voksne, så hvis der er noget tidspunkt, vi skal ud af boblen, er det nu.

C: Ja? Sig noget mere om det.

A: Altså hvis vi bare bliver inde i boblen, til vi er 20, så når vi aldrig rigtig at lære, at den virkelige verden udenfor er fuld af folk, der ikke er ligesom os. Så tror vi bare på principperne, men de kan jo ikke motivere os. Derfor ville jeg også meget hellere læse på gymnasietovre i København. Der bor også alle mine søskende, så jeg bliver jo nok bare den næste i rækken til at flytte derover. Her møder vi jo ikke nogen, der ikke er ligesom os selv, og så bliver det bare en indoktrinering.

C: Kan du give et eksempel på det?

A: Ja. For eksempel havde jeg været her i to uger, da der skulle komme en taler. Nogle havde hørt, at han var skilt, og der kom en heftig diskussion om, om han overhovedet skulle have lov til at tale til os, når han levede i synd med sin nye kone. Jeg fik bare helt ondt i maven og blev så ked af det.

Selvfølgelig skal vi lytte til ham! Jesus kom jo for netop dem, der levede i synd, og hvorfor skulle vi så kun lytte til dem, der ligner os selv? Tænk hvis alle dem her fik en ven, og de fem år senere opdagede, at han var blevet skilt. Så ville de jo nok heller ikke kaste hele deres venskab ud af vinduet, vel? Vi er jo mennesker allesammen.

C: Aha, ja. Er der nogle ting, som du har indtryk af, at man ligesom ikke taler om? At når samtalen går derhen, så bøjer man ligesom af?

A: Ja, homoseksualitet og muslimer.

C: Ja? Er der nogen homoseksuelle på KG?

A: Hvis der er et gymnasium i Danmark, hvor der ikke er nogen homoseksuelle, så er det her.

C: Det er der jo nok, hvis landsgennemsnittet er repræsenteret her også...

A: Ja, helt sikkert. Men enten siger de det ikke, eller også søger de væk. Der er ligesom bare en norm om, at det er man altså ikke. Det gælder hele Vestjylland. Selv i Herning, som er en stor by, er det ikke velanset at være homoseksuel. Min søster i København mistede sin tro, da hun kom der. For hun fik venner, der var homoseksuelle og muslimer, og også nogen der røg hash engang imellem, som var flinke mennesker. Dem kunne hun ikke dømme så hårdt som min far, og det kan jeg godt forstå. Men her kan vi ikke tale om det.

C: Er der andre ting, man ikke taler om?

A: Årh ja, en ting. Det skal du lige høre om. Det allerstørste tabu her er måske tungetale.

C: Tungetale?

A: Ja. De fleste her er jo IM'er og LM'er. En dag til andagt var der en, der ville give vidnesbyrd. Han fortalte, at han havde fået en tungetale. Og så snart han sagde det der, tungt... Så kiggede alle bare ned, og der kom den mærkeligste stemning. Jeg tænkte, yes. Endelig er der nogen, der tør.

C: Tungetale er mest pinsekirken, ikke?

A: Jo, det er jeg fra. Eller min far er. Og jeg føler mig som én ud af 100. Men langt de fleste her er fra IM og LM, og de har gået på de fire samme efterskoler. Det er ikke for at kritisere ledelsen, men der er nogle ting, der bare ikke opfordres til.

C: Så du kunne ligesom fornemme, at tungetale ikke var accepteret?

A: Lige præcis. En anden dag spurgte en af lærerne også, om vi skulle i kirke om søndagen. Vi sagde ja, og han spurgte, om det var i Røndum eller Ringkøbing kirke. Vi svarede, at det var ingen af delene, men Åbenkirke i Herning. Der kiggede han bare væk, og han sagde ikke mere til os.

C: Åbenkirke, hvad er der?

A: Det er en apostolsk kirke, og vi er måske kun fem, der går der. Men det almindelige er, at man går i en af de to kirker her i byen. Åbenkirke er lidt ligesom til Fri den anden aften. Det var mig, der havde bedt om, at vi kunne danse. For jeg synes nogle gange, at det bliver så stille, på den samme måde. Og selvom der var glad musik, var folk også meget afdæmpede.

C: Nåh ja, det var dig, der dansede. Synes du, det var et sted, hvor man kunne udtrykke sig frit?

A: Nej, det vil jeg ikke sige. Men jeg kom alligevel.

C: I min undersøgelse er mit fokus egentlig på 3.g'erne, og jeg skal holde interviews i næste uge. Så jeg ville gerne interviewe dig, men... Kender du en 3.g'er, som har samme holdninger som dig? Eller en, hvor du kan sige, at ham eller hende er du rimelig enig i.

A: Hmm... Niels. Har du mødt ham? Han er måske lidt anderledes, men ham kan du tale med. Han kommer også i Åbenkirke. Jeg taler ikke rigtig med 3.g'erne, kun Niels.

En pige kom og stillede sig for enden af bordet. Hun smilede, mens vi talte færdig, og vi kiggede begge på hende. Imens vi havde talt, var spisesalen forladt for andre end os, og alt var ryddet op og rengjort.

A: Er det nu?

P: Ja, skal vi gå ud?

Jeg ved ikke, hvad de skulle.

A: Tak for snakken, det var godt at møde dig.

C: Selv tak, og tak for at du ville dele.

A: Helt sikkert. Sig til, hvis du har brug for Niels.

Jeg gik tilbage til værelset for at rekonstruere vores dialog, der nok ikke er helt et direkte aftryk. Jeg googledede 'Åben kirke' og fandt Åbenkirkes hjemmeside: <http://aabenkirke.dk/> Jeg genkender designet af hjemmesiden fra Hillsong Church: <http://hillsong.com/copenhagen/>

Begge har en introducerende linje, hvor der står "Velkommen hjem"/"Welcome home"

Jeg overvejer, om jeg på søndag skal spørge, om jeg må tage med dem til Herning og opleve kirken. I aften skal jeg på gademission med nogle, jeg tror er fra LM og IM. På tirsdag vil jeg gerne til IMU.

Jeg tænker på, at Mille, som er fra IM, fortalte, at hun ofte ikke rigtig går i kirke her, og at mange ikke gør det. Jeg overvejer, om der er en større motivation for denne dominerede gruppe af pinsekirke/apostolske folk til at gå i kirke, når den dominerende kultur er IM og LM?

Jeg tænker, at Asger har en anden logik end Jens. Hvor Jens mente, at det var vigtigt at bryde ud af boblen, men at man skulle vente, til man var blevet ældre og havde fundet ud af, hvem man var, mener Asger, at man netop skal bryde ud af boblen, mens man er allermost påvirkelig som ung. Derfor er det endnu sværere for ham at være på KG, end det er for Jens. Han har en suppressiv strategi, når han vælger Åbenkirke og understøtter arrangementer såsom Fri, mens Jens har en reproduktiv strategi, når han vælger IM's tilbud. Samtidig, da jeg i dag talte med Mette, fortalte hun, at man vinder anerkendelse på at være ekstrovert på KG, hvilket er mere typisk for de karismatiske kirker end for missionsforbundene, som hun også selv hører til. "Nogle gange bliver jeg nødt til at vejlede nogle af de meget sociale til måske ikke altid at være helt i front, fordi det simpelthen bliver for meget for dem" (i betydningen socialt engagement og at stå for koncerter, oplæg m.m.) Jeg tænker på, om hun måske i virkeligheden ikke anerkender det ekstroverte, men har en opfattelse af, at eleverne gør det? For Asger har en oplevelse af, at de stille og 'indoktrinerede' nyder anerkendelse.

21.00

Jeg skulle have været til gademission med Anders og de andre tilmeldte. Men Anders kom op til mig til aftenkaffen og sagde, at det var aflyst. Jeg spurgte om hvorfor, og han sagde, at der var for få tilmeldte. Det er der ofte om lørdagen, sagde han. De havde planlagt at gøre det 10-12 gange i løbet af skoleåret og havde nok været ude 6 eller 7 gange. Jeg spurgte, hvad de plejede at lave. Han sagde, at de normalt sætter en pavillon op og et bord med kaffe og småkager samt nogle stole. Så går de to og to ud og spørger, om folk vil have en kop kaffe. Jeg spurgte, om de altid taler med dem om tro. Nej, sagde Anders. Som regel er det mere om hverdagsting. Han virkede ikke så ivrig efter at fortælle, så jeg spurgte ikke mere ind, men sagde, at det var ærgerligt, at jeg måtte gå glip af det. "Ja", sagde han og grinede. Jeg spurgte de to piger, der sad ved siden af os, om de havde været med til gademission. De sagde, at det havde de nogle få gange, og at det var ret hyggeligt, men at de heller ikke lige fik det gjort.

Note fra telefon, efterskoler eleverne har gået på:

- Hedemølle
- Djuslands
- Frøstrup Have
- Solgaarden
- Sydvestjylland
- Grejsdalens
- Skrødstrup

Dag 7, søndag: Kirke

Aktivitet:

- Morgenmad (spisesalen)

- Kirke (ringkøbing kirke)
- Frokost (spisesalen)
- FaceTime med Benjamin (værelset)
- Læsning (værelset)
- Eftermiddagskaffe (spisesalen)
- Skrivning (værelset)

10.30

Sted: Ringkøbing Kirke

8 gymnasieelever var taget til Ringkøbing Kirke, hvor jeg også genkendte tre af lærerne (en af dem var rektoren). Tidligere på ugen havde den nye præst været og præsentere sig. Han er gammel KG'er, og Erik Kloster havde engang tilbudt ham en middag, hvis han ville læse teologi - så det gjorde han, jokede han. Her i april fik han sin første stilling i Ringkøbing Kirke, og i dag holdt han gudstjenesten. Der var i alt 90-100 mennesker i kirken, hvoraf 60 % havde gråt hår. Resten var aldersmæssigt fordelt. Der var et pigekor, som sang salmerne. 3 salmer fra salmebogen før prædiken, 4 efter. Alle i kirken gik, så vidt jeg kunne se, op og tog nadver. Der er en til kirke i byen, Rindum kirke. Mille spurgte, hvad jeg syntes om det, mens vi cyklede hjem. Jeg sagde, at jeg bemærkede, at selvom prædikens tema var glæde, så jeg ingen smile, og at det undrede mig. Hun sagde, at for hende er det bare et frirum til at reflektere, bede og smile på den måde, hun nu lige vil. Jeg spurgte, om hun kunne synes, der var for meget pres på for at vise følelser til nogle af de mere karismatiske arrangementer. Hun sagde: "Ja, men det er jo nok også bare sådan, at man føler sig tryk ved det, man kommer fra". På nogle tidspunkter kunne jeg mærke, at hendes disposition havde de optimale funktionsbetingelser, så hun helt automatisk vidste, hvornår hun skulle rejse og sætte sig, slå op i salmebogen, gå til nadver osv - og at jeg ikke havde. Fx da alle andre rettede deres kroppe ind mod midtergangen, tog jeg min salmebog og slog op på den næste salme, som jeg troede, vi skulle synge. Men da jeg kiggede op, gik det op for mig, at jeg gjorde det forkert. Jeg var yderst, så det blev tydeligt, at jeg blokerede for de andre. Jeg smilede til Mille og gik ud i midtergangen sammen med resten. Også da vi skulle forlade kirken glemte jeg at tage min salmebog med, så Mille tog den for mig. Da det gik op for mig, smilede jeg til hende og sagde undskyld. Lidt klodset tog jeg salmebogen, og hun sagde, at hun da godt kunne sætte den på plads. Jeg sagde "tak, jeg tager den bare - for the full experience", og vi smilede. Ude foran sagde jeg "det er altså ikke, fordi jeg aldrig har været i en folkekirke før, jeg er bare ikke så vant til det" og undrede mig straks over, hvorfor jeg følte, jeg skulle forklare eller undskylde til hende.

12.00

Jeg taler med nogle 2.g'ere om værelsesreglen om lukket dør. De fortæller, at den også skal være åben, hvis der er mere end to mennesker i rummet af forskellige køn. Jeg spørger, hvornår reglen giver mening for dem, og hvornår den ikke gør. En pige siger, at det giver god mening, når nogle par har svært ved at lade være, og det ligesom bare skrider for dem. Så er de måske i gang med at gøre noget, de egentlig ikke vil. En dreng tilføjer, at det måske også kan være svært at sige fra, og så er den åbne dør en god stopklods, så der ikke sker noget. Jeg spørger, hvornår det så ikke giver mening for dem. Drengen siger, at han for eksempel godt kan lide at øve musik med sine venner. Og så er det træls for hele gangen at skulle lytte til det. Eller hvis man skal have en mere seriøs samtale med sine venner, så bliver man nødt til at gå en tur. Om vinteren er det ikke sjovt, der ville det være lettere, hvis man bare kunne være på værelset. Pigen fortæller, at hun en dag havde haft sin kæreste og svigermor på besøg og havde lukket døren, fordi der var familie med. Thor var gået forbi udenfor og kunne ikke se hendes svigermor, så han havde banket på vinduet (hun grinede og rystede på hovedet imens).

15.00

Sted: Spisesalen

Jeg gik til spisesalen for at drikke kaffe med de andre. Jeg sad ved siden af Ida og en anden pige fra 3.g, som jeg ikke husker navnet på.

C: Okay, jeg har et lidt mærkeligt spørgsmål... (Pigerne smiler og kigger på mig). Ville I kunne udpege en person, der er en rigtig KG'er?

I: Det er lidt svært, fordi der sådan er forskellige grupper. Der er hipsterne, og så er der efterskoletyperne, der stadig går i deres efterskoletøj.

Dreng: (Brød ind i samtalen) Der er også gamerne, i hvert fald blandt drengene.

I: Så det er lidt svært...

C: Hvad med Elias? Han lader til at klare sig godt fagligt, kommer godt ud af det med de fleste på tværs af årgangene og lærerne også. Kunne han være en?

I: Ja, det kunne han faktisk godt.

C: Så vil jeg prøve at tage kontakt til ham. Er der så nogen, der er lidt mere kritiske over for KG og måske har været med til at forandre nogle ting?

I: Hmm... Det ved jeg ikke. Mange af 3.g'erne er jo flyttet væk fra kollegiet, men det er mest fordi de er trætte af køkkenvagter og spisetider. De fleste af os har jo gået på efterskole, inden vi kom her, og så kan det bare godt blive lidt for meget til sidst.

C: Ja, er det ikke noget med, at mange af jer har gået på efterskole i to år?

I: Jo, langt de fleste, tror jeg.

C: Er der overhovedet nogen fra jeres klasse, der ikke har gået på efterskole?

I: Hmm... (Tænker) Nej, det tror jeg ikke.

C: Så mange flytter måske også fra kollegiet, fordi de har været under de her institutionsrammer i mange år?

I: Ja. Især efter 2.g har mange været under det i 3-4 år, og så vil man bare gerne have lidt mere selvstændighed.

Dreng: Jeg kender en, som har mange kritikpunkter. Men altså, han er jo 2.g'er, og det er måske mest til skolens trosmæssige profil. Mon det er noget, du kan bruge til noget?

C: Hmm... Jeg ved det ikke helt, det er jo mest 3.g'erne, jeg sådan undersøger. (Jeg går op og tager et stykke kage og vender tilbage til bordet). Ej, jeg vil måske gerne tale med ham alligevel, selvom han ikke er 3.g'er. Hvad hedder han?

Dreng: Janus, det er nemt at huske. Han bliver sur, hvis du kalder ham Jonas.

Samtalen bevæger sig videre til at handle om vejret.

Nogle piger ved bordet ved siden af taler om deres efterskoletid. En pige fortæller, at hun ikke gik på efterskole. En anden pige siger, at hun da må være den eneste på årgangen, og den første pige nikker. Var det ikke mega svært at komme på KG så? Jo, sagde den første pige, for jeg kendte jo ikke nogen. Den anden pige sagde, "ej, det tror jeg aldrig jeg ville kunne gøre". *Jeg tænker, at der er et ret højt forbrug af betalt skolegang blandt kristne.*

15.30

Jeg sidder sammen med Ida og Louise i spisesalen, og vi kigger op mod en række papirer med tal på, som skal markere nedtællingen til 3.g'ernes sidste skoledag.

L: Hvem skal hive nr. 5 ned? (Nikker over mod tegningerne med tal)

Ida: Det er Thor, der vil gøre det.

C: Nåh, til nedtælling?

I: Ja. Det er jo også lidt prestige i, hvordan man gør det.

C: Hvad giver prestige?

I: Nok at være original, at finde på et eller andet nyt.

Pige: Ja, men samtidig skal det på en eller anden måde indeholde, at der er kort tid tilbage.

C: Men I virker til at være ret kreative generelt på KG?

I: Tja... Hvordan går det ellers med din undersøgelse?

C: Godt, tror jeg. Før man sådan tager af sted, virker det meget mere simpelt. Men virkeligheden er

så rodet, og jeg kan mærke, at det bliver sværere og sværere at se mønstre. Det er meget normalt, og derfor er det nok også godt nok, at jeg tager hjem på torsdag.

I: Det kan jeg godt se. Men har du fået det, du kom for, tror du?

C: Måske. Ej, jeg tror det. Men jeg mangler stadig at lave interviews. Jeg vil gerne tale med Elias og Erik Kloster. Jeg kan forstå, han har været her i mange år. Og måske en lærer mere. Kender du nogen, der har været her længe?

I: Ja... Mogens har. Og Karen, som underviser i tysk og idræt. Hun har sådan noget pjusket hår.

C: Så har de nok virkelig set skolen udvikle sig?

I: Ja. (Der er lidt stilhed, som føles akavet).

C: Nåh, jeg må hellere læse.

I: Også mig. Eller... Jeg skal lave min sidste aflevering.

C: Den allersidste?

I: Ja (smiler).

C: Wow, det er stort. Vi ses.

I: Ja, det gør vi. (Ida går, og jeg venter lidt for ikke at skulle følges med hende).

En overvejelse om køn:

Jeg tænker på, at et af de klassifikationssystemer, de har her på skolen, er den binære dreng/kvindeforståelse. Den opretholdes af den bibelske skelnen mellem to køn, og fx ved at de har pigehuse og dregehuse. De fleste årgange har også idræt på tværs af klasserne, men med samme køn (så alle 3.g-pigerne sammen og alle 3.g-drengene sammen). Reglen omkring den åbne dør bygger også på en binær kønsopfattelse og har inviteret mig og flere af eleverne til spørgsmålet; hvad hvis man er homoseksuel? Mette og Peter har begge fortalt mig om hjemmesiden adamogeva.dk. Mette opfordrede mig til at læse deres nyeste rapport. Der er også mere generelle grunde til skelnen, fx som værnepligt og kønsopdelte tøjbutikker.

16.30

Sted: Værelset

Mail fra Anette Hindhede. Jeg skal undersøge deres dispositioner. Beskrivelse fra Ph.d:

“Blikket fordrer en forståelse af elevernes ønsker og praksisser ikke alene ud fra deres position i feltet, men også ud fra hvem de er i kraft af deres dispositioner. Elevernes dispositioner kan her beskrives som elevernes erfaringer med hvilke ’**muligheder og umuligheder, friheder og nødvendigheder, adgange og forbud**’ for dem, som personer og som social gruppe”. (s. 122)

17.30

Sted: Spisesalen.

Aftensmad. Rasmus kalder køkkenvagter og husvagter op. Kl. 19 kommer han rundt til husene og inspicerer, at husvagterne har gjort deres arbejde. Køkkenvagterne er (navne). “Og så synger vi ‘I Jesu navn’ på ‘when the saints’”. Efterfølgende kunne alle de borde, hvor der sidder køkkenvagter, gå op og tage mad. Det var alle på nær et bord. Der står to borde (salatbord og koldtbord) og to rulle vogne (panerede fiskefileter og ovnbagte kartofler). Hver agent fyldte en tallerken og satte sig ned, otte ved et bord.

Jeg spurgte Louise, Simone og Mille om, om der var noget konkurrence med karakterer. De svarede, at det var der ikke rigtig. Det var helt ok at sige, at man ikke ville fortælle sin karakter. Ofte blev det spurgt om, hvorvidt man var tilfreds med karakteren, end om hvad man havde fået. Jeg fortalte om at have oplevet nogle elever lave lektier ved midnatstid på en lørdag og sagde, at hvis man havde gjort det i min gymnasietid, var man blevet stemplet som en uden socialt liv. Sådan er det ikke her, sagde Louise. “Det er altid ok at sige, at man skal lave en aflevering eller læse lektier. Ofte gør vi det også sammen”.

Senere spurgte jeg dem om, om der var nogen, der kritiserede skolen, undervisningen eller måske havde været med til at få lavet noget om. Louise sad også ved siden af mig, sidst jeg spurgte. Mille og Simone sagde, at det var der nok ikke rigtig.

Simone: De fleste af os følger nok også bare med.

M: Ja, vi kan lige så godt få noget for pengene.

C: Betaler I selv?

Louise: Ja, os der får SU gør som regel. Nogen får tilskud fra deres forældre, og nogle af os arbejder.

Simone: Det kan godt være lidt meget for nogle forældre, hvis man har flere børn, der først har været to år på efterskole, og de så også skal betale for tre år på gym.

C: Så derfor arbejder I og betaler selv?

Louise: Ja, jeg betaler det hele selv.

C: Okay... Tror I, I gør jer mere umage med skolearbejdet, fordi I selv betaler?

M: Nej, altså... Jeg ved jo ikke, hvordan det ville være, hvis jeg gik på et almindeligt gymnasium. Men det er ikke noget, jeg tænker på. Vi betaler jo ikke kun for undervisning, men også alt det sociale.

C: Jeg bemærkede, at du sagde det med skolepengene lidt for sjov, men nogle gange er der jo noget om det, eller hvad?

M: Ja, måske for nogen. Men nok mest sådan noget med at komme til måltiderne, fordi det er spild af penge at betale to gange, hvis man for eksempel køber pizza, samtidig med at man betaler for aftensmad på skolen.

19.02

Jeg tænker over, hvordan spillereglerne er her på skolen, a la på en fodboldbane. Altså der er i hvert fald aktiviteter, der er forskellige, alt efter om man er på værelset (slappe af, læse, snakke, hygge, sove), i spisesalen (synge, lytte til/holde andagt, spise mad, tage mad, stå i kø, sidde ned, bede), i auditoriet (synge, sidde ned, lytte) eller i et klasselokale (stille spørgsmål, række hånden op, sidde ned, svare på spørgsmål, tale med sidemanden). Måske kan man også sige noget om kapitalformer?

“At the level of the social space as a whole, this opposition typically translates to structural tensions between the holders of economic, political, or social privilege, on the one side, and of intellectual preeminence, on the other.” (Emirbayer & Williams, s. 692).

	Spisesalen	Klasselokale	Værelset	Auditoriet
Aktivitet elever	Synge, lytte til/ holde andagt og beskeder, spise mad, tage mad, stå i kø, sidde ned, bede, snakke, larme, tjekke køkkenvagter	Stille spørgsmål, række hånden op, sidde ned, svare på spørgsmål, tale med sidemanden	Slappe af, læse, snakke, hygge, sove	Synge, sidde ned, lytte
Kapitalformer	Social kapital, kulturel kapital	Faglig kapital, kulturel kapital	Social kapital, kulturel kapital	Kulturel kapital
Social kapital	Efterskolevenner, familie med fortid på KG, kirkeligt tilhørsforhold, klassekammerater, venner fra de andre årgange og klasser			

Kulturel kapital	At deltage i bordvers, bønseadfærd, bibelkendskab (så man fx kan lave jokes), serier, bøger	Ytre faglig viden, række hånden op, hjælpe sidemanden, perspektivering, ejerskab over lektier	Bøger, udsmykning med kors og kristne symboler, instrument(er)	At deltage i sange
Uddannelses-kapital	At aftale at læse lektier/lave afleveringer sammen, at diskutere faglige ting med lærerne	Selvsikker adfærd, at indrømme at tage fejl, at prøve, at række hånden op og blive taget, karakterer	At lave afleveringer, at lave lektier	
Symbolisk kapital	At sidde ved lærerbordet, at larme (3.g'erne), at drille	At have det sjovt, nyde undervisningen	Åben dør	At spille instrument eller synge, at holde andagt (frimodighed)

HUSK interessen for sproget i en bønsepraksis. Udtryk som, “Gud, tak at du...”, hvor det lille “for” er skåret ud. Og “Gud, må du være med os denne weekend”, den der fremtidsform. Overdrevent brug af “bare”, “jeg beder for, at du bare vil...”, og konkrete udtryk såsom “...at du på en særlig måde vil gøre dig selv tydelig for tvivlerne”. Det er en sproglig kompetence, som kræver erfaring, dvs. den rette habitus.

21.00

Sted: Spisesalen

Aftenkaffe. Kl. 21.10 spillede Michael en sang, som en elev en dag havde præsenteret for ham, fordi han syntes, den havde nogle gode sætninger. Jeg har fundet teksten her: <http://tenthavenuenorth.com/lyrics/control-somehow-you-want-me/>

Here I am, all my intentions
 All my obsessions, I wanna lay them all down
 In Your hands, only Your love is vital
 Though I'm not entitled
 Still You call me Your child

God, You don't need me, but somehow You want me
 Oh, how You love me, somehow that frees me
 To take my hands off of my life and the way it should go
 Oh, God, You don't need me, but somehow You want me
 Oh, how You love me, somehow that frees me
 To open my hands up and give You control
 I give You control

I've had plans shattered and broken
 Things I have hoped in, fall through my hands

You have plans to redeem and restore me
You're behind and before me
Oh, help me believe

You want me
Somehow You want me
The King of Heaven wants me
So this world has lost its grip on me

Oh, give You control
Oh, I want to give You control
I give You control

Han spillede sangen over højtalerne. Da den havde spillet, talte han. Han sagde, at det er sjældent, at han kan give Gud kontrol over sit liv, selvom han er enig med sangen i sætningerne: "God, You don't need me, but somehow You want me - Oh, how You love me, somehow that frees me". Han bad en bøn, hvor han sagde "Tak Gud for:

- at selvom Du ikke har brug for mig, vil du gerne have mig
- at det ikke bare er en catchy sang, men at det virkelig er sandhed, at du elsker mig
- at selvom jeg ofte ikke kan føle, at jeg er værd at samle på, så vil du have mig
- at selvom jeg ikke har evner, som du kan anse for noget, så elsker du mig.

Lad os bede den bøn, som du har lært os, Fader Vor. Vor Far..." alle faldt ind og bad i kor. (jeg har opstillet det i punktform, fordi det var sådan, jeg huskede det) Mens sangen spillede, kiggede ingen hinanden i øjnene. De kiggede frem for sig, ud ad vinduet eller lignende, og ingen mødte hinandens blik. Under bønningen lukkede nogle øjnene, andre havde dem åbne, stadig uden at møde nogens blikke.

21.30

Sted: Ude foran et kollegiehus.

Jeg mødte Niels og fortalte, at Asger havde anbefalet mig at tale med ham som en, der kunne finde på at kritisere KG, om det var noget, han kunne genkende sig i. Han sagde, at han da godt kunne være uenig i mange ting, men at han ikke ligefrem prøvede at ændre det - "men Asger har jo heller ikke så mange venner i 3.g", tilføjede han. Jeg spurgte, om han kunne tænke på en, der passede på den beskrivelse, og han nikkede og svarede hurtigt: "Kender du Phillip? Han har sådan noget modelhår. Han er meget uenig, især omkring de trosrelaterede ting. Han vil nok gerne tale med dig" (jeg tænkte, at det var præcis det samme, jeg hørte i går om den kritiske 2.g'er). Jeg takkede ham, og han sagde, at jeg bare måtte komme igen, hvis der var noget.

Dag 8, mandag: KG-aften

Aktivitet:

- Morgenmad
- Opsøge Erik Kloster
- Lærerværelset
- Frokost
- Dansktime med 3.x
- Gåtur, telefonsamtale med Julie
- Lur, 1,5 time
- Aftensmad
- Bad og frilæsning

- KG-aften (indtil kl. 23)

07.24

Jeg kommer lige i tanke om at have hørt, at make-up signalerer dårligt selvværd. De fleste af pigerne går også usminkede. Jeg har mascara på.

08.15

Jeg har lige været inde i receptionen for at lave en aftale med Erik Kloster. Vi skal tale sammen kl. 12.50-13.50 i femte modul. Brainstorm over emner, jeg gerne vil tale med ham om:

- Hans dispositioner
  - Hvor i landet er han vokset op?
  - Hvilken kirkelig tilknytning har han?
  - Hvordan var strukturen i hans familie?
  - Er han mønsterbryder eller regelret?
- Hans tid og opgaver på gymnasiet
  - Hvad er hans ansvarsområder?
  - Hvilke konkrete opgaver varetager han?
  - Hvordan kan hans dag se ud?
- Gymnasiets historie og udvikling
  - Størrelse?
  - Reformert?
- Udvikling i elevgruppen
  - Hvem er de?
  - Har deres forældre gået her?
  - Hvor kommer de fra i landet?
  - Hvilke kirker kommer de fra?
  - Hvilke problematikker kommer de til dig med?

Jeg tænker, at jeg gerne vil introducere interviewets struktur og forklare, at jeg begynder med at spørge ind til hans baggrund, fordi det giver mig en lidt bedre fornemmelse for, hvem han er.

Jeg genbesøger Hansens artikel om feltanalytiske interviews. Pointer:

- Du er ikke optaget, hvad de synes om dette eller hint
- Hans forslag til spørgsmål:
  - Hvad lavede I den og den dag?
  - Hvad var formålet med den øvelse?
  - Hvordan skulle de øvelse hjælpe dig til at komme i arbejde?
- Spørg ind til konkrete hændelser, som jeg selv har oplevet.

09.40

Sted: Lærerværelset

Jeg har lige haft en samtale med Hans, som er passioneret dansklærer, hvor vi bl.a. talte om mine sproglige observationer i relation til bøn.

For eksempel er det almindeligt i bøn at sige "Tak at du". Han kan godt genkende det, nu hvor jeg fortæller ham det og siger, at det måske kan virke mere intimt at skære "for" ud. Samtidig er det en ønskemåde eller en fremtidsform, som vi ikke så godt kender fra vores daglige talesprog.

Vi taler om fortid som nutid, altså i en nutidsform, fordi det på den måde bliver til en "altid", altså at "Jesus forvandler vand til vin". Udtrykket "En særlig måde", udtrykker en sanselighed, den er mere tydelig. Der er lige brug for en ekstra indsats fra Guds eller menneskers side.

Vi talte også om 'den kristne boble', og han spurgte mig, om der så er en boble. Han sagde, at det var der nok for 20 år siden, men er der det i dag? Mit svar var, at jeg går til det på en lidt anden måde... At jeg er mere optaget af, hvordan de *gør* boble, altså hvordan de selv beskriver den og handler den. Han sagde, at tidligere på året havde han holdt en nadvertale, hvor han havde understreget, at det ikke handler om at være med i en boble, men at det handlede om at blive 'reflekteret kristen'. Boblen bærer det problem, at så handler det om at være inden for og uden for. "Men det, der virkelig sker her på KG er, at de går fra at have et naivt gudsbillede til at blive reflekterede kristne. Så i stedet for at Gud bliver sådan en, der beskytter dem fra alt ondt, oplever de, at livet også kan være hårdt og uretfærdigt. Så er det vigtigt at være reflekteret over sin tro, og det skal de lære her på KG, fordi det er en voksen tro." Den skelnen kunne han bedre lide, og derfor undrede det ham også, at den interviewede lærer i Informations artikel havde italesat boblen.

Jeg tænker, at 'den kristne boble' skal være mit fokus - altså hvordan den konstrueres og rekonstrueres. Der er nogle in- og eksklusionspraksisser på den ene side, altså nogle praksisser, som man skal have den rette habitus for at kunne falde naturligt ind i. Men der er også omtalen af den. Mine observationer har tjent til at understøtte, at den er et generelt tema og en analytisk term, de bruger om deres fællesskab. Men spørgsmålet er så, hvordan de selv definerer grænserne for den - og med Bourdieu, hvordan de er kommet til at gøre det.

Hvorfor er boblen et problem? Den er et problem, fordi fornemmelsen af "indenfor" og "udenfor" er noget, der generelt klæber til det kristne miljø, og fordi den ikke fordrer en divers elevsammensætning. Det har nogle historiske årsager. KG bliver derfor også af nogle elever kritisk beskrevet som 'lukket', 'indoktrinering', hvilket reproducerer bobelmetaforen. Udefra er der også fordomme om KG (og fordomme om, at der udenfor er fordomme), som gensidigt reproducerer boblen. Der er også nogle in- og eksklusionspraksisser, der kræver de rette habituelle dispositioner. Nogle (Jens) taler om et trykt ungdomsliv inden for boblen, og at man en eller anden dag kan få glæde af at bryde ud af den, men at det kræver 'et fast fundament' først. Andrea er nervøs for, hvem hun møder uden for boblen, om de får hende til at drikke eller overskride sine seksuelle grænser. Så boblen producerer bekymringer og er med til at organisere ungdomsliv.

En problemformulering kan så være: Hvordan konstrueres den kristne boble på Det Kristne Gymnasium, og hvordan reproduceres den?

For der er jo noget i, at man går op i tro. Der er tro på spil, og der er noget om at være en god kristen på spil.

10.00

Sted: Auditoriet

Prædiken handlede om et sted i Esajas' bog, hvor han skriver, at han jubler (tror det er Esajas 41, 15: Da vil du juble over Herrens magt og fryde dig over din Gud). Han spurgte, hvordan man kan juble over Gud, når vi ikke mangler ham. Hans logik var, at vi værdsætter det, vi mangler, fx mad når vi er sultne. Men i vores tid sulter vi aldrig. Den mæthed har at gøre med følelser, og derfor er det ikke følelser, der skal afgøre vores fryd over Gud - for følelser er foranderlige. Det skal være en mere intellektuel øvelse, hvor vi er glade for Gud uanset, hvad vi føler. Han sagde, "så det skal ikke være sådan noget føle føle", som var en klar nedsættende måde at tale om følelser på. Det skulle understrege, at følelser ikke er noget ægte, og slet ikke noget at tage seriøst.

11.50

Sted: Klasselokale

Hans, dansklæreren, havde inviteret mig med til 3.x sidste dansktid. Han mente, det ville være interessant for mig at komme til den og lokkede med is. Så jeg tog med. Bordene var rykket fra deres sædvanlige formationer til et langbord, hvor der var dækket op med tallerkener og kopper. Hans havde kaffe, cola og is med til hele klassen, som han lagde ud med at dele ud. Så bad han dem om at sige noget til to runder, hvor de i første runde skulle svare på:

- Hvad skal jeg på den korte løbebane (sabbatår)?
- Hvad skal jeg på den lange løbebane (uddannelse, arbejde)?

- Hvor mange børn skal jeg have

Det sidste spørgsmål blev rammesat som en joke, men alle blev holdt op på deres kvantitative svar. Hvis de blev sagt i sjov, blev de godtaget.

Se notesbog for svar.

Den anden runde var:

- Hvad har jeg lært i løbet af mine 3 år på KG - fagligt, åndeligt og/eller personligt?

De fleste fortalte om noget personligt; at det er vigtigt at have gode venner, at vedkommende har fundet sig selv, har fundet sin tro, føler sig mere alment dannet, er vokset som menneske eller lignende.

Efter de to runder havde han tre opfordringer til eleverne (se svar).

14.47

Sted: Parken

Jeg har haft en samtale med Julie, der var virkelig god. Vi talte om forskellige kompetencer eller ressourcer, der giver kapital i klub kristen, hvor nogle går igen på KG som felt:

- at kende de rigtige mennesker (social kapital)
- at lytte til den rigtige musik på den rigtige måde (man lytter til det, der er opbyggeligt)
- at læse de rigtige bøger
- at have de rigtige holdninger til dåb, abort
- at kunne bibelvers (det har jeg ikke hørt så meget på KG)
- at kunne bibelhistorie (altså historiske forhold bibelen er skrevet under)
- at have den rigtige udsmykning (tatoeringer eller kors som halskæde, ørering eller armbånd)
- at kunne argumentere for sin tro
- at have en sårbarørende adfærd (fx at betro sig til en ven/veninde)
- at have en ydmyg adfærd (at tale om sig selv som uværdig til selveste Guds kærlighed)
- at være fagligt arbejdsom
- at lave hjælpearbejde (fx frivilligt eller pædagogisk arbejde)
- at kunne rumme de svage (både fx handicappede eller de svage i troen)
- at bekende sig som tvivlende
- at ville missionere (fx i Afrika eller som gademission)
- at tale eller synge foran andre (det er frimodigt)
- at ville søge det udfordrende
- at være imod højt alkoholindtag

Jeg fortalte om Elias, der skulle spille en Lukas Graham-sang (Drunk in the Morning) og om det sagde, at den er jo ikke så kristen, hvortil en svarede, at nu bliver han helt verdslig og grinede. Min analyse er, at han har så høj en samlet mængde kapital, at han "har råd" til at spille Lukas Graham. Når han har linjer fra en Brorson-salme tatoveret på armen, bliver det nærmere "edgy" og et bevis på, at et kristent gymnasium godt kan "rumme" en verdslig sang.

Husk at de også er ressourcestærke unge! De har et højt forbrug af privatskoler.

19.30

Sted: Auditoriet

Årets sidste KG-aften blev holdt med en tale af en præst fra Skjern Bykirke (se notesbog). Titlen var:

Jeg er optimist, derfor tror jeg på Jordens undergang. I løbet af aftenen var der lovsang og vidnesbyrd. Jeg bemærkede især den kamp, der foregik mellem de mere indadvendte fløje (IM og LM) og de mere sprælske (frikirker, pinsekirker). Lovsangsbandet spillede i alt 5 sange:

- 1) Bethel music: No longer slaves. Album: We will not be shaken
- 2) Skywalk Lovsang: Nåde. Album: Din er æren.

- 3) Arvid: Salme 40. Album: Vers for vægtere
- 4) Arvid: Ud af mørket. Album: Vers for vægtere
- 5) Hillsong: Alive. Album: Young and free

Mit kendskab til Arvid Asmussen er, at han leder lovsangen for Århus Valgmenighed. Han har lavet eller indspillet mange af de popsange, som mange unge kristne lytter til. Hillsong er den stærkt karismatiske og æstetiske pinsekirke, som jeg har besøgt. Bethel music og Skywalk kender jeg ikke, men de lader til at lave kristen popmusik efter samme musikalske skabelon som Hillsong og Arvid.

Under sangen 'Ud af mørket' styrtede Elias pludselig op foran og dansede en vild solodans. Han kastede sig rundt foran bandet helt alene, og imens skete der to ting i rummet. En gruppe elever begyndte at danse mere ekstrovert på deres pladser, og den anden gruppe blev mere og mere stille og ubevægelige. Det var som om, luften stod stille, og stemningen var højintens.

Måske tolker jeg for meget ind i det, men jeg fornemmede kampen, hvor de dominerede karismatiske kirkegængere vandt terræn - både fordi de udviste 'glæde' og 'frimodighed', som ellers er kapitalgivende - og fordi mange af dem, der kommer fra missionsforbundene, også endte med at danse. Der lader til at være et mere accepteret optag af de lovsangspraksisser, som hører de karismatiske kirker til. Men der sad stadig en hel del ned med udtryksløse ansigter, som stod i skarp kontrast til den vilde dans, som mange andre udførte.

21.00

Sted: Spisesalen

Efterfølgende gik vi til spisesalen, hvor der var en kolossal mængde is med tilbehør. Jeg havde taget fire kugler is (mindre end mange af eleverne), og Erik Kloster kom hen til mig og sagde "du må godt tage mere". Min reaktion var, at han nok kommenterede på, at jeg havde taget for meget - selvom det i virkeligheden modsiger hans udsagn. Jeg oplevede i hvert fald på egen krop, at han har autoritet, og at man ikke vil overskride den - jeg røg direkte i en elevposition.

Jeg viste dem artiklen fra Information (jeg læste højt), og vi nåede kun til rubrikken, hvor der står: "I 2018 åbner et kristent gymnasium i København. I Ringkøbing, hvor der allerede ligger et kristent gymnasium, er eleverne glade for, at de kan gå i gymnasiet og stadig være i deres 'kristne boble'" (<https://www.information.dk/indland/2017/03/blevet-saa-almindeligt-danmark-tingene-gaar-druk-sex>)

Vi nåede ikke længere, for da jeg nåede til sidste del af sætningen, sagde de begge en lyd, hvor de ligesom i et stød trak vejret ind gennem tænderne - en helt kropslig reaktion, jeg kender fra, hvis man hører noget, der er pinligt.

C: Hvad skete der der? I lavede den der bevægelse samtidig. (Cecilie og Mille kiggede på hinanden)

M: Vi kan ikke så godt lide det der udtryk 'den kristne boble'

C: Men hvad er den kristne boble?

Jeg talte med Mille og Cecilie om, hvad den kristne boble var. De sagde, at det nok mest handlede om at have gået på kristen friskole, kristen efterskole og nu kristent gymnasium. Hvis man så fortsatte på Menighedsfakultetet (MF) eller Dansk Bibelinstitut (DBI), blev man inden for boblen. Man kan også tage på discipelskole, missionspiloterne, Unge Med Opgave (UMO) eller lignende i sit sabbatar og forlænge boblen. *Men ellers udgør KG ligesom sidste naturlige bastion, er min analyse.* De afviste, at man skulle kunne træde ud af boblen, når man eksempelvis tog til sport sammen med ikke-kristne. Det handler mere om, hvor ens fuldtidsbeskæftigelse er, altså fx som lærer eller elev på KG. Men nu regnede de begge med at skulle ud i "den virkelige verden". Jeg fortalte dem min analyse af, at den kristne boble lader til at være sit eget problem, og at selv hvis man nyder at være på KG, skal man føle et ubehag ved at være inden for boblen. Det kunne de godt nikke genkendende til, og de takkede mig for at dele mine observationer med dem. "Det er vildt at høre en udefra beskrive det, vi gør, for vi tænker jo slet ikke over det" sagde Cecilie.

Senere talte vi om køn og politik. Jeg fortalte om neurobiologen, der havde understøttet den konstruktivistiske kønsforståelse (fordi hjernen lærer behov for fx omsorg eller ros for at være sej), og at selvom man kunne være enige i (for det meste) to biologiske køn, så er vores måde at udfylde de køn på socialt, meget forskellige. Jeg vidste godt, at det er en kontroversiel holdning, og at de ikke modargumenterede mig, fordi jeg havde en dominerende position (som universitetsstuderende med adgang til intellektuelle debatter med både lærere og elever), men jeg havde lyst til at fortsætte - også fordi de virkede interesserede. Jeg fortalte om de politiske drejninger, der havde gjort, at de i dag kunne opfatte deres karakterer fra gymnasiet som af helt afgørende betydning for deres identitet, og de lyttede interesseret. Til sidst sagde jeg "okay, så hvis I har lært om, at man skal være neutral, når man laver sådan noget som det her, altså feltarbejde, så har I nu også lært, at det er ret svært at være i praksis", og vi grinede alle tre.

Kl. 23 kom Pia og smed os ned i seng - og Jens hjem. Han var stødt til os.

Dag 9, tirsdag: Samtale med Mette og på lærerværelset

Kl. 07.30

Sted: Spisesalen

Jeg gik til morgenmad og sad lidt døsigt med nogle elever ved bordet, uden at vi talte sammen. På et tidspunkt hørte jeg et jubelskrig, "JAAAAA, jeg skal op i skriftlig matematik!" I dag får de deres eksaminer at vide. Jeg tænkte, at det alligevel var en voldsom begejstring for matematikfaget, før jeg hørte nogen sige noget om mundtlige eksaminer og spurgte. Det viser sig, at sandsynligheden for at komme op mundtligt er mindre, hvis man har været oppe skriftligt. I og med at de fleste er mere komfortable med de skriftlige eksaminer, er det derfor godt at komme op i mange af dem. Jubelråbet var derfor med al sandsynlighed ikke så meget for skriftlig matematik, men for fraværet af mundtlig matematik.

09.00

Sted: Mettes kontor

Jeg kom ind til hende for at spørge om, hvad hendes fornemmelse var for de flestes baggrund. Vi talte om situationen i går, hvor nogle dansede vildt, og jeg delte mine observationer. Hun sagde, at det virkede som et oprør mod skolens dansepolitik. Hun fortalte, at hun selv er fra en lidt mere konservativ baggrund, og at hun måske derfor ikke helt forstår det. "Men der er nok forskel på KG's dansepolitik og KFS' dansepolitik" sagde hun. Jeg spurgte, om der er en dansepolitik og hun svarede, at det er der nok ubevidst. Jeg spurgte, om de fleste lærere er fra IM og LM, og hun sagde ja. Hun nævnte en lærer, som hun vidste var fra en frikirke - men nu kan jeg ikke huske hvem. Hun sagde, at eleverne ofte her godt kan lide at danse og det med at bede med hænderne oppe i vejret, hvor man virkelig føler Guds nærvær. "Men det der 'føle-føle' er ikke en voksen tro". Jeg spurgte, om der ikke også kunne være noget psykologisk i, at man som teenager føler stærkere, og at den form for musik og dans derfor tiltaler dem. Jo, sagde hun. Jeg sagde, at nogle af frikirkeeleverne følte det lidt svært, når lærerne talte om deres praksis som 'føle-føle', fordi det virkede respektløst - og skyndte mig at tilføje, at omvendt taler de nok også om nogle af IM'erne og LM'erne som gamle og konservative. Jeg foreslog, at måske er de der nedsættende termer med til at dehumanisere den anden gruppe, altså at gøre dem "dumme" og "meningsløse", og at så graver man i virkeligheden en grøft mellem de to grupper. Det kunne måske også forklare noget af den modstand eller det oprør, som dansen repræsenterede. Kunne man måske forestille sig en måde, hvor man kan forene den voksne tro med elevernes behov for at udtrykke sig og have de der behagelige følelser? Hun sagde, at det har jeg ret i.

Her går jeg i virkeligheden ind og intervenserer i skolen. Min agenda bliver tydelig; at nedbryde antagonistiske skel mellem grupper, både mellem kristne grupperinger - og mellem kristne og ikke-kristne.

Hun spurgte:

M: Når du er så analytisk hele tiden, hvordan finder du så et ståsted?

C: (Jeg kunne mærke, at det var sværere for mig at svare, end når vi talte om analyser af sociale processer) Jeg tror på, at noget er fra Gud, og at meget er socialt, kulturelt og historisk. Alt det, der har med form at gøre, altså om man synger højt og danser, eller om man sidder stille og reflekterer indadvendt, det tror jeg er kulturelle praksisser. Men... (Og så kan jeg simpelthen ikke mere huske, hvad jeg sagde om min personlige tro). Til daglig er jeg heller ikke analytisk hele tiden. Det er kun her, jeg er det. For jeg har fået lov til at komme her hos jer, og det eneste jeg har at give tilbage, i hvert fald inden specialet ligger klart, er mine observationer og foreløbige analyser. Jeg kan ikke give jer et produkt, men jeg kan rekonstruere nogle af de logikker eller selvfølgeligheder, jeg er stødt på her.

I Mettes kontor sidder vi i lave sofaer, som udstråler en terapeutisk situation. Da hun spurgte til min personlige tro, trådte jeg også meget hurtigt ind i en klientrolle. Jeg fik lyst til at betro mig til hende og fortalte om dengang, da jeg gik ned med stress.

Hun har fortalt, at hendes position nogle gange kan være svær, fordi hun har et loyalitetsforhold til både elever, lærere og ledelse. Hendes opgave er at hjælpe i tilfælde af frustrationer, og ofte er frustrationerne rettet fra en aktør af en gruppe til en aktør af den anden (eksempelvis er en elev frustreret over en lærer). I visse tilfælde viderebringer hun informationer til Hauge eller Kloster, men som regel har hun tavshedspligt.

10.00

Sted: Lærerværelset

Samtale med Peter og Svend. Jeg fortalte dem, at den der fortælling om, at man nok er kedelig, hvis man ikke drikker, lidt lader til at være en historie her, der har sit eget liv. Jeg fortalte, at når jeg spørger til konkrete historier om, at folk er blevet konfronteret med den fordom, får jeg dem ikke fra eleverne. Derfor kan de måske komme fra efterskolerne, eller hvad tænker I? Peter nikkede og løftede øjenbrynene, et kropssprog der sagde "det tror jeg også". Svend sagde, at det da generelt er sådan. Altså at hvis man ikke drikker, er man kedelig. Jeg sagde, at måske er det en diskurs, der gælder over hele landet, og at man som kristen så føler sig tiltalt af den, fordi man ikke drikker. Så man føler sig anklaget, selvom anklagen måske ikke er personligt rettet mod en? Peter mente, det var sådan, det hang sammen. Svend mente ikke bare, det var en diskurs. Han fortalte om en elev, der havde været til fest på RG og havde købt to sodavand, hvor bartenderen havde kommenteret, at det da var lidt kedeligt. Jeg spurgte, om bartenderen havde kædet det sammen med, at hun var kristen, og til det svarede han, at nej, det vidste bartenderen ikke. Svend har tidligere givet udtryk for, at "socialkonstruktivister mener, at køn bare er en konstruktion", ligesom fordommen "ikke bare var en diskurs" - han fornemmer, at påstanden om en konstrueret virkelighed står i modsætning til en gudsskabt virkelighed. Det er ikke alle lærerne, der repræsenterer en sådan opfattelse. Fx opfordrede Hans eleverne til at være "kritiske i deres tro" og "reflekterede kristne", hvilket jeg forstod som en stillingtagen til sandhedsværdi af kristent materiale.

11.00

Sted: Lærerværelset

Pia kom og fortalte om, at hun kunne synes, det var svært ikke at favorisere. Hun har været leder på en sommerlejr sammen med nogle af 2.g-eleverne, hvor hun var voksenleder, og de var ungeledere. Derfor kender hun dem personligt og er gode venner med dem. Her arbejder hun som pædagog og har et professionelt ansvar, og der kan det godt være svært at træde ud af den venskabelige rolle. Vi

talte om, at mange elever, lærere og det øvrige personale ser hinanden uden for KG, fx til sommerlejre og KFS-arrangementer. Hun sagde, at det nok for mange af de ansatte er svært at drage grænser, men især for hende, fordi hendes opgave er at have uformelle samtaler med eleverne - uformelle samtaler, der kan minde om dem, de har med deres venner. En dag havde hun fået en besked fra en af dem, og der var det blevet tydeligt for hende, at det var alligevel for meget, hvis de skulle til at ligge og skrive med hinanden. Hun har også arbejdet på en efterskole og været frivilligt med IM's Cafébussen: <http://cafebussen.dk/>

11.45

Sted: Spisesalen

Jeg spurgte Cecilie, hvad hendes baggrund var. Hun fortalte, at hun er fra en kristen familie, men ikke ligesom de andre her. Det var f.eks. først, da hun kom på en kristen efterskole, at hun oplevede en andagt for første gang. "Så nogle gange er det ikke helt lige så naturligt for mig som for de andre at være her, føler jeg". Tidligere da jeg havde spurgt, om der fx var nogle katolikker, rakte hun hånden op og grinede så lidt. Hun sagde, at hendes familie var katolikker, men at hun ikke helt vidste, hvad hun var.

12.33

Jeg har brug for at indsamle dispositioner for følgende personer:

- Jens
- Mille
- Louise
- Niels

Hvad vil jeg gerne vide om dem?

- Hvilken type skoler har de gået på?
- Hvilken kirke har de tilhørt?
- Hvad arbejder deres forældre som?
- Hvordan var deres barndomshjem?

Spørgsmål fra 'refleksiv sociologi i praksis' (besvarelser ang. interview med Phillip i dag):

- Hvad er det, interviewene skal synliggøre? Det skal synliggøre hans livsbane, og hvordan det har ledt ham frem mod KG - og til at betragte KG som en ligegyldig tid i hans liv.
- Hvilket felt eller hvilke felter er i fokus? Uddannelsesfeltet og det religiøse felt.
- Hvad er det for sociale mekanismer, man forsøger at begribe? In- og eksklusion, altså hvordan har kunnet indgå og/eller udgå af fællesskaber i løbet af sin tid.
- Hvordan synliggøres relationen mellem de personlige problemer og mere brede sociale problemer? Jeg vil lede efter sætninger såsom 'jeg er sådan en type, der...', og jeg kan evt. selv spørge, 'er du sådan typen, der altid...?' Den kategorisering, eller italesættelse af at være en type ud af en begrænset mulighed af typer, betragter jeg som at pege på en social positionering. Jeg kan måske også spørge 'tror du, at du er gennemsnitlig for danske unge?'
- Hvilke andre interviews eller undersøgelser skal interviewet sættes sammen med for at synliggøre sociale spændinger og modstridende synspunkter? Han udgør en heterodox pol, og Amalie en ortodox pol. Det sammensættes med Kloster, som har en magtfuld position med høj kulturel og "økonomisk" kapital (han er intellektuelt avanceret og besidder retten til at lave og håndhæve regler).
- Hvordan bringes underliggende teorier, relationelle kategoriseringer af positioner og tidligere undersøgelser i spil i de enkelte interviews? Jeg bringer teorien om 'den kristne boble' i spil, lærer-elev-administration er relationelle kategorier

21.00

Sted: Spisesalen

Kaffe. Jeg talte med Mille og Jens og lærte lidt mere om deres dispositioner.

- Jens: Er opvokset i IM, i Tarm. Hans familie havde venner fra IM. Hans svoger er den nye præst i Ringkøbing Kirke, som jeg hørte prædike i søndags. Har gået på kristen friskole, kristen efterskole og vil gerne på Menighedsfakultetet. Jeg spurgte, hvilket tankegods han havde med fra sit barndomshjem, og han sagde, at det nok var noget med at være et godt menneske og at opføre sig ordentligt. Og selvfølgelig kristendommen.
- Mille: Er fra Bedsted, en lille by nær Viborg. Har en storesøster på 22, der blev gift for et år siden i en alder af 21. Har gået på efterskole. Er vokset op med folkekirken. Hun er frivillig i en genbrugsbutik. Har svært ved nogle fag, men ikke alle - er mit indtryk. Er stille.

Jens fortalte, at der var et good cup-bad cup forhold mellem Kloster og Hauge, som i anseelse var ret lige (holdt hænderne fladt ud ved siden af hinanden). Kloster håndhæver reglerne og nyder den autoritet, inkl. pligter og ansvar, som følger med. Hauge er hans venlige modstykke. Han illustrerede det sådan, at få uger efter han var begyndt i 1.g, havde han mødt Hauge på gangen, hvor han havde sagt 'hej Jens'. Han havde lært hans navn, selvom han egentlig ikke har nogen interaktion med ham til daglig. Kloster havde til deres første kristendomstime lavet en navnerunde, hvor han selv havde nævnt deres fornavn, efternavn og adresse. Det var der lidt mere show off i, sagde han.

Dag 10, onsdag: 3 interviews

07.30

Sted: Spisesalen, til morgenmad.

Jeg spurgte, hvor de fleste elever har gået på efterskole. Hedemølle efterskole er den største. En 1.g/2.g-elev fortalte om at gå i klasse med 12 af sine efterskolekammerater, og at tidligere elever havde været ude og reklamere for KG. Det mest almindelige er, at man går der i to år, sagde hun. Eleverne vurderede, at der var ca. 10-12 elever fra Sydvestjyllands Efterskole. Solgården var der også nogle fra. Udover Hedemølle er den 2. mest repræsenterede på KG Frøstruphave efterskole.

Dreng 1 og dreng 2 går i 2. g.

C: Hvilken baggrund er du fra? Altså sådan, IM eller LM?

D1: Jeg er fra en IM-baggrund

(Dreng overfor sidder og smiler)

C: Du sidder derover og smiler lidt i skægget... (Jeg smiler til ham)

D2: Ja.

D1: Det er fordi, han er LM'er.

C: Aah... Nu jeg har jer to, hvad er så egentlig forskellene på de to? Nu håber jeg ikke, jeg åbner en hed konfrontation, men...

D1: (griner) LM'erne skal synge, før de spiser et stykke slik, for at Gud ved, at de er taknemmelige for det (griner).

C: Og det behøver man ikke i IM?

D1: Nej.

C: Okay, (kigger på D2) hvad er så forskellen på IM og LM fra dit perspektiv?

D2: (Griner) Der er noget med kvindelige præster og en ting mere...

C: Hvem har kvindelige præster?

D2: De er nok lidt mere tolerante i IM.

D1: Og så er der trommer. Tidligere i IM måtte vi ikke spille kort, og vi måtte ikke bruge trommer. Nu er det mest de gamle, der siger de. Men jeg har hørt, at i LM er det stadig sådan. Ved du egentlig hvorfor? (spørger D2)

D2: Hm, altså... Nej. Jeg ved det ikke helt. Vi gør det bare ikke rigtig.

D1: Jeg har hørt, at det var fordi Djævelen sidder i trommerne. (Vi smiler alle) Det giver jo ikke rigtig mening.

C: Når en forklaring ikke giver mening, er det ofte fordi, det faktisk ikke er forklaringen...

(Drengene nikker)

D2: Det er mest de gamle, der ikke synes, det er så godt med trommerne.

D1: I IM kan de ældre medlemmer heller ikke lide, når der er for meget lovsang a la til Fri-aften i sidste uge. De vil hellere have salmerne. Og der er intet i vejen med salmer, men det bliver lidt kedeligt, hvis man skal synge dem en hel aften og der kun er klaver til, ikke...

D2: Ja, altså salmer kan være rigtig gode og smukke og sådan. Men i længden bliver det bare meget det samme.

(Klokken ringer, og de rejser sig synkront)

08.14

Sted: Lærerværelset

Økonomichefen er lige kommet herind og har hilst på mig. Jeg spurgte ham, hvordan elevernes økonomiske baggrund er, og hans vurdering er, at det er meget blandet. Han fortalte, at de har en del fripladser, og at en del benytter sig af KG's tilskudsordning, mens nogle betaler det hele selv. Han brugte udtrykket, at elevgruppen er "velrepræsenteret på tværs af det økonomiske spektrum". Han kunne godt tænke sig en pulje eller ordning, der kunne hjælpe nogle elever økonomisk, så vi sikrer, at flere får mulighed for at gå her.

19.30

Jeg var med til caféaften. Der var nogle særdeles professionelle optrædere fra flere elever. Nogle sange var smukke, personlige og inderlige, andre var sjove. Jens overraskede med at have en fantastisk stemme, der bare tryllebandt mig. Han skriver sange selv. Andrea læste et også digt, hun havde skrevet, som handlede om Bibelens forløb fra Edens Have til en opfordring til i dag at tro på Gud. Det sluttede med Paulus' vurdering af, at der ville være ufred på Jorden umiddelbart før dommedag, og at det derfor var smart at tro på Gud nu - for dommedag kommer om lidt. Der var tøvende, lave klapsalver i forhold til de andre spontane, højlydte former for applaus. 3.g'erne havde skrevet en sang over en high school musical-sang, som de optrådte med. Nogle af hipster-3.g'erne fremførte 'Drunk in the morning' med Lukas Graham, og den næste kunstner jokede "og nu til noget lidt mindre hedensk" - alle grinede.

21.00

Det er så godt, at jeg skal hjem nu. Jeg sidder med tårer løbende ned ad kinderne efter en andagt, som Johannes, en 2.g'er holdt. Han fortalte om, at han blev indlagt med meningitis for nogle måneder siden. Han havde ligget i usammenlignelig smerte og tænkt, at nu kunne han ikke mere. På et tidspunkt, midt i smerterne, begyndte han at høre stemmer. De sagde, at det var forbi nu, og at han ikke skulle tilbage til KG. Han var så bange, som han nogensinde har været. "Men på et tidspunkt, midt i det, huskede jeg et bibelvers fra Johannes 9, hvor der står, at Jesus er verdens lys. Jeg tænkte på, at Jesus har overvundet død og sygdom. Og da jeg havde tænkt det, kunne jeg bag mine lukkede øjne fornemme en skikkelse i rummet. Jeg turde ikke åbne dem af frygt for, at øjeblikket skulle forsvinde. Men skikkelsen kom helt hen til min seng og tog mig i hånden. Og nu er det ikke fordi, det skal være sådan noget kærligheds-noget, men det var Louises hånd, jeg mærkede. Da vidste jeg, at det ikke var forbi, og at jeg skulle tilbage til KG. Dagen efter stod jeg op og gik i bad. Da sygeplejersken opdagede det, tabte hun kæben (stiller sig med åben mund, og alle griner). Nogle dage efter spillede jeg klaver i dagligstuen på hospitalet, og jeg mistede tidsfornemmelsen. Det blev tid til aftenskaffe, og de primært gamle mennesker begyndte at komme ind og sætte sig, men da ingen brokkede sig over mit klaverspil, blev jeg ved. På et tidspunkt kom en lille dreng hen til mig og kiggede på mig. På drengens armbånd stod der, at han havde cancer. Han var SÅ sød og nok ca. 4 eller 5 år gammel. Vi talte sammen lidt, og på et tidspunkt stillede han et spørgsmål, jeg var ukomfortabel med. 'Er du her også i morgen?', 'Nej, i morgen skal jeg hjem' svarede jeg. Drengen

blev ked af det og sagde, at der ikke var nogen på hans afdeling, der var på hans alder. 'På min afdeling er der heller ingen på min alder' sagde jeg. 'Men hvad har du så lavet al den tid, du har været her?' Og der var jeg i tvivl om, om jeg skulle sige det... Men jeg følte også en pligt. (Dyb indånding). 'Jeg har en ven, som altid er med mig, så jeg aldrig er alene' sagde jeg. 'Hvem er han? Kan jeg også møde ham?' (Dyb indånding) 'Har du hørt om Jesus?'. 'Nej' svarede han, og jeg begyndte at fortælle lidt om Gud. Dagen efter blev jeg udskrivet." (Mine øjne var fulde af tårer)

Han talte videre om at sætte Gud først i sine problemer, men jeg hørte det ikke. Jeg var så rørt. Da han havde talt og bedt, styrtede jeg ned på mit værelse, satte mig med ryggen mod døren og græd. Hulkede. Jeg var bange for, om nogen i huset kunne høre mig, fordi her er så lydt. Mens jeg sad der, prøvede jeg at finde ud af, hvad der havde fremprovokeret så voldsom en reaktion hos mig. Var det, at han delte noget så personligt til 180 mennesker? At han stoler nok på dem til at kunne det? Eller var det tanken om en fireårig kræftsyg dreng, der føler sig ensom på hospitalet? Var det, at drengen havde fået et håb, der kunne erstatte ensomheden? Var det Johannes' fortælling om, at bibelverset og påmindelsen om Jesus nærmest havde hevet ham ud af smerten? Var det et ønske om, at usikre gymnasiechristine kunne have haft de tre svære år i et fællesskab så dybsindigt, rummeligt og smukt som det her? Eller et ønske om, at de mange, mange år med en smertende følelse af ensomhed kunne have været erstattet af et håb? Jeg ved det ikke. Nok lidt af det hele. Det er godt, jeg skal hjem i morgen, for jeg er kommet til at holde for meget af de her mennesker.

Dag 11, torsdag: Sidste dag

09.00

Sted: Klasselokale

Jeg sidder med i klasselokalet til sidste time i samfundsfag. Mogens har taget kaffe og kanelnegle med, og han har hentet plastickopper og servietter. Eleverne sidder på bagerste række på linje, og jeg sidder blandt dem. Mogens har taget en kontorstol, som han sætter sig foran bordrækken på. Han fortæller om de ekskursioner, de har været på, og eleverne svarer på hans spørgsmål. Han spørger dem om, hvorvidt han skal fjerne EU-fokus fra nogle af eksamensspørgsmålene, og en elev svarer, at det kunne erstattes med noget sociologi i et af spørgsmålene. Han nikker og siger, at det gør han så. Til sidst i timen ser de en film, som er en eksamenssituation i samfundsfag, hvor der er filmet inde i klasselokalet helt fra, at eksaminanten kommer ind, til hun får karakter, altså også inkl. votering. Pigen i filmen får et 7-tal. Eleverne er uenige i, at det var en rimelig karakter. "Hvis jeg var lærer, ville jeg da arbejde for den højeste af to karakterer" siger en elev. De diskuterer med Mogens, og Mogens medgiver, at han også ville udspørge censor i højere grad om de gode argumenter for et 10-tal end et 7-tal.

10.10

Sted: Auditoriet

Samfundsfagstimen sluttede lidt senere end kl. 10, så vi stillede os bagerst til andagten, som vi kom ind midt i. Vi sluttede af med at synge velsignelsen. Alle elever og lærere stillede sig ud i en ring langs kanten af lokalet, og på powerpointet stod teksten. Alle sang i kor, og mange lukkede øjnene. Jeg gjorde også, og det gav nærmest et stik i maven, fordi det lød så smukt. Jeg spurgte Ella fra 3.a, om man kunne finde en optagelse af det, og hun sagde, at man nok bare kunne google det.

10.30

Sted: Spisesalen

Jeg satte mig ud i spisesalen for at skrive lidt og arrangere en rejseplan hjem til København senere i dag. En af køkkendamerne kom hen og talte med mig, og hun inviterede mig til at komme tilbage. Tidligere på dagen gjorde en af eleverne det samme, og senere receptionisten.

10.45

Sted: Mettes kontor

Jeg gik ind til Mette, fordi jeg kom i tanke om, at jeg endnu ikke havde fået regelsættet. Hun spurgte, om Erik Kloster havde godkendt, at jeg måtte få det, og jeg svarede ja. Hun printede det. Vi snakkede lidt; hun spurgte til, hvem Benjamin var, og lidt ud af det blå fortalte hun, at hun havde været i kemobehandling. Hun fortalte om, hvordan det havde gjort det sværere for hende at multitaske, og at hun derfor havde måttet opgive sin lederstilling. Hun sagde, at det var lidt hårdt at måtte gå over til jobbet som mentor på KG, mens veninderne bare strøg derud af - men at hun arbejdede på at finde ud af, hvordan hun skulle navigere i det. Før jeg gik ud, gav hun mig et langt knus og takkede mig med et hjerteligt smil for vores samtaler. Jeg takkede også hende.

11.20

Sted: Spisesalen

Jeg går til frokost og sætter mig ved et 3.g-bord. Kl. 11.35 går jeg op til mikrofonen og siger "For 10 dage siden kom jeg her til KG, og efter frokost i dag tager jeg hjem. Jeg vil bare sige mange tak til jer for at hjælpe mig med mit speciale og for at dele jeres tanker, beskrivelser og liv. I har også fortalt mig nogle meget personlige ting, og det er jeg bare så taknemmelig for. Især tak til 3.g'erne - jeg håber, I får nogle virkelig gode eksaminer og den bedste studentertid. Mange tak, allesammen". De klapper allesammen og hujer. Jeg sætter mig ned til bordet, hvor de allesammen smiler til mig. En af dem spørger, om jeg ikke har fødselsdag, og de siger, at de vil synge fødselsdagssang for mig. Maria siger, at jeg kan vælge et instrument, og jeg siger, at jeg gerne vil vælge Flemming. De griner og synger for mig. Jeg smiler stort og klapper med.

11.50

Sted: Klasselokale

Jeg går med til 3.a's oldtidskundskabstime. Svend byder mig velkommen, og da de siger, jeg har fødselsdag, synger de også for mig. De synger flerstemmigt og jeg tænker, det er den mest avancerede fødselsdagssang, jeg nogensinde har fået. Da jeg går ud af klasselokalet, siger Svend tak og giver mig hånd. Han afslutter "Guds velsignelse".
(Læs notesbog for magtkampe mellem elever og lærer).

12.20

Sted: Musiklokalet

Jeg går ind i musiklokalet, hvor 3.x har engelsk, for at sige farvel. Jeg banker på døren og kan ikke høre et "kom ind", og da jeg går ind, siger flere af dem "tillykke". Jeg fortæller, at jeg lige ville sige farvel til deres klasse, inden jeg går til stationen. De synger også fødselsdagssang for mig. Jeg fortæller, at jeg har fået Ole til at skrive en besked ud på Lectio med min mail, hvis de vil kontakte mig. Thor spørger, om de må læse mit speciale, og jeg siger ja.

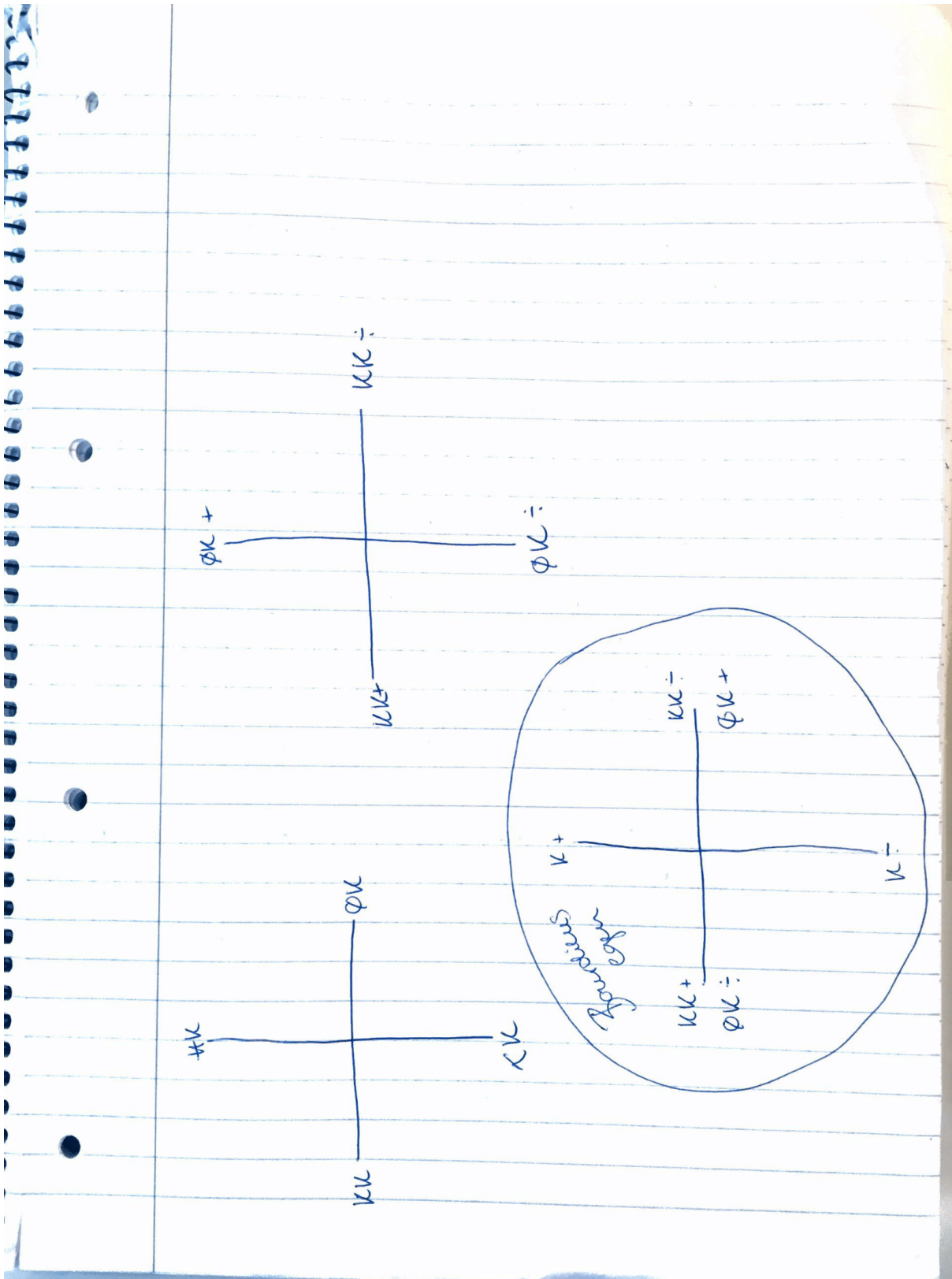
16.00

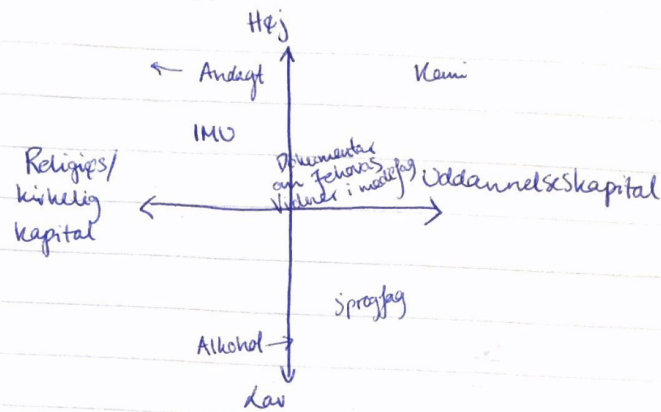
Sted: Toget

Jeg sidder i toget på vej hjem, og ved siden af mig sætter nogle unge drenge sig. De har et højt, groft sprog, og først bliver jeg irriteret, fordi jeg lå og sov. Men som jeg vågnede, tænkte jeg på at bede for dem. Jeg skrev en SMS til Benjamin: "Har man været for længe på det kristne gymnasium, hvis ens umiddelbare reaktion er at bede for dem?", og han svarede "Nej, måske bare længe nok".

Bilag 5: Feltnotater

Her er udklip fra min notesbog, som jeg skrev i i hånden.

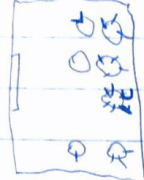

~~Reproduktiv strategi~~ → oprethold hierarki om ikke at drikke

~~Suppressiv strategi~~ → jeg giver ikke effektiv adgang til studiet, man læser en masse ligegyldigt af humaniora. Må supplere for at læse kemisk ^{medicin}.

2/5

• Husk at skrive om ~~IMU~~?, som er mentor for eleverne
Tag kontakt med hende.

Tid	Artsfald	Scen	Kroppe	Udtale	Hvor
7.50 Billedet	Powerpoint, med "dansk billedtekst" (Ecol.) • Computer	En relevant tekst er en billedtekst	På stole, vendt mod tavlen. 17	• Oplesning, elev [redacted] har valgt sit konfir- mationsvers. De afslutter emnet	Klasselovale (engelsk med 3.a)
7.59 Ben	Plan kan inde- til en engelsk time	Plan kan inde- til en engelsk time	Lukkede øjne, spædt hænder, bøjede hoveder	• Ben	
08.03 1. og 2. oplæsning	PPT, Computer ved tekstet Jeg ser efter dig Sjovt, forklarer, hættebøger (2). 2. topkval. En pige har en med trøje på, hun viser mand, og har sønne væsening [redacted]	Rel. lær-er-er: - Elev holder oplæsning, lærer indikerer længde fremme blandt børnene. Læreren stiller sig	To piger står, rettet mod resten. 11 piger mod dem, resten på computer. Klapper i slutningen	Analysere de dine, tæller engelsk L: Hvor nøgen spj. Nj.	 Klasselovale
			En pige strækker ud mæne	L: Hvis nogen føler sig trætte af at sidde med, kan de røre sig og strække halsen Lings [redacted] is very obedient today (these songs)	

Tid	Arbejdsjakt	Selv.	Kroppe	Udtale	Sted	Mine
08.19 2. opplæg	PPT med publikus analyse 1. hovedt: Tove, koncept til ppt., prædikere 7 samler af af bords og stole, ut, vejtræce		Vander med de sidste dage de skal op. x skrive i manus, layout på den Lærer står op, manus, stiller sig op ved forelæsning	Præg: god værdi hvis en ~~undervisnings~~ uddannelse Lærer kan røle elevs udtale, da de er sige 'bort' frem for 19. Kæde, man give højtidel historie om 'spørgsmål' opretthold, eller, vilde		
08.30 3. oplæg (~~_____~~)	PPT, med ~~_____~~ af kemiske stoffe		Eleverne går ud, møde til torstet. Lærer læse og rundt, rejse sig op, sætte sig ved på end i ~~_____~~ Elever læse og på ~~_____~~ de plads til tavle (ved oplæg) og til det (ved torstet behov). Elever læse til ~~_____~~ (brug sig ind i computeren - en tydelig spørge. To elever går tilbage til lektion. udgangspunktet?	tales om ~~_____~~ i ~~_____~~ møde med Francis Pinar. Lærer sig ind over papir/computer.		vil gerne at tegne, og hale ved de 'spø' billeder og i ~~_____~~ ~~_____~~ Lærere → man skal se distance til foruds opgave og måske til høje spørgsmål (Silberstein strateg)
08.57 4. oplæg (~~_____~~)	Spørgsmål på prophet skema		Spørg om ~~_____~~ og forskende (sligte og stort, lidt vær) < pig med ~~_____~~ , længe har stærkt ~~_____~~ De smiler	Alle er stille, mang de taler, Tove for deres oplæg og involver selvud til ~~_____~~ .		

Tid	Artegnet	Sprog	Kroppe	Udtale	Sted	Noter
08:50	Klokken ringte, Cigaretter, lighter	Synkroniserer mig sig og går ud.	Jeg følger hende ned ud. Viser mig foto: Ven hør på håndled m. kors + knytt med bilerens	inviterer mig til at rype, jeg svarer nej tak. siger, at hvis jeg vil forske i G, må jeg gå Mens vi går, spørge om jeg er kristen for er det? J: Ja, se → I udtil for et år siden har jeg gjort selv skade, inden i alle siden. Nu får den læng en tragisk livs historie.	Gangene. Rippervade, ved vejen.	
			Går ind igen	Pop min sygdom op i pude jeg, man død er ok, for jeg vil være journalist	→ Mødestolen	

Tir

09.13

Græskeordbog
Lær i (spansk)

Arktfeldt

Basen, computers, tavle, undt
Spanskfagige ord, sætning
Ur

Selvig

Det er cool at op i spanske
at bevarede i pa
vitter, og stiller
spg. til læreren.
De videres plan
pe emnet

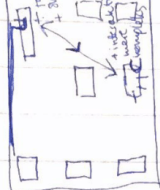
Krogge

Spanskfagige ord
sætter sammen ved
bortled sammen, skiver
pe hver der's computer
Lærer spg fra katter
til dem, kan stå
op.
I går op, kan
ga rundt spg til
katter og videres

Uttale

Spanskfagige spg.
spg er rel
ikke. Pe jeg ikke
vase (alt den her
tekst).
Lærer injekt for
til spanskfag
Fing. Med L. Hald
man om spanskfag
emnet

Spø

Klasselokal
(spansk)

Noter

Når lærer
bevæger sig
til bordet, hvor
indgår hun i mere
kompleks dialog.
Så hun til bog
til katederet, er
hun stille d.
be svare kort og

Fagligt herude
(spg)
(spansk)
(arbejde)
(spg)
(det fremad)
om tuler sig
som dialoger

finder ikke
spiller musik
fra M&M

09.55

I ved at være
fordrup?
d siger, det er en
smuk sang, spg
rojer for hendes
sang, det

Tid

10.20

Introduktion til
finer og oplæg
ved [redacted] og [redacted]

Artsfald

Vin flasker, vin,
lille glas
→ de var
selv designet
etiketter, dem
ene har et
vildt af
spis og lækker
disciplinære

PPT med
ligninger, grafer,
koordinatsystemer
Bløde og meget
på bordet
x + oplægsholder
var computer

Selv.

Man må ikke
denke almindelig
på skole, men
gædt i kemi,
hvis vi selv var
muppet det (og
kemi i kemi-
laborat)

[redacted] og [redacted]
oplæg om ethanol i
relation til vinproduktion
Stille kroppe, vendt
med [redacted] og [redacted]

Kroppe

Kære står ved
laborat
x går ud af laborat
og hentes to flasker
vin og et lille kopper,
som for hver en
vin op i og smager.
1) 3. x'ere
2) 3. a'ere

[redacted] og [redacted]
Fortæller om
ethanol + om det
eksperiment
x stiller spg.

Udtale

Vil du præsentere
dig selv?
C: Ja (præsenterer
mig)
L: Næsten du vin?
C: Ja
L: Og så tilføje
på dagen?
C: Jeg har ikke
drunket vin endnu
(alle grunde)
x: Så skal du være
lige mere om
egen vin.

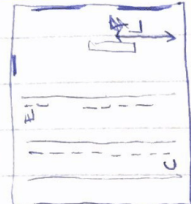
Fortæller om
ethanol + om det
eksperiment
x stiller spg.

Spø

Kemi laborat

Noter

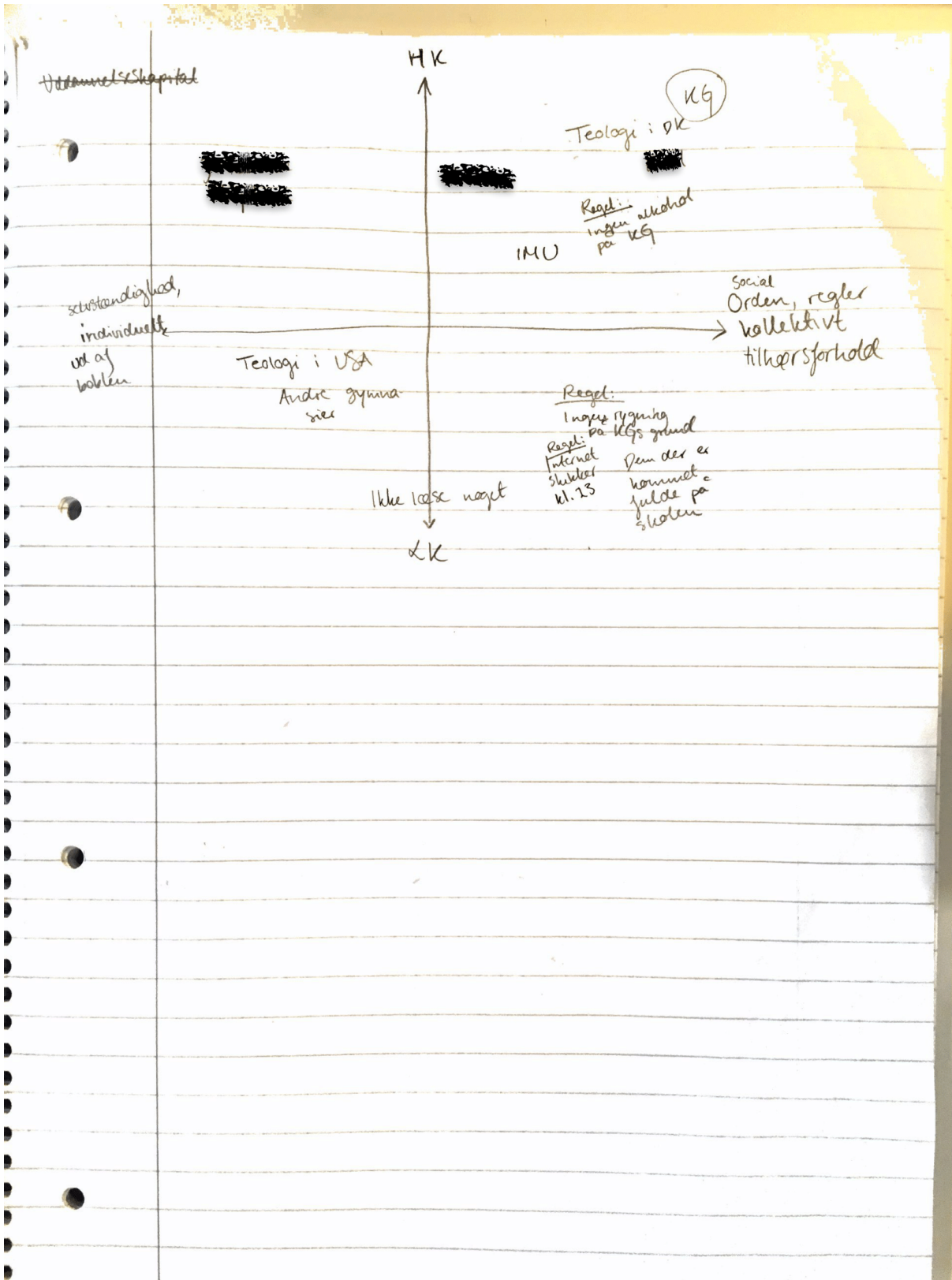
Vin er levende
som kemisk
studier og i
praksis.
Som kemisk
studier og i
praksis.
Så kan man
lære om ethanol

Titel	Anvendelse	Sprog	Kroppe	Udtale	Sted	Noter
10. uds	<p>Adfærd og replikation</p> <p>Næringsmiddel Bjergkædet Kommunikation penetration</p> <p>L: Urind, hvile Alle har sine redskaber</p>	<p>L er foran kædet i lokalitet. Elaver er bagved både siddende på stik Stille elevkroppe bevægtede karloop</p>	<p>Re to spi ned, og L stiler sig ved kødet Alle sitter ved (tænder)</p> <p>Kroppe tager afstand til frem</p> <p>L stiler sig. Elaver relaterer hunden (en finger) op i vejret, di- ver peget på af L og svarer. Kan de ikke svare</p> <p>Elaver ligges i berør, L taler lavmælt m. hinanden.</p> <p>L's strakte fingre bruges til at pege, elavers til at følge adgang til at tale.</p>	<p>L: Fortæller om regler for introduktion, og hvordan det relaterer sig til deres oplevelse.</p> <p>Reptiler styr-base kædet.</p> <p>Forsat lidt din og demand det.</p> <p>L stiler sig - hvad er... - hvordan sig... - hvordan virker...</p> <p>Ved den oplevelse taler alle lavmælt</p>	<p>Kommunikation</p> 	<p>Jeg tænker, at det er praktisk anvendeligt.</p> <p>En finger i vejret gives adgang til elevtænder.</p> <p>Positioner: - luttende (kødet ut)</p> <p>Værlig, forlign underviser</p> <p>L dag observere jeg uiltsproget for at stivere med socialisere både.</p> <p>Fordi de er forlign usikre, eller for at stipulere ikke bliver for højt på man mere stille kroppe på H?</p> <p>Jeg forstod bedst ikke af kommunikation</p>

Tid	A	Se	Kr	U	S	N
10-10-20 Rygpause juletræ og	Cigaretter, lighter	Man kan miste den obligatoriske analogi. Jeg fandt først ud af det, da jeg havde mødt Hans, der fortæller at have introduceret mig til analogi, men at jeg ikke var der.	6-7 kroppe ved rygestedet.	fortælle om sin sygdom, feminist	Ryggespot	
12.17	Booger (Sofaltes' (dags) tavle, lunde, printede papirer, borde, stole		3. a. 19 elevkroppe 1 lærer krop	d. sprogligt indtil min understeppe, hævninger sig ofte til mig i løbet af timen. Bedre eleverne om at præsentere sig selv * fremvisningsmateriale	Klasselokale (Oletholse.)	Jeg føler, at han trækker mig lidt ud af min ol. stue et eller andet sted ved at give mig feedback og tale til mig Tide har sagt, at læreren var ikke af den mest effektive men han er nu meget blygsom.
			Kroppe læser højt Alle andre kroppe er blygsom ind over deres talster, kigger ned	→ Af (Sofaltes) i form af et spil		

Tid	Å	Selv.	Kroppe	Udtale / lyd	sted	Mine noter
13.05	12.50	Trampet, flygt, stole på rulle, nødder	Går fra musikbladet til audi-tonet. En gruppe spiller på trompet. En lærergruppe spiller på flygt til. Eleverne holder med den optrædende elev på stolekæder. (Samme lærer som i kemi)	Trampelyd fra en elevruppe. Flygtlyd fra en lærergruppe. Efter følgende rækker tilskuergrupperne lærer i vejret og kommenter.	Audi-tonet	Mine noter
		Klavet, borde, stole, forsk. instrumenter ikke brugt, computer	Eleverne med computer blok og pen. Lærerne illustrerer på klaver og prøver sig ved tavlen. Eleverne længt væk fra tavlen.	X: Lærerne lægger meget vægt på formen for tuden, det er en tendens. "altså den der svarer selvstændigt i sin analytiske u-d-ede holder det ikke"	Musikbladet	Oppe i spansk hjalp hun dem med at fortælle sig på de samme herunder med et med censor. → lærer og elev positioner som en begynder om et sammen. X fortæller dem fejlene
		Nordiske, vintre, board-afrig tavle m. ppt. Alting i lokalitet i vintre impovente	Eleverne skriver i tavlen. Max eleverne taler. Skriver lærergruppen ind på det projektende board. Elevruppe går til tavlen for at vise en analyse af lærerens sætter sig ind på.	Musikgruppen som ikke forstår. - Modrytme, lidt, balancere, bestræber henryk, flygtning, oftest, oftent	Musikbladet	Jeg svarede på en sms, og det står mig at de slet ikke brugt deres telefoner. Her i den sidste tid skal han fejle om de kan stoppe

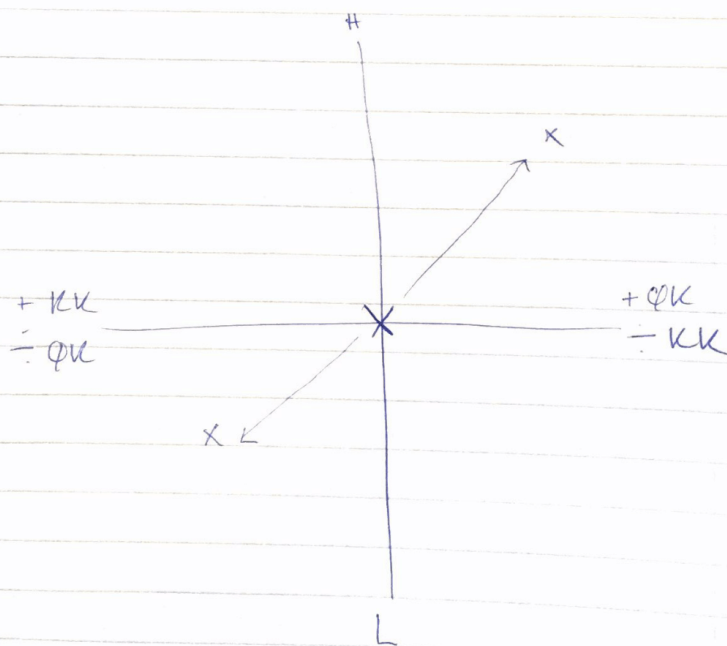
20944819

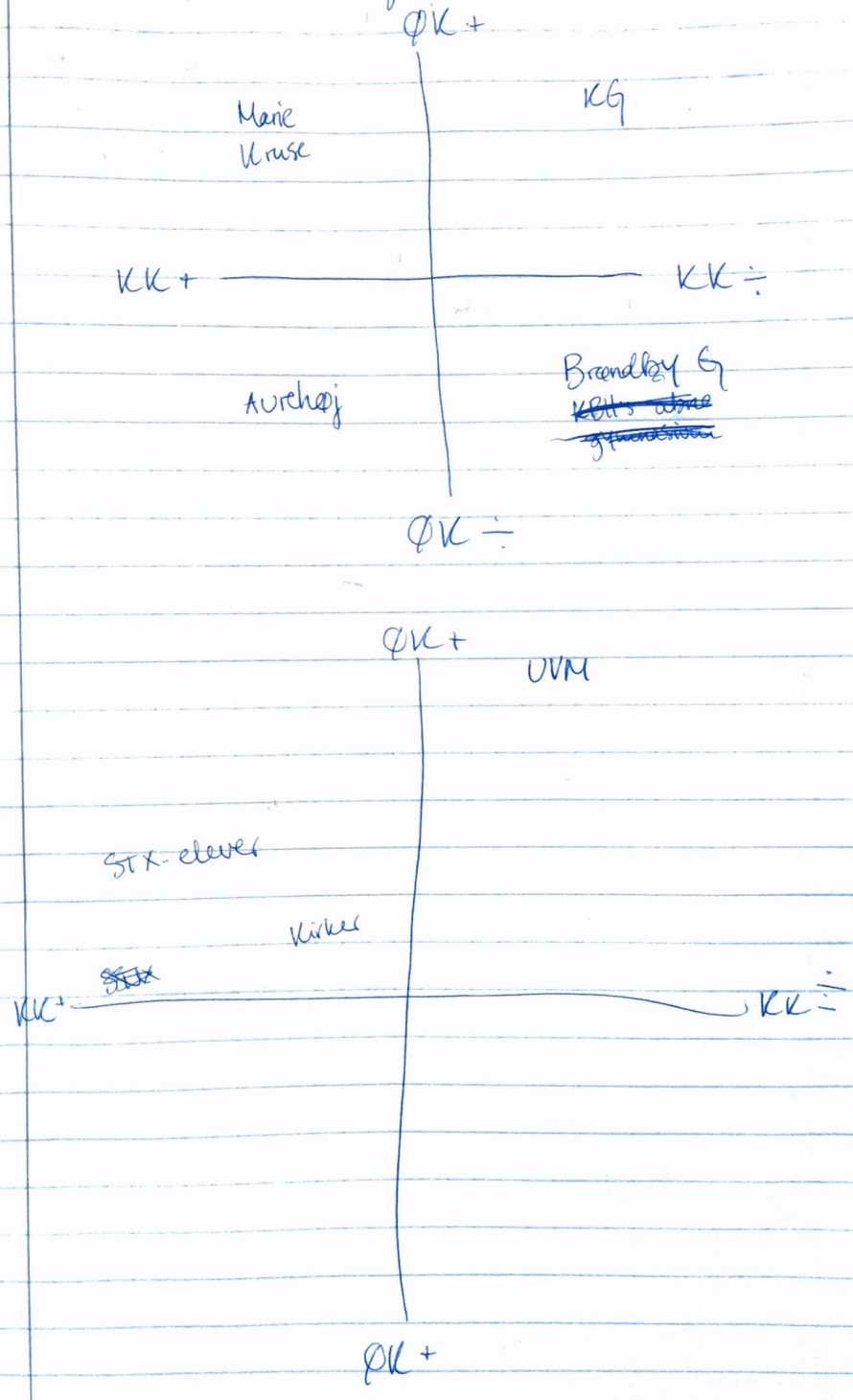
3/5

Positioner ~~✱~~ i relation til KKG:

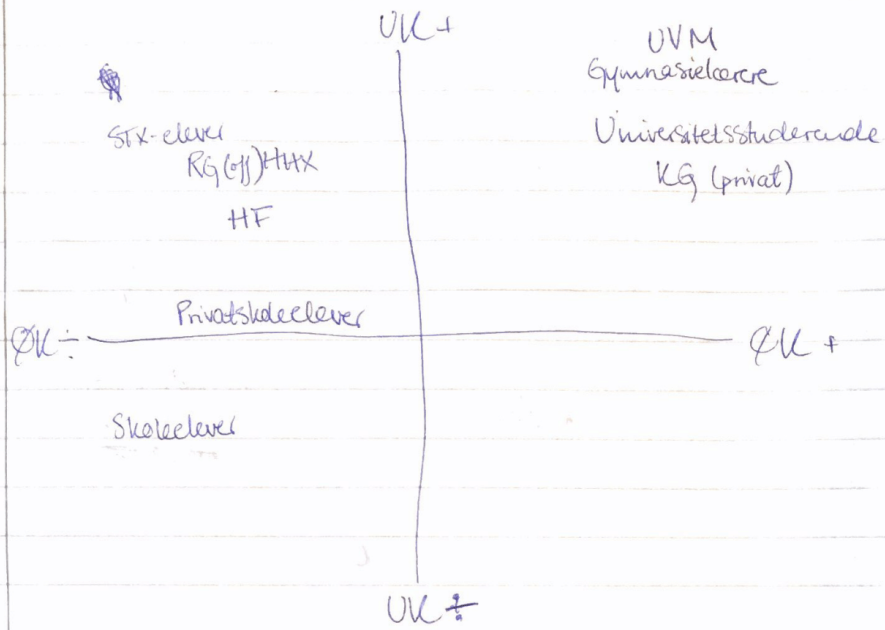
- Lærere
- RG
- Elever
- (mentor)
- Børn i byen
- 3. gnr
- 2. gnr
- 1. gnr
- Hauge (rektor)

Gymnasiefeltet

Uddannelseskapital vs økonomisk kapital

Spørgsmål:

- 1) ° Statistik over socioøkonomisk baggrund
↳ evt. pba. tilskud
- 2) ° Kirkelig baggrund?
- 3) ° Samarbejde med andre gymnasier, virksomheder kirker eller andet
- 4) Interview med lærere*
↳ som har været her længe
↳ som har arbejdet på andre gymnasier } Vagt
* Kloster
- 5) ~~.....~~, hvem er hun? Vagt fre-søn

Onsdag kl. ~~11~~ 9.

Samtale med [redacted], har været her
i et år.

[redacted], trivselspædagog

↳ the A-team, med diagnoser, asperger, ADHD,
depression,

Filtvædd, jilder → fysisk

Kæster → alvor

Ritual

[redacted], 1.g

Efterskoler, IM, LM

Sabbatar, gemt

De er på hårdt overarbejde

Mutor, ikke-vurderende

[redacted], anonyme afleveringer

Krav til ansættelse? Kristen?

KG vokset - hvordan vokser vi og forbliver nære?

↳ [redacted] + [redacted] ansat

Udvikler ikke mere.

En god kfiger:

- Social, voadvendt (indadvendt)
- Forstår regler og rammer
- Engagerer sig, tager ansvar
  - ↳ musik, cafe, mindre jelleskaber
- Sociale eller faglige er nemt
- Musik
- Små jelleskaber

Hierarkier:

- Årgang på tværs, adskilt

Symbolisk kap.

- Det voadvendte, tager initiativ
    - ↳ lærerrollen er et eksempel
  - Indadvendt → accepteres
  - Hiler i sig selv, behøver ikke populær
  - 1. gær vinner mod 3. gær.
- Prover ikke at vinde social kapital

Åbenhed.

↳ hvem åbner man sig for?

↳ der er i en klasse, deler i en runde

↳ man vil gerne give igen, når andre har sørget for sig

Fordomme

Alkohol - forbud og sex - narrativ

↳ naturligt forhold til alkohol

↳ sex, overskrids grænser og er hele af det

Agape: Rapport, sex. Evagadam. ↳ Prøvn om at lade være, fremtidig kæreste.

Nogle mener, det er en gammeldags køb
Vil de have sex, kan de det
↳ deres ansvar og valg + holdning
↳ vi sætter rammer og vejl.
Regler?

En pige, har sex, kan alligevel komme her
↳ den vigtigste opgave er, at vi tør snakke
med dem om det

Den kristne boble vs. stå på egne ben
↳ andet arb. eller studiested. (betyrning)
↳ basen her ville de ikke undvære
↳ klar til at komme ud
↳ mere åbent nu end før (siger I om den kristne boble)
↳ I kom først ud i sit arb.-liv

Sjel, samtale med to piger om det
↳ fortalte om min samtale med ~~_____~~
de havde to forskellige holdninger ← blev helt stille
⇒ Tager store spg. angående om ens sjæl er
fjæst med sig ind på gymnasiet

Kører allerede i det kristne miljø

Mørkholt, Oase, Bibelcamping
- katolikker

~~_____~~, dagelen, gården

~~_____~~, gården

~~_____~~,

Hvad skal jeg efter UG

1) Au pair i London
Sygeplejerske

~~2)~~ 2 sab. ⁽¹⁾ arb + discipelskole i Israel ⁽²⁾
Politik og administration AAU

3) Soldaterhjem Aal, sabbatas
Udd. Nanotech.

~~4)~~ 1-2 sabbatas, kererikar + Hawaii, mission
Ud. Ingeniør

5) Højskole
Ud.

6) Hjem, arb, 2 sabbatas
Udd. Noget m. musik

7) Sabbatai, til England
Udd, ved det ikke

8) Sabbatai, pædagogmedhjælper. Til Columbia, ^{hjelpearb.}
Udd. Historie

9) 1/2 år arbejde i pæd. fag → Israel, enten missionspilot
2 sabbatas, gerne til Afrika på børnehjem
→ Århus, Statskundskab

10) Arb. på efterskole, giftes t. sommer
Psychology

11) Søger job, Børkop højskole. Spille musik
Udd: Musik, evt. lærer

12) Job på bosted, spare op til Israel, discipelskole
Sygeplejerstue 2 sabbatarer

13) Arb på plejehjem, DTS i udlandet
Udd: Sygeplejerstue

14) 1/2 år arb + frivillig på hospice → Honduras (måske Vno)
2. sabbatar: ?
→ Århus, læse frem mod arb. på sygehus
4 børn

15) 1 år arb. på plejehjem
→ Mekaniker i militæret
Ingen børn

16) 1 år pæd. arb.
→ Lærerudd.

17) Arb. campingplads, au pair London
1-2 sab
Medicin

18) 2 sab. Arb + højskole. Rejse, evt. Australien
Udd. udvikling af medicin?

19) Volunter på soldaterhjem. Rejse.
Udd. sygeplejerske

20) Sønderborg efterskole, volunter. Evt 2 sab.
Udd. Markedsføringsøkonom el. Innovation + (værksted)

21) 1-2 sab. Arb. for bager
AU: Ingeniør

~~22)~~ 22) Sab. måske fast vikar i SFO m. mor el. ung pige i huset
Ikke skole, ud og lære nyt. praktisk.
Ikke både have børn og arb med dem.

3 spg.

↳ Hvad skal du på den korte bane?

↳ Lange bane?

↳ Hvor mange børn

HVAD HAR DU LÆRT I LÅ 3 ÅR PÅ KG?

1) At blive et rigtigt menneske, fundet sig selv

2) Gode venner, stærkt netværk

3) Lært om sig selv, venner, kløgere

Fagligt, mskligt, åndeligt

- 4) Venner, at bruge og være venner
- 5) Lært meget om sig selv, vigt. af at stå sammen i troen
- 6) Faglige og trosnæssige venner
- 7) Skolea er bvt
- 8) Det er vigtigt at "tage hele pakken", se både KG som lalleglad og andre sider af venskaber. Tommandshånd - to
- 9) Vennskaber
- 10) Trosnæssigt, personlig tro
- 11) Åndeligt → mere frimødig. lært at håndtere stress, kan virke forkert at slippe af vn. press, men vigtigt
- 12) Fagligt, at spise hurtigt, lært at høre rigtig meget, når man har Gud og gode venner
- 13) Fundet mig selv msk. ligt og åndeligt. Er blevet alment dømt, fx i jokes.
- 14) En fugl i hånden bedre end to på taget.
- 15) Fagligt

16) Vi er mere forskellige, end vi tror

17) Svært at være voksen. Taler alle.

18) Skal forfølge naturvidenskabelig retning

19) mere moden, dæmret, selvstændig

20) Gym er en rejse mod at blive voksen

21) Sætte pris på gode venner

22) Har lært at tale frit og åbent, at åbne sin døer, så alle kan komme forbi

~~holder~~ holder en tale, kaldes dem driftsikre
diverse

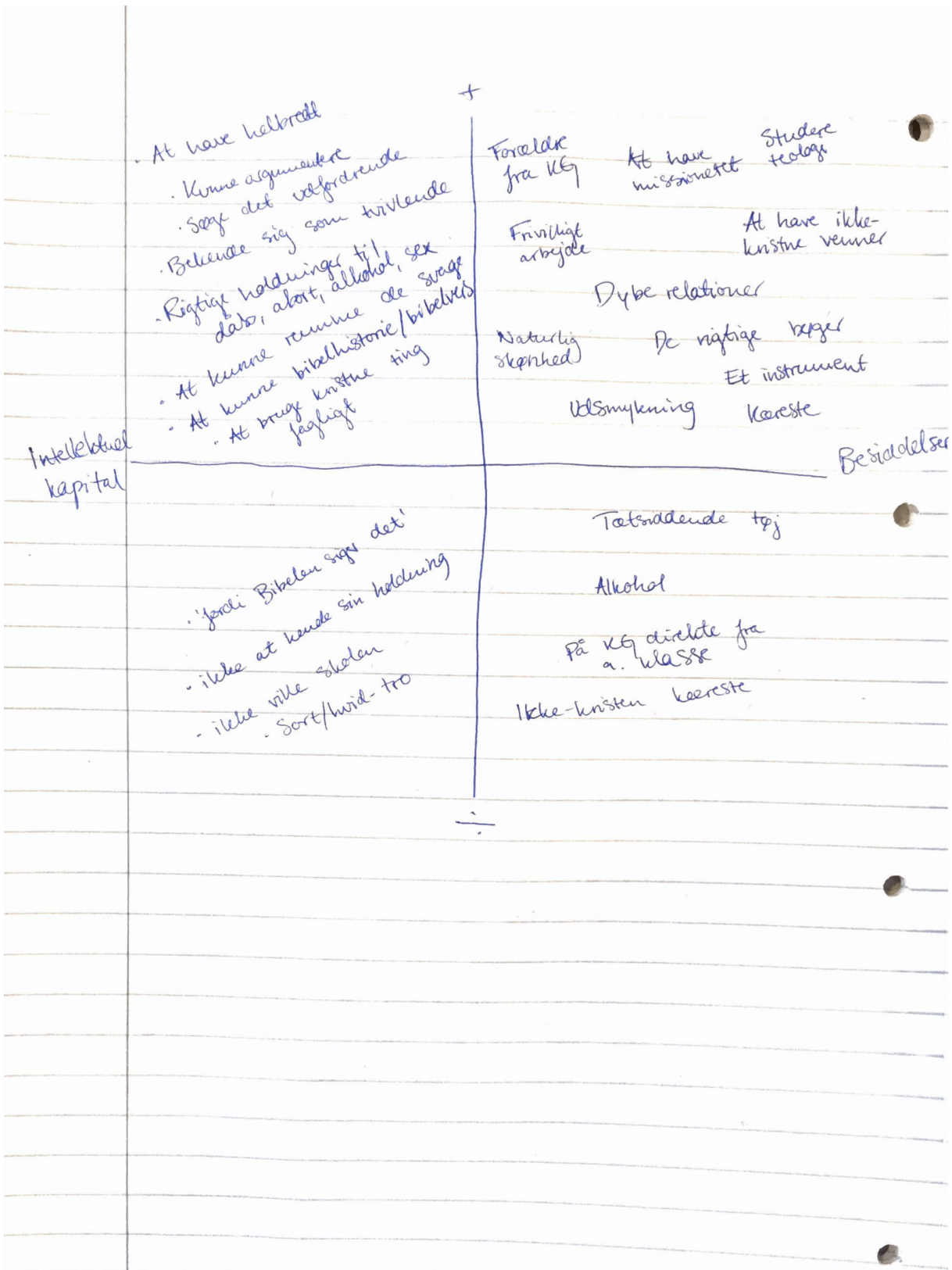
3 opfordringer

• Gå ud og brænd for noget, turde tage chancer
"Den der kæmper har aldrig helt tabt"

• Vær nysgerrige - gå ud og stil spørgsmål

↳ Klg skal stå for kritisk gudsfrøgl, reflekterede kristne

• Vær en succes = vær afhængig af Jesus

KG-aften, 19.30

8/5

- KG-aftenerne er obligatoriske for alle kostelever
- Sted: auditoriet
- Udvalg, drøvel af elever, arrangerer dem 1 pr. uds. Talere ofte nogen udvalgsmedlemmer har været før, eller som E Kloster kender. Kloster formidler kontakten.

1) Bøn

2) Lovsang, 1 sang

3) Præsentation af taler, spg. fra [redacted]. 'En 1. ger scorede mig, da jeg var 3-gers gift i dag → grin. Poul Hoffmann har fundet på dagens titel (Optimist...), fortæller at han har besøgt ham. Fortæller han borte at spille musik på KG.

4) Præsenterer sig selv, præst i [redacted], u. bøn.

Hoff: "Jeg er optimist, derfor tror jeg på Jordens undergang"

5)

↳ Verden er skabt af Gud, besat af Djævelen og befriet af Kristus. → Kristendom i en søvn

Jorden er stadig besat → Jorden har brug for befrielse

Vi har velstand i Skandinavien, men der findes stadig ondskab. Uforklarligt uden bibelen, dvs. at det onde er Satan.

Jordens undergang ⇒ befrielse fra Kristus

Vrangforestilling at Jesus tager noget fra os
v. undergangen. Jesus kommer for at gøre alt
det gode fyldt ud.

(Rune Klan i Clement-show)
Anekdote om Berlin i 30'erne i velstand, hvor
de vidste, at krig om lidt gør det galt
↳ vi har samme fornemmelse i dag

Sociale medier fulde af følelse af afmagt, frygt
for fremtiden: terror, flygtningekrise, klimakrise

Fortæller, få timer efter han havde set Vi ses
hos Clement ⇒ "Paris lå båret i blod", nov 2015
↳ opentog, få timer efter

Terror i Paris fik ham til at tænke, at:

- som kristne har vi et håb om, at Gud vil
lade retfærdighed ske fyldt
- han kan ikke være foruden håbet om, at
det er sandt, det der står

^{Rom}
~~2 kor~~, kap 12, v. ⇒ vi må overlade hæverne
til Gud. Problemet er, at politikere i dag
har skrevet Gud ud af ligningen og selv hæverne
⇒ måske kan ikke selv hæverne

I himlen sidder treenigheden på tronen
I politik sidder Satan på tronen

Personligt vidnesbyrd: tro står og falder med, at kun den Gud, der kom som Jesus, kan løsnne og redde verden. Bliver glad, fordi Jesus har gjort alt, hvad det kræver.

Apg. 17, 31: Gud har fastsat en dag, hvor han vil holde dom over verden med retfærdighed, løsnne med Jesus → syndigt for alle. Han der har givet sit liv for verden, skal løsnne den.

= determinisme, vi er alle fortabte.

Hvad er alternativet? Hvis det ikke er sandt, så forsvinder tilliden til Gud, og så øges behovet for menneskelig hjælp.

Vi lever i en tid, hvor man kan tænke, om det virkelig er godt at sætte børn i verden.

Samt - Gud: Men

hævn, uforsømmelighed

MEN hæv, for G sidder der stadig, omgivet af engle (henviser til Esajas Bog)

+ Salmeernes Bog, Salme 93, v 1+2

"Det er en maskulin Gud, vi har med at gøre, en krigsgud"

↳ krig mod synd, døden, djævelen.

Salme 94. "Rejs dig, du Jordens dommer"

~~og~~ ~~skriver~~ skriver i notesbog, skriver bibeltroers

Formidling

- Bibelvers
- Egne oplevelser
- Understreger aldersforskel
- Laver jokes
- Vertikal
- Har bibel
- Læser bibelvers og tolker
- Moderne tøj

• Levende kropssprog,
men står stille
↳ arme, ansigtsmimik,
skiftende tonelag

følelser
assocationer
referencer til andre bibelvers
opsummering/kondensering
analyse (fx skæveser)

Det er ikke en politiker, der magter at redde os, men Jesus har lovet, at han magter det

Skal vi ikke håbe, at han kommer snart. Når man ser på tegnene, kan man håbe, det sker inden studentereksamen

6) Lovsang, jer der har været til Fri ved, at I gør det på jeres egen måde.

↳ møde ml. kirkeformer

23 står, resten sidder

6 danser stille, hænder i vejret, lukkede øjne, kommunikerer følelser

16 rækker à ca. 6 sidder

↳ majoriteten med ansigter uden stærk mimik

1 sang
No longer
slave to
jean

2 sang,
mit fundament
er nåde

Forsangeren opfordrer til 'at være fri til:
4-5 Fler rykker bagud, står op, lukkede
øjne, opadvendte håndflader,
2 rækker en hånd helt i vejret

3 sang,
~~alt af sig selv~~
Min rokning,
mit håb.

Arme vandret ud fra kroppen igen, v. albue. (ingen
hænder i vejret)

7) "Vidnesbyrd" siger forsangeren.
Alle sætter sig. Stillehed, ikke pinlig stumning, nærmere
fælmedig. Ca. 2 min.

Jeg begynder at mærke en pinlig stumning, 3-4 min
ingen snakker, ingen har øjenkontakt

a) 3. og 4. kommenterer på stillehed 'nu bliver det lidt spontant'
Fortæller om ven, der bad for ham, da han var syg,
hjælp ham til at haste op, da han var syg
→ tolker at Gud ikke altid hjælper, som man havde
kendt, 'så en opfordring til at bruge hinanden til forberedelse,
det gør vi for lidt'

b) ~~har haft~~ har haft 4-5 minutter om verdens undergang.
thi jeg sagde dem, var der måske en, der vilde
nægt med.

i. Som en sci-fi-novelle

ii. Jesus var i et jyrstam; skryttede sig at nå
det - måtte komme med han sagde forvel
til forældre.

iii. Stjernetræimmel med revne i.

iv. Prædte den i Rom, foran et operahus. Himmelen flækkede. Der var panik, men [redacted] satte sig ned, roligt, med en 1-g'er og sang.

v. i en stor, 3 sten m. en i midten. Havde sten i hånden fra treenighed. Please Jesus, vil du ikke nok dø, så min søn ikke skal dø. De tre sten i hånden blev til kors.

Hvis nogen kan bruge det til noget, kan de det. Går ned og sætter sig.

Stille. [redacted]: Sidste sange

4: Ud af mørket

8)

Løvsange

Forsangeren joker igen; man må meget gerne stå op.

35 står, flere danser. Opbeat sang.

3 lærer sidder ved (koster, [redacted], vicerok)

Text "Dans - ud af mørket - graven - Dans"

Forsangeren: Alle rejser sig op.

[redacted] styrter op foran, danser

Ca. 15 blev siddende, lukket ansigtsmuskulatur

5: I was lost with a broken heart...

15 danser stærkt, hopper, skyder arme ud jeg smiler. Står langs ^{for} ^{sig} rejsen

Elever løjer og klapper.

9/5

Kl. 13:50: Husmøde

Regler:

- ikke junk-food for kostelever for kostelever
v mit bord: hvorfor skal man bestemme det?
Samtykke fra besten.

Kloster læser opgaver op for resten af året

- 1. + 2. g'ere diskuteres, hvem der får vand af 3. g'erne
→ værd at investere i, prestige
Prøver at overgå hinanden i, hvor meget vand
de fik til Setaffen.
Setaffen ⇒ velkomstaffen.

Kl. 14:15: 1 auditoriet, 3. g'erne

Spiller 'we're all in this together' fra high school musical. De har skrevet deres egen tekst til velkomstaffen - og har til afslutning omskrevet teksten. Sidder afsløppet, griner, smækker.
(Billeder af teksten, vist på powerpoint)

Mødes i morgen ~~18/5~~ kl. 19.

Minder om [redacted]

Tabuklagte
renner

10/5

- Baggrund
- Rolle og opgaver her på KEG
- KEG som gymnasium
- Lær- og elevgruppen

1994, 13 år

KEG-afdel., musik

11/5

[redacted] [redacted], vi gider jo ikke mere'
[redacted] 'jag gider da heller ikke'
(alle griner)

Sætter os til at læse tekst, går ud

Han er lig gået ud, da ~~en sigt~~
↳ skimmingen er, at man ikke læser
[redacted] hjælp lige X med at pudse
hans aborie'

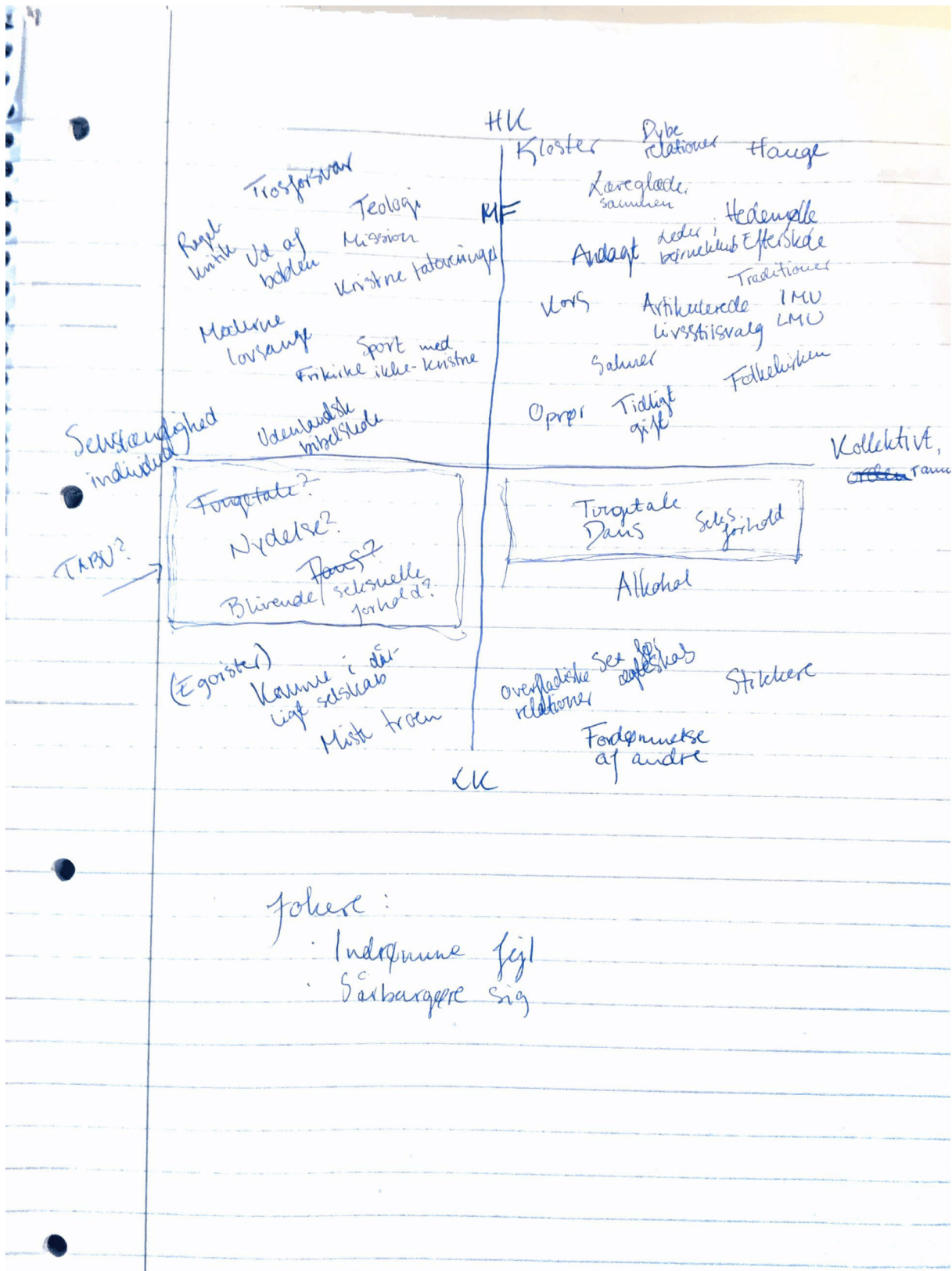
[redacted] : 'Læs første linje'

Ressourcer
størk,
skole

← Drog: Ok, vi har streberlinjen herovre

[redacted] : Vi skulle jo læse... Ok, jeg kan
tage fra s. 34 nederst (Begynder at
kommer ind. ^{100x})

[redacted] : Det har du prøvet før... (ros)

folkene:

- Indkomme fejl
- Sårbarhed sig